

Inv. 21496

Inv. 13229.

ACTELE PASTORALE

ALE

PREA SFINȚIEI SALE PARINTELUI

P. NICOLAE IOSIF CAMILLI

VOLUMUL II

IAȘI

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE N. V. ȘTEFANIU & Co.

1914

BIBLIOTECA CENTRALA
A
UNIVERSITAȚII
DIN
BUCUREȘTI

No. Curent 13229 Format.....

No. Inventar 18262 Anul.....

Secția..... Raftul.....

ACTELE PASTORALE

ALE

PREA SFINȚIEI SALE PĂRINTELUI

P. NICOLAE IOSIF CAMILLI

DATE CA

EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

Num. 1.

**Nuntium de erectione Dioecesis Iassiensis,
deque nominatione Episcopi novae Dioceseos**

AD RR. PP. MISSIONARIOS

RR. PATRES

Sanctissimus Dominus Noster Leo Divina Providentia Papa XIII Litteris Suis in forma Brevis datis Romae apud S. Petrum die XXVII mensis Junii huius anni, quae incipiunt: Quae in Christiani nominis incrementum, dignatus est Apostolicum Vicariatum Moldaviensem delere, illiusque provinciam in proprie dictam Dioecesim Apostolica Auctoritate Sua erigere atque instituere, novaeque huius Dioecesis Sedem Civitatem Iassi constituere, et ab eadem Civitate nomen eidem Dioecesi facere, omnibus et singulis etiam speciali mentione dignis, et quacumque praecellentia et dignitate fungentibus quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate sublata.

Idem Sanctissimus Dominus Noster aliis Litteris Suis pariter in forma Brevis eadem die datis

**Vestea despre întemeierea Eparhiei de Iași
și despre numirea Episcopului Eparhiei celei nouă**

CATRE CUCERNICII PARINȚI MISIONARI

CUCERNICI PĂRINȚI,

Prea sfântul nostru Părinte Leone al XIII-lea prin Pronia Dumnezeiască Papă prin scrisoarea Sa în formă de *Breve* dată din Roma lângă Sf. Petru în ziua de 27 Iunie a. c. și care începe: *Quae in Christiani nominis incrementum*, a binevoit să desființeze Vicariatul Apostolic din Moldova și cu auctoritatea Sa să înalțe și să întocmească provincia aceasta la rangul de Eparhie propriu zisă, și să desemneze ca residență pentru această Eparhie orașul Iași, și după acest oraș să-și ia numele și Eparhia, ridicat fiind orice alt drept și orice auctoritate de a judeca și tălmăci în alt chip tuturoș și fiecăruia, chiar și celor demni de vre-o mențiune aparte și celor investiți cu orice altă precădere și dregătorie.

Tot acelaș prea sfânt Părinte prin altă scrisoare, dată deasemenea în formă de *Breve*, care

quae incipiunt: Apostolatus officium, Episcopali Ecclesiae Iassiensis de persona nostra, meritis licet imparibus, Apostolica Auctoritate Sua providere, Nosque, a vinculo, quo titulari Ecclesiae Mosynopolitanae adstricti detinebamur, solutos, ad eandem Ecclesiam Iassiensem transferre, ipsique in Episcopum praeficere et Pastorem dignatus est, curam, regimen et administrationem Ecclesiae Iassiensis novaeque Dioecesis in spiritualibus ac temporalibus Nobis plenarie committendo.

Dum vobis, adm. RR. Patres, has Pontificias dispositiones notas facimus, Vobis significare etiam ducimus, omnes facultates, quibus hucusque fruebamini, integras Vobis manere, donec aliter super his a Sancta Sede statuatur.

Interim intimo cordis affectu Vos complectimur, Nostramque Pastoralem Benedictionem peramanter Vobis impertimur.

Datum Iassii e Nostra Episcopali Residentia die 10/22 Iulii 1884.

† Fr. NICOLAUS IOSEPH CAMILLI

EPISCOPUS ELECTUS IASSIENSIS

NOTA. Volumus, ut huius Nostrae Epistolae, necnon omnium Actorum Nostrorum pastoralium quae in posterum prodibunt, vel unum exemplar in unoquoque Parochiali tabulario servetur.

începe: *Apostolatus officium*, a binevoit cu auctoritatea-I Apostolică să se îngrijească de Biserica Episcopală de Iași în persoana noastră, deși fără de merite, și deslegându-ne de sarcina, cu care eram legați de Biserica titulară din Mosynopolis să ne permutăm la această Biserică din Iași și să ne facem Episcopul și Păstorul ei, încredințându-ne pe deplin grija, ocârmuirea și administrarea Bisericii de Iași și a Eparhiei celei nouă în lucrurile spirituale, cât și cele temporale.

În timp ce, Cucernici Părinți, Vă facem cunoscut aceste hotărâri papale, credem chiar să Vă înștiințăm, că până când sfântul Scaun nu va hotărî altfel, Vă rămân neștirbite toate împuternicirile, de cari Vă bucurați până acum.

Intr'aceea Vă îmbrățoșăm din adâncul inimii și prea iubitor Vă împărtășim Binecuvântarea Pastorală.

Dat la Iași din Reședința noastră episcopală în 10/22 Iulie 1884.

† Fr. NICOLAE IOSIF CAMILLI

EPISCOP ALES DE IASI

NOTA. Voim ca din această a noastră Epistolă, precum și din toate Actele noastre pastorale, cari vor eși în viitor, macar câte un exemplar să fie păstrat în fiecare arhivă parohială.

No. 2.

FR. NICOLAE IOSIF CAMILLI

DIN ORDINUL MINORILOR CONVENTUALI
PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI A SF. SCAUN APOSTOLIC
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI
ACELUIAȘ SCAUN APOSTOLIC NEMIJLOCIT SUPUS

CLERULUI ȘI CREDINCIOȘILOR EPARHIEI SALE
PACE, BINECVÂNTARE ȘI MÂNTUIRE ÎN ISUS HRISTOS

De nouă spre zece veacuri, Fraților și Fiilor prea iubiți, vedem în Biserica Catolică împlinindu-se o dumnezească Misiune, aceea pe care Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru Isus Hristos o dădù lui Petru, când îi zise în prezența celorlalți Apostoli : *Simoane, Simoane, iacă Satana v'a cerut pe voi, ca să vă cearnă ca grâul ; iar eu m'am rugat pentru tine, ca să nu piară credința ta ; și tu, oare când întorcându-te, întărește pe frații tăi.* ¹⁾

Da, Fiilor prea iubiți, dela întâiul Papă sfântul Petru până la Leone al XIII-lea, care ocârmuește sfânta Biserică în zilele noastre, Episcopii de Roma, legiuitori și Moștenitori ai demnității și autorității sfântului Petru, n'au încetat niciodată de a îndeplini această dumnezească Misiune, și înaltele lor hotărâri sunt însemnate cu caracterul unității, ce este un semn deosebit al adevăratei Biserici a lui Isus Hristos.—

1) Luc. XXII, 31, 32.

Papii mucenici ai primelor trei veacuri; Papii marilor Sinoade Ecumenice; Papii, care în veacul de mijloc au exercitat o supremație binefăcătoare asupra tuturor Statelor creștine; Papii timpurilor moderne, ale căror cuvinte sunt ascultate de toți adevărații catolici, și din partea cărora chiar Statele simțesc o înrăurire mântuitoare, acești două sute cinci zeci și opt de Papi, dela cel dintăiu până la cel din urmă, toți au vorbit în acelaș chip și au dat aceleași hotărâri ori de câte ori, timp de nouă spre zece veacuri, a fost vorba de a reclama și de a apăra prea sfintele drepturi ale Credinței și ale Moralei creștine.

De câte ori, în lungul șir de nouă spre zece veacuri, n'a căutat satana să schimbe și să strice în toate chipurile posibile Credința și Morala creștinilor, și să cearnă ca grâul chiar pe Urmașii Apostolilor, pe Episcopi? De câte ori, în lungul șir de nouă spre zece veacuri, *nu s'au întăratat neamurile și popoarele n'au cugetat deșerte, nu s'au răsculat regii pământului și cei mai mari nu s'au adunat într'una asupra Domnului și asupra Unsului său*¹⁾ pentru a nimici sfânta Biserică a lui Dumnezeu?—Dar deșeartă a fost orice silință a diavolului și a lumii; pentrucă Biserica a fost zidită de însăș Intemeietorul ei pe acel Simon, pentru care El se rugase, ca să nu piară niciodată credința lui, și de aceea îl numi pe dânsul *Petru*, când schimbându-i numele *Simon*, îi zise chiar

1) Psalm. II. 1. 2.

față de ceilalți Apostoli: *Eu zic ție, că tu ești Petru, și pe această piatră voi zidi Biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui pe dânsa.* ¹⁾

De aceea ori de câte ori satana și slugile lui au căutat să nimicească Biserica lui Isus Hristos, îndreptându-și loviturile când asupra acestei sau acelei dogme de Credință, când asupra cutărui sau cutărui punct al Moralei și al Disciplinei, s'a văzut totdeauna, Fraților și Fiilor prea iubiți, arătându-se acea lumină împrăștiitoare a adâncului întunec, adus de eresuri și de schisme, și totdeauna s'a auzit glasul lui Isus Hristos vorbind prin gura Locțiitorului Său, prin gura Aceluia, pe care în persoana lui Petru l'a ales spre a ocârmui sufletele răscumpărate cu sângele Său. Adevărații credincioși au privit totdeauna cu bucurie această lumină binefăcătoare, luându-se după pilda întâilor creștini, cari, ispitiți de satana, ce căută să samene neunire între dânșii din pricina Tăerii-împrejur, tăcură la hotărârea Capului Bisericeii, a sfântului Petru, care zise că peste grumazul ucenicilor nu trebuie să se pue un jug, pe care nici ei însuși, nici părinții lor nu l'au putut purta. ²⁾

Și astăzi Locțiitorul lui Isus Hristos, Leon al XIII-lea, legiuitorul Urmaș al întâiului Papă sfântul Petru, face să strălucească lumina adevărului și să se audă glasul său puternic, pentru a împrăștiă întunerecul și pentru a nimici rătăci-

1) Math. XVI, 18.—2) Act, XV, 1-12.

rea, ce o sectă, pe cât de nelegiuită, pe atât de vicleană, le lățește în lume spre răul vădit al indivizilor, al familiilor și al însăși societăților civile, și, dacă ar fi cu puțință, chiar spre adevărata nimicire a Bisericei.

Voi ați înțeles, Fraților și Fiilor prea iubiți, că eu vorbesc despre secta *Francmasonilor*. Aceasta a jurat nimicirea Bisericei lui Isus Hristos, și nici nu mai ascunde acest diabolic scop al său. Aceasta ne-o descopere și chiar ne-o dovedește învederat prea înțeleptul Pontifice, care povățuește și cârmuește astăzi Biserica, Papa Leone al XIII-lea, în Enciclica sa *Humanum genus*, îndreptată de dânsul către toți Episcopii din lumea catolică, și pe care v'o împărtășese astăzi și vouă tuturor, cari sunteți încredințați îngrijirilor mele pastorale.

Că într'adevăr Papa a atinș rana cangrenoasă, ce chinuește societatea modernă, ne încredințează strigătul de durere și de răsbunare, ce l'a scos în luna Maiu din acest an secta francmasonică prin gura Marelui Orient din Roma, împotriva acestei învățături solemne a Locțiitorului lui Hristos, care o osândește.¹⁾ Și dacă ar fi de trebuință, strigătul acesta ne-ar încredința, că Papa a descoperit scopurile uricioase și într'adevăr diabolice ale nelegiuitei secte.

De aceea înzadar se silește astăzi Francmasoneria să ne facă a crede că Papa a defaimat-o ;

1) Circulara îndreptată de Marele Orient al Italiei către *marile puteri ale familiei francmasonice universale* relativ la ultima Enciclică și publicată în Maiu 1884. Vezi *Revista della Massoneria italiana*, organ oficial al Marelui Orient din Roma.

că nu e adevărat, că ea e o societate fără Dumnezeu ; dușmană creștinismului și, într'un chip deosebit, a Bisericii Catolice ; că nu e adevărat, că ea e vrajmașă ordinei publice și răsvrătitoare societății civile și chiar a familiei. În zadar se silește astăzi Francmasoneria să ne facă a crede că ea este un așezământ filantropic, umanitar, care îngăduiește toate și pre toți ; că ea nu caută altceva decât cumpănirea datoriilor și drepturilor obștești prin mijlocul egalității, fraternității și al libertății ; că ea nu voește alta, decât să ajute și să ușureze nevoile sârmanului popor, scăpându-l de orice tiranie și superstiție prin mijlocul binefacerii și al învățaturii.

Francmasonii pentru a înlătură nenorocita lovitură, ce au primit-o prin Eneiclica Urmașului sfântului Petru, se silesc astăzi de a se arătă nevinovați, neprimejdioși, nici de cum așa fel cum i-a descris Papa, și se fac mucenici. Însă aceasta este o uneltire vicleană întrebuințată de sectă spre a nu pierde pe adepții săi ; uneltire, care fără îndoială nu va mai putea înșălă pe adevărații credincioși. Pentru aceștia este de ajuns cuvântul Aceluia, pe care Isus Hristos l'a făcut Piatră fundamentală a Bisericii Sale ¹⁾, Invățător infalibil al Credinței Sale ²⁾, Păstor obștesc al Turmei Sale ³⁾. Da, pentru adevărații credincioși ajunge

1) Math. XVI, 18. — 2) Luc. XXII, 31-32. — 3) Ioan. XXI, 15-17. *Isus zice lui Simon Petru : Simoane, fiul lui Ioan mă iubești mai mult de cât aceștia ? Așa este, Doamne, îi zice, tu știi că te iubesc. Paște mieluseii mei, îi zice el. Iarăș îi zice, de a doua oară : Simoane, fiul lui Ioan, mă iubești ? Așa este, Doamne, îi*

cuvântul Papei, pentru că ei știu, că Papa nu-i înșală, nici nu-i poate înșelă; pentru că ei știu, că Papa nu-i silește, nici nu-i poate sili de a se lepăda de dreapta rațiune, (după cum un oare care ziar din țară, o zicem cu părere de rău, a îndrăznit să încredințeze lumea, tălmăcind în chip francmasonic Enciclica Papală); pentru că ei știu că Papa, lămurindu-le mintea cu lumina Credinței, îi duce fără înșălăciune și cu siguranță pe calea adevărului și a virtuții.

De aceea, Fraților și Fiilor prea iubiți, noi vă împărtășim astăzi în mod oficial Enciclica *Humanum genus* a Prea Sfântului Nostru Părinte Leone al XIII-lea, părăndu-ne numai rău, că, fiind împiedicați de sfânta Vizită, n'am putut face acest lucru mai înainte. Noi dorim ca voi să aprofundați acest document prea însemnat, în care Papa descopere poporului creștin, și osândește întocmirea și nelegiuitele tendințe ale Francmasoneriei și ale tuturor celorlalte secte, ce'i sunt însoțite, și care în orice chip sunt părtașe de scopul ei.

Cuvântul Locțiitorului lui Isus Hristos se aude tocmai la vremea cuvenită, Fraților și Fiilor prea iubiți, pentru a aduce la băgare de seamă mințile ușoare, pentru a împrăștiă amăgirea lor, pentru a feri pe Creștini de primejdia de a cădea în lanțurile sectelor, și mai ales pentru a lua înapoi,

---

spune tu știi că te iubesc. Paște mieluseii mei, îi zice el. De-a treia oară îi zice: Simoane, fiul lui Ioan, mă iubești? Petru se întristă, că-i zise de-a treia oară: mă iubești? Și îi zise: Doamne, tu știi tot, tu cunoști, că te iubesc. Isus îi zise: paște oile mele.

și pentru a smulge din mâinile vrășmașilor sfintei noastre religii pre cei ce le sunt părtași fără de voie, pre sufletele slabe, pe care le-au știut și le-au putut amăgi cu meșteșugurile lor cele iscusite. Și într'adevăr, câți Creștini slabi n'au fost amăgiți și înșălați de sectarii, cari i-au făcut să creadă că în societatea lor filantropică și patriotică, în loja francmasonică, se adună numai pentru a se înțelege asupra scopurilor omenoase, pentru a vorbi despre binele poporului, despre înaintarea în civilizație, și cel mult pentru a se sfătui asupra mijloacelor, ce trebuiesc întrebuintate spre a se împotrivi obscurantismului și superstiției ?

Insă noi știm ceea ce se înțelege astăzi prin toate acestea, astăzi, când au ieșit la lumină documente însemnate și autentice ale sectei. Cuvintele: *clerical, ultramontan, obscurantism, superstiție, civilizație, progres, școala neutră* ș. c. l., în limba francmasonică și sectară nu însemnează alta decât: *catolic, urmaș al învățăturilor Romei Papale, creștinism, religie dumnezească, civilizație păgână, lepădare de Dumnezeu, școală atee fără Dumnezeu.*

Așa dar cei amăgiți, cei înșălați să deschidă ochii, și dacă ei nu voesc să creadă pe Leone al XIII-lea, să creadă cel puțin secta însăș, care într'o instrucțiune tainică, scrisă în 1819, spunea deschis : „Scopul nostru din urmă este acela al lui Voltaire și al Revoluției franceze: **nimicirea pentru totdeauna a catolicismului, și chiar a ideei creștine**, care, dacă rămâne în picioare pe dărămătu-

rile Romei, ne-ar fi piedică“. ¹⁾ Această instrucțiune tainică din 1819 este întărită de un decret francmasonic, hotărât la Paris în anul 1879 de adunarea obștească a lojelor franceze, la care se aflau de față trimeși francmasonici din orice națiune. Acel decret zice așa: „Trebue să descresținăm (*să nimicim credința creștină*) prin toate mijloacele, dar mai cu seamă zugrumând puțin câte puțin catolicismul, fiecare an prin legi nouă, împotriva clerului. În opt ani, mulțumită învățământului laic (*lumesc*), fără Dumnezeu, vom avea o generațiune atee (*care tăgăduște Dumnezeirea*) etc etc.“ ²⁾ Cu toate acestea se potrivește foarte bine Circulara Lojei francmasonice *Universo* din 25 Noembre 1883, în care (între alte mărturisiri) se spune, că căderea Stăpânirii vremelnice a Păpilor n'a fost decât un mijloc întrebuintat pentru a ajunge la scopul nimicirii religiei creștine. Și să nu credem, că aceasta este o idee arătată de o Lojă francmasonică particulară, despre a cărei autoritate ne-am putea îndoii; căci întregul Mare Orient din Roma aprobase deja și-și însușise cu o scrisoare oficială din 12 Noembre 1883 susnumita circulară a Lojei *Universo*. ³⁾

Cu drept cuvânt dar Prea Sfântul Părinte Leone al XIII-lea și-a ridicat glasul său Apostolic pentru a denunța și osândi o sectă, care, după

1) *La révolution en face à l'Eglise* par Crétineau-Joly.

2) *Le secret de la Franc-Maçonnerie* par Mgr. Amard-Joseph Fava.

3) *Vezi Civiltà Cattolica*, Serie XII, vol. VI, Quad. 816.

însăși documentele sale oficiale, nu suflă decât ură împotriva lui Isus Hristos. Papa a făcut fără îndoială datoria sa prin acest act solemn și doctrinal, îndeplinindu-și astfel dumnezeiasca Misiune de Cap al Bisericii și de Păstor obștească al Turmei lui Hristos. Noi însă, Fraților și Fiilor prea iubiți, trebuie să fim foarte recunoscători lui Leone al XIII-lea pentru că El a descoperit tuturor scopul uricios al sectei francmasonice. Dar nu trebuie să ne mărginim numai la simțirea recunoștinței, ci cu această simțire trebuie să împreunăm și să potrivim faptele noastre, împlinind datoriile ce ne sunt impuse de însăși Enciclica Prea Sfântului Nostru Părinte.

Și mai înainte de toate, cum am mai spus-o, trebuie s'o aprofundăm pentru a ne folosi de învățăturile ei cele mântuitoare. Papa a răspândit lumina celei mai strălucite învățături asupra unui mare număr de rătăcirii, al căror lăcaș și uncalță este secta francmasonică. Papa a numit sistemul acestei secte cu numele său cel adevărat, chie-mând-o *Naturalism*. El a dovedit în cultul naturii scopul sectar de a face pe Dumnezeu netrebuincios, și de a deprinde pe oameni să trăiască ca și cum n'ar fi Dumnezeu, și a arătat care sunt urmările punerii în lucrere a acestui nenorocit principiu în ordinul moral și religios, ca și în ordinul politic și social. Apoi, ca o neapărată urmare a acestui sistem monstruos, Papa a arătat desăvârșita nerânduială și prăpastie adâncă, în care se aruncă societățile, precum și indivizii,

cari se leapădă de Evanghelie și îndepărtează dela sine ajutorul binefăcător și trebuincios al Bisericii. Însfârșit Papa a dovedit că leacul atâtor și așa de mari rele se găsește numai în întoarcerea adevărată la principiile Credinței, și în punerea în practică a Moralei creștine.

Însă nu este de ajuns, Fraților și Fiilor prea inhibiți, să pătrundem adevărurile cuprinse în Enciclica Prea Sfântului Nostru Părinte, dar trebuie să facem din însăși aceste adevăruri un obicei statornic și nevătămat al vieții noastre.

Așadar, accia cari din nenorocire s'ar fi lăsat înșelați de frumoasele făgăduințe ale sectei; cari, lăsându-se a fi amăgiți, ar fi crezut să facă un lucru indiferent, adică nici bun nici rău, supunându-se la niște legi, ce li se păreau nevătămătoare, nu au decât a recunoaște fără violenței că ei s'au înșelat, făcându-se ajutorii și adeptii, unei secte, ce caută nimicirea celor mai scumpe credinți ale lor. Să se grăbească dar a rupe orice legături fățișe sau ascunse, ce-i țin uniți cu secta osândită, și să se încredințeze că nu este cu putință a rămâne nepăsători în această materie; că nu e cu putință a fi catolic și francmason; că nu e cu putință a face parte în același timp din Biserica lui Isus Hristos și din diabolica sectă a acelora, ce voesc a o nimici. *Căci ce împărtășire are dreptatea cu fără de legea? Sau ce unire are Hristos cu Belial? Sau ce parte credinciosului cu cel necredincios* ¹⁾? De aceea nici o

1) 2. Cor. VI. 14-15.

privire omenescă, nu frica de judecata lumii, nu interesul, nu prieteșugul pot împiedica pe adevărații credincioși de a-și face datoria, când e vorba de a se desface de un vrășmaș, care amenință credința și religiunea lor, când e vorba de a oprî năvălirea unui păgânism mult mai rușinos și mai vinovat decât acela de care ni-a slobozit Evangelia.

Și aci găsim cu cale de a face cunoscut ace-lora din credincioșii noștri, cari, amăgiți sau vinovați, ar fi intrat în secta francmasonică, sau în orice altă sectă osândită, o hotărâre plină de bunătate părintească a Sfântului Nostru Părinte Leone al XIII-lea. Luându-se după pilda lui Dumnezeu, despre care e scris *întru mânie, de milă îți vei aduce aminte* ¹⁾, și fiind Locțiitorul Aceluia, care zisese că nu venise pe pământ să chieime pe cei dreپți, dar pe cei păcătoși ²⁾, Leone al XIII-lea voește ca nefericiții urmași ai sectei francmasonice, sau ai oricărei alte secte osândită în Enciclica Sa *Humanum genus*, să găsească un chip ușor de pocăință și de ertare. De aceea printr'o Instrucțiune a sfintei Inquișițiuni Romane și Universale, adresată tuturor Episcopilor din lumea catolică cu data de 10 Maiu 1884, are bunătatea a învoi ca, în timp de un an întreg, începând din ziua de astăzi în care publicăm în Eparhia noastră susnumita Sa Enciclică, să înceteze pentru a-eei ce fac pocăința datoria de a descoperi pe ca-

1) Habacuc, III, 2.—2) Marc. II, 17.

pii ascunși și cârmuitorii sectei ; și mai învoește încă, ca în eurgerea aceluiaș timp să înceteze re-
serva censurilor (*pedepselor bisericesti*), în care ar
fi căzut, dând o putere deosebită tuturor duhovni-
cilor aprobați de Episcopul epărhiot, să deslege de
susnumitele censuri pre acci ce se căese din inimă
de răul făcut, și părăsesc sectele osândite.

Noi rugăm foarte mult pe iubiții noștri aju-
tători, pe Cucernicii Administratori ai Parohiilor,
să-și dea toată silința pentru a aduce pe calea a-
devărului și a dreptății pe acci parohiani ai lor,
cari ar fi intrat în vre-o sectă nelegiuită, îndem-
nându-i în toate chipurile posibile să se folosească
de această bunătate a Locțiitorului lui Isus Hris-
tos, și să se îngrijească de mântuirea lor cea ve-
cinică.

Iar voi, prea iubiților Fii, cari, mulțumită lui
Dumnezeu, ați rămas neatinși de ciuma sectară
și nu faceți parte din nici-o adunare a satanei,
amintiți-vă că aveți datoria de a ascultă cu deplină
supunere glasul celui mai mare Păstor al suflete-
lor voastre, și de a luă o hotărâre statornică de
a nu face niciodată parte din sectele osândite ce
Dânsul în Enciclica Sa. Voi mai aveți și marea
datorie de a vegheà neîncetet, pentruca fiii voștri,
persoanele ce vă sunt scumpe, toți acci ce atârnă
de voi să nu între în astfel de secte. Mai între-
bunțați încă toată râvna voastră, toată dragostea
voastră pentru a seoate din prăpastie pe acci din
cunoscuții voștri, cari, poate mai mult din neso-
cotință decât din vină lor, au intrat în secta franc-

masonică, sau în vre-o altă sectă, osândită de sfânta Biserica a lui Isus Hristos. Făcând așa, veți arăta că sunteți ascultători învățăturilor Prea Sfântului Nostri Părinte, că sunteți însuflețiți de dragostea dumnezeescului Mântuitor, și veți atrage asupra voastră și asupra familiilor voastre cele mai alese binecuvântări ale lui Dumnezeu.

Atunci, când la începutul veacului al 13-lea Biserica era necăjită de acei neîmpăcați dușmani, ce erau Albigeji, adevărați premergători ai socialismului modern ; atunci, când moravurile erau neînfrânate și trebuința era mare de a aduce din nou în putere viața creștină, care stă în duhul de jertfă, în lepădarea de sine, în dragostea lui Dumnezeu și a aproapelui ; milostivul Dumnezeu a făcut să se ivească doi Sfinți foarte mari : Dominic de Callaroga și Francisc de Assisi, prin mijlocul cărora s'a dat început *Rozariului* și *Ordinului al treilea*. Întăiul este o evlavie care veni tocmai la vreme potrivită pentru a birui cu desăvârșire eresurile, pentru a desrădăcina năravurile cele rele, pentru a dobândi mila lui Dumnezeu, pentru a apăra și a slăvi Biserica, dând cinste și închinându-ne Mariei, Fecioarei Neprihănite, prea Sfintei Maici a lui Dumnezeu, care a zdrobit capul șarpelui infernal și a biruit toate eresurile din lumea întreagă. Al doilea este un Ordin foarte potrivit spre a face să înflorească credința și orice virtute creștină ; pentru a înfrâna poftele cele rele, lăcomia omenească, fala și dorința de cinste deșartă ; pentru a împăca neînțe-

legerile între săraci și bogați, între lucrători și stăpâni; pentru a deslegă într'un cuvânt chestiunea socială, și pentru a birui cu desăvârșire pe sectari.

Fraților și Fiilor prea iubiți, vremea noastră nu este deosebită de aceea a Albigejilor, ale căror fapte pustietoare, zice renumitul istoric Frideric Hurter¹⁾, au fost lăsate de dâșii Francmasonilor, urmașii lor. Nevoile vremurilor noastre sunt prin urmare aceleași. Ei bine, împotriva Albigejilor moderni, împotriva Francmasonilor, pentrece nu vor folosi încă Rozariul întocmit de sfântul Dominic, și Ordinul al treilea întocmit de sfântul Francisc, dacă aceste două arme au fost atât de folositoare pentru a birui pe Albigeji în veacul al 13-lea? Locuitorul lui Isus Hristos ne îndeamnă chiar astăzi²⁾ de a întrebuiță aceste două arme foarte puternice pentru apărarea indivizilor, a familiei, a societății și a Bisericii, și eu vi le propun într'un chip deosebit.

Fiți cu inimă, Fraților și Fiilor prea iubiți: faceți-vă obiceiul de a spune în fiecare zi cu evlavie în familiile voastre sfântul Rozariu, sau cel puțin a treia parte dintr'ânsul; iar în zilele de sărbătoare aș dori ca pe la vremea vecerniei, cu înțelegerea Parohilor voștri, să recitați Rozariul chiar în public, în bisericile voastre, toți

1) Geschichte des Papstes Innozenz III und seiner Zeitgenossen. 13. B.

2) Enciclic. *Auspicato concessum* dela 17 Sept. 1882; *Supremi Apostolatus* dela 1 Sept. 1883; *Instructio S. R. et U. Inquisit.* dela 10 Mai 1884; și Eicel. de față: *Humanum genus*.

împreună cu glas tare, pentru a cinsti pe prea dulcea noastră Maică Maria și a o chema într-ajutor. Fiți cu inimă, Fraților și Fiilor prea iubiți: înscrieți-vă, sub povățuirea Parohilor voștri, în *Ordinul al treilea*, și împliniți cu credință legile lui îndulcite și potrivite vremurilor noastre tot de Papa Leone al XIII-lea¹). Fiți cu inimă, Fraților și Fiilor prea iubiți: Isus Hristos a biruit lumea și a biruit-o pentru noi. *In lume*, ne spune El și astăzi, *în lume veți fi strămtorați; dar îndrăzniți, eu am biruit lumea*²). Puneți toată nădejdea voastră în mine, și în ajutorul harului meu, și fiți cu inimă, căci eu am biruit lumea pentru voi, și am biruit-o cu toate grozăviile și iubirile ei. Fără îndoială, că voi veți trebui să vă luptați, dar vă veți lupta împreună cu mine și veți lupta împotriva unui vrășmaș biruit de mine. *Voi veți fi urâți de toți pentru numele meu, iar acel ce va răbdă până la sfârșit, acela se va mântui*³). Deci grăesc vouă, prietenilor mei; nu vă temeți de cei ceucid trupul, și după aceea nu pot nimic mai mult să facă. Ci voi arată vouă de cine să vă temeți: să vă temeți de acela, care are putere, după ce l'a ucis, să'l arunce în gheonă (iad); adevăr, grăesc vouă, de acela să vă temeți⁴).

Fraților și Fiilor prea iubiți, iacă cuvântul dumnezeesc, care vreme de nouăsprezece veacuri a umplut pe creștini de o îndrăsneală eroică, și

1) Vezi vol. I. No. 3, pag. 28-37.—2) Ioan XVI, 33.—3) Math. X, 22;—4) Luc. XII, 4, 5.

a făcut, face chiar astăzi, și va face până la sfârșitul lumii, pre Mucenicii și pre Sfinții, de cari cu dreptate se mândrește sfânta noastră Maică Biserica Catolică. Fiți dar și voi cu inimă și aveți credință în Acela, ce a biruit lumea pentru voi. *Aceasta este biruința cea ce biruește lumea*, zice sfântul Ioan, *credința noastră* ¹⁾. Dar această credință trebuie să fie vie, dar această credință trebuie să fie însuflețită de dragoste, dar această credință trebuie să fie hrănită cu fapte bune; fiind-că *credința, dacă n'are fapte, moară este singură* ²⁾. Dacă voi veți avea totdeauna această credință vie și lucrătoare, nu numai că nu veți avea niciodată nenorocirea de a fi amăgiți și biruiți de satana și de slugile lui, căzând în lanțurile sectare; dar voi înși-vă veți birui într'un chip strălucitor pe diavol și lumea biruită pentru voi de Isus Hristos, în al cărui Nume prea sfânt vă dau din toată inima Binecuvântarea mea pastorală.

Dată în Reședința episcopală din Iași, în sărbătoarea Inchinării cinstitului Lanț al sfântului Apostol Petru, 1 August 1884.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

---

1) 1 Ioan. V, 4.—2) Iacob. II, 17.

Enciclica împotriva Francmasoneriei
către toți
Patriarhii, Primateii, Arhiepiscopii și Episcopii
din lumea catolică

LEON PAPA XIII

VENERABILILOR FRAȚI

SALUTARE ȘI BINECUVÂNTARE APOSTOLICĂ

Neamul omenesc, după ce prin *pisma diavolului* părăsi în chipul cel mai ticălos pe Dumnezeu, căruia îi datoră ființa și totodată darurile cerești, se împărți în două tabere deosebite și împotrivoare, din care una se luptă neconținut pentru adevăr și virtute, iar alta pentru orice se împotrivesc virtuții și adevărului. Cea d'întăi este împărăția lui Dumnezeu pe pământ, adică adevărata Biserică a lui Hristos, cu care cine voeste a fi unit din toată inima și într'un chip potrivit spre a fi mântuit, trebuie numai decât să slujească lui Dumnezeu și Unului născut Fiu al lui cu tot sufletul și cu toată voința. A doua este împărăția satanei, sub puterea și stăpânirea căruia se află toți carii, luându-se după nenorocitele pilde ale capului lor și ale întâilor părinți, nu voesc a se supune legii vecinice a lui Dumnezeu, și îm-

mulțesc silințele lor întru a se lepăda de acelaș Dumnezeu, sau întru a i se împotrivi. Aceste două împărății le-a văzut și descris Sf. Augustin cu o mare pătrundere sub chipul a două cetăți împotrivoare între ele, fie din pricina legilor ce le cărmuiesc, fie din pricina năzuințelor ce le urmăresc; și în puține dar adânci cuvinte a îmbrătoșat temeiul fie-căreia : *Două iubiri au dat început celor două cetăți; cetatea pământească se naște din iubirea de sine și împinsă până la disprețul lui Dumnezeu : cetatea cerească se naște din iubirea lui Dumnezeu împinsă până la disprețul de sine-însuși* ¹⁾. În tot șirul veacurilor, aceste două cetăți n'au încetat de a se lupta una în potruiva alteia, întrebuintând tot felul de arme și de tactică, deși nu totdeauna cu acciaș aprindere și cu acelaș avânt. În timpul actual însă, părtinitorii răului par a fi uniți într'o silință demăsurată, însuflați și ajuorați de o societate de oameni răspândită foarte mult și organizată într'un chip puternic, societatea adică a *Francmasonilor*. Aceștia nu-și dau osteneala de a-și ascunde gândurile, și cu toată cutezarea năvălesc pe întrecute împotriva înaltei stăpâniri a lui Dumnezeu. Pe față și în public ei urmăresc nimicirea sfintei Biserici, ca să ajungă, de-ar fi cu putință, a despuia cu desăvârșire neamurile creștine de binefacerile dobândite prin Isus Hristos, Mântuitorul nostru. Gemând la vederea acestor rele, și siliți de dragoste, Noi ne simțim

1) De Civit. Dei, Lib. XIV, c. 17.

adesea îndemnați a striga către Dumnezeu: *Că iacă vrăjmașii tăi s'au întărit și cei ce te urăsc pe tine au ridicat capul. Asupra poporului tău au meșteșugit gând, și s'au sfătuit împotriva sânilor tăi. Zis'au : veniți și să-i perdem pre dânsii dintre neam¹⁾.*

Intr'o nevoie atât de mare, într'o luptă atât de crudă și hotărâtă împotriva creștinismului, este datoria Noastră de a arăta primejdia, de a denunța pe dușmani, de a Ne împotrivi din toate puterile scopurilor și uneltirilor lor celor viclene, pentru ca să împiedicăm pierderea vecinică a sufletelor, a căror mântuire Ni s'a incredințat; și pentru ca Impărăția lui Isus Hristos, pe care suntem însărcinați de a o apăra, nu numai să rămână în picioare în toată întregimea ei, ci încă să mai propășească peste tot pământul, făcând nouă cuceriri.

În neadormita lor îngrijire pentru mântuirea poporului creștin, Predecesorii Noștri, Pontificii Romani, cunoscând îndată cine eră acest vrăjmaș atât de capital care se ivea din întunericul unei ascunse conspirațiuni, și ceea ce dânsul voia. Prevăzând viitorul, ei deteră suveranilor și popoarelor semnalul de alarmă, ca nu cum-va să fie apucați fără de veste prin cursele și meșteșugirele pregătite în potriva lor. Întăia arătare a primejdiei s'a făcut de Clement XII²⁾ în anul 1738; iar Constituțiunea acestui Papă fu întărită

1) Ps. LXXXII, 2—4.—

2) Const *In eminenti*, dela 24 Aprilie 1738.

și reînviată de Benedict XIV¹⁾. Piu VII se luă după urmele amândurora²⁾; și Leon XII cuprinzând în Constituțiunea Apostolică *Quo graviora*³⁾ toate actele și hotărârile Pontificilor precedenți asupra acestei materii, le primî și le întări pentru totdeauna. Piu VIII⁴⁾, Grigorie XVI⁵⁾ și, în mai multe rînduri, Piu IX⁶⁾ au vorbit în sensul acelaș.

Fiind că seopul și firea sectei francmasonice fuseseră prea deplin cunoscute prin semne învederate ale faptelor ei, prin procese formale, prin aducerea la lumină a legilor ei, a riturilor și a tâlcuirilor, căroră mai de multe ori se adăugiseră chiar mărturiile adeptilor, acest Scaun Apostolic a denunțat lumii că secta Francmasonilor, întemeiată fără nici un drept omenesc și dumnezeesc, este vătămătoare creștinismului, nu mai puțin de cât statului: și a oprit și poruncit, sub pedepsele cele mai mari, cu care obicinuește Biserica de a lovî pre vinovați, ea nimene să nu între în această societate. Intărâtați de aceste măsuri și crezând de a putea prin dispreț și prin defaimare să scape de puterea acelor hotărâri sau să le micșoreze, sectarii învinovățiră pe Papii, cari le decretaseră, când că hotărâseră niște lucruri nedrepte, când că trecuseră peste marginile cuvenite. Astfel ei se siliră de a ocoli și de a ză-

---

1) Const. *Providas*, dela 18 Maiu 1751.—2) Const. *Ecclesiam a Iesu Christo*, dela 13 Sept. 1821.—3) Const. dela 13 Martie 1825.—4) Enciel. *Traditi*, dela 21 Maiu 1829.—5) Enciel. *Mirari*, dela 15 Aug. 1832.—6) Enciel. *Quipluribus*, dela 9 Nov. 1846. Aloc. *Multiplices inter*, dela 25 Sept. 1865 ș. c. l.

dărnici autoritatea și gravitatea Constituțiunilor Apostolice ale lui Clement XII Benedict XIV, Piu VII și Piu IX. Cu toate aceste n'au lipsit, chiar în acea societate, unii cari au mărturisit, deși fără voe, că, plecând din punctul de vedere al învățaturii și al disciplinei catolice, Pontificii Români urmaseră după tot dreptul. Acestei mărturisiri trebuie a mai adăugi consimțământul unui număr oarecare de suverani și de capi ai statelor, cari avură grija, sau de a denunța societatea Francmasonilor Scaunului Apostolic, sau de a osândi ei însuși ca un ce primejdios, aducând legi împotriva'i, precum s'a făcut în Olanda, în Austria, în Elveția, în Spania, în Bavaria, în Savoia și în alte părți a Italiei.

Dar mai presus de toate este de însemnat că întâmplările au desvinovățit purtarea cea înțeleaptă a Predecesorilor Noștri. Căci grija lor cea prevăzătoare și părintească nu avu, nici pretutindenea, nici totdeauna, sfârșitul dorit; fie din pricina prefăcătoriei și vicleniei sectarilor, fie din pricina ușurinței nesocotite a acelora, cari ar fi avut interesul cel mai mare de a o privighea mai de aproape. Urmarea a fost că, într'un veac și jumătate, secta Francmasonilor a făcut înaintări necrezute. Intrebuintând totodată cutezarea și șireția, ea a năpădit în toate gradele ierarhiei sociale, și a început a câștiga atâta putere, încât pare a domni aproape în deosebite state. Din această întindere atât de grabnică și de înfricoșată au urmat anume pentru Biserică, pentru auc-

toritatea suveranilor și pentru binele public acelele pe cari Predecesorii Noștri le prevăzuseră mai de mult, de oarece lucrurile au ajuns până a justifica pentru viitor temerile cele mai serioase, nu tocmai în privința Bisericii, ale cărie temelii nu pot fi sguduite defel prin încercările oamenilor, ci în privința statelor unde a devenit prea covârșitoare înrâurirea sectei de care vorbim, sau a altor secte ce-i seamănă și care concucrează cu dânsa, și sunt de dânsa atârinate.

Din pricinile acestea, de abia pusesem Noi mâna pe cârma Bisericii, am văzut și am simțit pe deplin cât trebuie să ne împotrivim unui rău atât de mare, și să-i împotrivim, întru cât e cu putință, auctoritatea Noastră. Folosindu-ne de orice bun prilej, Noi am urmărit învățăturile cele mai însemnate asupra cărora părea a fi înrâurit mai mult înrăutățirea ideilor Francmasonice. Astfel în Enciclica Noastră *Quod Apostolici muneris* Noi ne-am silit de a combate monstruositățile *Socialiștilor* și ale *Comuniștilor*. În cealaltă Enciclică a Noastră *Arcanum* ne-am îngrijit de a apăra și de a desluși noțiunea cea adevărată și autentică a societăței casnice, al cărei izvor și început este căsătoria. Pe lângă aceasta, în Enciclica *Diuturnum* Noi am propus, după principiile înțelepciunii creștine, firea puterii politice, și am arătat minunata ei unire cu ordinea naturei, precum și cu binele popoarelor și cu al suveranilor. Astăzi după pilda Predecesorilor Noștri, am hotărât de a ne îndrepta cu dinadinsul luarea aminte asupra

societății însăș francmasonice, asupra întregii sale învățăături, asupra scopurilor sale, asupra tendințelor și faptelor sale ca să punem mai mult la iveală puterea sa răufăcătoare, și să oprim lățirea unei ciume nenorocite.

Felurite sunt sectele oamenilor cari, deși n'au aceleas rituri, aceeaș formă și originea aceeaș, totuș fiind unite între ele prin împărtășirea aceleiaș scop și prin asemănarea principiilor, în ființă se potrivesc cu *Francmasoneria*, ce este ca un centru din care toate pleacă și în care se întorc. Și deși astăzi ele nu arată de a voi să rămâie ascunse, și țin adunări ziua'n amiaza mare și față cu toată lumea, avându'și chiar jurnalele lor, totuș dacă ne uităm până în fundul lucrurilor, vedem prea bine că ele păstrează firea și obiceiul societăților ascunse. Căci la ele se află mai multe feluri de taine, pe care legile lor opresc cu cea mai mare îngrijire de a le descoperi nu numai persoanelor străine, ci încă unui număr însemnat din adepții lor: așa, de pildă, sfaturile din lăuntru și cele din urmă, capii cei mai mari ai sectelor, niște întruniri mai ascunse și interioare, de asemenea și măsurile luate, și în ce chip, prin ce mijloace se vor îndeplini. Contribue de minune la această împărțire făcută între asociați a drepturilor, a funcțiunilor și a însărcinărilor, deosebirea ierarhică a rândurilor și a gradelor, făcută în modul cel mai nimerit, și disciplina cea strașnică căreia toți sunt supuș. Candidații trebuie să fâgăduească, ba chiar să jure, de a nu descoperi nici

odată și nici într'un chip numele asociațiilor, semnele și învățăturile societății. Astfel, sub niște înfăptșări înșelătoare și întrebuintând totdeauna prefăcătoria, precum odinioară făcuseră Manicheii, Francmasonii nu cruță nici o osteneală pentru a se ascunde și pentru a nu avea alți marturi decât numai pre ai lor. Căutând ei de a nu arăta niciodată ceea ce sunt, ei joacă rolul de prieteni ai literaturii sau de înțelepți întruniți pentru a cultiva științele. Nu vorbesc decât de râvna lor pentru înaintarea civilizațiunii, de iubirea lor pentru poporul de jos. Auzindu-i pe ei, unica lor țintă ar fi de a îmbunătăți soarta mulțimii și de a întinde la un număr mai mare de oameni foloasele vieții civile. Cari intențiuni, chiar de ar fi adevărate, nu sunt decât o parte din scopurile lor. Afară de aceasta, cei ce sunt înscrisi trebuie să fâgăduiască o supunere oarbă și desăvârșită la poruncile capilor; trebuie să se arăte gata de a îndeplini poruncile acestea la cea mai scurtă înștiințare, la cel mai mic semn, supunându-se de mai înainte, dacă ar face altfel, la pedeapsă cea mai cumplită și la moarte însăș. Așa, nu e lucru rar să fie pedepsiți cu moartea aceia dintre ei cari sunt judecați sau de a fi dat pe față învățăturile tainice ale societății, sau de a se fi împotrivit poruncilor; și aceasta se sevârșește cu atâta îndrăzneală și dibăcie în cât, cele mai multe ori, uci-gașul scapă de urmărirea și resbunarea justiției. Acum, a se preface neconținut și a se ascunde în întuneric; ași lăntui pre oameni ca pe niște

robi cu legămintele cele mai tari pentru un scop necunoscut de dânsii; a întrebuița la orice fără de lege aceste unelte ale unei voinți străine; a înarma pentru omor niște mâni, ale căror ajutor este incredințat prin nepedepsirea crimei: este o cruzime pe care firea însăși a lucrurilor n'o poate îngădui. Rațiunea și adevărul ni dovedese deci că societatea, despre care vorbim, se împotrivește dreptății și onestității naturale.

Cu atâta mai mult, că avem și alte dovezi foarte strălucite. Și într'adevăr, oricât de mare ar fi între oameni dibăcia de a se preface și deprinderea de a minți, tot nu este cu putință ca o cauză să nu se dea pe față prin efectele sale într'un chip oare-care: *Nu poate pomul bun să facă roade rele; nici pomul rău să facă roade bune*¹⁾. Acum roadele aduse de secta Francmasonilor sunt vătămătoare, și cât se poate de amare. Căci din semnele sigure ce le-am adus mai sus, urmează că scopul din urmă al Francmasonilor este acesta: de a resturna din temelie toată disciplina religioasă și socială, care s'a născut din ideile creștine pentru a o înlocui cu alta, făurită după ideile lor și ale căror principii și legi fundamentale sunt împrumutate de la *Naturalism*.

Ceea ce am zis până acum și ceea ce vom zice trebuie să se înțeleagă despre secta francmasonică privită în întregimea ei, întru cât îmbrățișează alte societăți încuscrute și unite cu dânsa,

1) Math. VII. 18.

dar nu despre fiecare mădular al lor luat în deosebi. Intre ei, se pot găsi, și într'un număr destul de mare, mai mulți carii, deși vinovați pentru că s'au înscris în asemenea societăți, totuș nu se împărtășesc de-a dreptul de faptele lor criminale și nu cunosc scopul din urmă pe care societățile aceleași îl urmăresc. De asemenea poate să fie ca unele grupuri să nu găsească cu cale concluziunile cele extreme pe care, fiindcă urmează numai decât din principiile comune, ar trebui să le primească, dacă nu i-ar îngrozi uriciu-nia lor. Afară de aceasta, niște împrejurări deosebite de timp sau de loc pot foarte bine să facă ca vre-unul din grupuri să nu îndrăznească a merge atât de departe cât ar dori, sau cât îndrăznesc celelalte. Nu trebuie pentru aceasta a conchide ca grupurile acestea să fie străine față cu societatea franemasonică, de oarece societatea franemasonică este de judecat, mai puțin după faptele împlinite și după reușitele lor, decât după totalitatea principiilor sale.

Acuma, cel mai de căpetenie principiu al Naturaliștilor, precum numele lor arată îndestul, este, că la orice lucru firea și mințea omenească trebuie să fie conducătoare și stăpână. Primind aceasta, dacă este întrebare despre datoriile către Dumnezeu, ei sau că le nesocotesc, sau că le strică prin niște păreri rătăcite și nehotărâte. Căci tăgăduesc că Dumnezeu să fie autorul oricărei revelațiuni; ei nu primesc nici-o dogmă de religiuine, nici un a-

devăr ce mintea omului nu poate pricepe, nici un învățător căruia să fie dator a crede pentru auctoritatea oficiului său. Acum, fiind o datorie deosebită și proprie a Bisericii catolice de a cuprinde pre deplin și de a păzi în întregimea lor nevătămată învățăturile primite de la Dumnezeu, și auctoritatea magisteriului împreună cu toate ajutoarele cerești trebuincioase pentru mântuirea oamenilor, pentru aceea vrăjmașii desfășură împotriva ei toată mânia și atacurile lor. Să vedem acum purtarea sectei Francmasonilor în lucrurile ce privesc religiunea, mai ales acolo unde ea are mai mare libertate de a face ce-i place, și zică-se dacă secta aceasta n'are altă menire de cât aceea de a îndeplini poruncile Naturaliștilor. Cu o muncă îndelungată și stăruitoare ea caută să facă ca magisteriul și auctoritatea Bisericii să nu aibă nici o înrâurire în Stat, de aceea Francmasonii predică poporului că trebuie a despărți de tot afacerile religioase de cele civile, și se luptă pentru acest scop. Astfel ei scot din legi și din administrațiunea publică înrâurirea cea mântuitoare a religiunii catolice, și prin urmare ei voesc să întoamească Statele fără nici o atâr-nare de așezămintele și poruncile Bisericii. Inșă nu este destul pentru ei de a înlătura din guvernul afacerilor omenești Biserica, călăuză înțeleaptă și sigură ; dar se poartă cu dânsa ca c'un duș-man și o asupresc. De aici, și prin vorbe, și prin scrieri, și prin învățământ, li este ertat a ataca

chiar temelile religiei catolice, fără frică de pedeapsă. Nici drepturile Bisericii, nici prerogativele cu care Pronia o înzestrăse nu sunt cruțate de isbirile lor. I se lasă cea mai mică libertate de lucrare, și aceasta în puterea unor legi, ce nu par a fi atât de asupritoare, dar care într'adevăr sunt croite inadins pentru a împedica libertatea aceasta. Intre legile excepționale făcute în potrivă Clerului, noi vedem anume pe unele al căror sfârșit ar fi de a împuțina într'un chip simțitor numărul miniștrilor și de a micșora din ce în ce mijloacele ce le sunt trebuincioase. Rămășițele bunurilor bisericesti, supuse celei mai mari sclăvii, se află așezate sub atârnarea și bunul plac al administratorilor civili. Comunitățile religioase sunt desființate sau împrăștiate. În ceea ce privește Scaunul Apostolic și Pontificele roman, dușmănia sectarilor este și mai înverșunată. După ce, sub false pretexte, ei au despoiat pe Papa de suveranitatea sa vremelnică, garanție neapărată a libertății și a drepturilor sale, ei l'au redus într'o stare de tot nelegiuită și de nesuferit, până când, în aceste din urmă timpuri, părținitorii acestor secte au ajuns acolo unde ținteau mai de mult cu planurile lor cele ascunse, adecă de a spune deschis că trebuie a desființa puterea cea sfântă a Pontificilor romani și a nimici cu totul acest Pontificat, întemeiat din dreptul dumnezeesc. Care lucru, dacă ni-ar lipsi altele, destul ni-l dovedește mărturia unor oameni cari au făcut parte din sectă

și cari, fie în trecut, fie mai de curând, încredințară cum că într'adevăr Francmasonii voesc să urmărească catolicismul cu o dușmănie neîmpăcată, și că ei nu vor avea pace, până ce nu vor vedea dărâmate toate întocmirile religioase întemeiate de Papi.—Și dacă cei înscriși nu sunt datori de a se lepădă cu vorbe deschise de catolicism, aceasta, departe de a vătăma scopurile Francmasoneriei, le sprijinesc și mai mult. Căci în chipul acesta mai întâiu ei amăgesc mai lesne pe oamenii proști și nesocotiți; și trag pe mult mai mulți în secta lor. Apoi deschizând ușa persoanelor de orice religie, ei isbutesc să încredințeze cu acest fapt rătăcirea cea mare a timpului nostru, că trebuie a lăsa de oparte grija pentru religiune. Acum numai principiul acesta ajunge pentru a nimici toate religiunile, și mai cu deosebire religiunea catolică, care, fiind una singură cea adevărată, nu poate fi pusă deopotrivă cu celelalte fără de cea mai mare nedreptate.

Dar Naturaliștii merg și mai departe. Intrând cu îndrăzneală în calea rătăcirii în ceea ce privește lucrurile cele mai însemnate, ei sunt târați cu repeziciune la urmările cele mai extreme ale principiilor lor, fie din pricina slăbiciunii naturii omenești, fie pentru dreapta pedeapsă cu care Dumnezeu lovește trufia lor. Urmează de aici că ei nu mai păstrează în toată întregimea și siguranța lor adevărurile ce se cunosc prin lumina firească a minții, precum ar fi bunăoară existența lui Dumnezeu, spiritualitatea și nemu-

rirea sufletului. Adusă pe o cale de rătăcirii, secta Francmasonilor nu s'a putut feri de asemenea stânci. Cu toate că îndeobște ei recunosc că este un Dumnezeu, totuș ei singuri mărturisesc că o asemenea credință nu este pentru fie-care dintr'înșii obiectul unui consimțământ statornic și al unei siguranțe neclintite. Căci ei nu ascund că chestiunea despre Dumnezeu este la dânsii isvorul și pricina unor neuniri destul de mari; ba chiar în timpul cel mai apropiat se știe că o ceartă serioasă s'a încins între ei în privința aceasta. În faptă, secta lasă începătorilor o libertate deplină de a ținea ce le place, sau că este Dumnezeu sau că nu este, și aceia cari tăgăduesc cu îndărătnicie că nu este Dumnezeu, sunt primiți cu aceiaș înlesnire ca și aceia cari într'adevăr judecă că este un Dumnezeu, dar au niște păreri stricate, precum fac Panteiștii; aceasta însă nu e altceva decât a reține numai oarecare înfățișare absurdă a lui Dumnezeu, și a înlătura adevărul. Indată ce acest principiu fundamental este răsturnat, sau și numai zguduit, este lucru firesc ca să se clatine și principiile celelalte ale ordinii naturale, precum că toate lucrurile au fost făcute prin libera voință a lui Dumnezeu; că lumea este cârmuită de Pronia sa; că sufletul este nemuritor; că după viața ce o duc oamenii pe pământ va urmă alta vecinică.

Perind însă aceste adevăruri care formează temelia ordinii naturale, și care sunt atât de însemnate pentru teorie și practică, e ușor de văzut

ce se va face cu moravurile publice și private.— Să nu vorbim de acele virtuți suprafirești, pe care nimene nu le poate nici împlini nici dobândi fără de un dar deosebit al lui Dumnezeu; virtuți de care prin urmare nu se poate găsi nici o urmă la oamenii ce nu cunosc și desprețuesc mântuirea neamului omenesc, harul ceresc, sacramentele, fericirea viitoare a raiului.—Noi vorbim numai despre datoriile care purced din onestitatea firească: un Dumnezeu care a făcut lumea și o cârmuiește prin Pronia sa; o lege vecinică care poruncește de a păstră ordinea firească și oprește de a o turbură; un sfârșit din urmă al oamenilor așezat mult mai presus de lucrurile omenești și dincolo de acest lăcaș pământesc: iată izvoarele, iată principiile de orice dreptate și onestitate. Dacă acestea sunt înlăturate, precum obicinuesc a face Naturaliștii și Francmasonii, va fi peste putință a cunoaște în ce stă știința dreptului și a nedreptului și de unde atârnă. Cât pentru morală, unicul lucru care a găsit milă la membrii sectei francmasonice, și despre care voiesc să fie învățată cu îngrijire tinerimea, este aceea pe care o numesc *morală civilă și independentă și liberă*; cu alte cuvinte, morala în care nu este cuprinsă nici o idee religioasă. Cât de neîndeslătătoare este morala aceasta, cât îi lipsește în privința tăriei și cât este de schimbătoare la orice suflare a patimilor omenești, se cunoaște destul de bine din nefericitele roade ce în parte le-a dat. Căci, acolo unde ea a început să domnească cu o mai mare libertate, după ce a fost isgonită edu-

cațiunea creștină, s'a văzut a scădea cu repeziune bunătatea și întegrimea moravurilor, a se mări și a se întări opiniunile cele mai grozave și uricioase, și a se spori în chipul cel mai spăimântător îndrăzneala crimelor. Relele acestea pricinuesc astăzi plângeri și jăluiri obștești; și deseori, siliți de adevăr, le mărturisesc mulți din aceia cari n'ar voi.

Pe lângă aceasta, firea omenească fiind pătată de păcatul strămoșesc, și din această pricină fiind mult mai plecată spre vițiuni decât spre virtuți, este numai decât de trebuință, pentru a fi onești, de a înfrâna pornirile cele rele ale inimei și de a supune poftele rațiunii. În lupta aceasta, trebuie adeseori să desprețuim cele pământești și să ne hotărâm la muncă și suferințele cele mai mari, pentru ca rațiunea biruitoare să-și țină neconținut stăpânirea. Însă Naturaliștii și Francmasonii, nevoind să creadă nimic din cele ce le cunoaștem prin descoperirea lui Dumnezeu, tăgăduesc că părintele neamului omenesc a păcătuit, și prin urmare cred că liberul arbitru nu este scăzut și pornit spre rău¹⁾. Din potrivă, mărind peste măsură puterea și excelența naturii, și punând numai într'însa principiul și regula dreptății, ei nici nu pot să-și închipuiască că pentru a potoli atacurile ei și pentru a cârmui poftele, sunt de trebuință silinți stăruitoare și statornicia cea mai mare. Drept aceea noi vedem

---

1) Conciliul Trident. Ses. VI. *De Iustific.* c. I.

a se înmulți și a se pune la îndămână tuturor orice poate să lingusească patimele lor: ziare și broșuri lipsite de orice înfrânare și rușine; reprezentațiuni teatrale al căror desfrâu trece peste toate hotarele; lucrări de artă cultivate cu nerușinare după principiile așa zisului *verism*; născociri iscusite, menite a mări rafinarea și moliciunea vieții; într'un cuvânt, toate sunt puse în mișcare pentru a îndestula dragostea plăcerii, cu care în cele din urmă se împacă virtutea adormită. Aceste sunt lucruri vrednice de osândă, însă sunt foarte strâns unite cu principiile acestora, cari răpesc omului nădejdea bunurilor cerești și pun toată fericirea în lucrurile trecătoare înjosind-o până la pământ.—Spre întărirea celor zise, ar fi lesne de adus o faptă ce e mai greu de povestit decât de crezut. Fiindcă mai nimene nu obișnuiește să slujească cu supunere unor oameni isteți și vicleni decât aceia a căror inimoșie este moleșită și sfărâmată prin sclăvia patimilor, s'au găsit în secta Francmasonilor de aceia cari au zis deschis și au propus de a face toate chipurile ca mulțimea să se sature de un nemărginit desfrâu al viciilor; căci, făcând acesta, ea va fi o uneltă foarte potrivită pentru împlinirea scopurilor celor mai îndrăznețe.

În privința societății casnice, iată în ce se cuprinde toată învățătura Naturaliștilor. Căsătoria nu este decât un contract civil, ea poate dar să se desfacă într'un chip legiuit după voința contractanților; puterea asupra legământului că-

sătoresc stă în mâna capilor guvernului. La creșterea copiilor, nu trebuie a'i sili să primească vre-o religiune; fiecare să fie slobod, când va fi vrâstnic, să'și aleagă religiunea ce'i place.—Acum, Francmasonii nu numai că găsesc cu cale toate aceste principii, ci încă se sânguesc de a-le face să treacă în moravuri și obiceiuri. În mai multe țări, chiar catolice, s'a și hotărât că, afară de căsătoria civilă, nu este altfel de unire legiuită; în alte părți, legea îndreptățește divorțul; în altele se pregătesc a'l introduce în legislațiunea lor cât mai curând. Toate aceste măsuri grăbesc apropiata împlinire a planului de a schimba firea căsătoriei și de a face dintr'însa o unire nestatornică și trecătoare, născută din patimă, care după ce s'a schimbat, o desface.—Secta își unește toate puterile și silințele chiar pentru a'și însuși creșterea tinerimei. Francmasonii înțeleg că lesne vor putea deprinde vârsta cea fragedă și mlădioasă după placul lor, și a o pleca după cum vor voi; și că nimic nu este mai potrivit decât aceasta pentru a pregăti Statului niște cetățeni astfel precum ei cugetă. Pentru aceasta la creșterea și instrucțiunea copiilor ei nu voesc a suferi pe miniștrii Bisericii, nici ca profesori, nici ca supraveghetori; în mai multe țări au și isbutit a face să se încredințeze numai mirenilor creșterea tinerimii, precum și a înlătura cu desăvârșire din învățătura moralei marile și sfintele datorii, care unesc pe oameni cu Dumnezeu.

Vin apoi dogmele științei politice. În privința

aceasta Naturaliștii învață că toți oamenii au aceleași drepturi; toți și sub toate punctele de vedere sunt de aceeași condițiune; toți sunt liberi din natură; nici unul dintr'înșii n'are dreptul de a porunci unuia din semenii săi, și este o tiranie a voi de a supune pe oameni la orice fel de auctoritate, afară numai de aceea ce vine dela dânșii. Orice putere este așa dar a poporului liber; puterea de a porunci n'o are nimene decât prin mandatul sau învoirea poporului, astfel încât schimbându-se voința acestuia, el poate să detroneze pe suverani și fără voia lor. Isvorul tuturor drepturilor și funcțiunilor civile este, sau mulțimea însăș sau și auctoritatea care guvernează Statul, dar când acesta este întocmit după principiile moderne. Pe lângă acestea, Statul trebuie să fie ateu, (*fără Dumnezeu*): la diferitele forme religioase nu este nici o pricină de preferință: toate trebuie să fie puse pe un picior de egalitate.

Acum, că aceste învățături plac deasemenea și Francmasonilor, și că după acest chip și model voesc ei să întocmească Statele, este un lucru foarte cunoscut și ce nu are nevoie de dovezi. Căci de un timp îndelungat ei lucrează pe față din toate puterile pentru scopul acesta. Astfel ei pregătesc drumul altor sectari numeroși și mai îndrăzneți, cari stau gata a scoate din aceste principii false niște urmări și mai uricioase, ca bunăoară împărțirea egală și comunitatea averilor între cetățeni, după ce se va desființa orice deosebire de rang și de stare.

Din cele ce le-am zis pe scurt se vede destul de lămurit ce este secta Francmasonilor, și care e ținta ei. Dogmele lor principale se împotrivesc atât de tare și atât de învederat minții omenești, încât nimic mai înrăutățit nu se poate închipui, A voi să se nimicească religiunea și Biserica întemeiată de însuș Dumnezeu și încredințată de-o ocrotire neperitoare, pentru a restatornici, după optsprezece veacuri, moravurile și așezămintele păgânilor, este o nebunie foarte mare și o nelegiuire prea cutezătoare. Inșă nu e mai puțin îngrozitor sau mai ușor de suferit de a vedeă respingându-se binefacerile câștigate prin bunătatea lui Isus Hristos nu numai indivizilor, dar și oamenilor în familii și națiuni; binefaceri, cari, după mărturisirea însăș a vrăjmașilor, sunt foarte mari. Intr'un scop atât de smintit și criminal, pare a se putea recunoaște ura cea nestinsă și pofta de răsbunare, de care satana este însufletit împotriva lui Isus Hristos.—De asemenea, scopul celalt, pentru care Francmasonii își dau atâta osteneală de a nimici anume temeliile cele mai de căpetenie ale dreptății și ale moralității, și de a se face ajutătorii acelor cari ar voi să le fie ertat a face câte le poftesc, după obiceiul dobitoacelor, nu este alta decât a prăvăli în prăpastie neamul omenesc în chipul cel mai rușinos și necinstit.—Răul se face și mai mare prin primejdia ce amenință atât societatea casnică cât și cea civilă. După cum am arătat altădată, toate popoarele și toate veacurile sunt unite întru a

vedea în căsătorie ceva sfânt și religios, iar legea dumnezeiască a îngrijit ca căsătorii să nu se poată despărți. Inșă dacă căsătoria ar fi lipsită de sfințenie și religiozitate, dacă ar fi ertat a o desface, turburarea și neorânduiala ar intra numai decât în familie, femeile ar cădea din demnitatea lor, orice ocrotire și siguranță ar dispărea pentru copii și pentru interesele lor.—Că apoi Statul să nu aibă nici o grijă publică de religiozitate, și să nu privească la Dumnezeu în întocmirea și cărmuirea lucrurilor civile, ca și cum El n'ar fi de loc, este o îndrăzneală nepomenită nici chiar la păgâni. Aceștia purtau atât de adânc înțipărită în inima lor nu numai o idee a zeilor, ci încă trebuința unui cult public, încât erau încredințați că mai lesne ar fi fost unei cetăți a sta în picioare fără de a se răzima de pământ, de cât fiind lipsită de Dumnezeu. Și într'adevăr, societatea neamului omenesc, pentru care natura ne-a format, a fost înființată de Dumnezeu, autorul naturii; și dintr'însul, ca dintr'un principiu și izvor, curge toată puterea și neprecurmarea nenumăratelor binefaceri, cu care ea este înzestrată. Drept aceea, precum vocea naturei amintește fie-căruia din noi datoria de a cinși pe Dumnezeu cu evlavie și sfințenie, din pricină că lui îi datorim viața și bunurile unite cu dânsa, deasemenea tot din aceeași pricină amintește natura popoarelor și statelor aceeași datorie. Pentru aceasta este învederat, că fac un lucru nu numai nedrept, dar chiar neînțelept și absurd aceia cari

voesc, ca societatea civilă să se desfacă de orice datorie religioasă.—Inșă fiindcă prin voința lui Dumnezeu se nasc oamenii spre a se întruni și a trăi în societate, și fiindcă puterea de a porunci este o legătură atât de trebuincioasă societății civile, încât rupând'o, societatea se desființează neapărat și fără întârziere, urmează că puterea de a porunci izvorăște dela acela care a făcut și societatea. Prin urmare, oricine să fie acela care are puterea în mâni, el este ministru al lui Dumnezeu. Drept aceea, întru cât cer scopul și firea societății omenești, trebuie să ne supunem puterii legiuite care prescrie lucruri drepte, ca la auctoritatea însăși a lui Dumnezeu, cârmuitorul tuturor; și nimic nu este mai împotrivor adevărului decât de a zice că dela voința poporului atârnă jugul supunerii, pe care-l poate scutura când îi va plăcea. Tot astfel nimene nu se îndoește că toți oamenii sunt deopotrivă între ei, dacă privim neamul și firea lor comună, scopul din urmă pe care toți au să-l dobândească, precum și datoriile sau drepturile care curg de aici. Inșă fiind că nu toți pot avea aceleași daruri sufletești, și deosebindu-se unul de altul prin puterile sufletului sau ale trupului, și mare fiind neasemănarea moravurilor, a voințelor și a firilor, deaceea nimic nu se împotrivește mai mult minții omenești decât voința de-a aduce pe toți la aceiaș măsură și de a face să între în întocmirile vieții sociale o egalitate riguroasă și deplină. Precum întocmirea cea mai desăvârșită a

trupului rezultă din unirea și potrivirea mădularelor, cari se deosebesc prin formă și funcțiuni, împreunate însă și puse fiecare la locul său fac un organism frumos, puternic, folositor și trebuincios; tot așa în societatea omenească este o neasemănare aproape nemărginită între oamenii din cari ea este compusă. Dacă aceștia ar fi toți deopotrivă, și fie-care ar face după capul său, nimic n'ar fi mai pocit decât o astfel de societate. Inșă dacă din potrivă printr'o ierarhie înțeleaptă de merite, de gusturi, de capacități, fiecare conlucrează pentru binele obștesc, veți vedea înaintea voastră chipul unei societăți bine orânduite și potrivite cu natura.

In sfârșit rățăcirile turburătoare, pe care le-am amintit până aici, amenință Statele cu primejdiile cele mai înfricoșate. Căci înlăturând frica lui Dumnezeu și cinstea legilor sale; lăsând a fi desprețuită auctoritatea suveranilor; dând drum liber patimei de revoluțiuni, și găsinđ-o cu cale; deslănțuind poftetele mulțimii; rupând orice frâu, afară numai de acel al pedepselor, trebuie să urmeze numai decât o schimbare și o răsturnare a tuturor lucrurilor. Acesta este scopul cel învederat pe care'l urmăresc cu silințele lor mai multe asociațiuni de *Comuniști* și *Socialiști*; iar secta Frâncmasonilor n'are dreptul de a se zice străină întreprinderilor lor, de oarece ea sprijinește scopurile lor, și are cu dânsii aceleași principii de căpitanie. Dacă principiile aceste nu aduc îndată și pretutindenea urmările lor cele

extreme, aceasta nu este din pricina învățaturii și voinții sectarilor, ci din pricina puterii religiunii dumnezeiești, ce nu poate fi nimicită, și din pricina părții celei mai sănătoase a oamenilor, cari nevoind a se supune jugului societăților secrete, se luptă cu inimă împotriva silinților ne-bune ale acestora.

Să dea Dumnezeu ca toți să judece pomul după roadele sale, și să recunoască sămânța și începutul relelor care ne apasă, al primejdiilor care ne amenință! Noi avem aface cu un dușman înșelător și viclean, care știe cum să lingusească urechile suveranilor și ale popoarelor, și i ademeneste prin blândeța cuvintelor și prin împlinirea voinții lor.—Pătrunzând la suverani sub chipul prieteșugului, scopul Francmasonilor a fost să aibă într'înșii niște tovarăși și ajutători puternici spre a asupri catolicismul; și pentru a'i întărâta mai mult, ei au defăimat cu îndărătnicie Biserica, că s'ar lupta într'un chip uricios cu suveranii pentru puterea și drepturile regești. Dobândindu-și prin uneltirile acestea siguranța și cutezarea, ei au început a se bucura de o mare trecere în cârmuirea Statelor, de altmintrelea, gata totdeauna a zgudui temelia împărățiilor, a prigoni, a defăimă, a alungă pe principii Statelor de câte ori aceștia ar părea să cârmuiască altfel de cât ei ar fi voit.—Ei își bat joc de popoare lingusindu-le tot în acelaș chip. Strigând în gura mare libertate și prosperitate publică, și că Biserica și Suveranii au fost pricina că mulțimea n'a fost scăpată de nedreapta sclăvie și sărăcie,

ei au înșelat poporul, și deșteptând într'însul setea de lucruri nouă, l'au ațâțat împotriva unei și altei puteri. Însă ca toate acestea, mai mare este așteptarea foloaselor, decât adevărul; și chiar mai tare împovorat poporul se vede în nevoile sale lipsit de-o mare parte de acele mângâeri, ce le-ar fi putut afla cu înlesnire și îmbelșugare într'o societate întocmită creștinește. Însă aceasta e o-bicinuita pedeapsă a mândriei tuturor aceloră, cari se răscoală împotriva rânduieii hotărâte de Pronia dumnezească, că ei găsesc mâhnirea și nevoia tocmai acolo, unde cu nesocotință s'au așteptat la o soartă norocoasă și după dorința lor.

Cât despre Biserică, dacă poruncește de a se supune mai presus de toate lui Dumnezeu, stăpânului celui mai mare al tuturor lucrurilor, ar fi o defăimare și o nedreptate a crede că este pismașă de auctoritatea civilă, sau că gândește a'și însuși ceva din drepturile suveranilor. Din potrivă ea hotărăște că oricât e drept de a da puterii civile, să i se dea din datoria de conștiință. Că apoi ea trage dela Dumnezeu însuș dreptul de a porunci, este un mare adaos de demnitate pentru auctoritatea civilă, și un mare ajutor pentru a dobândi stima și bunăvoința cetățenilor. Ea este prietena păcii, nutrește unirea, îmbrătoșează pe toți cu dragostea sa de mamă. Neavând altă grijă decât de-a ajutara pe muritori, ea învață că trebuie a împreuna justiția cu bunătatea, porunca cu dreptatea, legile cu cumpătarea: că nu trebuie călcat dreptul nimănuia, că trebuie a

se îngriji de rânduiala și liniștea publică, și a ușură, pecăt se poate mai mult, nevoile celor săraci atât în privat cât și în public. *Inșă, pentru a întrebuiță cuvintele sfântului Augustin, de aceea cred ei, sau caută să facă a crede, că învățătura creștinească nu se potrivește cu binele Statului, fiindcă nu voesc ca Statul să stee pe temelia puternică a virtuților, ci pe nepedepsirea viciurilor*¹⁾.—Cunoscând acestea, ar fi de cuviință înțelepciunii civile, și trebuincios binelui obștesc, ca principii și popoarele să nu se unească cu Francmasonii pentru a nimici Biserica, dar să se unească cu Biserica pentru a sfărâma silințele Francmasonilor.

Orice să fie, în acest rău atât de mare și acum prea lățit este datoria Noastră, Venerabililor Frați, de a ne sili să găsim leacuri.—Și fiindcă înțelegem, că cea mai bună și mai tare nădejde de îndreptare este pusă în puterea religiunii dumnezeiești, pe care Francmasonii o urăsc cu atât mai mult cu cât se tem mai mult de dânsa, de aceea credem că este de o foarte mare însemnătate de a întrebuiță ajutorul acestei puteri împotriva dușmanului obștesc. Prin urmare Noi aprobăm și întărim prin auctoritatea Noastră Apostolică toate câte le-au hotărât Pontificii romani, Predecesorii Noștri, pentru a împedica întreprinderile și silințele sectei Francmasonilor; și toate câte le-au sancționat cu scopul de a feri

1) Epist. CXXXVII, al. III, ad Volusianum, c. V, n. 20.

pe oameni de a se înscrie în această sectă, sau spre a-i îndemna de a o părăsi. În care lucru având mare încredere în bunăvoința creștinilor, îi rugăm și cerem dela fiecare, spre mântuirea lor, să-și facă o sfântă datorie de a nu se îndepărta de loc de cele ce li-a poruncit într'această privință Scaunul Apostolic.

Pe voi însă, Venerabililor Frați, Vă rugăm și Vă cerem cu stăruință, ca, împreunând munca voastră cu a Noastră, să întrebuițați toate silințele, pentru a stârpi această ciumă necurată ce se strecoară prin toate vinele societății. Voi trebuie să apărați slava lui Dumnezeu și mântuirea aproapelui: care scopuri avându-le înaintea ochilor în această luptă, nici inimoșia, nici puterile nu Vă vor lipsi. Va atârna dela înțelepciunea voastră să judecați prin care mijloace mai cu seamă se pot birui împotrivirile și pedicile. — Însă se cuvine auctorității dregătoriei Noastre, ca Noi înși-ne să arătăm câteva mijloace potrivite. Mai întâiu de toate trebuie a scoate Francmasonilor masca, și a arăta ceea ce sunt în adevăr; trebuie a învăța poporul prin predice și chiar prin Epistole Pastorale, făcute spre acest scop, care sunt meșteșugurile unor astfel de societăți pentru a'i trage la sine, care e răutatea învățăturilor, și uriciunea faptelor lor. Precum au hotărât mai de multe ori Predecesorii Noștri, nimene să nu creadă că'i este ertat de a se înscrie în secta Francmasonilor, dacă religiunea catolică și mântuirea sa îi este atât de scumpă,

pe cât ar trebui să-i fie. Să nu înșele pe nimene onestitatea prefăcută, căci vre-unora li s'ar putea părea, că Francmasonii nu cer nimica, ce s'ar împotrivi fățiș religiei și sfințeniei moravurilor; dar fiindcă scopul și firea sectei sunt de tot rele, este drept să nu fie ertat a se uni cu dânșii sau a'i ajutoră în vre-un chip.

După aceea trebuie a trage mulțimea prin predici sânguitoare și prin îndemnări, ca să învețe cu silință povețele religiei: și, pentru acest sfârșit, tare sfătuim de a desluși, prin mijlocul scrierilor și al predicilor, făcute la vremea cuvenită, principiile fundamentale ale acelor sfinte adevăruri în care este cuprinsă înțelepciunea creștinească. Scopul acestora este de a tămădui prin învățătură mintea oamenilor și de a o întări împotriva multelor feluri de rătăcirii și a deosebitelor farmece ale vițiilor, mai cu samă într'acest timp de desfrâu al presei și de dorință nesăturată de a învăța.—Negreșit că munca este mare: în care însă va fi părtaș și tovarăș al ostenețelor voastre mai ales Clerul, dacă prin silința voastră va fi bine crescut și învățat. Dar o întreprindere atât de frumoasă și atât de însemnată dorește și ajutorul iscusit al mirenilor, cari împreună dragostea religiei și a patriei cu moravurile cele bune și cu învățătura. Cu puterile unite ale acestor două clase căutați, Venerabililor Frați, ca oamenii să cunoască și să iubească Biserica cu desăvârșire; căci cu cât mai mare va fi cunoștința și iubirea ei, cu atât mai

mare va fi desprețul și fuga de societățile secrete. — Pentru aceasta folosindu-ne, nu fără pricină, de acest bun prilej, reînvoim ceea ce am zis altădată, că trebuie a întinde și a sprijini cu multă silință Ordinul al treilea al sfântului Francisc, ale cărui reguli le-am ușurat nu de mult cu o înțeleaptă îndulcire. Căci, precum a fost întocmit de întemeietorul său, el nu are alt scop decât a chema pe oameni să se ia după urmele lui Isus Hristos, a'i trage la dragostea Bisericii și la punerea în lucrare a virtuților creștine; și de aceea trebuie să aibă mare putere pentru a oprî ciuma societăților celor foarte rele. Să crească dar din zi în zi această sfântă societate, dela care se poate aștepta multe roade, și mai cu samă acest rod ales de a aduce sufletele la libertatea, fraternitatea și egalitatea dreptului; nu precum și le închipuiesc Francmasonii într'un chip absurd, dar astfel precum și Isus Hristos le-a dobândit pentru neamul omenesc și le-a pus în lucrare sfântul Francisc. Noi vorbim despre libertatea *fiilor lui Dumnezeu* prin care să nu robim nici satanii, nici patimilor celor rele, ce sunt stăpâni nelegiuiți; Noi vorbim despre fraternitatea care și are începutul în Dumnezeu, făcătorul și părintele tuturor; Noi vorbim despre egalitatea, care, așezată pe temelia dreptății și a dragostei, nu rădică orice deosebire între oameni, dar din felurimea vieții, a datoriilor, și a aplicărilor, face acea minunată unire și conglăsuire menită de natură pentru folosul și demnitatea societății civile.

Al treilea, este un așezământ întocmit foarte înțelepțeste de străbunii noștri, și apoi cu timpul precurmat, carele în zilele noastre ar putea sluji ca model și formă pentru ceva asemenea. —Voim a vorbi despre societățile sau corporațiunile de lucrători, hotărâte să apere sub conducerea religiei interesele muncii și ale moravurilor. Care asociațiuni, dacă printr'o îndelungată întrebuintare și încercare au isbutit de mare folos pentru străbunii noștri, vor fi poate mult mai folositoare în vremile noastre, pentru că sunt foarte potrivite spre a zdrobi puterile sectelor. Meseriașii sărmani, afară că pentru însăș starea lor sunt foarte vrednici, mai mult decât toți, de dragoste și de mângâiere, sunt expuși într'un chip deosebit amăgirilor înșelătorilor și ale viclenilor. Pentru aceea trebuie să fie ajutați cu cea mai mare bunătate, și trebuie să fie chemați în niște societăți cinstite, pentruca să nu fie trași în cele rele. Din această pricină Noi am voi foarte mult ca, cu razimul și cu ocrotirea Episcopilor, acele corporațiuni să fie reînființate ici și colo, într'un chip potrivit vremilor noastre, pentru mântuirea poporului. Noi avem o mare plăcere că în mai multe locuri s'au și întocmit astfel de societăți, precum și adunările patronilor: două așezăminte al căror scop este de-a sprijini clasa cinstită a poporului de jos, de a ajuta și apăra pe copiii și familiile lor, și de a păstra într'înși dragostea evlaviei și cunoștința religiei cu bunele moravuri! —Aici nu voim să trecem cu vederea societatea sfântului Vincențiu (*de Paul*), vestită

pentru priveliştea și pildele sale, și care este atât de vrednică de resplată pentru binele făcut poporului de jos. Este cunoscut ceea ce ea face și ceea ce voește, adică ea nu are de scop, decât de a ajutură pe cei nevoiași și pe cei nenorociți cu o minunată dibăcie și smerenie: care pe cât voește să fie mai puțin văzută, cu atât mai bună este pentru punerea în lucrare a dragostei creștine, și mai potrivită pentru ușurarea nenorocirilor omenești.

Al patrulea, pentru a dobândi mai ușor ceea ce voim, Noi recomandăm foarte mult credinții și privigherii voastre tinerimea, care este nădejdea societății omenești. Puneți cea mai mare parte din grijile voastre pentru buna ei creștere; și să nu credeți niciodată că vre-o îngrijire va fi atât de mare, încât să nu mai trebuiască alta și mai mare, pentru ca vârsta cea tânără să fie ținută departe de acele școli și de acei învățători, de care se teme suflarea ciumoasă a sectelor. Faceți ca părinții, învățătorii duhovnicești, Parohii, la învățătura catehismului, să stăruească de a înștiința la vreme și pe fiii și pe elevii lor despre firea cea rea a sectelor de acest fel, pentru că ei să învețe a se feri de timpuriu de meșteșugirile viclene și de multe feluri, ce au obicinuit a le întrebuița propagatorii acelor secte pentru a prinde pe oameni în lațurile lor. Și încă acei cari pregătesc cum se cuvine pe tineri pentru întâia Comunicătură, vor face bine, dacă'i vor îndemna pe fiecare să se hotărască și să făgădu-

iască că nu se vor înscrie în nici o societate, fără știința părinților, sau fără sfatul Parohului sau duhovnicului.

Însă înțelegem prea bine că ostenele noastre obștești pentru a smulge din ogorul lui Dumnezeu aceste semințe vătămătoare ar fi cu totul zadarnice, dacă din înălțimea cerurilor Stăpânul viei nu ne-ar veni în ajutor.— Este dar neapărat trebuincios ca să cerem ajutorul acesta cu cea mai mare căldură și cu o stăruință pururea reînnoită, astfel precum le cere trebuința împrejurărilor și mărirea primejdiei. Mândră de reușitele trecute, secta Francmasonilor ridică capul cu semeție, și îndrăzneala ei pare a nu mai cunoaște nici o margine. Soții ei, uniți printr'o alianță criminală și printr'o legătură ascunsă de scopuri, toți își dau ajutor unul altuia, și se ațâță unul pe altul la cutezarea lucrurilor rele. Un atac așa de puternic cere o apărare tot atât de puternică, adevărat este de nevoie ca toți oamenii cei buni să se unească într'o mare societate de lucrare și de rugăciune. Dela dânsii cerem așa dară, ca cu sufletele unite să stee strânși și neclintiți împotriva puterei crescânde a sectelor; ca cu multe gemete să întindă mâinile rugătoare spre Dumnezeu, și să ceară cu stăruință dela dânsul, ca numele creștinesc să înflorească și să fie în putere; ca Biserica să se bucure de libertatea trebuincioasă; ca cei abătuți să se întoarcă la mântuire, rătăcirile la adevăr și vițiile să facă odată loc virtuții.—Să cerem ajutorul și mijlocirea sfintei Fecioare

Maria, Maica lui Dumnezeu, pentru ca ea însăși, care a biruit pe satana chiar dela zemeslirea sa, să și desfășure puterea împotriva sectelor nelegiuite, în carele este invederat că renaște duhul cel îndărătnic, neîmblânzita viclenie și prefăcătoria răului diavol.—Să rugăm pe fruntașul îngerilor cerești, pe sfântul **Mihail** care a gonit pe vrăjmașii infernali deasemenea pe sfântul **Iosif**, soțul prea sfintei Fecioare, ocrotitor ceresc și binefăcător al Bisericei catolice; pe marii Apostoli sfântul **Petru** și sfântul **Pavel**, săditori și apărători nebiruiți ai credinții creștine. Prin ocrotirea lor și prin statornicia rugăciunilor obștești avem încrederea că Dumnezeu va binevoi să ajute la vreme potrivită neamul omenesc amenințat de atâtea primejdii.

Spre semn al darurilor cerești și spre mărturia bunăvoinții Noastre, Vă dăm cu iubire întru Dumnezeu Binecuvântarea Apostolică, Vouă, Venerabililor Frați, Clerului și întregului popor încredințat grijei voastre.

S'a dat la Roma, lângă sfântul Petru, în ziua de 20 Aprilie 1884, în anul al șaptelea al Pontificatului Nostru.

LEON PP. XIII.

Epistola Pastorală despre învățătura creștinească.

Dacă Vârhovnicul Apostolilor sf. Petru voiă ca întâii creștini să fi fost totdeauna gata de a da răspuns la tot cel ce li-ar fi cerut cuvânt despre nădejdea, ce ei aveau de a dobâdi viața și slava vecinică prin Isus Hristos¹⁾; această datorie, mai mult decât ori-când o au toți adevărații credincioși, Fraților și Fiilor prea iubiți, în vremile noastre, în care se poate spune cu Prorocul: *Nu este cunoștința lui Dumnezeu pe pământ*²⁾. Și într'adevăr, vremile noastre par a fi acele *vremi cumpănite*, prezise de sf. Apostol Pavel, în care *vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de argint, măreți, trușiși, ... fără de dragoste, neprimitori de pace, clevetitori, neînfrânați, ... iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având deseori chipul curioșiei, iar puterea ei tăgăduind-o; ... cu un cuvânt oameni stricați la minte, reprobați în credință*³⁾.—Aceștia, atacând când una când alta din dogmele prea sfintei noastre religii, când atacându-le toate împreună, se silesc de a nimici lucrarea mântuitoare a lui Isus Hristos; se încearcă de a întemeia o morală nouă și o societate nouă asupra bazelor **naturalismului**; gră-

1) I Petr. III, 15.—2) Osea IV, 1.—3) II Tim. III, 1—5 et 8.

esc cele înrăutățite ca să tragă pre ucenici după dânșii¹⁾; amăgesc pe creștini cu poște trupești, slobozenia lor jăgăduindu-le, singuri robi fiind ai stricăciunii²⁾, și împedicându-i astfel de a urmă pe Acela carele singur este calea, adevărul și viața³⁾. Pentru aceasta, Fraților și Fiilor prea iubiți, Păstorii duhovnicești trebuie să ia sama în aceste vremi primejdioase, mai mult decât ori-când, de turma întru care Duhul sfânt i-a pus Episcopi, ca să păstorească Biserica lui Dumnezeu care a câștigat-o cu sângele lui⁴⁾.

Chiemat, fără nici o vrednicie a mea, de a cârmui și de a păstori ca Episcop eparhiot această parte aleasă a turmei lui Isus Hristos, între grijele mele cele mai însemnate fără îndoială că trebuie să fie aceea de a întări sufletele mie încredințate în potri-va atâtor primejdii și atâtor curse. Pentru aceea, considerând că cei doi mai mari vrăjmași ai adevărului sunt *rătăcirea* și *neștiința*, am poron-cit să se compună sub direcțiunea mea un nou Catechism, în care învățământul elementar și popular al religiunii să fie dezvoltat după trebuin-ța prea tristelor noastre timpuri, pentru ca credin-dincioșii să fie mai bine învățați, și, potrivit cu amintita poruncă a sfântului Petru, să poată da seama despre credința și nădejdea lor. — Și cu a-tâta mai mult am fost silit să iau această hotărâ-re, că s'au sfârșit toate exemplele feluritelor Catechisme mari și mici ale Prea CC. PP. Vicari A-

1) Act. XX, 30.—2) II Petr. II, 18—19.—3) Ioan XIV 6.—
4) Act. XX, 28.

postolici ai Misiunii Moldovei, cârmuitorii de mai înainte, tipărite cu litere sau cirilice sau latine.— Apoi pentru ca să nu mai rămâe nimica de dorit, am poruncit să se facă din noul Catechism altul prescurtat, hotărât mai cu samă pentru copii, și potrivit cu priceperea lor.

Iată-vă dar, Fraților și Fiilor prea iubiți, acest Catechism, în care, cu toate că mai pe larg, veți regăsi neschimbătoarea învățătură a sfintei Biserici Catolice Apostolice Romane, astfel precum v'a fost învățată în Catechismele date la lumină de Prea CC. PP. Vicari Apostolici din Misiunea Moldovei, amintiți mai sus.—Voi știți foarte bine cu ce mare grijă sfânta Biserică veghiază asupra învățăturii descoperite, ce ea păstrează cu o sfântă credință. Căci dela dumnezeasca sa întemeiere, Biserica a primit puterea esențială și trebuincioasă pentru a păstra, a apăra, și a strămuta din neam în neam adevărurile religioase, fără ca niciodată evenimentele omenesti să poată dobândi ca ea să le schimbe întru cât de puțin. Învățătura cerească nefiind o proprietate, de care Biserica poate dispune după părerile schimbătoare și după evenimentele omenesti, însă un deposit ce ea trebuie să-l păstreze nevătămat; va fi slava ei, în cea din urmă zi a lumii și în fața tuturor neamurilor, de a înapoiă Judecătorului celor vii și celor morți neatins depositul adevărurilor, ce a primit dela dânsul, și al căror început se trage din întâile descoperiri făcute în paradisul pământesc.

Pentru aceasta noi vedem în orice epocă, ca atât Papii, cari au urmat unul după altul pe catedra infailibilă a sfântului Petru, dela sfântul Linus până la Leon XIII, cât și Sinoadele Ecu-menice, dela întâiul de Niceea până la cel din urmă din Vatican, au proclamat totdeauna adevărul descoperit, combătând și osândind deosebitele rătăcirii, ideile cele false, ilusiunile primejdioase, ce prin mijlocul schismelor și al eresurilor se lățiau între credincioși, stricau noțiunile sănătoase ale credinței, întunecau Puritatea moralei, și slăbiau puterea simțimântului creștinesc.

Însă dacă sfânta Biserică a făcut totdeauna datoria sa, fiii săi, departe de a uita învățăturile ei cele mântuitoare, trebuie să le studieze și să și facă din ele o regulă statornică a vieții lor. —Și pentru aceasta socotesc ca datoria a ministeriului meu episcopesc de a vă prezenta vouă tuturor, Fraților și Fiilor prea iubiți, acest Catechism, în care veți găsi ceea ce sfânta Biserică propune fiilor săi de a crede, de a nădăjdui și de a face, pentru ca ei să fie pe pământ adevărați ucenici ai lui Isus Hristos, și să dobândească în cer mântuirea lor vecinică.

Și într'adevăr în Catechism, în acest compendiu al întregii învățăături creștinești, se găsesc ideile cele drepte și adevărate despre Dumnezeu, despre firea lui, despre însușirile lui, despre faptele lui: se cunoaște Mijlocitorul dumnezeesc în misterile lui, în învățătura lui, în harul lui, și în mântuirea lui: se arată începutul, sfârșitul, decadența și restaurarea omului; că-

ruia se descopăr datoriile lui cătră Dumnezeu, cătră sine însuși, cătră aproapele, și toate învățăturile și ajutoarele ce sunt în stare să'l facă să urască și să-și spele păcatul, să iubească și să practice virtutea, să dobândească în sfârșit mult dorita vecinică fericire.

Dintr'aceasta vedeți, Fraților și Fiilor prea iubiți, cea mai înaltă însemnătate a Catechismului, și cât de neapărat este studiul și practica celor ce sunt învățate în el. Intr'adevăr, dacă neîngrijind trebuinciosul învățământ religios, omul cade în rătăcire și în vițiu, urmare neapărată a rătăcirii, ce'i va folosi de a dobândi lumea întregă, dacă la urmă și va perde sufletul său¹⁾? Așa dar cea mai mare grijă a tuturor trebue să fie de a și înavuți mintea de acele foarte însemnate cunoștinți, carele negreșit ne vor duce la dobândirea adevăratului și unicului interes, care este fericirea noastră cea vecinică.

Pentru aceasta sfânta Biserică, *stâlp și întărire a adevărului*²⁾, a fost totdeauna foarte răvuitoare pentru instrucțiunea religioasă a fiilor săi. Nici n'ar putea fi altmintrelea; pentrucă ea nu poate să voiască și să facă alta decât ceea ce a făcut și a voit dumnezeescul ei. Intemeitor, carele a binevoit să se facă Invățătorul oamenilor, și chiar întâiul lor Catehist.—De fapt, *Isus străbătea toată Galilea și toate cetățile și orașele Iudeei, învățând în sinagogile lor, și propovăduind Evangelia împărăției*³⁾, și învăța în toate zilele în biserică⁴⁾.

1) Matth. XVI, 26.—2) I. Tim. III, 15.—3) Matth. IV, 23. et IX, 35.—4) Luc. XIX, 47.

din Ierusalim. Și neajungând aceasta pentru râvna lui, de câte ori i se dădea prilejul, pe malul lacurilor, din corabia lui Petru, lângă drumuri, pe munți învăța mulțimea, ce'i alergă pretutindene în urmă, *mirându-se de învățătura lui; că'i învăța pe ei, ca cea ce are putere, iar nu ca cărturarilor lor și fariseii*¹⁾. În timp de trei ani de zile dumnezeescul Invățător s'a încunjurat de oameni de rând și fără știință, învățându-i tainele vieții cerești, înălțându-i dela lucrurile văzute și firești la contemplarea lucrurilor nevăzute și suprafirești; și chiar după învierea sa a voit să petreacă cu ucenicii săi, *arătându-se lor patruzeci de zile, și grăind cele pentru împărăția lui Dumnezeu*²⁾.—Isus Hristos a făcut toate acestea spre a se propune ca model al Bisericii întemeiate de dânsul pentru mântuirea tuturor oamenilor; căci *el voește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vie*³⁾.

Deaceea dumnezeeștele învățături ale Evangheliei, care luminaseră Galilea și Iudea, nu puteau rămâne mărginite numai într'o epocă și numai între hotarele unei singure națiuni; căci Isus Hristos se coborâse din cer și murise pe cruce *nu numai pentru națiunea jidovească, ci ca pe fiii lui Dumnezeu cei risipiți să'i adune într'una*⁴⁾. Și pentru ca acești fii ai lui Dumnezeu risipiți, adică oamenii din lumea întreagă, să poată fi adunați într'una, să ajungă la cunoștința a-

1) Matth. VII, 28—29.—2) Act. I, 3.—3) I. Tim. II, 4.—4) Ioan. XI, 52.

devărilor, și să se mântuiască, Isus Hristos întemeiase Biserica sa **una** prin ființă și neapărat **catolică**; pentru că ea, păstrând totdeauna și prețutindene unitatea credinței, nu trebuia și nu putea avea alte hotare decât însăși marginile lumii, și nici alt sfârșit decât însuși sfârșitul veacurilor. De aceea această Biserică precum trebuia să se întindă la toate timpurile și la toate locurile, tot așa trebuia să îmbrățișeze, prin unitatea învățământului, și să reuniască în sânul său de mamă (ca pe niște frați și fii ai aceluiaș Tată ceresc) toate popoarele pământului fără nici o deosebire de naționalitate și de condițiune; *pentru că, după cum zice Apostolul, printr'un Duh noi toți într'un trup ne-am botezat, ori Iudeii ori Elenii, ori robi ori slobozi, și toți într'un Duh ne-am adăpat*¹⁾.

Pentru aceasta Mântuitorul lumii a făcut să se ivească oameni apostolici, a format o preoție universală și neîncetată în unitatea Bisericii sale, și aceste preoții, acestor oameni apostolici nu încetează de a repeta: *Datu-mi-s'a toată stăpânirea în cer și pe pământ. Drept aceea mergând, învățați toate neamurile, botezându'i pre ei în numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh; învățându'i pre ei să păzească toate câte am poruncit vouă. Și iată eu cu voi sunt în toate zilele, până în sfârșitul veacului*²⁾.

Acum preoția catolică, crescută, consfințită,

1) I. Cor. XII, 13.—2) Matth. XXVIII, 18—20.

trimeasă de Biserica lui Isus Hristos, are greaua și mângâitoarea datorie de a alungă din suflete neștiința și prejudiciile, cari sunt puternici vrăjmași ai științii de mântuire. De aceea preotul, carele este sarea pământului și lumina lumii ¹⁾, trebuie să învețe pe oamenii tuturor națiunilor, să-i uniască în mărturisirea aceleiași credinți, în observarea acelorași porunci, și în participarea acelorași sacramente; într'un cuvânt, să prelungească totdeauna și pretutindeni Apostolatul mântuirii început de Fiul lui Dumnezeu.—Despre această misiune dumnezească vorbește sfântul Pavel ucenicului său Timoteiu când îi scrie: *Tu să rămâi întru cele ce te-ai învățat și ți-au fost încredințate, știind dela cine le-ai învățat, și fiind-că din pruncie sfintele scripturi știi, care pot să te înțeleptească spre mântuire, prin credința cea întru Hristos Isus.... Te jur înaintea lui Dumnezeu și a lui Isus Hristos,... propovăduiește cuvântul, stăi asupra cu timp și fără timp, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și cu învățătura. Că va fi timp când învățătura cea sănătoasă nu o vor primi, ci după poftetele sale își vor grămădi lor și învățători, gâdilindu-și urechile; și dela adevăr auzul își vor întoarce, iar la basme se vor plecă. Inșă tu priveghiază întru toate, sufere strâmtoări, fă lucrul evangelistului, slujba ta fă-o deplină ²⁾.*

1) Matth. V, 13—14.—2) II. Tim, III, 14—15 et IV, 1—5.

Prin urmare nu este nici o îndoială că datoria preotului, căruia sfânta Biserică a lui Isus Hristos îi dă misiunea de a predică Evangelia, este de a învăța pretutindeni și totdeauna adevărurile descoperite, și de a le vesti neîncetat fără a le schimba.—De aceea trebuie ca preotul să păzească adevărurile lui încredințate, depărtându-se de glasurile deșerte cele spurcate, și de vorbele cele protivnice ale științii celei cu nume mincinos, cu care unii lăudându-se întru credință au rătăcit ¹⁾; trebuie ca preotul să ducă adevărul în tot locul, propoveduind cuvântul lui Dumnezeu tuturor acelora cari îl ascultă cu plăcere, și acelora cărora nu le place ²⁾; trebuie ca preotul, pentru ca să vestească cu roadă Evangelia lui Isus Hristos, să se jertfească pentru toți, și să fie, ca Sf. Pavel, dator înțelepților și neînțelepților ³⁾.

Aici mă folosesc de acest bun prilej pentru a vă spune un cuvânt vouă, venerabililor Frați, cari sunteți ajutorii mei în cultivarea acestei părți a viei Domnului. Vă rog de a îndoii râvna în împlinirea datoriei voastre nu numai de a predică regulat cuvântul lui Dumnezeu, dar și de a explică Catechismul credincioșilor, ce sunt încredințați în chip deosebit fiecăruia din voi.—Voi cunoașteți, ca și mine, primejdiile ce se înmulțesc din ce în ce mai mult împrejurul lor, și cursele ce sunt întinse credinței lor, și știți că

1) I. Tim. VI. 20—21—2) II. Tim. IV, 2.—3) Rom. I, 14.

„neștiința în lucru de religiune este isvorul tuturor rălelor“.—Știți deasemenea că învățătura religioasă este singurul nutriment al cucerniciei, a căreia ocrotire este în acelaș timp; pentrucă ea o apără de acele deșarte obiceiuri, de care cu drept cuvânt v'ați plâns mie însu'mi de atâtea ori, în cari obiceiuri domnesc numai niște forme săci și o practică stearpă a religiunii, din pricină că credința înțeleaptă și vie nu le insuflă nici nu le însuflețește. Voi știți că cucernicia are nevoie de credință pentru ca să crească și să se desfășure. Acum, numai prin mijlocul învățământului religios putem dobândi ca cucernicia să nu se mărginească numai la niște mișcări ale inimii, dar ca, ferindu-se de orice prilej de păcat, rămânând neatinsă de orice superstițiune, de orice obicei deșert (și pentru aceasta nefolositor, dacă nu păcătos), să meargă deadreptul la scopul său, carele este cultul lui Dumnezeu și dragostea cătră aproapele. Aceasta este cucernicia despre care vorbește Apostolul când zice: *Cucernicia este spre toate folositoare, având făgăduința vieții de acum și a celei viitoare*¹⁾.

Știu, Fraților prea iubiți, că multe și mari sunt pedicile, care se împotrivesc râvnei voastre; însă nu perdeți inimoșia, și pătimiți ca niște buni ostași ai lui Isus Hristos²⁾, carele vă va da harul trebuincios pentru a ajunge la scopul prea dorit

1) I. Tim. IV, 8.—2) II. Tim. II, 3.

al învățământului religios al poporului vostru, dacă i-o veți cere neîncetat cu umilință de inimă. Căci nu trebuie să uităm, că nu suntem destoinici de a cugeta sau de a face ceva dela noi, ca dintru noi, ci că destoinicia noastră este dela Dumnezeu ¹⁾. Pentru aceasta trebuie să căutăm prin credință și prin dragoste să ne ținem totdeauna uniți cu Isus Hristos, carele ni-a zis: *Rămâneți întru mine și eu întru voi;... cela ce rămâne întru mine, și eu întru el, aceasta aduce roadă multă, că fără de mine nu puteți face nimic* ²⁾.—Apoi căutați de a vă înmulți în oarecare chip, crescându-vă vreun elev, carele să fie destoinic de a vă ajuta, învățând pre cei fără știință cel puțin textul Catechismului, luându-vă după pilda Apostolului, carele avea astfel de ajutori pentru a lăți Evangelia ³⁾.—Intr'un cuvânt faceți toate chipurile, Fraților, pentru a lăți și a întări împărăția lui Isus Hristos pe pământ, pentru ca, departe de a vă face vrednici de grozava și dreapta răsbunare amenințată de Dumnezeu păstorilor neîngrijitori ai turmei lor ⁴⁾, să puteți negreșit primi o cunună deosebită de slavă în ceriu, unde, după făgăduința dumnezească, *cei ce vor învăța pe mulți dreptate, vor străluci ca stelele în veac* ⁵⁾.

Dar toată munca noastră ar rămâne nefolositoare, dacă poporul nouă încredințat nu ne-ar ascultă.—Deaceea acuma mă adresez la voi, Fiiilor prea iubiți, pentru a vă spune că datoria ce

1) II. Cor. III, 5.—2) Ioan. XV, 4—5.—3) Rom. XVI, 3; et Philip. IV, 3.—4) Ierem. XXIII, 1—2; et Ezech. XXXIV, 2—10.—5) Dan. XII, 3.

are preotul vostru de a vă învăța, vă îndatorează pe voi de a ascultă învățăturile lui.—Dumnezeu v'a făcut, ca să'l cunoașteți, să'i slujiți, să'l iubiți aici pre pământ, pentru a putea merge odată în paradis spre a vă bucura de dânsul în toată vecinicia. Inșă cum veți face voi pentru a ajunge la acest din urmă scop al vostru, dacă nu vă veți da toată silința de a învăța învățătura dumnezească, pe care Mântuitorul nostru Isus Hristos a venit să ni-o învețe, și pe care voi o puteți găsi pe scurt în Catechism? De cine vă veți putea plânge de nu de voi înși-vă, dacă v'ați perde în veci?—Pe toți vă rog dară, dacă vă este scumpă mântuirea voastră cea vecinică, să vă'ngrijiți de a învăța toate cele care trebuie să le credeți, să le nădăjduiți și să le faceți pentru a vă mântui. Amintiți-vă totdeauna că precum nu este decât un singur Isus Hristos, de asemenea nu este nici nu poate fi decât o singură învățătură creștinească, a cărei depositară și învățătoare este singura Biserică întemeiată de Isus Hristos pentru mântuirea tuturor oamenilor. De aceea nu vă lăsați a fi amăgiți de marea rătăcire francmasonică a nepăsării în lucru de religione; ca și cum n'ar fi nici o deosebire între religionea cea adevărată și cele false, sau ca și cum Dumnezeu ar putea fi nepăsător dacă oamenii trăesc după o religione ce el n'a întemeiat'o, ce el n'o recunoaște și nici n'o poate recunoaște de a Sa, și pe care, tocmai pentru aceasta, o osândește. Dați-vă toată silința de a învăța cum se cade adevărurile descoperite

de însăș Dumnezeu și învățate de singura lui Biserică ; și apoi *să petreceți*, vă voi zice cu Apostolul, *să petreceți cu vrednicie după Evangelia lui Hristos ; că ori viind și văzându-vă pe voi, ori neșind de față la voi, să aud cele pentru voi, că stați într'un sulet, împreună nevoindu-vă pentru credința Evangeliei*¹⁾.

Nu pot să nu îndrept aici gândul meu la acei bărbați, la acele femei, la acei tineri de amândouă sexele, cari se găsesc chiar între catolicii noștri, și cari își pierd timpul, și 'și strică inima cu cetiri deșarte, primejdioase și vinovate, în loc de a'și nutri duhul lor cu pânea aleasă și substanțială a cuvântului lui Dumnezeu. Aceștia cred de a-și înavuți mintea, sau de a'și trece cu plăcere timpul, cetind, ziare, cărți și romane. cari cuprinzând puțin sau nimic sănătos, (dacă nu sunt cu totul rele), slăbesc pe nesimțite credința lor ; sleesc simțimântul lor creștinesc ; umplu mintea și inima lor de gânduri necurate și de dorinți vinovate ; pun în primejdie credința căsătorească, sfintele tradițiuni ale familiei, și însăș demnitatea moravurilor publice. Să deschidă ochii acești nenorociți până când au vreme ; și, văzând prăpastia în care se aruncă, să lepede departe de dânșii ziarele și cărțile amăgitoare ; să învețe și să mediteze adevărurile religiei și ale vieții viitoare, și să se gândească la mântuirea lor cea vecinică ! Despre acest lucru zice Isus Hristos că este *singurul trebuincios*²⁾.

1) Philip. I, 27.—2) Luc. X 42.

Acum nu-mi mai rămâne alta de cât a spune un cuvânt părinților pentru a le aminti datoria, ce au nu numai de a se instrui pe ei însăși, dar de a instrui, sau de a pune pe alții să instruiască pe copiii lor. Da, părinți și mame, aceasta este datoria voastră cea mai însemnată, pentru că Domnul nu va dat copii ca să-i creșteți numai pentru această lume, ci mai presus de toate pentru împărăția cerului. Și ce dragoste ați avea voi pentru copiii voștri, dacă nu v'ați îngriji de a li dobândi viața cea vecinică, care este cel mai mare și singurul adevărat bine? Întăia voastră grijă trebuie să fie prin urmare de a întipări în inimile fiilor voștri, mai cu samă prin pilda voastră cea bună, sfânta frică de Dumnezeu, ura de păcat, dragostea virtuții și a rugăciunii, ce trebuie să-i învățați. Copiii trebuie să înceapă pe genunchii mamei a gângăvi prea sfântul nume al lui **Isus**, a cunoaște pe acest dumnezeesc Răscumpărător al oamenilor, a-i mulțumi, a-l iubi și a i se ruga. Însă, fiind că n'ați putea dà prin voi înși-vă o deplină și temeinică învățătură fiilor voștri, voi aveți o mare datorie, de a-i trimite la învățătura Catechismului, pentru ca să învețe învățăturile cele sfinte și să fie buni creștini. Atunci fiii voștri vor fi într'adevăr mângăerea voastră pe pământ, și adevărata voastră bucurie și cunună în cer. Însă vai vouă părinților și mamelor, și vai vouă în viața aceasta și în cea viitoare, dacă veți neglija această mare a voastră datorie! În ziua morții voastre Isus Hristos nu vă va cere soco-

teală dacă ați trăit voi înși-vă, și dacă ați crescut pe copiii voștri **după obiceiul bătrânilor și al strămoșilor**, obiceiul pe care mulți din voi se sprijinesc pentru a nu se îndrepta de niște neorândueli și adevărate păcate; dar Isus Hristos vă va cere socoteală dacă ați trăit voi înși-vă, și dacă ați crescut pe copiii voștri **după legea sa cea dumnezească**, așa precum el v'o face acumă cunoscută prin mijlocul sfintei sale Biserici. Nu vă luați dar după pilda fariseilor, cari, pentru a se ține tari de tradițiunile și de obiceiurile bătrânilor și ale strămoșilor lor, căleau poruncile lui Dumnezeu, și de aceea se făceau vrednici de a auzi din însăș gura lui Isus Hristos acea grozavă osândă: *Fațarnicilor, bine a prorocit Isaia de voi zicând: Poporul acesta cu buzele mă cinstește, iar inima lor departe stă delu mine. Și în zadar mă cinstesc, învățând învățături și porunci omenești; că, lăsând poronca lui Dumnezeu, țineți așezămintele oamenilor*¹⁾.

Să urmăim cu toți, fraților și fiilor prea iubiți, călduroasele și prea înțeleptele îndemnări, pe cari prea sfântul nostru Părinte Leon XIII, în întâia sa Encicloică, și în acea din anul acesta *Humanum genus*, le dădea tuturor Episcopilor lumii catolice mai cu samă în privința învățământului religios al tinerimei! Dumnezeu ne va binecuvânta atunci, pentru că ne va vedeà pe toți îngrijindu-ne de slava

1) Isaia XXIX, 13—Matth. XV, 2-9 et Marc. VII, 2-8.

sa, de sfințirea noastră și de sfințirea aproapei noastre.

Acum Dumnezeu să vă dea inimă tuturor vouă, Fraților și Fiilor prea iubiți, ca să vă închinați lui, și să faceți voia lui cu inima mare și cu suflet voitor; să deschidă inima voastră, în legea sa, și întru poruncile sale ¹⁾, întocmai precum vă dau și eu vouă tuturor din tot sufletul Binecuvântarea mea pastorală.

Dată în Reședința Noastră Episcopală din Iași, în sărbătoarea Zemisirii neprihănite a preasfintei Fecioare Maria, 8 Decembre 1884.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

---

1) II. Mac. I, 3—4.

Num. 4.

**De Rosario Mariano in mense Octobris
quotannis recitando.**

AD RR. PATRES IN DIOECESI IASSIENSI
CURAM ANIMARUM HABENTES.

RR. PATRES,

*Sanctissimus Dominus Noster Leo PP. XIII
quaecumque duobus praeteritis annis de mense,
quo solemnia celebrantur beatæ Virginis Mariæ
a Rosario, per Encyclicas Epistolas Supremi A-
postolatus (1 Sept. 1883) et Superiore anno (30
Aug. 1884), constituit, hæc eadem hoc pariter
anno et annis porro insequentibus præcipit et
statuit, quoadusque rerum Ecclesiæ rerumque
publicarum tristissima hæc perdurent adiuncta,
ac de restituta Pontifici Maximo plena libertate
Deo referre gratias Ecclesiæ datum non sit. Ita-
que per Decretum Urbis et Orbis diei 20 Augusti
proxime elapsi decernit et mandat, ut quolibet
anno a prima die Octobris ad secundam sequentis
Novembris, in omnibus catholici orbis parochia-
libus templis, et in cunctis publicis oratoriis Dei-
paræ dicatis, aut in aliis etiam arbitrio Ordinarii
eligendis, quinque saltem Mariani Rosarii deca-
des cum Litanis Lauretanis quotidie recitentur:
quod si mane fiat, Missa inter preces celebretur,*

Despre recitarea anuală a Sf. Rozariu în luna Octomvrie.

CĂTRĂ CUCERNICII PĂRINȚI CARE PĂSTORESC SUFLETELE
ÎN EPARHIA DIN IAȘI.

CUCERNICI PĂRINȚI,

Prea sfântul nostru Părinte Papa Leon al XIII-lea, cât timp vor dura aceste prea triste împrejurări pentru starea sfintei Biserici și a afacerilor publice, și cât timp nu va fi îngăduit Bisericii să aducă mulțumiri lui Dumnezeu pentru redarea libertății depline a sfântului Părinte, a poroncit și a hotărât și pentru acest an, ca și pentru anii următori, cele ce stabilise în cei doi ani trecuți prin Enciclicele *Supremi Apostolatus* (1 Sept. 1883) și *Superiore anno* (30 August 1894) cu privire la luna, în care se celebrează sărbătoarea Sf. Fecioare a Rozariului. Astfel prin decretul *Urbis et Orbis* din 20 August a. e. hotărăște și poruncește, ca în fiecare an în toate bisericile parohiale din lumea catolică și în toate paraclisele publice închinată Născătoarei de Dumnezeu, și în celelalte alese după bunul plac al Ordinariatului, să se reciteze în fiecare zi, de la zintăiu al lui Octomvrie până la 2 Noembrie cel puțin cele cincizeci ale Rozariului sfintei Fecioare împreună

si a meridie, sacrosanctum Eucharistiae Sacramentum adorationi proponatur, deinde fideles rite lustrentur.

Indulgentias singulas, alias concessas, renovando, omnibus qui statis diebus publicae Rosarii recitationi interfuerint, et ad mentem eiusdem Sanctitatis Suae oraverint, et his pariter qui legitima causa impediti privatim haec egerint, septem annorum ac septem quadragenarum apud Deum Indulgentiam singulis vicibus concedit. Eis autem qui supradicto tempore decies saltem vel publice in templis, vel legitime impediti, privatim eadem peregerint, sacramentali confessione expiatis et sacra synaxi resectis, plenariam admissorum Indulgentiam de Ecclesiae thesauro impertit. Plenissimam hanc culparum veniam et poenarum remissionem his omnibus pariter largitur, qui vel ipso die festo beatae Virginis a Rosario, vel quolibet ex octo insequentibus diebus, sacramenta, ut supra, perceperint, et in aliqua sacra aede iuxta Suam mentem Deo eiusque Sanctissimae Matri supplicaverint.

Qua de re et illis consulens fidelibus qui ruri viventes agri cultione praecipue Octobri mense distinentur, Sanctitas Sua concedit ut singula superius disposita, cum sacris etiam Indulgentiis, eorum in locis ad insequentes vel Novembris vel Decembris menses, prudenti Ordinariorum arbitrio, differri valeant.

Nos igitur Sanctissimo Domino Nostro et Patri libenti animo obsequentes destrictae praecipimus

cu Litania Lauretană ; dacă aceasta se face dimineața, Rozariul să se reciteze în timpul sfintei Leturghii ; dacă după amiază, să se expună spre adorare prea sfântul Sacrament, iar apoi să li se dea credincioșilor binecuvântarea.

Tuturor acelora, cari în zilele hotărâte vor lua parte la recitarea Rozariului și se vor fi rugat după intențiunea sfântului Părinte, precum și acelora, cari, fiind împiedecați de vre-o pricină legitimă, vor fi săvârșit acelaș lucru în particular, îngăduie în fiecare dată toate indulgențele, altă dată dăruite, de șapte ani și șapte patruzecimi. Iar acelora, cari în susnumitul timp vor îndeplini acest lucru de zece ori fie în public în biserică, sau, fiind împiedecați legitim, în particular, după ce se vor fi spovedit și împărtășit, îi face părtași, din tezaurul sf. Biserici, de o indulgență plenară. Această desăvârșită iertare a greșelilor și deslegare a pedepselor o împărtășește de asemenea tuturor acelora, cari, după cum e poroncit mai sus, vor fi primit cele două Sacramente și se vor fi rugat lui Dumnezeu și fericitei lui Mame în vre-un lăcaș sfânt după intenția Sa fie în însăș sărbătoarea Rozariului, fie în una din cele opt zile, care urmează.

Din care pricină având grijă și de acei credincioși cari, trăind la țară, sunt reținuți mai cu samă în luna lui Octomvrie la munca câmpului, prea sfântul Părinte învoește ca toate hotărârile de mai sus, chiar și sfintele indulgențe să se poată

mus, ut omnia quae supra exposita sunt fideliter adimpleantur in omnibus Nostrae Dioecesis parochialibus ecclesiis vel ipso Octobris mense, vel subsequentibus Novembris vel Decembris mensibus prout Vos, Cooperatores Nostri, magis in Domino expedire iudicaveritis iuxta locorum diversitatem.

Vestrum autem erit populum Vobis commissum, etiam iis in locis in quibus parochiales ecclesiae non exstant, ad hoc pietatis opus publice vel privatim exequendum et ad Indulgentias lucrandas singulis annis aptis verbis excitare, ut quae pro optata Ecclesiae pace civilisque Societatis salute Christi in terris Vicarius petit, per intercessionem Immaculatae et gloriosae semper virginis Dei Genitricis Mariae efficaciter consequatur.

Quando Petrus servabatur in carcere, oratio fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo. Et misit Dominus angelum suum, et eripuit Petrum de manu Herodis et de omni expectatione plebis Iudaeorum. Nunc quoque in suo successore Petrus servatur in carcere, et infensissimi Ecclesiae civilisque Societatis hostes

„Occidit:—inclamant—solio deiectus, in ipso

„Carcere, in aerumnis occidit ecce Leo“.

Igitur, Fratres, sine intermissione oremus pro Pontifice Nostro Leone, ut mittat Dominus angelum suum, et eripiat eum de manu inimicorum eius. Perstemus in oratione donec Pater misericordiarum et Deus totius consolationis det nobis victoriam; quia praecipuus fructus boni o-

amâna în acele locuri, după chibzuirea cuminte a Ordinariatului, în lunile următoare: Noembrie sau Decembrie.

Așa dar Noi, ascultând cu toată supunerea de prea sfântul nostru Domn și Părinte, poruncim ca cele prescrise mai sus să se îndeplinească cu toată credința în bisericile parohiale ale Episcopiei noastre sau în însăși luna lui Octombrie sau în lunile următoare Noembrie sau Decembrie, după cum Voi, Cooperatorii noștri, veți judeca mai folositor în Domnul după deosebirea localităților.

E datorია voastră însă, ca în fiecare an să sfătuiți cu vorbe prielnice pe poporul ce vă este încredințat de a îndeplini această faptă de evlavie în public sau în particular, și de a dobândi Indulgențele chiar în acele localități în cari nu există biserici parohiale, ca cele ce Locuitorul lui Hristos pe pământ le cere pentru dorita pace a Bisericii și pentru mântuirea Societății civile, să se dobândească într'adevăr prin mijlocirea Neprihănitei și pururea slăvitei Fecioare Marii.

Când Petru era ținut în temniță Biserica înălța fără încetare rugăciuni către Dumnezeu pentru el. Și a trimis Dumnezeu pe îngerul său și a smuls pe Petru din mâna lui Irod și de la orice așteptare a poporului evreesc. Și acum Petru e ținut în temniță în succesorul său, și dușmanii prea înverșunați ai Bisericii și ai Societății civile

*Strigă : apus-a, svârilit de pe tron în neagra'nchisoare
miserii, cătați, apus-a el Leo învins !*

peris et arrha consequuturæ victoriae est in inceptis perseverantia. Hisce inhaerens idem Sanctissimus Dominus, cum hinc nos hactenus mala multa undique perturbent, inde vero permaneat et florescat in christiano populo ea fides, quae per caritatem operatur, et veneratio ac fiducia in amantissimam Dei Genitricem propemodum immensa; eo impensiori studio et alacritate nunc ubique perseverandum vult unanimiter in oratione cum Maria Matre Iesu. Certam enim in spem erigitur fore ut ipsa, quae sola cunctas haereses interemit in universo mundo, nostris accedentibus dignis poenitentiae fructibus, flectat denique iram vindicem divinae iustitiae, incolumitatemque adducat et pacem.

Interim Vobis omnibus, Fratres, universoque populo Vobis concredito Pastoralem Nostram Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Iassii, ex Residentia Nostra Episcopali, hac die 4 Septembris 1885.

† Fr. NICOLAUS IOSEPH
EPISCOPUS IASSIENSIS

Să ne rugăm așa dar, Fraților, fără răgaz pentru al nostru Papă Leone, ca să-i trimită Domnul pe îngerul său și să-l smulgă din mâna dușmanilor. Să fim statornici în rugăciune până când Părintele milostivilor și Dumnezeu oricărei mângăieri ne va da izbânda: de oarece rodul faptei celei bune și arvona izbândeii, ce va să vie, e în statornicia lucrurilor începute. Bizuindu-se pe acestea acelaș prea sfânt Domn al nostru — întimpece pe de o parte ne neliniștește de pretutindeni multe rele, pe de altă parte însă dăinuiește și înfloreste în poporul creștin acea credința, care lucrează prin dragoste, și cinstea și încrederea mai mai nețarmurită în prea demna de iubire Născătoare a lui Dumnezeu, — cu atât mai multă râvnă și vioiciune vrea să fim acum cu toții statornici pretutindeni în rugăciune cu Maria, Mama lui Isus. Având nădejde sigură, că ea, care singură face să dispară în întreaga lume toate ereziile, unindu-se și ale noastre roade vrednice de pocăință, va îmblânzi în sfârșit mânia răzbunătoare a dreptății dumnezeiești și ne va aduce mântuirea și pacea.

Intr'aceea vă împărtășim cu dragoste vouă tuturor, Fraților, și întregului popor încredințat vouă, Binecuvântarea noastră Pastorală.

Dat la Iași, din Reședința Noastră Episcopală, azi, 4 Septemvrie 1885.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI.

Epistola Pastorală
DESPRE
IUBILEUL EXTRAORDINAR PENTRU
ANUL 1886.

Prea sfântul Nostru Părinte Leon al XIII, prin Epistola sa Enciclică „*Quod auctoritate Apostolica*“ din 22 Decembre 1885, a dat întregii lumi catolice grația unui Iubileu extraordinar pentru tot anul 1886.

Eu îmi fac o sfântă datorie, Fraților și Fiilor prea iubiți, de a vă vesti în mod oficial această mare binefacere vouă cari alcătuiți turma încredințată grijii mele pastorale, publicând în Eparhia noastră sus numita Enciclică, tradusă în limba română.

Deși această grație se întinde pentru întreg anul 1886, totuș ea vă sosește la timp potrivit pentru apropiatul Mare Post, care e timpul special de împăcare cu Dumnezeu.—Intr'adevăr, la începutul Postului Mare Biserica ni repetă acele mângâietoare cuvinte ale Apostolului: *Iată acum este vremea bine primită, iată acum este ziua mântuirii*¹⁾; ea și cum ar voi să ne spună : Iată tim-

---

1) II Cor. 6, 2.

pul cel mai folositor decât oricare spre a face pocăință, iată timpul cel mai potrivit spre a vă împăca cu Dumnezeu.

Fără îndoială că *toți ca niște oi am rătăcit, fiecarele din calea sa s'a abătut*¹⁾, căci toți am păcătuit mai mult sau mai puțin. De aceea sfântul Ion Apostolul spune: *De vom zice că păcat nu avem, pe noi înșine ne înșelăm, și adevărul nu este întru noi*²⁾. Cine din noi așa dar nu are trebuință să facă pocăință pentru păcatele săvârșite? și cine din noi, simțind această trebuință, nu dorește să fie ajutat spre a face pocăința datorită?—Ei bine, prea iubiților, iată că însăși Dumnezeu vă trimite un mijloc extraordinar de împăcare desăvârșită; iată că Dumnezeu însăși vă dă ajutorul ca să puteți urî păcatele voastre, să vă spălați cu totul de dânsese și așa să vă întoarceți de a trăi în pace desăvârșită cu dânsul și cu voi înși-vă.

*Noi dară ca conlucrători ai dumnezeescului nostru Mântuitor vă îndemnăm ca nu în deșert harul lui Dumnezeu să primiți voi*³⁾. Și de aceea, publicând această Enciclică a Locțiitorului lui Isus Hristos, eu zic celor ce sunt în legăturile păcatului: *Eșiți; și celor dintru întunerecul nelegiuirii: Veniți la lumină*⁴⁾: gândiți-vă cu toții la înțeleptele considerațiuni și povețele mântuitoare ale urmașului sfântului Petru, și siliți-vă cu toții de a dobândi acel folos care a ținut locul întâiu

1) Isaia 53, 6—2) I. Ioan. 1, 8.—3) II. Cor. 6, 1.—4) Isaia 49,9.

în înalta minte a lui Leon al XIII, atunci când s'a hotărât de a învoi acest Iubileu extraordinar. Folosiți-vă deci cu toții de această grație, ce vă este dată, pentru ca să vă fie mai ușoară pocăința pentru păcatele voastre, și împăcarea voastră cu Dumnezeu. Voi știți că noi *suntem soli în locul lui Hristos*, și de aceea *ca cum Dumnezeu s'ar rugă prin noi, vă rugăm în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu*¹⁾, *care nu voește ca să piară cine-va, ci ca toți să vie la pocăință*²⁾.

Da, Fraților, și Fiilor prea iubiți, Dumnezeu voește ca toți să facem pocăința, ca toți, fiind mai mult sau mai puțin păcătoși, să părăsim căile noastre cele prea rele, și să ne întoarcem cu toată inima la dânsul, și să trăim în harul lui pe acest pământ, până ce va sosi ziua de a merge să viețuim în veci cu dânsul întru slava paradisului său. Și de aceea El nu încetează de a ne repeta : *Intoarceți-vă către mine, și mă voi întoarce către voi*³⁾.

Sfânta Biserică pururea îngrijită de adevăratele noastre nevoi, spre a ni înlesni dorita întoarcere întru brațele Tatălui nostru carele este în ceruri, ni propune în anul acesta leacul prea bun al unui Iubileu extraordinar. Iată dar, voi spune încă odată cu sfântul Pavel, *iată acum este vremea bine primită, iată acum este ziua mântuirii* ; căci binefacerea particulară a Iubileului stă în a-și dobândi curățirea păcatelor, îndeplinirea fap-

1) II Cor. 5,20.—2) II Petr. 3, 9.—3) Malac. 3, 7.

telor de pocăință și de dragoste, practica cea râvnitoare a exercițiilor de evlavie, într'un cuvânt, sfințirea noastră. Dacă din partea noastră ne vom folosi de această grație, Dumnezeu din partea sa ne va ascultă și ne va mângâia; *căci el zice: În vreme primilă te-am ascultat, și în ziua mântuirii ți-am ajutat ție;... și eu vă voiu primi pre voi și voiu fi vouă tată, și voi veți fi mie fi și fiice, zice Domnul atotputernic*¹⁾.

Apucați-vă deci de lucru, Fraților și Fiilor prea iubiți; nimene să nu neîngrijească această binefacere a Iubileului. Să ne grăbim cu toții ca să ascultăm și să urmăm glasul plin de dragoste al Păstorului obștesc al Bisericii, care deschizându-ne comoara sfințelor indulgențe, ne invită, ne chiamă, ne îndeamnă să ne împăcăm cu Dumnezeu.—Să ne gândim serios că această chemare, acest har, ce ne face Dumnezeu, poate fi cel din urmă pentru mulți din noi! Nimene din noi nu știe nici ziua, nici ceasul morții sale²⁾.—*Să ne apropiem dar cu încredere la scaunul harului, ca să dobândim milă, și să aflăm har spre ajutor la bună vreme*³⁾.

Nu pot sfârși, prea iubiților, această a mea scurtă îndemnare fără a vă însemna, că Locuitorul lui Isus Hristos a voit ca acest Iubleu dat nouă de dânsul să fie pus sub ocrotirea prea sfintei Fecioare a *Rozariului*. Leon al XIII ne-a îndemnat dese-ori⁴⁾ la practica sfântului Rozariu, prin mijlocul căruia chiar

1) II. Cor. 6, 2, 18.—2) Matth. 25, 13.—3) Hebr. 4. 16. 4) Encicl. *Supremi Apostolatus* din 1 Sept. 1883. Encicl. *Humanum genus* din 20

în timpurile cele mai primejdioase Biserica a putut eși liberă și biruitoare din cele mai grozave prigo-niri. Să urmăim ca niște fii ascultători toate po-vețele prea sfântului Nostru Părinte ; să spunem, în public în bisericile noastre, sau în privat în ca-sele noastre, sfântul Rozariu, care cinstește atât de mult pe Maria și o face atât de milostivă că-tre noi. Nu suntem cu toții mai mult sau mai puțin păcătoși ? Nu avem cu toții trebuință de a reafli harul ce l-am perdut prin păcat ? Ei bine, spune sfântul Bernard, „să căutăm harul, și să-l căutăm prin mijlocul Mariei, căci ea află aceea ce caută, și nu poate fi neascultată“ ; pentru că „ast-fel e voința lui Dumnezeu că voește ca noi să dobândim toate prin Maria“. Să alergăm deci în orice nevoie a noastră la mijlocirea prea pu-ternică a Mariei, și, în acest an al Iubileului, să spunem sfântul Rozariu mai des de cât de obicei, cu mai multă credință și cu mai multă evlavie. Prin acest mijloc noi cinstim pe Fecioara nepri-hănită, repetându-i de atâtea ori salutarea Înge-rului : „*Bucură-te Maria, cea plină de har, Domnul este cu tine*“ ; prin mijlocul acesta ni-o facem mi-lostivă, repetându-i de atâtea ori rugăciunea ce ne-a învățat-o Biserica : „*Sfânta Maria, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoșii*“. Iar Maria, care e Maica noastră prea dulce, văzând

---

Aprilie 1884. *Instructio S. R. et U. Inquis.* din 10 Maiu 1884. En-ciel. *Superiore anno* din 30 August 1884. *Decretum Urbis at Orbis S. Rit. C.* din 20 August 1885. și Enciclica prezentă *Quod Auctoritate Apostolica.*

că noi voim să ne întoarcem cu adevărat, ni va dobândi desigur toate harurile de care avem trebuință spre a urî pacatele, și spre a ne împăca cu Fiul ei și Mântuitorul nostru Isus. „Cerând ajutor, spune sfântul Ioan Crisostomul, de la această Fecioară prea sfântă și Maică a lui Dumnezeu, noi experimentăm puterea ocrotirii sale.... Printr'insa dobândim iertarea păcatelor“.

Intre acestea, folosindu-ne Noi de facultățile ce prea sfântul Nostru Părinte Leon al XIII le concede în această Enciclică tuturor Episcopilor, precum și urmând declarațiunile, cari din ordinea Lui însuș au fost publicate de sacra Penitențiară cu data de 15 Ianuarie a. c. declarăm și hotărâm cele ce urmează :

1. Cele șase vizite prescrise pentru dobândirea acestui Iubileu se pot face în *deosebite zile*, și chiar toate șase *înti'o singură zi*, în orice biserică parohială ori filială a Eparhiei Noastre.

2. În acele Parohii, în care Părintele Administrator al parohiei va socoti că aceste vizite se pot face în procesiune de dânsul împreună cu poporul, Noi împutinăm numărul la *trei*, însă numai pentru aceia ce vor luă parte la aceste procesiuni.

3. Cele două zile de post prescrise pentru dobândirea acestui Iubileu nu se pot face în zilele rezervate în Indultul pentru Postul Mare, nici în postul celor patru timpuri și alte ajunuri prescrise în curgerea anului.—Invoim ca pentru aceste două zile de post să se poată mânca ouă și lapte,

dar numai odată pe zi, observând în toate celelalte legea postului bisericesc.

4. Cu una și aceeași spovadă și împărtășenie nu se poate împlini datoria de a se împărtăși în timpul paștelor, și a dobândi Iubileul.

5. Aceia cari din orice pricină împlinesc condițiunile preserise parte într'o Eparhie și parte într'o altă Eparhie, pot de asemenea dobândi acest Iubleu, numai să împlinescă prescripțiunile respectivilor Episcopi Eparhioți.

6. Indulgența deplină a Iubileului se poate dobândi *de atâtea ori de câte ori* se repetă faptele preserise; dar nu e tot așa și pentru celelalte favoruri duhovnicești, adică absoluțiunea (deslegarea) censurilor și casurilor rezervate, comutațiuni și dispense; de aceste favoruri se poate bucura fie-care *numai o singură dată* și anume: *întaia dată*.

7. Duhovnicii nu se pot sluji de facultățile extraordinare, învoite lor în această Enciclică de Sfântul Nostru Părinte Leon al XIII, în folosul aceluia cari ar cere să fie absolvați (deslegați) sau dispensați, și n'ar voi să împlinescă *toate* faptele preserise pentru dobândirea acestui Iubileu.

Din pricina micului număr al preoților, de care nu putem dispune spre a-i trimite din parohie în parohie pentru a pregăti pe credincioși înțelepțește și cu îngrijire ca să dobândească binefacerile acestui Iubileu, îndemnăm pre Cucernicii Administratori ai parohiilor să îndoiască râvna lor

pentruca fiecare să învețe pe poporul ce-i este încredințat, și să-l îndemne a face pocăință, prin predici evlavioase și repetate, potrivite cu priceperea auditorului. Pentru aceasta ei nu vor trece cu vederea în predicele și instrucțiunile lor acele puncte ce însuș Sumul Pontifice a bine-voit să le însemne în Enciclica sa, și în care voește să ne oprim mai mult. Eu am încredere în dragostea și râvna Cucernicilor Administratori ai parohiilor, și sunt sigur că ei își vor da toată silința ca în timpul anului acestuia credincioșii noștri să facă întocmai după sfintele intențiuni ale Locțiitorului lui Isus Hristos, spre a câștiga acest Iubileu extraordinar.

Voim că această a Noastră Epistolă împreună cu Epistola Enciclică prea sfântului Nostru Părinte Leon al XIII să fie cetită de CC. PP. Administratori ai parohiilor respectivi *în toate și în fiecare biserică* a Eparhiei Noastre, *în timpul liturghiei parohiale*; în bisericile matrice în duminica întâia după primirea ei, iar în bisericile filiale a fiecărei parohii în altă zi de duminică sau sărbătoare.

Dat în Reședința Episcopală din Iași, în ziua de 25 Ianuarie 1886, sărbătoarea Conversiunii sfântului Pavel Apostolul.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI.

Enciclica *QUOD AUCTORITATE APOSTOLICA*
DEPRE IUBILEUL EXTRAORDINAR PENTRU ANUL 1886.

LEON PP. XIII

VENERABILILOR FRAȚI

SALUTARE ȘI BINECUVÂNTARE APOSTOLICĂ

Ceeace prin Auctoritatea Apostolică, hotărâsem de două ori, ca anul sfânt să fie ținut în chip extraordinar în toată lumea creștinească, deschizând binelui public comoara darurilor cerești, a căroră împărțire se află în puterea Noastră, voim acuma să hotărâm, prin ajutorul lui Dumnezeu, și pentru anul viitor.—Folosul acestui lucru, nu vă poate scapa din vedere vouă, Venerabililor Frați, cari cunoașteți timpurile și obiceiurile de astăzi; dar o deosebită pricină face, ca în această a Noastră dispozițiune să se arăte o oportunitate mai mare, poate, decât altă-dată.—Și într'adevăr, după ce, prin precedentă Noastră Epistolă Enciclică despre guvernul Statelor, am învățat cât de mare e interesul lor de a se apropiă din ce în ce mai mult de adevărata cărmuire creștinească, se poate înțelege cât de potrivit e cu această a Noastră propunere de a ne sili ca, prin orice mijloace Ni stau în putere, să deșteptăm și să rechemăm pe oameni la virtuțile creștinești. Căci Statul e astfel, precum îl fac moravurile popoului; și precum bunătatea corăbiilor și clădirilor

atárnă dela bunătatea și de la potrivita așezare la locul său a fiecărei părți, mai tot așa cursul lucrurilor publice nu poate fi drept și fără daună, dacă cetățenii nu umblă pe calea cea dreaptă a vieții. Însăș disciplina civilă, și toate cele ce constituiesc acțiunea vieții publice se nasc și pier numai prin lucrarea oamenilor; iar oamenii obișnuiesc a întipări în ele adevărata icoană a părerilor și moravurilor lor. Așadar ca sufletele să fie cu totul pătrunse și, ceea ce e mai de căpetenie, ca viața de toate zilele a fiecăruia să fie cărmuită de acele poveți ale Noastre, trebuie să ne silim ca fiecare să aibă simțiminte creștinești, și să făptuească creștinește nu mai puțin în public decât în privat.

Și în acest lucru trebuie să ne dăm cu atât mai multă silință, cu cât mai multe sunt primejdiile ce ne amenință din toate părțile. Căci marile virtuți ale părinților noștri în mare parte au dispărut, și patimile, care dela sine au o foarte mare putere, au cerut una și mai mare pentru licența ce li se da: nerozia opiniunilor, reținută de niciunul ori de un prea slab frâu, se răspândește în fiecare zi mai mult: chiar dintr'aceia, cari au păreri drepte, mulți, înspăimântați de o rusine nechibzuită, nu îndrăznesc să mărturisească într'un mod liber și cu atât mai puțin să împlinească cu fapta ceea ce socotesc: puterea pildelor celor mai uricioase pătrunde puțin câte puțin în moravurile poporului: societățile neonestе de oameni, cari altă-dată au fost arătate chiar de

Noi înși-ne, prea cunoscătoare de uneltirile cele mai criminale, se silesc să înșele pe popor și, pe cât pot, să-l smulgă și să-l înstrăineze de Dumnezeu, de sfințenia datoriiilor și de credința creștinească.

Izbiți deci de atâtea rele, cari prin însăș lungă lor durată se fac mai mari, nu trebuie să lăsăm de-o parte nici un mijloc, ce aduce oarecare nădejde de ușurare. Cu acest scop și cu această nădejde vom publica sfântul Iubileu, povățuind și îndemnând pe toți aceia cari se îngrijesc de mântuirea lor, să-și ridice la ceva mai bun cugetările lor cufundate în cele pământesti. Care lucru va fi mântuitor nu numai celor privați, ci și întregului Stat, căci cu cât fiecare va înainta în desăvârșirea sufletului, cu atât se vor folosi de onestitate și virtute viața și moravurile publice.

Dar vedeți, Venerabililor Frați, că dorita isbândă a întreprinderii atârnă în mare parte de la munca și sârguința voastră, fiind trebuincios de a pregăti bine și cu îngrijire pe popor ca să dobândească roadele propuse. — Așa dar dragostea și înțelepciunea voastră va încredința această treabă unor preoți aleși, spre a învăța mulțimea prin predice evlavioase și potrivite cu priceperea poporului, și spre a-l îndemna mai cu samă la pocăință, care este, după cum spune sfântul Augustin, *pedeapsa de toate zilele a credincioșilor buni și smeriți, prin care ne batem peptul zicând: și ne iartă nouă greșelile noastre* ¹⁾.

1) Epist. 108.

Nu fără pricină amintim în locul întâiu po-căința și, ceea ce face parte dintr'însa, pedepsirea de bunăvoie a trupului. Căci voi cunoașteți obiceiul lumii ; multora li place să trăiască delicat, și să nu facă nimica cu bărbăție și mărinimie. Aceștia, deși cad în multe păcate, totuș dese-ori își închipuiesc pricini deșarte spre a nu asculta de legile mântuitoare ale Bisericii, socotind că e povoaară prea mare și nesuferită datoria impusă de a nu mânca oare-care bucate, sau de a ține postul în puține zile ale anului. Moleșiți prin acest obicei, nu e de mirare că, puțin câte puțin, se dedau cu totul patimilor, cari cer un nutreț din ce în ce mai mare. Așadar se cuvine de a re-chema la cumpătare pe cei căzuți sau pe cei plecați spre moliciune : și de aceia, cei ce vor vorbi poporului, să'l învețe cu sirguintă și lămurit, că nu numai legea Evangheliei, ci și mintea firească poruncește că fiecare om trebuie să-și facă silă și să-și stăpânească patimile : și că nelegiuirile nu pot fi ertate în alt chip decât numai prin pocăință.—Și pentru ca această virtute, despre care vorbim, să rămână lung timp, va fi prea bine de a o pune sub ocrotire și apărarea unei instituțiuni stabile. Voi înțelegeți ușor, Venerabililor Frați, despre ce e vorba : adică ca fiecare din voi să urmeze a sprijini și a lăți în Eparhia sa ordinul al treilea al fraților Franciscani, numiți *mireni*. Negreșit că spre a păstră și a nutri duhul pocăinții în poporul creștinesc, prea puternice sunt pildele și mijlocirea sfântului Părinte *Francisc de*

Asisi, care cu cea mai mare nevinovăție a vieții a împreunat o râvnă atât de mare pentru mortifițiunea de sine însuși, încât a arătat în sine icoana lui Isus cel răstignit nu numai prin viața și moravurile sale, ci și prin întipărirea dumnezeiască a celor cinci răni ale Mântuitorului în trupul său. Legile ordinului lui, ce le-am îndulcit la vreme potrivită, sunt ușor de suferit, și au o mare însemnătate pentru virtutea creștinească.

Apoi în atâtea necesități private și publice, fiind pusă toată nădejdea de mântuire în ocrotirea și apărarea Părintelui cerese, foarte mult am voi să reinvie osârdia statornică a rugăciunii și împreunată cu încredere.—In orice timp însemnat al creștinătății, de câte ori s'a întâmplat ca Biserica să fie amenințată de primejdii externe, sau de greutăți interne, strămoșii noștri, rădicând ochii rugători spre cer, ne-au învățat prea bine în ce chip și de unde trebuie să cerem lumina sufletului, puterea virtuții, și ajutoarele potrivite timpurilor. Căci în mintea lor erau adânc întipărite acele povețe ale lui Isus Hristos : *Cereți și se va da vouă* ¹⁾ ; *se cade a se ruga toldeana, și a nu se lenevi* ²⁾. Cu care se potrivește și glasul Apostolilor : *Neîncetat vă rugați* ³⁾ : *Deci vă rog ca mai întâiu de toate să se facă cerer, rugăciuni, rugăminți, mulțămiri pentru toți oamenii* ⁴⁾. Despre care lucru sfântul Ioan Crisostomul ni-a lăsat această asămănare plină de duh și de ade-

1) Matth. 7, 7.—2) Luc. 18, 1.—3) I. Thessal, 5, 17.—4) I. Tim. 2, 1.

văr : Precum omului care se naște gol și lipsit de toate, natura i-a dat mâni, cu ajutorul cărora să-și poată agonisi lucrurile trebuincioase pentru viață ; tot așa și în cele ce sunt preste natură, fiindcă nu poate face nimic prin sine însuș, Dumnezeu i-a dat puterea de a se rugă, de care slujindu-se înțelepțește, să poată dobândi cu ușurință toate câte sunt trebuincioase spre mântuire. —Din aceasta judece fiecare din voi, Venerabililor Frați, cât a fost Nouă plăcută și de Noi aprobată râvna voastră de a lăți, prin îndemnul nostru, evlavia cătră prea sfântul *Rozariu*, mai cu samă în anii din urmă. Nici nu trebuie să trecem cu vederea evlavia poporului, care în această privință, a fost mai pretutindine deșteptată; dar trebuie să avem cea mai mare grijă ca ea să fie din ce în ce mai mult aprinsă și păstrată cu satornicie. Și dacă Noi stăruim în această îndemnare, precum am făcut-o de mai multe ori, nu trebuie să vă mirați, căci înțelegeți cât e de trebuință ca rugăciunea *Rozariului Mariei* să înflorească la creștini, și cunoașteți prea bine, că ea este o parte și un chip foarte frumos din acel duh de rugăciune, despre care vorbim, și că ea este foarte potrivită cu timpul, foarte ușoară, și avută în folos.

Și fiind-că cea dintăiu și mai mare roadă a Iubileului, după cum am arătat mai sus, trebuie să fie îndreptarea vieții și înaintarea în virtute, socotim trebuincioasă anume ocolirea acelu rău, ce l'am notat în Enciclica Noastră din urmă.—Noi

voim să vorbim despre neînțelegerile din lăuntru și mai casnice ale unora dintre ai noștri, cari neînțelegeri de abea se poate spune cu ce primejdie a sufletelor desfac sau negreșit că slăbesc legăturile dragostei. Care lucru de aceea vi'l amintim acuma din nou, Venerabililor Frați, cari sunteți păzitorii disciplinei bisericești și ai dragostei mutuale, căci voim ca privigherea și autoritatea voastră să fie pururea îndreptată spre a opri un rău așa de mare. Povățuind, îndemnând și muștrând siliți-vă ca toți să *stăruiească de a păstra unitatea spiritului în legământul păcii*, și ca aceia cari sunt pricina neînțelegerilor să se întoarcă la îndeplinirea datoriilor lor, gândind în tot timpul vieții lor că Fiul unul-născut al lui Dumnezeu, la însăș apropierea celor din urmă chinuri, n'a cerut nimica cu mai mare putere dela Tatăl său decât ca acei, ce credeau sau vor crede într'insul, să se iubească unul pre altul; *ca toți una să fie, precum tu, Părinte, întru mine și eu întru tine, ca și aceștia întru noi una să fie* ¹⁾.

Pentru aceasta încrezându-ne în milostivirea atotputernicului Dumnezeu, și în autoritatea sfinților Apostoli Petru și Pavel, prin acea putere de a legă și deslegă, ce Ni-a dat-o Dumnezeu Nouă, deși nevrednici, învoim tuturor și fiecăruia din credincioși din amândouă sexele o indulgență deplină a tuturor păcatelor sub forma de Iubileu general, însă cu această condițiune ca în timpul

1) Ioan 17, 21.

viitorului an 1886 să împlinescă cele prescise mai jos.

Toți cetățenii și străinii ce se află în Roma să viziteze de câte două ori Basilica Laterană, Vaticană și Liberiană ; și să se roage acolo câtva timp lui Dumnezeu, după intențiunea Noastră, pentru prosperitatea și ridicarea Bisericii catolice și acestui Scaun Apostolic, pentru stărpirea eresurilor și întoarcerea tuturor celor rătăciți, pentru buna înțelegere a tuturor Principilor creștini, și pentru pacea și unirea întregului popor credincios. De asemenea să postească două zile, întrebuintând numai bucate de sec, afară de zilele ce sunt cuprinse în indultul Postului Mare, sau altele ce sunt consfințite postului prin porunca Bisericii : afară de aceasta să primească prea sfântul sacrament al Eucaristiei după ce-și vor fi mărturisit cum se cuvine păcatele, și, ascultând sfatul duhovnicului, să facă după puterile lor oarecare po-mană spre binele vre-unui așăzământ pios, care are de scop lățirea și mărirea credinței catolice. Fiecare e slobod să-și aleagă pre acela ce-i place mai mult : totuș socotim că trebuie să numim două așezăminte, pentru care binefacerea va fi prea bine întrebuintată, două care în multe locuri sunt lipsite de mijloace și protecțiune, două cari sunt folositoare nu mai puțin Statului decât Bisericii ; acestea sunt : *școlile private de copii și Seminariile clericilor.*

Toți ceilalți cari locuiesc oriunde afară din Roma vor trebui să viziteze *de câte două ori*, în in-

tervalul numitului timp, trei biserici ce vor fi hotărâte de voi, Venerabililor Frați, ori de Vicării sau Oficialii voștri, sau de parohii, cari vor fi delegați de voi: sau *de câte trei ori*, dacă vor fi numai două biserici; sau *de șase ori*, dacă va fi numai o singură biserică; și vor împlini de asemenea toate celelalte fapte numite mai sus. Care indulgență voim să se poată aplică și sufletelor care, unite prin dragostea lui Dumnezeu, au eșit din această viață. Afară de aceasta vă împuternicim să puteți reduce aceleași vizite, după înțeleapta voastră judecată, la un număr mai mic pentru Capitulele și Congregațiunile atât seculare cât și regulate, pentru Societățile, Confraternitățile, Universitățile și orice colegii, cari vor vizita în procesiune numitele biserici.

Invoim ca navigatorii și călătorii să poată câștiga aceiaș indulgență, la întoarcerea lor acasă sau la sosirea lor în oarecare stațiune, vizitând *de șase ori* biserica cea mai mare sau parohială, și îndeplinind cum se cuvine celelalte fapte prescrise mai sus.—Regularilor de amândouă sexele, chiar celor închiși pentru totdeauna în mănăstiri, precum și tuturor celorlalți laici și eclesiastici, cari fiind în închisoare, sau fiind bolnavi, sau din orice altă dreaptă pricină sunt împedecați de a împlini faptele sus numite sau numai unele din ele, le învoim, ca duhovnicul lor să le poată schimba în alte fapte evlavioase, împuternicind de asemenea de a dispensa de sfânta Comunicătură pe copiii ce nu sunt

admiși încă la Impărtășenie. Afară de aceasta dăm voie tuturor credincioșilor, atât laici cât și eclesiastici, mireni sau regulari din orice Ordin și Institut, chiar din acelea ce ar trebui să fie numite în special, ca pentru scopul acesta să-și poată alege orice preot duhovnic atât secular cât și regular, care este aprobat: de care învoire se pot folosi chiar Călugărițele, Novițiile, și alte femei, ce locuiesc în mănăstiri, dar cu condițiunea ca duhovnicul să fie din cei aprobați pentru Călugărițe.—Duhovnicilor însă, cu acest prilej și numai în timpul acestui Iubileu, li dăm toate facultățile ce le-am dat prin Epistola Noastră Apostolică *Pontifices maximi* din ziua de 15 Februarie 1879, excepționând toate cele ce au fost excepționate prin acea epistolă.

Cu toate aceste toți să se silească cu cea mai mare grijă de a se învrednici de mijlocirea prea sfintei Născătoare de Dumnezeu, printr'o evlavie deosebită mai cu samă în acest timp. Căci Noi voim ca acest Iubileu să fie pus sub ocrotirea prea sfintei Fecioare a *Rozariului*, și prin ajutorul ei avem încrederea că sufletul multora, fiind curățit de pata păcatelor săvârșite, se va reînoi în credință, evlavie, dreptate, nu numai pentru nădejdea mântuirii vecinice, ci și pentru prevestirea unui timp mai liniștit.

Ca zălog al acestor binefaceri cerești și spre mărturia bunăvoinții Noastre părintești, vă dăm cu dragoste întru Domnul Binecuvântarea Apos-

tolică, vouă, clerului precum și poporului pus sub grija și privighierea voastră.

S'a dat în Roma, lângă sfântul Petru, în ziua de 22 Decembrie a anului 1885, în al optulea an al Pontificatului Nostru.

LEON PP. XIII.

No. 6.

Circulară pentru a doua sfântă Vizită canonică.

Cucernici Părinți Administratori ai Parohiilor,

Cu circulara de față vin să vă vestesc hotărîrea, ce am luat-o, ca în cursul anului curent 1887 să săvârșesc sf. Vizită canonică a tuturor Parohiilor noastre.

Schițez aici un itinerar care cu puțință că va fi menținut.

(Urmează itinerarul sfintei Vizite a celor 26 de Parohii dela 11 Aprilie până la 15 Octomvrie).

Atrag luarea aminte că pentru primirea sacramentului Mirului nu pot și nici nu trebuie admiși dintre cei, cari au împlinit vârsta de 7 ani, decât numai aceia, cari știu cum se cuvine lucrurile trebuincioase de a le crede, de a le ști și aduce la îndeplinire de către orice bun creștin, luând, se înțelege, în considerare vârsta și capa-

citarea mai mare sau mai mică a fiecărui dintre cei ce se miruesc.

Prin urmare voi înși-vă, Cucernici Cooperatori, (și nu *ascalii* voștri, cărora le veți opri fățiș, după cum fățiș chiar de acum le opresc și eu) veți da așa numita *țidulă de Mir*, iscălită de voi și cu stampila voastră parohială, **numai** la acei dintre credincioșii voștri, cari, după ce vor fi fost examinați de către voi din Catehismul diecesan, îi veți crede îndeajuns de învățați și bine pregătiți. Asupra acestui punct atrag întreaga voastră luare aminte, fiind vorba de un lucru foarte grav, de care veți trebui să dați seamă strictă înaintea lui Dumnezeu.

Mirul nefiind un sacrament trebuincios *necessitate medii* pentru mântuire vecinică, aceia, cari nu știu îndeajuns acum învățătura creștinească, pot și trebuiesc să aștepte o altă sf. Vizită spre a fi miruiți, și într'aceea voi nu veți lipsi de a vă face datoria să-i învățați.—Acest refuz drept va fi chiar mijlocul de a sili în chip creștinesc pe parohianii voștri să vină la învățătura catehetică în toate duminicile și sărbătorile de poruncă, și așa voi, în râvna voastră, nu veți mai aveà să vă plângeți înaintea Episcopului vostru, că nu puteți învăța și explicà Catehismul, de oarece nimeni nu vine la această prea trebuincioasă învățatură. Afara de aceasta cu refuzul mai sus amintit, nu numai drept în sine însuș, dar totodată și datorit din partea voastră și a mea, se va dobândi, că se va desrădăcină din

mințile credincioșilor noștri convingerea falsă, că oricine se înfățișează (fie că știe, fie că nu știe lucrurile trebuincioase) are dreptul de a fi miruit *când Episcopul vine în parohie ca să facă sfânta Vizită.*

Mai veghiați cu scrupul asupra alegerii nănașilor și nănașelor, ca la o funcție atât de delicată, să nu fie primiți aceia, cari sunt respinși de legile bisericești, fie din pricina neștiinței lor în lucrurile religiei, fie din pricina purtării imorale, fie din pricina neîndeplinirii datoriei de Paști.

Vestind parohianilor voștri aceasta a doua sf. Vizită pastorală, le veți vesti totodată cele de mai sus cu privire la acei, cari **singuri** vor fi admiși să primească sacramentul Mirului, și veți arăta pe acei, cari, după legile bisericești, nu pot și nu trebuie să fie primiți să fie nănași sau nănașe, ca să nu mai îndrăznească să se prezinte nici un nevrednic și să facă pretenții zadarnice. Veți aminti de asemenea, că nănași și nănașele vor fi trebuit să fi primit ei însăși Mirul; că nu trebuie să țină mâna pe capul, și încă mai rău pe fruntea celor ce primesc Mirul, dar pe umărul lor drept; și că cel ce se miruește nu trebuie să facă semnul sf. cruci când îl binecuvintează Episcopul după ce l'a uns pe frunte; dar toți împreună să-și facă semnul crucii, când Episcopul îi binecuvintează dela altar atât la începutul, cât și la sfârșitul ceremoniei sfinte. Astfel nu se vor mai reînoi atâtea ne-reguli, arătate în cea din urmă sfântă Vizită.

Unde va fi nevoie, învoesc ca același nănaș,

sau aceiaș nănașă să poată prezenta la Mir mai mult de doi fini. Dau această învoire pentru a vă mai ușura puțința îndepărtării celor nedemni dela funcțiunea de nănaș și nănașă. Să se aibă însă în vedere ca fiecare nănaș și nănașă să aibă în apropierea sa pe *toți* finii săi și pe *toate* finele sale, pentru ca să nu mai trebuiască să alerge încoă și încolo pentru a-și căuta finii în timpul ceremoniei sfinte, turburând astfel foarte mult pe toți.

Cât despre copiii, cari nu au împlinit încă 7 ani, vor fi admiși la Mir, numai aceia, cari ar fi greu bolnavi, sau de o așa șubredă sănătate, încât, în chip rațional, poate să fie teama, că vor muri înainte de a ajunge vrâsta sus amintită de 7 ani.

Insfârșit, veți orândui, sau veți face să se orânduiască cei ce se miruesc în așa fel, ca mai întâiu să fie miruiți toți bărbații și insfârșit toate femeiele; dar dacă într'o singură dată, dacă într'un singur cerc se va putea administra sacramentul *tuturor celor ce se miruesc împreună*, atunci veți așeză pe bărbați la dreapta în partea despre *epistolă*, și pe femei la stânga în partea dinspre *evangelie*. In orice caz aveți grijă ca cei ce sunt de miruit să nu fie îngrămădiți unul în altul, dar așezați la o distanță comodă. Insărcinați încă pe un servitor al bisericei, care să meargă înaintea Episcopului, și pe rând să aprindă lumânările celor ce se miruesc (fiecare trebuie să țină lumânarea

proprie în mâna *dreaptă*, nu în cea stângă), pentru a se feri ca să fie aprinse toate deodată, ceea ce totdeauna e primejdios, mai ales când în bisericile mici e atâta mulțime de lume, că cu foarte mare greu se poate face înconjurul printre cei ce trebuie miruiți.

Voi știți bine, că scopul Episcopului, când merge în persoană în fiecare parohie, nu e, și nici nu poate fi de a administra sacramentul Mirului; dar că cel mai principal scop e, și trebuie să fie, acela de a face sf. Vizită pastorală a parohiilor după sfintele Cănoane. Așa, dacă în timpul zăbavei Episcopului în fiecare parohie C. P. Administrator al aceleiaș nu stă pe deplin la dispoziția sa pentru a fi întrebat și consultat după trebuință, cu siguranță, că nu se poate ajunge acest scop. De aceea e trebuincios, ca, mai înainte de sosirea mea în fiecare parohie, C. P. Administrator să fi isprăvit cu totul de a pregăti pe cei ce trebuie miruiți, de a examina și de a da *țidula de Mir* celor, pe cari îi vor fi judecat îndeajuns de învățați și bine pregătiți pentru primirea Mirului. Fiecare dintre voi să înștiințeze prin urmare din timp pe popor, ca să știe cu toții că după sosirea Episcopului în parohie nu se va mai da nici o *țidulă de Mir*.

Dealtmintrelea îmi place să cred nu numai, că fiecare din voi va face să găsească pregătite toate cărțile parohiale, arhiva bine orânduită, inventariile obiectelor, ce aparțin fie bisericii paro-

hiale, fie bisericilor filiale, fie casei parohiale, condicele cu socoteli etc. etc.; dar că va face să găsesse deasemenea îndeplinite cu credință toate prescrierile, pe care, în timpul primei sf. Vizite canonice, le-am lăsat în fiecare parohie sau cu graiul viu sau înscris. Spun aceasta, ca după aceea nimeni dintre voi să nu se plângă, dacă voi fi silit, spre a nu neîngriji datoriile mele, să mă folosesc de drepturile mele de Episcop.

Sfârșesc ațâțând încă odată râvna voastră a tuturor de a învăța pe poporul vostru. Orice păstor al sufletelor nu trebuie să scape niciodată din vedere maxima prea adevărată: „**Neștiința în materia religiei e pricina tuturor relelor.**“ Dacă omul nu îndeplinește datoriile sale către sine însuși, către familie, către parohie și către patrie, pricina e, că el nu știe datoriile sale către Dumnezeu, *din care-și trage numele orice neam în cer și pe pământ.* (Eph. III, 15.).

Din inimă vă împărtășese vouă, prea iubiții mei Cooperatori, și poporului încredințat fiecăruia din voi Binecuvântarea mea Pastorală.

Iași în 3 Martie 1887.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

Epistola Pastorală
despre Iubileul sacerdotal al Sanctității Sale
PAPA LEON XIII.

Iată-mă, Fraților și Fiilor prea iubiți, că vin a vă aduce vestea unei mari bucurii, pe care Dumnezeu cel avut în milostivire o pregătește întregului popor credincios.

În ziua de 31 (19) Decembrie a acestui an, prea sfântul Nostru Părinte Papa va serba **Iubileul** său **sacerdotal**, fiindcă în acea zi cade al *cincizecelea* aniversariu al zilei de 31 Decembrie 1837 în care fu hirotonisit preot tânărul Diacon **Ioachim Pecci**, carele acum șede pre Scaunul sfântului Petru cu numele de **LEON XIII.**

Această întâmplare fericită e fără îndoială o mângâere, ce Dumnezeu o pregătește sufletului lui Leon XIII de mult amărât din pricina războiului infernal prin care e combătută sfânta Biserică. Dar cu acelaș prilej Dumnezeu mai pregătește o mare mângâere sufletelor tuturor adevăraților catolici, care cu dragoste fiească neapărat se împărtășesc de suferințele și bucuriile Părintelui lor obștesc.

„Milostivul Dumnezeu, scrie sf. Ioan Crisostomul ¹⁾, face ca lucrurilor celor triste să urmeze și cele vesele : el nu lasă ca dreptii săi să aibă

---

1) Hom, 8 in Matth..

năcazuri sau bucurii neprecurmate ; ci cu o felurime minunată, pentru a zice așa, țese viața lor cu întâmplări nenorocite și fericite.—Da tocmai aceasta obicinuește să facă Dumnezeu în orice timp cu toți aceia cari îl iubesc pre dânsul ; și în fericitul aniversariu ce vi'l vestese, el pregătește Locuitorului lui Isus Hristos și tuturor fiilor săi una din bucuriile acele care în mijlocul luptelor mângâie inima, întărește inimoșia, și mai revarsă în suflet o nouă siguranță despre făgăduințele dumnezești făcute Bisericii.

Intr'adevăr, a fost de ajuns vestea dată la începutul anului 1885 despre Jubileul sacerdotal al lui Leon XIII, ca în întreaga lume catolică să se deștepte o adevărată veselie întru prevederea zorilor zilei fericite, și o adevărată propunere de a face pregătiri spre a o sărbători cu tot felul de demonstrațiuni pline de dragoste din partea credincioșilor.

Și cine va putea tăgădui că cu prilejul acestei însuși Dumnezeu umple de o bucurie vie inimile adevăraților catolici din lumea întreagă, și stârnește într'înșii entuziasmul spontan cu care atâtea milioane de fii se pregătesc a serba acest aniversar al Părintelui lor? Cine oare, fără a se lepăda de judecata sănătoasă, poate să-și dea socoteală într'un chip firesc de acest fapt universal, prin care milioane de oameni, deosebiți prin națiune, caracter, obiceiuri, se pregătesc în bună înțelegere și unire, toți plini de aceiaș bu-

curie, să serbeze amintirea unei hirotenii preoțești săvârșite acum cincizeci de ani, fără nici o pompă, în paraclisul privat al Cardinalului Carol Odescalchi? În istoria împăraților, a regilor, a cuceritorilor nu se cetește niciodată că pentru vreunul dintr'înșii sute de milioane de oameni, *din toate părțile lumii*, s'au unit în cuget și fapt să serbeze într'un chip *universal* amintirea vreunei împrejurări, oricât de singulare și renumite, din viața lor.

Drept care, acest măreț efect al mișcării lumii nouă și vechi spre a serbă cu solemnitate Iubileul sacerdotal al lui Leon XIII nu poate fi produs decât de Dumnezeu, care luminează mințile catolicilor, și mișcă inima lor ca să vadă și să iubească în persoana Pontificiului Roman pre Capul văzut al Bisericii lui Isus Hristos.— Și într'adevăr, în această împrejurare extraordinară, obiectul veseliei obștești nu este, de-a dreptul și în sine însuș, întâmplarea a cărei aniversar se va serbă, ci Urmașul întâiului Papă sfântul Petru : și de aceia catolicii întru atâta voesc să serbeze acea zi aniversară, intru cât ea li amintește că a fost hirotonisit preot Acela, carele astăzi este cel mai mare al preoților, Locțiitorul lui Isus Hristos care e *preot în veac după rânduiala lui Melchisedec*.¹⁾ Intr'adevăr din toate părțile pământului privirile catolicilor se îndreaptă spre Papa ca spre un punct luminos, prin care Dum-

1) Psalm. 109, 5.

nezeu în providența sa luminează lumea morală ; pentru Papa bat inimile lor, ca ale unor fii iubitori pentru părintele lor ; pre Papa îl ascultă ei cu respect ca niște ucenici pre învățătorul cel mai mare și infalibil ; în urma Papei umblă ei ascultători și împreună uniți ca niște oi în urma păstorului lor.

Însă această mișcare universală a credincioșilor din lumea întreagă spre a serba cu solemnitate Jubileul sacerdotal al Papei Leon XIII, precum ne descopere lucrarea lui Dumnezeu care mișcă inimile, tot așa ne descopere și viața înșășă a Bisericii Catolice, care a fost, este și va fi până la sfârșitul veacurilor o societate puternică a tuturor creștinilor cari mărturisesc aceiaș credință, sunt părtași de aceleași sacramente, și sunt supuși legiuțiilor lor Păstori, respectând de Cap al acestora pre Păstorul cel mai mare și universal, pre Pontificele Roman Locțiitorul lui Isus Hristos.—Și fiindcă credincioșii, din care e alcătuită Biserica, se simțesc mișcați de odată în toate părțile lumii de dorința de a luă parte la fericita amintire a hirotoniei preoțești a Papei Leon XIII, după cum va fi fie-căruia în putință, ni se descopere nu numai viața, ci și vitalitatea cea mai mare și energică a Bisericii aceleași prin dovada pipăită și netăgăduită a minunatei uniri de duh și inimă ce domnește între toți adevărații ei credincioși, oricât ar fi ei de deosebiți prin limbă,

despărțiți prin spațiu, opuși prin interesele vremelnice.

Vie acum vrăjmașii Catolicismului, și poftorească-și lor însăși și lumii, că credința e biruită, că timpul Bisericii a trecut, că Papatul a murit. Dumnezeu se însărcinează a'i desminți precum a făcut pururea, arătând mai vie decât oricând aceea credință ce biruește lumea ¹⁾; și istoria, registrând neconținutele biruinți ale Religiei, de nouăsprezece veacuri nu încetează să arăte însăși necredincioșilor, că ei se înșală în închipuirile lor, și că pofta păcătoșilor se perde pururi în fum ²⁾.

Cine nu știe oare că Voltaire, patriarhul necredincioșilor, nădăjduia și se fălia că va ucide Biserica cu arma scrierilor sale batjocoritoare și sarcastice? Atâta se încredea el în puterea acestei arme, încât abia mai dădea o sută de ani de viață Bisericii Catolice, pe ruinele căreia ar fi trebuit să serbeza deplinul triumf al ateismului tocmai în zilele noastre.—Cine nu știe, după publicarea atâtor documente în timpurile din urmă, că scopul unic al francmasoneriei de a nimici suveranitatea timpurală a Sfântului Scaun Apostolic n'a fost altul decât să dea o lovitură de moarte autorității duhovnicești a Locțiitorului lui Isus Hristos? Francmasoneria nădăjduia că alungând de pe tron pre Regele, ar fi nimicit pre Papa și cu dânsul Biserica. Acest plan eră iscusit, și de sigur că s'ar fi adus la întregă îndeplinire, dacă

1) I. Ioan. 5, 4.—2) Psalm. 111, 10.

Biserica Catolică ar fi fost o întocmire omenească. Însă contrarul s'a întâmplat ; căci Papatul, în starea cea rea în care l-a adus francmasoneria, strălucește cu o lumină nouă, are o înrăurire însemnată nu numai în chestiunile religioase, dar chiar în cele sociale și în domeniul însuși al politicii, așa că mijlocirea lui nu numai că e primită ca un folos, dar e cerută de cei mai vestiți oameni de stat ai timpului nostru.

Ei bine, dacă Biserica Catolică nu numai că mai trăește, ci mai mult decât oricând dă dovadă de vitalitatea sa cea energetică, tocmai spre sfârșitul veacului nostru, când după socoteala făcută de Voltaire, ea trebuia să piară de pe fața pământului; dacă Papatul e măreț, chiar și lipsit de domeniul temporal, lucru, care, după socotelele francmasonilor, ar fi trebuit să grăbească peirea lui; nu e oare invederat că Biserica și Papa sunt ocrotiți împotriva vrăjmașilor lor și împotriva mersului firesc al lucrurilor de Acela care a zis lui Simion : *Eu zic ție că tu ești Petru și pre această piatră voi zidi Biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui pre dânsa ?*¹⁾

Dealtmintrelea pentru Biserica Catolică, obicinuită cu triumful, această biruiută pe care noi înși-ne o vedem, nu e decât o biruință mai mult de adaos la cele nenumărate ce ea le câștigă de nouăsprezece veacuri împotriva asaltelor iadului, care n'a încetat niciodată de a combate

1) Matth. 16, 18.

cu subtilitățile cele viclene ale ereticilor, cu discursurile sofisticate ale filosofilor, și cu însăș sabia prigonitorilor. „Biserica Catolică, scrie Sf. Augustin ¹⁾, luptându-se împotriva tuturor eresurilor, poate fi combătută, dar nu poate fi bătută.“ Ea, și cu dânsa Papatul care e piatra ei de temelie, poate suferi, dar nu poate muri : *Portae inferi non praevalerunt adversus eam* ; și de aceea, curând ori târziu, ea vede înmormântarea tuturor acelora, cari au răs nebunește de slăbiciunea ei, și au prorocit moartea ei. Căci cel nelegiuit, dimpotrivă *cel nebun*, precum David cu drept cuvânt, îl numește pre ateu ²⁾, poate tăgădui pre Dumnezeu, dar nu-l poate nimici, și fără voia sa e dator a se supune cârmuirii Proniei dumnezeiești și a constată lucrările ei.

Și e lucrare a lui Dumnezeu această minunată unitate, care, în mijlocul tristelor neuniri ce înarmează națiunile una împotriva alteia, adună sute de milioane de oameni într-o și aceeași credință, în participațiunea acelorași sacrameinte, în supunerea de bună voie la una și aceeași lege și la un singur cap ; unitate care biruște timpul și spațiul, care din toți credincioșii de orice națiune, limbă și climă, nu face decât un singur trup într-o Isus Hristos ³⁾. Și tocmai această unitate dumnezeiască se destăinuiește în serbarea ce o vor face lui Leon XIII catolicii din lumea în-

1) Lib. 1. de Symb. c. 6.—2) Psalm 13, 1.—3) Rom. 12. 5.

treagă. Căci ei sunt îndemnați la aceasta prin cuvântul dumnezeesc, care arată într'însul pe urmașul aceluia Petru, asupra căruia Isus Hristos a zidit unica Biserică de Dânsul întemeiată. *Tu ești Petru, și pre această piatră voi zidi Biserica mea.*

Așa dar cu drept cuvânt, Fraților și Fiilor prea iubiți, această manifestațiune de dragoste fiiască a catolicilor din toată lumea către Capul văzut al Bisericii este privită ca o mărturie strălucită a vieții și vitalității aceleiași sfinte Biserici, fiindcă această manifestațiune ne dă dovada pipăită și netăgăduită despre minunata unitate de duh și de inimă, ce domnește între toți fiii ei. Este învederat că Dumnezeu rânduește în providența sa ca din timp în timp să se adeverească în Biserică astfel de întâmplări strălucite spre a mângâia pre credincioși, spre a reîmbărbăta pre cei mici la suflet, și spre a rechemă pre cei rătăciți.

Dar dacă e sigur că catolicii din toată lumea, pregătindu-se pre cât pot mai bine să serbeze fericitul aniversar de 31 (19) Decembrie, au scopul de a arăta credința lor întru instituțiunea dumnezească a Papatului, apoi e tot atât de sigur că în această manifestațiune nu perd din vedere persoana augustă, care e obiectul nemijlocit al acestui aniversar, și căreia ei voesc a da dovezi de dragostea lor fiească.—Și într'adevăr, dacă sărbătoarea ce se apropie este sărbătoarea Capului celui mai mare al Bisericii, a depositarului

a toată puterea duhovnicească, a moștenitorului dumnezeștilor făgăduinți făcute Vârhovnicului Apostolilor ; dacă ea e sărbătoarea Invățătorului Bisericii universale, a Invățătorului infalibil al adevărurilor descoperite, a Păstorului rânduit de Dumnezeu să pască cu nutrimântul adevărului și al dreptății mielușei și oile lui Isus Hristos: ea mai este și sărbătoarea lui LEON XIII. Papa cel ales de Dumnezeu și dat Bisericii sale spre a rușină nelegiuirea timpurilor noastre.— O viață muncitoare, și care nu poate fi dojenită, o inteligență eminentă și întinsă, îmbogățită cu tesaure de știință sacră și profană, o blândeță liniștită și plină de tărie, o judecată înaltă și lipsită de patimă, o mare sete de slava lui Dumnezeu, de cinstea Bisericii și de mântuirea sufletelor, iată darurile cu care este înzestrat Leon XIII, și care îi atrag venerațiunea, dragostea și încrederea tuturor adevăraților catolici.— Istoria va povesti cu ce bărbăție și cu ce isbândă Leon XIII a dat pe față și a combătut pe vrăjmașii Creștinismului și ai societății, și cum a luminat el cu lumina rațiunii creștinești toate chestiunile ce privesc mântuirea indivizilor și a națiunilor, a suveranilor și a popoarelor. Istoria va povesti în ce chip, chiar din întâii ani ai Pontificatului său, Leon XIII a făcut să strălucească din ce în ce mai mult puterea morală a sfântului Scaun Apostolic și să redobândească Papatului înrăurirea lui mântuitoare până a'l face trebuincios înseși societății

moderne, deprinse de mai bine de un secol cu tăgăduirea sistematică a autorității Bisericii. Istoria va povesti în ce chip Leon XIII cu minunatele sale Enciclice asupra misiunii civilizatoare a Bisericii, asupra socialismului, asupra filozofiei creștinești, asupra căsătoriei, asupra firii puterii și autorității creștinești, asupra francmazoneriei, asupra constituțiunei statelor, a căutat neconținut binele cel adevărat al societății civile, în care nu a lipsit să redeștepte și duhul de rugăciune, de dragoste și de pocăință.

Iată, Fraților și Fiilor prea iubiți, marele Pontifice, a cărui sărbătoare iubilară, ce eu v'o vestesc astăzi, se pregătește s'o serbeze cu bucurie și dragoste toată lumea catolică.

Dacă *slava fiilor sunt părinții lor* ¹⁾, ce slavă poate fi mai mare pentru noi decât a avea drept părinte pe un bărbat așa de învățat, așa de nobil, așa de drept, așa de blând, așa de evlavios, așa de mare ca Leon XIII, care e stimat și respectat chiar de aceia ce nu fac parte din Biserica Catolică? — Și dacă pentru inima fiilor este o trebuință de a se folosi de tot prilejul priincios spre a cinși pe părinți, ce prilej mai priincios poate fi pentru noi, spre a arăta prea sfântului nostru Părinte Leon XIII bucuria noastră și dragostea noastră fieașcă, decât prilejul cel voios al Iubileului său sacerdotal? — Intr'adevăr, acesta e unul din acele rare prilejuri în care noi toți catolicii

1) Prov. 17, 6.

din Moldova, Episcop, Preoți și credincioși, ne putem uni cu Episcopii, cu Preoții, cu credincioșii ce sunt împrăștiați în toată lumea, spre a serba Iubileul unei hirotonii preotești, scumpe și venerabile nu numai unui popor, ci deopotrivă tuturor popoarelor catolice.

Dar în ce chip, prea iubiților, vom arăta noi sărbătoarea, bucuria inimii noastre Părintelui nostru Papa? — Toți câți suntem catolici în lume, într'acelaș chip atât de simplu și frumos, obișnuit de un fiu creștin, care voește să cinstească din toată inima pe părintele său de ziua lui. Ce face acest bun fiu de ziua tatălui său? În acea zi el se roagă lui Dumnezeu cu mai mare râvnă decât de obicei pentru tatăl său; îl vizitează cu un respect plin de dragoste, și apoi își arată dragostea aducându-i cel puțin un mic dar.—Acum acelaș lucru se va face pentru Papa în toată Biserica de ziua Iubileului lui sacerdotal. Și eu am nădejde, Fraților și Fiilor prea iubiți, că și voi veți face ce veți putea, dacă nu spre a întrece, desigur cel puțin spre a imita pe catolicii celorlalte națiuni în această sfântă și nobilă emulațiune de respect și dragoste fiească către Părintele obștesc.

Așa dar, prea iubiților, îndată ce veți avea cunoștință de această a mea epistolă pastorală, veți începe a vă ruga, în unire cu catolicii din lumea întreagă și într'un chip cu totul deosebit, pentru Papa Leon XIII: și rugăciunea voastră, fiindcă se naște din credință, se va înălța spre

Cer ca un miros de tămâie, și va fi ascultată de Domnul. Aduceți-vă aminte, că pe când întâiul Papă sfântul Petru fu aruncat în temniță de Irod, *rugăciune se făcea neîncetat de Biserică către Dumnezeu pentru dânsul*, și că Dumnezeu nu întârzie să asculte rugăciunea ce i-o făcea Biserica întreagă pentru Capul său ¹⁾.

Apoi veți oferi sfântului Părinte Leon XIII fiecare un mic dar cel puțin, spre a-i arăta dragostea voastră. Catolicii celorlalte națiuni pregătesc daruri foarte mari și foarte strălucite : voi sunteți îndeobște săraci, și deaceea n'ați putea face tot atâta. Inșă nu se cere mult spre a arăta bunăvoința. Să dea, voiu spune și eu cu Apostolul sf. Pavel ²⁾, *fiecare precum se îndură cu inima, nu cu părere de rău, sau de silă ; că pe dătătorii de bună voie iubește Dumnezeu*. Chiar un singur ban, dat cu credință, din inimă, și de fiecare, răspunde prea bine scopului, care nu-i de-a înavuți persoana Papei, ci de-a'i arăta în public că'l iubim, și că voim din toate puterile noastre să luăm parte cu toți catolicii spre a'i da acele mijloace trebuincioase pentru cârmuirea sfintei Biserici, cari i-au fost răpite de o revoluțiune nelegiuită. Amintiți-vă că Isus Hristos a lăudat pe văduva cea săracă, care a aruncat doi bani în gazofilachie, căci ea a dat toate câte a avut în sărăcia sa, și le-a dat din toată inima ³⁾. O ! banul dat de acela care degeră și asudă lucrând cu greu pământul,

1) Act. Apost. 12.—2) 2 Cor. 9, 7.—3) Marc. 12, 43. 44.

care se roagă și suferă în pace lipsa multor bunuri vremelnice, care suferă cu răbdare boala, durerile și sărăcia, face mai mult înaintea ochilor lui Dumnezeu decât darul cel mai îmbelșugat, ce s'ar putea aduce de către cei bogați.—Eu am de scop să ofer această pomană ce o veți da voi, și care va fi adunată de fiecare Paroh după cum se va spune la sfârșitul acestei epistole pastorale, pentru Liturghia Iubileului, pe care o va spune în acea zi prea sfântul nostru Părinte Leon XIII spre binele Bisericii întregi.

Cât pentru vizita de a se face în formă de pelerinagiu la mormântul sfântului Apostol Petru în Vatican, și la Urmașul acestuia Leon XIII, desigur că voi nu veți putea lua parte în persoană ; dar cu toții vă veți putea uni în duh cu catolicii pelegrini ai altor națiuni, rugându-vă lui Dumnezeu în ziua de 31 (19) Decembrie înaintea altarului bisericii voastre, primind vrednicește sfintele sacramente și rugându-vă după intențiunea prea sfântului nostru Părinte Leon XIII.

Iată, Fraților și Fiilor prea iubiți, chipul de-a arăta bucuria inimii noastre Sanctității Sale Papei Leon XIII, și de a ne uni cu frații noștri catolici din lumea întreagă spre a serba, cu toții plini de aceeași bucurie, sărbătoarea Iubileului sacerdotal al prea iubitului nostru Părinte obștesc. Acest chip a fost îndeobște ales în restul lumii catolice, fiindcă este un chip nobil și totodată ușor pentru toți credincioșii de orice condițiune ar fi ei ; și

de aceea am găsit cu cale să vi'l arăt și vouă. Sunt sigur că nu veți lipsi de a vă folosi de el, și că veți ști a vă arăta vrednici de credința catolică ce o mărturișiți. Aș crede să vă fac un lucru neplăcut, dacă aș mai adăogi alte cuvinte spre a vă îndemna la această faptă sfântă, care fără nici o îndoială va fi cu atât mai plăcută în ochii lui Isus Hristos și ai Loctiitorului lui, cu cât va fi mai nesilită din partea voastră. — Iar pentru mine va fi o mare mângâere de voi putea încredința pre sfântul nostru Părinte Leon XIII, că în Moldova toți catolicii cei adevărați au simțit, mai mult decât datorica, trebuința de a'i arăta cu acest frumos și scump prilej al Iubileului său dragostea lor fiiască, și a'i aduce în chipul acesta o oare-care mângâere în mijlocul chinurilor și al supărărilor, care de un timp îndelungat îi pricinuesc atâția fii rătăciți.

Rog pre Dumnezeu să vă facă să sporiti în orice faptă bună, Fraților și Fiilor prea iubiți, și în numele lui cel sfânt vă dau din inimă vouă tuturor Binecuvântarea mea Pastorală.

DISPOZIȚIUNI

I. Clerul și poporul sunt invitați de a se ruga lui Dumnezeu într'un chip deosebit pentru Papa și pentru sfânta Biserică în tot timpul până la 31 (19) Decembrie, în care zi cade Iubileul sacerdotal al lui Leon XIII.—Noi sfătuim mai cu samă ca în fiecare zi să se spună sf. Rozariu, sau cel puțin a treia parte dintr'ânsul. Toți cunosc predilecțiunea prea sfântului nostru Părinte pentru devoțiunea sfântului Rozariu, și marea încredere ce o are într'ânsa în nevoile cele mari ale Bisericii în vremile de acum. CC. Administratori ai parohiilor să caute deci, ca în bisericile lor să se reciteze dese ori sf. Rozariu, și să nu se ostenească de a îndemna pe parohienii lor, ca, mai cu samă până în ziua Iubileului sacerdotal al prea sfântului nostru Părinte, fiecare să spună în toate zilele cel puțin a treia parte din Rozariu, oferindu-l neprihănitei și pururea Fecioarei Maria după intențiunea lui Leon XIII.

II. Indemnăm pe toți CC. Preoți ai Eparhiei Noastre ca să aplice pentru Papa liturgia lor de la 31 (19) Decembre.

III. Pentru ca sărbătoarea iubilară a prea sfântului nostru Părinte să poată fi serbată cu cea mai mare pompă posibilă, hotărâm ca ea să fie serbată după sfârșitul sfântului Advent. Spre acest scop hotărâm ca numita serbare să se facă

duminică la 27 Decembrie după Calendarul iulian, în loc de 31 Decembrie după Calendarul gregorian care corespunde cu ziua 19 după cel iulian.—De aceea poruncim ca în susnumita duminică, la 27 Decembrie, în toate bisericile parohiale ale Eparhiei Noastre, după sfârșitul Liturghiei cântate, să se espună cu solemnitate prea sfântul Sacrament, și să se cânte, latinește sau în limba poporului, versiculul : *Oremus pro Pontifice nostro Leone* cu răspunsul : *Dominus conservet eum etc.*, și cu **Oremus pro Papa** : să se cânte apoi *Te Deum* cu versiculele corespunzătoare și **Oremus pro gratiarum actione**, și în sfârșit, după ce se va fi cântat *Tantum ergo etc.*, să se dea poporului Binecuvântarea.

IV. CC. Administratori ai parohiilor vor lua măsurile ce le vor socoti mai potrivite, ca Iubileul sacerdotal al prea sfântului nostru Părinte Leon XIII să se serbeze și în bisericile filiale ale fiecărei parohii.

V. Prin dispozițiunea a III nu avem de gând să împedecăm pe credincioși de a vizita biserica, de a se mărturisi și împărtăși, și de a se ruga pentru Sanctitatea Sa Leon XIII în ziua de 31 (19) Decembrie; dimpotrivă îi îndemnăm prea mult la aceasta. Și de aceea, folosindu-ne de facultățile Apostolice Nouă acordate, concedăm o Indulgență plenară tuturor acelor credincioși ai Eparhiei Noastre, carii, spovedindu-se și împărtășindu-se, vor vizita o biserică sau capelă, și se

vor ruga acolo lui Dumnezeu cât-va timp după intențiunea Papei sau în ziua 19 sau în ziua 27 Decembrie după Calendarul iulian, care e în vigoare în Eparhia Noastră.

VI. CC. Administratori ai parohiilor, îndată ce vor fi primit această a Noastră epistolă pastorală, o vor ceti, și, de va cere trebuința, o vor explica poporului în toate bisericile parohiale și filiale în zi de duminică ori de sărbătoare.

VII. După ce vor fi cetit poporului această epistolă pastorală, însăș CC. Administratori ai parohiilor vor aduna, în chipul ce'l vor socoti mai cu cale, fie în biserică sau în particular, pomana credincioșilor pentru Liturghia iubilară a prea sfântului Părinte Leon XIII.

VIII. Numita pomană va trebui să fie trimisă de CC. Administratori ai parohiilor, împreună cu ofertele lor personale, de-a dreptul la Noi cel mai târziu până la 1 Novembrie, pentru ca, unite cu *obolul* adunat deja, să le putem prezenta prea sfântului Nostru Părinte Leon XIII la timp oportun.

Din Reședința noastră Episcopală din Iași 29 Iunie 1887, sărbătoarea sfinților Apostoli Petru și Pavel.

† Fr. NICOLAE IOSIF

Episcop catolic de Iași.

INDIRIZZO
A SUA SANTITÀ
LEONE PAPA XIII
IN OCCASIONE
DEL SUO GUIBILEO SACERDOTALE.

Beatissimo Padre,

*Tra i tanti affanni onde è afflitto il Vostro cuore paterno per la guerra infernale che figli snaturati fanno alla nostra santa Madre Chiesa, ecco che Dio pietoso prepara a Voi, Beatissimo Padre, e a tutti i veri cattolici una di quelle gioie, che in mezzo alle lotte consolano il cuore, rinfremano il coraggio, ed infondono nell'anima quasi una nuova certezza delle divine promesse fatte alla Chiesa. Il solo annunzio del Vostro **Giubileo Sacerdotale** bastò di fatto a riempire di giubilo i veri cattolici del mondo intero, che tosto si apparecchiaron a festeggiare sì lieto giorno con ogni maniera di affettuose ed industrie dimostrazioni. Ed ora che quel sospiratissimo giorno si avvicina, già da ogni angolo della terra giungono a Voi, Beatissimo Padre, mille e mille prove dell'amore dei figli Vostri per Vostro conforto e per confusione dei Vostri nemici.*

ADRESA
CĂTRE
S. S. PAPA LEON XIII
CU PRILEJUL
IUBILEULUI SĂU PREOȚESC

Prea fericite Părinte,

În mijlocul atâtor mari poveri, cari mângâie inima Voastră părintească din pricina războiului infernal, pe care niște fii neomenoși îl fac sfintei noastre Maici Bisericii, iată că Dumnezeu cel milostiv pregătește pentru Voi, *prea fericite Părinte*, și pentru toți adevărații catolici una din acele bucurii, care în mijlocul luptelor mângâie inima, îmbădăuie curajul și revarsă în suflet un fel de nouă siguranță despre dumnezeieștele făgăduinți făcute Bisericii. Singură vestea **Iubileului Vostru preoțesc** a ajuns să umple de bucurie pe adevărații catolici din lumea întreagă, cari se grăbiră pe dată să sărbătorească o zi atât de veselă cu tot soiul de manifestări afectuoase și îndemănatică. Și acum când se apropie cea prea dorită zi, iată că din fiecare colț al pământului ajung la Voi, *prea fericite Părinte*, mii și mii de

In mezzo a questo universale entusiasmo i cattolici di Moldavia non potevano rimanersi indifferenti; e benchè nella massima parte sieno essi semplici e poverissimi agricoltori, e non possano però offrirvi in sì fausto anniversario splendidi doni, pure, seguendo l'invito che loro ne feci con la mia lettera pastorale del 29 giugno di quest'anno, han fatto del loro meglio per imitare almeno la generosità della povera vedova del Vangelo, e dare così alla Santità Vostra una non dubbia testimonianza del loro affetto e della gioia, con cui si preparano a celebrare la Vostra festa giubilare di cinquant' anni di Sacerdozio.

In sì bella e cara occasione son quindi lieto, Beatissimo Padre, di poter venire, anche in nome dei Missionarii Minori Conventuali, e dei cattolici della nuova Diocesi di Iassi da Voi eretta, ad offrire alla Santità Vostra, per mezzo di Monsignor Antonio Maria Grasselli, Arcivescovo di Colossi, stato già Visitatore Apostolico della Moldavia, gli affettuosi augurii di ogni felicità che per Voi facciamo, e l'obolo del nostro amore filiale. Quest'obolo è racchiuso in un' elegante cassetina, che queste ottime Religiose di Sion han fatto a bella posta eseguire.

Degnatevi, Padre Santo, gradire con il nostro buon cuore questo piccolo dono, che nella povertà nostra possiamo offerire alla Vostra augusta

dovezi a iubirii fiilor Voștri spre mângăierea Voastră și rușinarea dușmanilor Voștri.

În mijlocul acestui entusiasm general, catolicii din Moldova nu puteau rămâne indiferenți; și deși în cea mai mare parte sunt niște agricultori simpli și foarte săraci, și deaceia într'un atât de înalt aniversar nu pot să Vă ofere daruri mărețe, totuș ascultând de invitarea ce le-am făcut-o cu serisoarea mea pastorală din 29 Iunie a. e., au făcut cât le-a stat în putere să imite cel puțin dărnicia sărmanei văduve din Evanghelie, și în chipul acesta să dea Sanctității Voastre o dovadă sigură a iubirii lor și a bucuriei, cu care se pregătesc să sărbătorească Iubileul Vostru de cincizeci de ani de Preoție.

Intr'un prilej așa de frumos și scump sunt prin urmare vesel, *prea fericite Părinte*, ca pot veni și în numele Misionarilor Minori Conventuali, și în al catolicilor nouăi Eparhii de Iași, înființată de Voi, să ofer Sanctității Voastre, prin mijlocul P. Sf. Sale D. D. Anton Maria Grasselli, Arhiepiscop din Colossi, fost Vizitator Apostolic al Moldovei, urări afectuoase de orice fericire, pe cari le facem pentru Voi, și obolul iubirii noastre fiești. Acest obol e închis într'ocutioară elegantă, pe care a comandat-o să fie făcută înadins aceste prea bune Călugărițe de Sion.

Binevoiiți, *prea sfinte Părinte*, să primiți împreună cu bunăvoința noastră acest mic dar, pe care în sărăcia noastră îl putem oferi sărăciei

povertà. Graditelo sì, Padre Santo, come pegno della nostra fede, come argomento del nostro amore filiale verso di Voi, e come segno del nostro sincero attaccamento alla Cattedra infallibile del Principe degli Apostoli S. Pietro, di cui Voi siete il legittimo e degnissimo Successore. E nel faustissimo giorno del Vostro **Giubileo Sacerdotale**, quando per tutta la Chiesa offrirete a Dio l'incruento Sacrificio, sovvegavi, Beatissimo Padre, del Vescovo di Iassi, del suo Clero, del suo nuovo Seminario, delle sue Religiose, dei suoi cattolici; sovvegavi in modo speciale di tutta la Moldavia, affinchè Dio, che è ricco in misericordia, fortifichi i buoni, ecciti i tiepidi, converta i peccatori, richiami gli erranti alla vera ed unica Chiesa di Gesù Cristo, e così conceda a Voi la sospiratisima consolazione, che, rotto il muro di divisione, tutto questo popolo ascolti la Vostra voce, e sia riunito in una sola greggia retta da un sol Pastore.

Noi abbiamo la ferma fiducia, Beatissimo Padre, che Dio ascolti le Vostre preghiere per il ritorno di questo popolo, più ingannato che colpevole, al seno della santa Madre Chiesa.—Così ascolti Dio le preghiere che noi tutti per Voi facciamo, ed abbrevi presto i giorni della Vostra afflizione, affinchè, tolto all'inimico potere che Vi costringe a starvene chiuso nel Vaticano, siate, quale per il divino officio del Vostro Apostolico

Voastre auguste. Da, primiți-l, *prea sfinte Părinte*, ca dovada credinței noastre, ca manifestare a iubirii noastre fiești față de Voi, ca semn al alipirii noastre sincere de Catedra infalibilă a Vârhovnicului Apostolilor sf. Petru, al cărui legitim și prea vrednic Urmaș sunteți Voi. — Și în prea sărbătoreasca zi a **Iubileului Vostru preoțesc**, când veți oferi lui Dumnezeu Jertfa neîneruntată pentru întreaga Biserică, amintiți-Vă, *prea fericite Părinte*, de Episcopul de Iași, de Clerul său, de noul său Seminar, de Călugărițele sale, de catolicii săi; amintiți-Vă în chip deosebit de întreaga Moldovă, ca Dumnezeu, care e bogat în milostiviri, să întărească pe cei buni, să deștepte pe cei nepăsători, să întoarcă pe cei păcătoși, să recheme pe cei ce rătăcesc la adevărata și singura Biserică a lui Isus Hristos, și în chipul acesta să Vă acorde preadorbita mângăere, ca, năruindu-se zidul disunirii, tot acest popor să ascalte glasul Vostru și să fie adunat într'o singură turmă condusă de un singur Păstor.

Noi avem încrederea tare, *prea fericite Părinte*, că Dumnezeu va asculta rugăciunile Voastre pentru întoarcerea acestui întreg popor, mai mult înșelat decât vinovat, la sânul sfintei Maici Biserici. — Așa să asculte Dumnezeu rugăciunile, pe care noi toți le facem pentru Voi, și să scurteze repede zilele mâhnirii Voastre, ca, smuls fiind din puterea dușmană, care Vă silește să stați închis în Vatican, să fiți, așa cum după slujba dumne-

Ministero dovete essere, Pontefice e Re, libero e indipendente da ogni potestà secolare.

Con questa dolce e cristiana speranza mi prostro, Beatissimo Padre, al bacio del sacro Piede, imploro umilmente per me, per il Clero, per le Religiose, e per i fedeli tutti affidatimi la Vostra Apostolica Benedizione, e di gran cuore mi protesto

Di Vostra Santità

Iassi (Romania) 7/19 Novembre 1887.

umò devmo figlio e suddito

† Fr. NICOLA GIUSEPE CAMILLI M. C.
VESCOVO DI IASSI

zeească a Dregătoriei Voastre Apostolice trebuie să fiți, Pontifice și Rege, liber și neatârnat de nici o putere lumească.

Cu această dulce și creștinească nădejde mă plec la pământ, *prea fericite Părinte*, pentru a Vă săruta Piciorul sfânt, rog cu smerenie pentru mine, pentru Cler, pentru Călugărițe și pentru toți credincioșii încredințați mie, Binecuvântarea Voastră Apostolică, și cu toată inima mă declar

Al Sanctității Voastre

Iași (România) 7/19 Novembrie 1887.

prea smerit, prea plecat fiu și supus

† **Fr. NICOLAE IOSIF CAMILLI M. C.**

EPISCOP DE IAȘI.

**Mulțumirile Sf. Părinte
pentru darul înmănat cu prilejul
Iubileului său Preoțesc.**

Cucernicieii Sale Părintelui.....,
Administrator al Parohiei.....

Sunt foarte bucuros în suflet de a face cunoscut Cucernicieii Voastre, că prea sfântul Nostru Părinte Leon al XIII-lea a binevoit să primească în audiență particulară pe Eccelența Sa D. D. Anton Maria Grasselli, Arhiepiscop din Colossi, ca reprezentant al acestei Eparhii, și să accepte obolul, care i se oferia, împreună cu adresa analogă, în numele catolicilor noștri și al PP. Misionari Minoriți Conventuali cu prilejul prea vesel al Iubileului Său sacerdotal.—Păstorul suprem a binevoit apoi să însăreineze pe Inalt Prea Sfinția Sa D. D. Arhiepiscopul Grasselli să ne împărtășească o Binecuvântare Apostolică specială pentru Misionari și pentru toți aceia dintre catolicii noștri, cari au contribuit la darul oferit Sanctității Sale „*dar care i-a plăcut în gradul cel mai mare*“, și să ne asigure pe toți, preoți și credincioși, că El se roagă lui Dumnezeu pentru noi.

Binevoiască Cucernicia Voastră să comunique acum credincioșilor parohiei sale această veste mângăetoare, ca să știe cu toți cât de plăcut I-a

fost prea vrednicului Sucesor al sf. Petru, Leon al XIII-lea, actul iubirei noastre fiești, și cum El, Locțiitorul lui Isus Hristos, în schimb ne binecuvintează și se roagă pentru noi toți.

Sunt chiar sigur, că aceasta va fi pentru Cucernicia Voastră o ocaziune prielnică de a înflăcără pe credincioșii parohiei sale să iubească din ce în ce mai mult pe Papa Leon al XIII-lea, și să nu-L uite niciodată în rugăciunile lor, ca Domnul să-L ferească, să-L păstreze încă mult timp iubirii și binelui sfintei Biserici, și să-L slobozească de dușmanii Săi, cari sunt dușmanii lui Isus Hristos însuș.

Intr'acea vă salut din toată inima.

Din Reședința Noastră Episcopală de Iași, în
13 Ianuarie 1888.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

No. 10.

EPISTOLA PASTORALA
PRIN CARE SE VESTEȘTE
ENCICLICA SS. PAPA LEON XIII
CU PRILEJUL IUBILEULUI SĂU PREOȚESC

Negreșit că nu veți fi uitat, Fraților și Fiilor prea iubiți, serbările ce s'au făcut în întreg anul 1888 în toată lumea catolică, spre a cinsti pe sfântul nostru Părinte Leon XIII, cu prilejul Iubileului său preoțesc. Nu, voi n'ați uitat acele serbări, la care voi înși-vă ați luat mare parte cu sărbătorile făcute în bisericile voastre, cu rugăciunile voastre, cu darul fiesc al banului vostru. Nu, voi n'ați uitat acele sărbători, amintindu-vă prea bine de acele cuvinte pline de recunoștință și dragoste părintească ce vi le-a adresat Papa Leon XIII, prin Inalt Prea Sfinția Sa D. D. Anton Maria Grasselli, Arhiepiscop de Colossi și pe care eu v'am comunicat-o cu circulara mea dela 13 Ianuarie 1888.

In Epistola mea Pastorală dela 29 Iunie 1887 eu vă spuneam, că manifestațiunea de dragoste fiiască, pe care catolicii din lumea întreagă se pregăteau atunci s'o facă Papei Leon XIII cu prilejul Iubileului său preoțesc, ar fi fost și ar fi trebuit să fie privită ca o mărturie strălucită a vieții și vitalității sfintei Biserici; fiindcă acea manifestațiune dădea dovada pipăită și netăgăduită despre minunata unitate de duh și de inimă, ce domnește între toți fiii săi, oricât ar fi ei de deosebiți

prin limbă, despărțiți prin spațiu, opuși prin interesele vremelnice.

Și așa a și fost. Această manifestațiune a lumii întregi a fost într'adevăr o dovadă vădită a strălucitelor semne, prin care se deosebește Biserica cea adevărată a lui Isus Hristos, dar mai cu seamă a semnelor de *unitate* și *universalitate*, unitate de credință și dragoste, universalitate de timpuri și locuri. Căci această dovadă universală de credință și dragoste a arătat odată mai mult, cum că și astăzi cași în veacurile trecute, Papa este privit de lumea întreagă, și cinstit de toți catolicii ca urmaș al sf. Apostol Petru, și ca Locțiitor al lui Isus Hristos.

Și deaceea cu drept cuvânt s'a spus că Iubileul preoțesc al lui Leon XIII a fost *Epifania* Papatului.

Epifanie însemnează *arătare*, și sărbătoarea Epifaniei ne amintește chemarea păgânilor la credința Fiului lui Dumnezeu, făcut om. Magii, cari la vederea unei stele ne mai văzute, ce li se arătasă pe cer, plecară dela Răsăritul îndepărtat spre a căuta, a vedea și a adora pe nou-născutul Rege al Iudeilor, cu darurile lor au mărturisit în pruncul Isus pre Regele cel mare, pre Dumnezeu cel adevărat și pre Hristos Preot și victimă, și de aceea i-au dăruit aur ca unui Rege, tămâie ca lui Dumnezeu și smirnă ca unui Preot și victimă.

Insuș acest Isus, adorat de Magi, când a venit timpul să săvârșească lucrul, pe care i'l dă-

duse Tatăl său, a întemeiat în lume o societate desăvârșită și văzută, pe care o numi *Biserica sa*. Inșă fiindcă nu voiă să rămâie pe pământ drept Cap văzut al Bisericii, el a ales la această dregătorie pre Apostolul Petru; de aceea el a zis că zidește pre Petru Biserica sa ¹⁾; a făcut neperitoare credința lui Petru, și lui i-a poroncit, să întărească în credință pre ceilalți Apostoli ²⁾; lui Petru i-a încredințat cheile împărăției Ceriurilor, adică a însăș Bisericei sale, și lui i-a dat puterea nemărginită de a legă și deslegă cu cheazășia, că orice va hotărî el pe pământ va fi întărit în Cer ³⁾; pe Petru l'a îndatorat să pască mieii și oile sale ⁴⁾, adică întreagă turma a sa, care e alcătuită din credincioși, cași episcopi și preoți, uniți împreună.

Inșă această plinătate a puterei, pre care Isus Hristos o dete lui Petru Apostolul, ține și va ținea cât și însăș Biserica, adică până la sfârșitul lumii, în urmașii aceluiaș Apostol, carele, statornicindu-și scaunul său în Roma, și murind în Roma are totdeauna drept urmaș legiuit al său, pre Episcopul de Roma, adică pre Papa.

Deaceea în Episcopul Romei, Urmașul sfântului Petru, noi vedem pre Isus Hristos, capul nevăzut al Bisericii sale văzute, și spunem că Episcopul Romei, Papa, este Locțiitorul lui Isus Hristos pre pământ. Prin puterea ce Isus Hristos a dat-o sfântului Petru, Episcopul Romei, legiuitul

1) Matth. XVI, 18.— 2) Luc. XXII, 22.— 3) Matth. XVI, 19.—
4) Ioan XXI, 15—17.

lui Urmaș, iartă și osândește, desleagă și leagă, învață și hotărăște, pune în lucrare autoritatea sa cea mai înaltă asupra sufletelor și conștiințelor tuturor credincioșilor din lume ; și deaceea suveranii și noroadele se vor plecã totdeauna înaintea Episcopului de Roma, înaintea Papei, înzestrat cu o putere așa de mare, ba chiar nemărginită.

Nouăsprezece veacuri de istorie mărturisesc că Papa are această putere nemărginită și se bucură de această venerațiune universală, și dovedesc așa, că Papatul este o întocmire dumnezeiască, că Episcopul Romei este pe pământ Locuitorul lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu. Dacă n'am aveã alte dovezi spre a crede aceasta, ar trebui să ne ajungă silința desnădăjduită, dar nefolositoare, ce și-o dă iadul de nouăsprezece veacuri, spre a întunecã și a nimici Credința pururea neprihănită a Bisericii de Roma, acea Credință, care de pe timpul sfântului Pavel Apostolul erã vestită în toată lumea ¹⁾. — Mai întâiu vin veacurile de prigonire în toată împărăția romană, cari firește că au rodit atâtea milioane de mucenici, între cari se numără treizeci și doi de Papi, dar nu putură înnađuși în sângele creștinesc Credința Romei. După veacurile prigonirilor celor sângeroase au venit veacuri îndelungate de eresuri și schisme cu rătăciri nenumărate și cu năvălirile barbarilor ; dar toate aceste nu putură întunecã de loc Credința Romei. Urmară veacurile de neștiință și

1) Rom. I, 8.

întunec ale timpurilor mijlocii, cari ar fi isbit să stingă orice știință și orice artă, dacă 'n acelaș timp ar fi putut stinge lumina cea strălucită a Credinței Romei, unde urmașii sfântului Petru veghiau spre a păstrà științele și artele împreună cu Credința. Veacurile ce s'au urmat dela Evul Mediu până la noi n'au fost decât un amestec de felurite eresuri, de materialism și sensualism, de naturalism și de păgânism reînviat, de raționalism și ateism, de indiferentism și scepticism, de secte drăcești și revoluțiuni sângeroase; dar nimic din toate acestea n'a putut slăbi Credința neclintită a Romei aceleia, care a fost aleasă de Dumnezeu, să fie scaunul Papei, Locțiitorul său pre pământ. -- Și iată că înaintea ochilor uimiți ai tuturor necredincioșilor, cari în zilele noastre, mai mult decât oricând, ziceau neconținut că „Catholicismul își făcuse timpul său,“ că „Papatul murise,“ iată că în Roma se reînnoește Epifania lui Hristos în persoana Locțiitorului său, carele astăzi este Leon XIII.

Nu e de trebuință să ne întoarcem cu gândul la timpurile lui Constantin cel Mare, ale lui Carlo-magno, ale lui Pipin, ale lui Grigorie VII, ale lui Alexandru III, ale lui Inocenție III, ale lui Leon X, ale lui Piu VII, și nici ale lui Piu IX, gloriosul antecesor al Papei Leon XIII, spre a vedea noroade și suverani, plecându-se înaintea Episcopului Romei, și dăruindu-i aur, tămâie și smirnă, ca Magii dela Răsărit pruncului Isus. Noi înși-ne am văzut

În anul trecut mișcarea obștească și nesilită a lumii întregi, spre a pune la picioarele lui Leon XIII daruri foarte scumpe și nenumărate. Lumea cea nouă s'a întrecut cu lumea cea veche, trimițând la Roma comorile pământului, mărilor, industriei și artelor sale. Asia, Africa, America, Oceania au uimit Europa cu produsele lor trimese la Vatican. Și bătrâna noastră Europă n'a voit să fie întrecută de celelalte patru părți ale lumii în sărbătoarea, în Epifania Papei, și nici una din națiunile sale n'a lipsit de a hărăzi lui Leon XIII daruri foarte prețioase și de a trimete la Roma pe pelegrinii săi.

Leon XIII a fost adânc mișcat de atâtea dovezii de credință, dragoste, cucernicie; și, după ce a mulțămît lui Dumnezeu, a voit să mulțamească și tuturor fiilor săi împrăștiați pre toată fața pământului, îndreptându-le o minunată Epistolă Enciclică, pe care astăzi eu v'o împărtășesc vouă, Fraților și Fiilor prea iubiți.

Însă Locțiitorul lui Isus Hristos nu se putea mărgini la o simplă mulțămire. El nu putea și nu trebuia, nici cu prilejul acesta, să uite de poronca ce i s'a dat de cătră Isus Hristos prin acele cuvinte spuse sfântului Petru: *Paște mieii mei... paște oile mele*¹⁾. Și de aceia, de pe înălțimea scaunului său Leon XIII a aruncat înc'odată privirile sale cercetătoare asupra societății moderne, și a văzut că s'a *împușinat adevărul de cătră fiii oamenilor*²⁾, că nu mai este sinceritate, credință

1) Ioan XXI, 15—17. — 2) Ps. XI, 1.

și adevăr între oameni. El a văzut că *deșerte a grăit fiecare către aproapele său, că buze viclene în inimă și în inimă au grăit* ¹⁾, adecă având o inimă pe buză, cu care prin cuvinte se arată dreptate și dragoste pentru bietul popor, și având în piept o altă inimă, care e ascunsă ochilor poporului celui amăgit și trădat, și care e plină de viclenie și răutate. El a văzut cutezarea cea foarte mare a vrăjmașilor adevărului și virtuții, carii *au zis: Cu limba noastră vom face lucruri mari, vom face mai mult rău cu limba decât am putea face cu o prigonire sângeroasă: buzele noastre la noi sunt, cine este nouă domn?* ²⁾ cu învățătura noastră, cu elocința noastră, cu știința noastră de astăzi, de care nu ne pasă nimica că mâne va fi rătăcire, vom asupra Biserica lui Isus Hristos; drepturilor lui Dumnezeu vom înlocui drepturile omului, și pe tronul pizmașului *Adonai*, Dumnezeu cel urgișit al creștinilor, vom pune pe prea iubitul nostru *Eblis*, pe prigonitul și năpăstuitul *Lucifer* *).

Toate aceste lucruri le-a văzut și le vede prea înțeleptul Leon XIII. De aceea în cei unsprezece ani trecuți ai slăvitului său Pontificat n'a încetat să combată când această când acea rătăcire,

1) Ps. XI, 2. — 2) Ps. XI, 4. —*) Acesta e adevăratul și cel de pe urmă scop al sectei Francmasonilor, cultul Satanei. — *Adonai* înseamnă *Domn*, cu care nume biblic este înțeles *Dumnezeu*. Potrivit cu *Rituaiele sacre*, cari sunt teologia și filosofia sectei francmasonice, *Adonai*, adecă *Dumnezeu*, e vrăjmașul de moarte al fericirii omenești, este nedrept în legile sale, erud în pedepsele sale. Numitele *Rituaiele* au chiar îndrăzneala de a preferi lui *Dumnezeu* pre *Satana*, pre care ei îl numesc *ingerul focului*, *ingerul luminei*, *Lucifer* ba și *Eblis*, care este cuvântul întrebuitat în Coran spre a numi pre *Diavol*.

apărând pe credincioși de orice primejdie, arătând celor rătăciți calea adevărului și mântuirii, căutând să câștige pre toți pentru Isus Hristos. Deasemenea și deunăzi a voit să se folosească de bunul prilej, ce'l are cu sfârșirea anului său Iubilar, spre a ne trimete această a Sa Epistolă Enciclică, ce are drept scop de căpetenie de a ne rechemă pre toți la o viața adevărat creștinească, pentru ca, sfințindu-ne pre noi înși-ne, să putem sfinți și pre aproapele nostru, și să aducem în chipul acesta un leac adevărat pentru societatea modernă, care se îndepărtează din ce în ce mai mult de Isus Hristos. — Societatea este alcătuită din indivizi, precum trupul e alcătuit din mădulele. Inșă precum trupul moare, dacă mădulele sunt cangrenate, tot astfel și societatea va încetă a fi creștinească, dacă indivizii, din care este alcătuită, în fapt nu mai trăesc potrivit învățaturii și moralei sfinte a Mântuitorului lumii. — Această cugetare adâncă a hotărit pe Leon XIII să ne pună înaintea ochilor noștri pricinile boalelor, cari ne mistuesc, precum și leacurile, ce trebuie să ne tămăduiască. Depărtându-se prin urmare de rău, și făcând binele, fiecare creștin va ajunge a se sfinți pre sine însuș, și, pe cât atârnă dela dânsul, a mântui societatea, al cărei mădular el este.

Incredințați de acest adevăr, Fraților și Fiilor prea iubiți, și plini de recunoștință fiească către Locțiitorul lui Isus Hristos, prea iubitul nostru părinte Leon XIII, *întru blândeță primiți cuvântul lui, care poate să mântuiască sufletele voastre*¹⁾.

1). Iac. 1, 21.

LEON PP. XIII

VENERABILILOR FRAȚI, IUBIȚILOR FII

SALUTARE ȘI BINECUVÂNTARE APOSTOLICĂ

Sfârșindu-se anul, în care printr'un deosebit har al lui Dumnezeu am serbat sănătoși aniversariul al 50-lea al Preoției Noastre, sufletul nostru privește voios la spațiul lunilor trecute, și tare se bucură aducându-și aminte de acest timp întreg. Și firește, aceasta nu este fără pricină ; căci o întâmplare, ce ne privea pe Noi numai ca pe o persoană privată, și care prin sine nici nu era mare nici, ca ceva nou, vrednică de mirare, totuș a mișcat inimele oamenilor într'un chip neobișnuit, și a fost serbată cu semne de bucurie așa de învederate și cu atâtea urări, încât nu se putea dori ceva mai mult. — Fără îndoială aceasta Ni-a fost foarte scump și foarte plăcut ; dar ceea ce am prețuit și mai mult este arătarea simțirilor și cea mai slobodă mărturie a statorniciei în credință. Căci unirea cu care Ni s'au făcut urări din toate părțile lumii spunea deschis, că mințile și inimele din toate locurile sunt ațintite spre Locuitorul lui Isus Hristos ; cum că oamenii apăsați de atâtea rele privesc cu încredere la Scaunul Apostolic, ca la izvorul statornic și neatins al mântuirii ; și cum că în toate ținuturile, în care trăește

numele catolic, Biserica Romană, mama și învățătoarea tuturor Bisericilor, este cinstită, respectată, cum se cade, cu râvnă fierbinte și cu cea mai mare unire.—Pentru aceea lunile trecute am ridicat de multe ori ochii cătră cer, ca să mulțămim bunului și nemuritorului Dumnezeu, că Ne-a îndelungat viața, și Ne-a dăruit în contra supărărilor acele mângâieri despre care am vorbit : și într'acelaș timp, fiind un bun prilej, am arătat mulțumirea Noastră acelora, căroră se cuveneà să le-o arătăm. Dar acuma sfârșitul anului și al serbării Ne îndeamnă să înnoim amintirea binefacerii primite ; și cu mare bucurie vedem că Biserica întreagă se împreunează cu Noi spre a aduce iarăș mulțumire lui Dumnezeu. In acelaș timp do-rește inima Noastră a arată în public, ceea ce și facem printr'această scrisoare, că precum atâtea dovezi de cinste, de omenie și de iubire au fost pentru Noi o mângâiere deosebită, alinând grijele și nevoile noastre, deasemenea amintirea lor și recunoștința vor viețui pururea în Noi. —Inșă ne mai rămâne încă o datorie mai mare și mai sfântă! Căci într'această plecare a sufletelor, care cu osârdie neobișnuită arată voios Pontificelui Roman respect și cinste, recunoaștem puterea și voința Aceluia, care deseori obișnuște și singur are puterea să facă din lucrurile cele mai mici începutul celor mai mari bunuri. Pare ca Pronia dumnezească a voit ca, în mijlocul atâtor păreri greșite, să învieze credința, și să dea un prilej spre a deșteptă în poporul creștin sirguinta pentru o

vieață mai desăvârșită. Deaceea nu ne mai rămâne decât a stărui cași urmările să răspundă începutului celui bun, și a ne da toată silința ca scopul lui Dumnezeu să fie înțeles și într'adevăr împlinit. Insfârșit, supunerea către Scaunul Apostolic atunci va fi deplină și din orice parte desăvârșită, când împreună cu podoaba virtuților creștinești, va folosi spre mântuirea sufletelor; acesta este singurul rod pe care trebuie să'l dorim și care va ținea în veci.

De pe această înaltă treaptă a dregătoriei apostolice pe care Ne-a pus bunătatea lui Dumnezeu, adeseori, după cum era datoria Noastră, am luat apărarea adevărului și Ne-am silit a desluși mai cu seamă acele puncte de învățătură, cari păreau a fi foarte potrivite cu trebuințele de astăzi și foarte folositoare spre binele obștesc; pentru ca fiecare, cunoscând adevărul, să vegheze și să se ferească de suflarea molipsitoare a rătăcirii și să fugă dinaintea ei. Acum însă, voim să vorbim către toți creștinii, ca un tată iubitor către fiii săi, și cu vorbe părintești voim să îndemnăm pe fiecare îndeosebi la o vieață sfântă. Căci pentruca cineva să se învrednicească de numele de creștin, afară de mărturisirea credinții, îi mai este trebuincioasă și deprinderea virtuților, dela care atârnă nu numai veșnica mântuire a sufletelor, ci și liniștea sigură a societății omenești.—Acum însă de ne vom întrebă cum trăesc oamenii, fiecare din noi va vedea, că moravurile vieții pu-

blice și private se împotrivesc foarte mult învățăturilor evanghelice. Se pare că sunt prea potrivite cu timpurile noastre cuvintele sfântului Ioan Apostolul: *Tot ce este în lume este pofta trupului, și pofta ochilor și trufia vieții.* ¹⁾ Și într'adevăr, cea mai mare parte din oameni, uitând de unde și-au primit ființa și la ce sunt chemați, țin toate grijele și cugetările lor înfipite în bunurile cele deșerte și trecătoare ale lumii acesteia: în ciuda firii, și răsturnând rânduiala hotărîtă, slujesc de bună voie acelor lucruri, peste care, după mărturia lămurită a însăși minții omenești, ei sunt datori să domnească. Este lucru firesc ca pornirea către comodități și desfătări să fie însoțită de pofta acelor lucruri, cari slujesc la dobândirea acestor comodități și desfătări. De aici vine neînfrânata lăcomie de bani, care orbește pre cei ce au fost cuprinși de dânsa, și care'i ațîță să năvălească peste ceea ce dorește, nedeosebind adeseori dreptatea de nedreptate, și nu rare ori desprețuind cu bătaie de joc nevoia altuia. Astfel foarte mulți oameni, al căror traiu înnoată în belșug, întrebuintează cuvântul frăție față cu poporul, pe care în adâncul inimii lor îl desprețuiesc cu mândrie. Deasemenea duhul cel îngâmfat se încearcă a nu se supune nici unei legi, și a nu cinsti nici o putere, și numai iubirea de sine o numește slobozenie. *Se crede născut slobod ca mânzul asinului sălbatec.* ²⁾ — Să mai adăogim ademe-

1) I. Ioan. II, 16.—2) Iob. XI, 12.

nirile viciurilor și smomelele primejdioase ale păcatului. Vorbim despre reprezentațiunile teatrale cele nelegiuite și nerușinate ; despre cărțile și ziarele scrise, spre bătaia de joc a virtuții și spre slăvirea nerușinării ; despre însăși artele cari, deși inventate pentru trebuințele vieții, sunt întrebuintate ca nutriment al patimelor. Și nu putem privi fără frică la viitor, fiindcă, seminți nouă ale re-
lelor sunt grămădite neconținut în sânul tinerimei. Voi cunoașteți obiceiul școalelor publice ; acolo nu se dă loc autorității bisericești, și în timpul când sufletele cele fragede ar trebui mai pre sus de toate obișnuite cu îndeplinirea datoriiilor creștinești, învățământul religios tace de cele mai multe ori. Cei mai înaintați în vârstă sunt supuși unei primejdii și mai mari, adecă primejdiei învățăturilor stricate, care deseori nu folosesc spre a da tinerimei cunoștința adevărului, ci spre a o înebuni prin păreri înșălătoare. Căci, predând științele, mulți oameni voesc mai bine să clădească filosofia lor numai pe învățământul minții omenești, neprețuind de loc credința dumnezeiască ; și așa, alungând razimul cel mai puternic și lumina cea mai îmbelșugată, greșesc în multe și nu cunosc adevărul. Dela dânșii vin acele păreri greșite, că toate câte se află într'această lume sunt numai corpuri ; că oamenii și dobitoacele au acelaș început și aceeaș fire, și nu lipsesc de acei oameni cari se îndoesc dacă Dumnezeu, stăpânul cel mai mare al tuturor lucrurilor și făcătorul

lumii, este ori nu, sau cari, după obiceiul păgânilor judecă foarte greșit despre firea lui. De unde urmează că trebuie să fie schimbată chiar ideea și forma virtuții, a dreptului și a datoriei. Și așa pre când oamenii slăvesc cu vorbe mărețe ne-atârnarea minții omenești, și laudă preste măsură dibăcia talentului lor, sunt pedepsiți, într'un chip vrednic de mândria lor, cu neștiința adevărilor celor mai de căpetenie. Impreună cu stricarea ideilor pătrunde, spre a zice așa, în vine și în măduvă corupțiunea moravurilor, care, la acest soi de oameni, nu poate fi vindecată fără mare greutate ; pentrucă pe de o parte părerile greșite întunecă judecata despre onestitate, pe de altă parte le lipsește lumina credinții creștinești, care este începutul și temelia a toată dreptatea.

În toate zilele vedem cât de mari rele au venit din aceste pricini peste societatea omenească. Veninul învățăturilor celor răle s'a răspândit cu iuțeală în viața publică și privată : *raționalismul*, *materialismul*, *ateismul* au dat naștere *socialismului*, *comunismului*, *nihilismului* : ciume uricioase și vătămătoare, dar care trebuiau să izvorască într'un chip logic neapărat dintr'acele principii.—Și într'adevăr, dacă este voie a respinge religiunea catolică, a cărei întemeiere dumnezească este dovedită prin atâtea semne învederate, pentruce să nu se respingă orice altă religiune, ce este lipsită de aceste dovezi, cari s'o facă vrednică de credința noastră ? Dacă sufletul nu se deosebeste

prin fire de trup, și prin urmare, dacă după moartea trupului nu ne mai rămâne nici o nădejde a unei veșnicii fericite, pentru care pricină trupul se va supune muncii și ostenelei, pentru ca poftele lui să asculte de minte ? Binele cel mai înalt al omului va sta într'aceea, ca omul să se folosească de comoditățile traiului și să guste plăcerile. Și fiindcă nu se află nimene, care prin îndemnul și îmboldirea firei însăși să nu dorească fericirea, fiecare va avea dreptul să răpească altuia orice va putea, pentru ca cu averea altuia să poată duce un traiu fericit. Și nici-o putere nu va avea frâne așa de tari, ca să poată opri patimele pornite ; căci este o urmare trebuincioasă ca puterea legilor să se înfrângă, și ca orice autoritate să se slăbească, când este lepădată înalta și veșnica lege a lui Dumnezeu. Deaceea trebuie numai decât ca societatea civilă a oamenilor să se răstoarne din temelie, fiind fiecare împins la luptă neprecurmată de patimele sale nesățioase, stăruind unii a'și păzi cele dobândite, iar alții a'și câștigă cele dorite.

Iată povârnișul timpurilor noastre.— Totuș mai avem cu ce să ne mângâiam la vederea relor prezente, și putem înălța sufletul nostru cu nădejdea unui viitor mai bun. Căci Dumnezeu *toate le-a făcut ca să fie, și spre vindecare a făcut toate neamurile pământului*¹⁾ Dar precum lumea aceasta nu poate fi păstrată decât prin pu-

1) Sap. I, 14.

terea și Pronia Aceluia, care a făcut-o ; tot astfel și oamenii nu pot fi vindecați decât numai prin puterea Aceluia, care i-a mântuit. Căci într'adevăr Isus Hristos a răscumpărat odată neamul omenească vărsându-și sângele său, însă puterea unei fapte și unui dar așa de măreț nu încetează, ci rămâne în veci : *și nu este mântuire în nimene altul* ¹⁾. Pentru aceasta toți aceia carii, prin mijlocul legilor, se silesc să stingă văpaia crescândă a patimilor poporului, se luptă într'adevăr pentru dreptate : dar să știe că osteneala lor sau nu le va aduce nici o roadă, ori le va aduce foarte puțină, cât timp se vor îndărătnici a respinge puterea Evangheliei, și nu vor voi să primească ajutorul Bisericii. Vindecarea relelor stă într'aceasta, ca, schimbându-și părerile, atât fiecare îndeosebi cât și societatea întregă, să se întoarne la Isus Hristos și la calea vieții creștinești.

Acum însă ființa și temelia vieții creștinești este a nu se supune moravurilor celor stricate ale lumii, dar a lupta împotriva lor cu statornicie. Aceasta ne-o spun toate cuvintele și faptele, legile și întocmirile, viața și moartea lui Isus, *începătorul și plinitorul credinței*. Așadară, cu toate că răutatea firei și moravurilor ne trage într'altă parte, totuș trebuie să *alergăm în lupta care este pusă înaintea noastră* armați și pregătiți cu aceeași bărbăție și cu aceleași arme, ce le-a întrebuințat Acela, care *în locul bucuriei ce eră pusă înaintea lui a răbdat crucea* ²⁾. Și pentru aceea mai

1) Act. IV, 12.—2) Hebr. XII, 1, 2.

întăiu de toate să vadă și să înțeleagă oamenii cât este de nepotrivit cu mărturisirea credinții creștinești a căută, după cum e obiceiul de astăzi, tot felul de plăceri, a avea în groază munca, tovarășa virtuții, a nu se lipsi de nimică ce lingușește simțurile într'un chip blând și plăcut. *Cei ce sunt ai lui Hristos și-au răstignit trupul împreună cu patimele și cu poftetele*¹⁾; de unde urmează că nu sunt ai lui Hristos aceia, carii nu sunt deprinși nici obișnuiți cu suferințele, și carii nu desprețuesc plăcerile cele dulci și delicate. Căci omul prin nemărginită bunătate a lui Dumnezeu a înviat spre nădejdea bunurilor nemuritoare, de unde căsuse; dar el nu le poate dobândi decât pășind pe însăș urmele lui Hristos, și, prin meditațiunea pildelor lui, potrivindu-și cu dânsul mintea și moravurile sale. Deaceea nu este un sfat, ci datorie, și nu numai pentru aceia cari voesc să ducă o vieată mai desăvârșită, dar pentru toți fără nici o deosebire, ca fiecare să poarte în trupul său mortificațiunea lui Isus²⁾.— Chiar însăș legea firească, ce poroncește omului să fie virtuos, cum ar putea ea să rămâie neatinsă? Căci prin sfântul botez se șterge pacatul, cu care ne naștem vinovați; dar rădăcinile cele strâmbe și rele, pe care le-a sădit păcatul nu se stârpesc de loc. Acea parte a omului, care e fără minte, deși nu poate face nici un rău acelora, cari prin harul lui Isus Hristos se luptă cu bărbăție împotriva ei,

1) Gal. V, 24.— 2) II Cor. IV, 10.

totuș se întrece cu mintea pentru protie, turbură pacea sufletului, îndepărtează voința noastră de virtute într'un chip tiranic și cu atâta putere, încât fără de luptă zilnică nu putem fugi de vițiuni nici împlini datoriile. *Sfântul Sobor mărturisește și crede că în cei botezați rămâne pofta cea rea sau îmboldirea, care, fiind lăsată omului spre luptă, nu poate strica celor ce nu consimțesc, dar i se împotrivesc cu bărbăție prin harul lui Isus Hristos ; ba chiar va fi încununat acela, care se va fi luptat după lege ¹⁾.*—Intr'această luptă este o treaptă de vitejie, la care nu ajunge decât o virtute aleasă, adecă a acelora, cari au propășit atâta întru subjugarea mișcărilor împotrivoare minții, încât par a duce pre pământ o vieată aproape cerească. Deși puținii sunt aceia cari ajung la această înălțime a desăvârșeniei, totuș, chiar după învățătura filosofiei celei vechi, tot omul este dator să și stăpânească patimele sale ; și această datorie, trebuie să și-o împlinească cu mai mare râvnă aceia cari, îndeletnicindu-se zilnic cu lucrurile pământești, sunt mai mult decât alții ademeniți spre rău ; afară numai dacă cineva n'ar fi așa de nebun să creadă, că unde i primejdia mai mare trebuie să veghiem mai puțin, sau că cine e bolnav mai tare are mai puțină nevoie de doftorii.—Dar această muncă, pricinuită de o asemenea luptă, ne aduce drept răsplată, afară de bunurile cerești și nemuritoare, alte foloase mari,

1) Conc. Trid. Sess. V. can. 5.

dintre cari cel mai de căpetenie este că omul, prin potolirea patimelor sale, redobândește foarte mult din vrednicia sa de mai înainte. Căci omul este făcut cu această lege și cu această rânduială, ca duhul să poroncească trupului, ca poftele să fie cârmuite de minte și sfat : de unde urmează că slobozenia cea mai mare și cea mai vrednică de dorit este a nu se lăsa în voia patimelor celor rele.—Pe lângă aceasta, în însăș societatea neamului omenesc nu știm la ce ne-am putea aștepta dela un om lipsit de această stare sufletească. Fi-va oare aplecat să facă bine altora, cel ce are obiceiul să judece după iubirea de sine ceea ce trebuie să facă sau să ocolească ? Nimene nu va putea fi mărinimos, binefăcător, milostiv, cumpătat, dacă n'a învățat a se birui pre sine însuș și a desprețui toate cele omenești din dragoste cătră virtute.—Și ca să spunem tot gândul Nostru, pare-că printr'o deosebită orânduire dumnezească a fost hotărît, ca oamenii să nu poată dobândi mântuire fără luptă și suferință. Și într'adevăr, dacă Dumnezeu a iertat neamului omenesc vina și păcatul, el n'a făcut aceasta decât hotărînd în acelaș timp, ca Unul-născut al său să plătească pedeapsa cea datorită și dreaptă. Și cu toate că Isus Hristos ar fi putut îndestulă într'un alt chip dreptatea dumnezească, totuș a voit mai bine să o îndestuleze prin chinurile cele mai mari și prin jertfa vieții. Și așa el a dat ucenicilor și urmașilor săi legea întărită prin sângele său, ca viața lor să fie o luptă neîncetată cu vițiurile

moravurilor și timpurilor. Ce a făcut oare pre Apostoli nebiruiți întru propăvăduirea adevărului, ce a întărit oare pre nenumărații mucenici întru mărturisirea sângeroasă a credinții creștinești, dacă nu tăria sufletului, care se supunea fără frică a celei legi dumnezeiești? Pe aceeaș cale au umblat toți aceia, cari s'au îngrijit de a duce o viață creștinească și de a se face fericiți prin virtute; prin urmare nici noi nu trebuie să nmlăm pre altă cale, dacă voim să îngrijim de mântuirea sau a fiecăruia din noi sau a tuturor. Deaceea, în mijlocul desfrâului nerușinat, care domnește, trebuie ca fiecare să se apere cu bărbăție împotriva lingușirei poftelor necurate; și fiindcă oamenii se îngâmfă cu atâta trufie din pricina avuțiilor lor, trebuie să ne întărim sufletul împotriva curselor amăgitoare ale bogățiilor; pentru ca nu cumvâ sufletul nostru dorind aceste așa numite bunuri, cari nu-l pot sătură și în scurt timp vor trece, să nu peardă comoara cea neperitoare în ceruri. Insfârșit e foarte dureros că părerile și pildele cele rele au slăbit duhurile întru atâta, că foarte mulți se rușinează de numele și de viața creștinească: ceeace este un semn sau de corupțiune adâncă sau de netrebnicie foarte mare. Amândouă sunt uricioase, amândouă sunt așa de rele, încât nici un rău nu poate fi mai mare pentru om. Căci ce mântuire ar fi pentru oameni, și pe ce nădejde s'ar mai răzima ei, de-ar încetă a se mândri în numele lui Isus Hristos, și de n'ar mai voi să

trăiască cu statornicie și în fața lumii după poroncile Evangheliei ? Cu toții se plâng că veacul nostru e sterp de oameni cu caractere tari. Să reinvieze numai moravurile creștinești, și îndată se va înturna în duhuri vrednicia și statornicia.

Însă singură virtutea omenească nu poate ajunge pentru datorii așa de mari și așa de felurite. Precum trebuie să cerem lui Dumnezeu pânea cea de toate zilele, ca să hrănim trupul nostru ; tot așa trebuie să dobândim dela Dumnezeu tărie și inimoșie, pentru ca sufletul nostru să fie statornic în virtute. Drept care, acea condițiune și lege obștească a vieții, despre care am zis că stă într'o luptă necontentită, își are însoțită trebuința de a se ruga lui Dumnezeu. Căci, adevărat și frumos zice sf. Augustin, rugăciunea cea evlavioasă trece peste hotarele lumii și chiamă asupra noastră din cer milostivirea dumnezească. Potrivit cuvântului dumnezeesc: *Rugați-vă ca să nu cădeți în ispită* ¹⁾, noi trebuie să cerem ajutorul și sprijinul ceresc împotriva mișcărilor răsvrătitoare ale patimelor și împotriva curselor diavolului, pentru ca să nu fim cumvâ impresurați de dânsule. Apoi aceasta e și mai mult de trebuință, dacă voim să fim folositori și altora pentru mântuirea lor. Domnul nostru Isus Hristos, Fiul Unul-născut al lui Dumnezeu, izvorul a tot harul și a toată virtutea, arată el însuș mai întâiu prin pilda sa ceeace poroncii cu cuvântul,

1) Math. XXVI, 41.

*petrecând noaptea cu rugăciune către Dumnezeu*¹⁾, și fiind mai aproape de jertfă, *mai cu din adinsul se rugă*²⁾.—Intr'adevăr mult mai puțin ar trebui să ne temem de slăbiciunea firei noastre, și moravurile nu s'ar strică prin lene și trândăvie, dacă această poroncă dumnezească ar fi mai puțin uitată din pricina nepăsării și a lăncezirei. Căci Dumnezeu este bun și milostiv, el vrea să facă bine oamenilor, el a făgăduit lămurit, că va da cu înbelșugare darurile sale acelor cari i se vor ruga. Ce e și mai mult, el însuș ne îndeamnă și aproape ne pofteste cu vorbe pline de dragoste ca să i cerem darurile lui: *zic vouă: cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide*³⁾. Și ca să nu ne temem de a l ruga cu încredere fiească, el micșurează maiestatea dumnezeirei sale prin asămănarea și icoana unui tată plin de bunătate, căruia nu i este nimica mai scump decât dragostea către fiii săi. *Dacă voi răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai mult Părintele vostru, carele este în ceruri, va da cele bune celor ce le cer dela dânsul*⁴⁾? — De ne vom gândi la aceste cuvinte, nu ne vom mira de loc, dacă sfântul Ioan Gură de aur erà de părere, că puterea rugăciunii este așa de mare, încât credea s'o poată asămăna cu însăș puterea lui Dumnezeu. Căci precum Dumnezeu a făcut toate lucrurile prin cuvântul său, așa și omul dobândește prin rugăciune toate câte le voește. Nimic

1) Luc. VI, 12.—2) Luc. XXII, 43.—3) Luc. XI, 9.—4) Math. VII, 11.

nu ne poate dobândi cu mai mare ușurință darurile lui Dumnezeu ca rugăciunea bine făcută; fiindcă într'ansa se află pricinile pentru care Dumnezeu se împacă și se îndură. Căci în timpul rugăciunii noi despărțim mintea noastră de lucrurile cele peritoare, și gândindu-ne numai la Dumnezeu, ajungem la cunoștința slăbiciunii omenești; de aceea ne odihnim întru bunătatea și îmbrățișarea Părintelui nostru, și căutăm adăpost în puterea făcătorului nostru. Stăruim de a ne înfățișa înaintea făptuitorului tuturor bunurilor, cași cum am voi ca el să privească la sufletul nostru cel bolnav, la puterile noastre cele slabe și la lipsa noastră; și umpluți de nădejde cerem ocrotirea și ajutorul Aceluia, care singur poate lecui boalele noastre, ușură slăbiciunea și nevoia noastră. Mulțămită acestei stări sufletești, prin care omul judecă cu smerenie despre sine, după cum se și cuvine, Dumnezeu se înduplecă într'un chip minunat spre milostivire; căci precum se împotrivește celor mândri, așa celor smeriți le *dă harul*¹⁾. — Sfânt să fie așa dar pentru toți obiceiul de a se ruga: să se roage mintea, sufletul și glasul, dar și purtarea noastră să fie potrivită cu rugăciunea; pentru ca, prin paza dumnezeștilor legi, viața noastră să fie ca o neconținută înălțare a minții către Dumnezeu.

Cași toate celelalte virtuți, deasemenea și aceasta, despre care vorbim, se naște și trăește

1) I Petr. V, 5.

prin credința dumnezească. Căci Dumnezeu ne învață cari sunt bunurile cele adevărate ale omului și singure vrednice de a fi dorite; și tot prin învățătura lui noi am cunoscut bunătatea cea nemărginită a lui Dumnezeu și vredniciile Mântuitorului nostru Isus Hristos. Iar pe de altă parte nimic nu poate hrăni mai mult credința noastră decât obiceiul de a ne ruga. E învederat cât e de trebuincioasă în ziua de astăzi această virtute a credinții, care în unii e slăbită iar în alții stinsă. Căci mai cu samă dela dânsa trebuie să cerem nu numai îndreptarea moravurilor private, dar chiar și legea după care să judecăm despre acele treburi, a căroră stare încureată nu lasă ca Statele să fie liniștite și sigure. Dacă poporul râvnește o libertate nemăsurată, dacă pretutindenea izbucnește vuetul amenințător al poporului de jos, dacă lăcomia neomenoasă a fericiților lumii acesteia nu se satură niciodată, și dacă mai sunt și alte rele de soiul acesta, negreșit că, precum am spus-o altă dată mai pe larg, pentru dânsese nici un leac nu va fi mai bun și mai sigur decât credința creștinească.

Și aici e potrivit să îndreptăm gândul și cuvințele Noastre către voi, pe cari Dumnezeu și i-a ales drept ajutori întru împărțirea sfintelor taine, dăruindu-vă o putere dumnezească. De vom cerceta cari sunt pricinile binelui privat și public, nu rămâne îndoială că vieța și moravurile clerului au o mare înrăurire atât spre bine cât și

spre rău.— Să'și amintească așadar cu toții că Isus Hristos i-a numit *lumina lumii*, pentru că *suflul preotului trebuie să strălucească ca o lumină, ce aruncă razele sale asupra întregului pământ*¹⁾. Se cere în preot o lumină deosebită de învățătură; căci datoria lui este să umple pre ceilalți cu înțelepciune, să stârpească părerile cele greșite, și să fie călăuzul poporului pe cărările îndoelnice și lunecoase ale vieții. Dar mai întâi de toate învățătura cere a fi întovărășită de o viață nevinovată, mai cu samă pentru că îndreptarea oamenilor se face mai mult prin pildă decât prin cuvinte. *Să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune*²⁾. Aceste cuvinte dumnezeiești au negreșit acea însemnare, că virtutea trebuie să fie așa de deplină și desăvârșită în preoți, încât ei să poată sluji de oglindă acelor, cari își îndreaptă privirile cătră dânșii. *Nimic nu învață pre alții mai bine într'un chip nepregetat evlavie și religiunea ca viața și pilda acelor, cari s'au afierosit slujbei dumnezeiești: căci fiind ei văzuți rădicați la o treaptă mai înaltă pe deasupra lucrurilor lumesti, toți se uită la dânșii ca într'o oglindă, spre a se luă după pilda lor*³⁾. Deaceea, dacă toți oamenii sunt datori a se feri ca să nu se lovească de stâncile vițiurilor, și ca să nu alerge cu o poftă prea mare după lucruri peritoare, este lămurit că preoții tre-

1) S. Ioan. Chrysost. *De Sac. l. 3. c. 1.*—2) Math. V. 16.—3) Conc. Trid. Sess. XXII, c. 1. de Ref.

bue să facă aceasta cu mai mare credință și statornicie.—Pentru dânșii nu e îndeajuns ca să nu slujască patimelor: sfințenia dregătoriei lor cere, ca ei să se deprindă a domni peste sine, și a sili la ascultarea lui Hristos toate puterile sufletului, mai vârtos mintea și voința, cari țin locul întâiu în om. *Tu care te gătești a părăsi toate, nu uită a te pune și pre tine în numărul celor ce trebuie părăsite, dimpotrivă mai pre sus de toate să te lepezi de tine însuși* ¹⁾ Despărțită și slobodă fiind inima lor de orice patimă, ei se vor umplea atunci de râvnă harnică și mărinimoasă pentru mântuirea altora, neputându-se altmintrelea îngriji îndeajuns nici de mântuirea lor. *Un singur câștig, o singură fală, o singură plăcere vor căută în supușii lor, în ce chip adecă vor putea duce pre popor la desăvârșenie. Ei vor urmări acest scop întrebuintând toate mijloacele, chiar mâhnindu-și inima și trupul, și neluând în samă munca și osteneala, foamea și setea, frigul și goliciumea* ²⁾. Această virtute, totdeauna deșteaptă, și, din dragoste cătră aproapele, nefricoasă față cu cele mai mari greutăți, se hrănește și întărește într'un chip minunat prin contemplațiunea deasă a bunurilor cerești. Cu cât mai mult vor fi osârdnici în această contemplațiune, cu cât mai lămurit vor înțelege mărimea, vrednicia cea mare și sfințenia dregătoriei preoțești. Ei vor pricepe cât e de mare

1) S. Bernard. *Declam. c. 1.* — 2) S. Bernard. *lib. IV. de Consid. c. 2.*

nefericirea, ca atâția oameni, răscumparați de Isus Hristos, să se arunce în perzarea veșnică: și, cugetând la firea dumnezească, se vor îndemna și mai mult pre sine și pre alții la dragostea către Dumnezeu.

Aceasta e calea cea mai sigură pentru mântuirea tuturor. Inșă trebuie să ne ferim foarte mult ca să nu ne înspăimântăm de mărimea greutăților, nici să ne desnădăjduim de vindecare pentru dănuirea relelor. Dreptatea cea nepărtinitoare și neclintită a lui Dumnezeu păstrează răsplată pentru faptele cele bune și pedeapsă pentru cele rele. Popoarele însă și națiunile, fiindcă ele nu se pot întinde peste hotarele acestei vieți muritoare, trebuie să primească pre pământ răsplata datorită faptelor lor. Intr'adevăr, nu e ceva nou ca un popor nelegiuit să reușască în întreprinderile sale: și aceasta se întâmplă printr'o dreaptă orânduire a lui Dumnezeu, carele răsplătește câteodată cu astfel de binefaceri faptele vrednice de laudă, de cari nici un popor nu este lipsit cu desăvârșire; lucru ce s'a adevărit cu poporul roman, dupăcum spune sfântul Augustin. Cu toate acestea este o lege hotărîtă, că cele de mai multe ori norocirea statului atârnă dela chipul în care poporul cinstește virtutea și mai cu samă dreptatea, care e mama tuturor celorlalte. *Dreptatea înnaltă neamul: iar păcatul împușinează semințiile.*¹⁾—Nu este aici locul ca să aruncăm privirile noastre le ne-

1) Prov. XIV, 34.

legiuirile biruitoare, nici să cercetăm dacă sunt de acele state, cari, pentru a zice așa, poartă închisă în fundul inimii sămânța nefericirilor, cu toate că afacerile publice merg bine și după dorința lor. Voim numai ca oamenii să înțeleagă un singur adevăr, de ale cărui pilde e plină istoria, anume că fărădelegile trebuie să fie odată pedepsite, și că pedeapsa va fi cu atât mai aspră cu cât mai îndelungate au fost păcatele. Cât ne privește pre Noi, Noi ne mângâiem foarte mult cu aceste cuvinte ale sfântului Pavel Apostolul: *Că toate sunt ale voastre: iar voi ai lui Hristos, iar Hristos al lui Dumnezeu*¹⁾. Aceasta însemnează că Pronia dumnezească în tainicele sale judecăți cărmuește într'un astfel de chip mersul lucrurilor pământești, că toate câte se întâmplă oamenilor slujesc spre slava lui Dumnezeu, și spre mântuirea acelor cari urmează cu adevărat și din toată inima pre Isus Hristos. Mama și hrănitoarea, călăuză și păzitoare a acestor creștini este Biserica, care, precum este unită cu Isus mirele ei prin cea mai strânsă și nestrămutată dragoste, tot astfel e unită cu dânsul în luptă și e partașă în biruință. Deaceea Noi nu suntem nici nu putem fi îngrijați de Biserică; dar suntem îngrijați de mântuirea multora, cari, desprețuind cu mândrie Biserica, prin feluritele lor rătăciri, se îndrumează spre perzarea veșnică; Ne înspăimântăm cugetând la soarta acelor state, pe care le vedem îndepărtate

1) I. Cor. III, 22-23.

dela Dumnezeu și adormite cu o siguranță ne-
roadă în mijlocul celei mai groaznice primejdii
obștești. *Nimica nu poate fi asămănat cu Biserica...
Câți nu s'au luptat împotriva ei și au pierit? Inșă
Biserica se înalță până la ceruri. Aceasia e mă-
rimea Bisericii: fiind combătută ea biruește, fiindu-
întinse curse ea scapă de dânsule.: ea se luptă
dar nu este doborâtă, ea se bate dar nu este în-
vinsă.*¹⁾ Și nu numai că nu e învinsă, dar pă-
strează întregă acea putere, care îndreaptă firea
și aduce mântuire. Această putere, pe care Bise-
rica o primește neconținut dela însuș Dumnezeu,
este neschimbăcioasă în mijlocul schimbărilor
timpului; și, dacă prin ajutorul lui Dumnezeu ea
a vindecat lumea îmbătrânită în vițuri și pier-
dută prin credință deșartă, de ce oare nu o va
putea readuce din rătăcire pe calea cea dreaptă?
Să tacă odată bănuiala și ura: și, înlăturând pie-
dicele, să fie pretutindenea stăpâna drepturilor
sale Biserica, a cărei datorie este de a păstră și
răspândi binefacerile, ce ne vin dela Isus Hristos.
Atunci va fi învederat până unde ajunge lumina
Evangeliei, și ce poate puterea lui Hristos Mântui-
torul.—Acest an care se sfârșește a dat, precum
am zis la început, mai multe semne de reînviere
a credinții. Să dea Dumnezeu ca această scântee
să crească până a se face o văpaie puternică,
care, mistuind rădăcinile vițurilor, să pregătească
în curând calea pentru a reînvi moravurile, și

1) S. Ioan. Chrysost. *Or. post Eutrop. captum habita*, n. I.

pentru a dobâdi cele trebuincioase spre mântuire. Noi, având în mână cârma corăbiei celei tainice, adecă a Bisericii, într'un timp așa de furtunos, ațintim ochii minții și inimei Noastre la cârmaciul dumnezeesc, care, ținând cârma, șede nevăzut în coada corăbiei.

Tu vezi, o Doamne, cum s'au stârnit vânturile din toate părțile, cum s'a umflat marea în-nălțând talazuri cu mare putere. Poroncește, Te rugăm, Tu carele singur poți poronci vânturilor și mării. Dă din nou neamului omenesc pacea cea adevărată, pe care lumea nu o poate da, liniștea rânduelei. Intoarcă-se, adecă, oamenii, prin harul și îndemnul tău, la rândueala cuvenită, innapoid, dupăcum se cade, evlavia către Dumnezeu, dreptatea și dragostea către aproapele, cumpătarea către sine prin o deplină supunere a patimilor sub domnia minții. Vie împărăția ta, și chiar aceia cari în zadar caută departe de tine adevărul și mântuirea, să înțeleagă că sunt datori a ți se supune și a ți sluji. Legile tale sunt pătrunse de dreptate și blândeță părintească; și prin harul tău însuți ne dăruiești de bunăvoie tăria spre a le putea păzi. Luptă e vieața omului pre pământ, dar Tu însuți *privești la luptă, și ajuți pre omca să biruiască, și pre cel slăbit îl rîdici, și încununezi pe biruitor.* ¹⁾

Cu sufletul înălțat prin aceste cugetări la o nădejde veselă și statornică, ca zălog al darurilor

1) Cf. S. Aug. in Ps. 32.

cerești și spre mărturia binevoinții Noastre, vă dăm cu dragoste întru Domnul Binecuvântarea Apostolică, vouă, Venerabililor Frați, Clerului precum și întreg poporului catolic.

S'a dat la Roma lângă Sf. Petru în ziua însăși a Nașterii Domnului Nostru Isus Hristos, 1888, în anul al unsprezecelea al Pontificatului Nostru.

LEON PP. XIII

* * *

Meditați cu tot dinadinsul, Fraților și Fiilor prea iubiți, aceste învățături, pe cari Leon XIII le-a îndreptat cu adevărată dragoste părintească tuturor Fiilor săi imprăștiați în cele cinci părți ale lumii ; și fiecare din voi să se folosească de acele povețe, ce se potrivesc mai mult cu starea și condițiunea sa. Gândiți că aceste cuvinte, ce le-ați auzit, au eșit din inima și gura aceluia, pe care Isus Hristos l-a ales de Locțiitor al său pe pământ. Prin urmare aceste cuvinte sunt negreșit cuvinte de mântuire și vieață veșnică : ele sunt răsunetul credincios al curatei și adevăratei învățături a lui Isus Hristos. Cine ar desprețui așa dar aceste cuvinte, l-ar desprețui pe Isus Hristos ; iar cine ar desprețui pe Isus Hristos ar desprețui pe Acela care l-a trimes, ¹⁾ adecă pe Dumnezeu însuș, și negreșit că n'ar luă de loc în samă mântuirea veșnică a sufletului său. Prin urmare țineți-vă cu tărie de învățăturile Papei, de voiți

1) Luc. X, 16.

să trăiți și să muriți ca niște creștini adevărați, și să vă dobândiți viața veșnică. Deaceea e de trebuință să astupați urechile față cu oricine ar veni să vă dea vre-o învățătură, ce nu este aprobată de Papa, ba chiar osândită de dânsul, fiind încredințați că o astfel de învățătură nu numai că nu e aprobată, dar e și osândită de însuși Isus Hristos.—Drept care vă voi zice cu vorbele apostolicești: *La învățături streine și de multe feluri să nu vă mutați*¹⁾, însă *fiți treji, și priveghiați; pentru că potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să-l înghiță: căruia stați împotriva rămânând tari în credință*²⁾.

Mă folosesc de prilejul acesta spre a atinge în treacăt o învățătură pe cât de lingușitoare, pe atât de necreștinească din firea ei, care se furisază mai ales între credincioșii parohiilor Noastre dela țară. Pricepeți că vreu să vă vorbesc despre *Socialism*, care, precum spune Sfântul Nostru Părinte Leon XIII în însăș această Encielică, e rodul *raționalismului, materialismului și ateismului*, adecă e rodul învățăturilor celor mai necreștinești din lume, fiindcă ele tăgăduesc că sufletul este un duh nemuritor, tăgăduesc pe însuși Dumnezeu, și prin urmare tăgăduesc nu numai orice religie descoperită, dar și naturală.

Prea înțeleptul Leon XIII, chiar din întâiul an al Pontificatului său, cu o anumită Epistolă

1) Habr. XIII, 9.—2) I. Petr. V. 8—9.

Enciclică din 28 Decembrie 1878 a osândit învățăturile *Socialiștilor*, *Comuniștilor* și *Nihiliștilor* ca niște învățături necreștinești. Pe la începutul numitei Enciclice Papa arată pe scurt cari sunt părerile lor cele înrăutățite. Ascultați: „Socialiștii sunt fără îndoială aceia, cari, după mărturia „sfintei scripturi, *trupul își spurcă, domnia leapădă „și măririle hulesc*; ¹⁾ ei nu cinstesc și nu lasă în „picioare nimica din cele ce cu înțelepciune au „fost rânduite prin legile dumnezeiești și omenești „pentru bunăstarea și buna cuviință a vieții. Ei „nu voesc să asculte de stăpânirea mai înaltă, „care are dela Dumnezeu puterea de a poronci, „și căreia, potrivit învățaturii Apostolului, tot du- „hul trebuie să fie supus, și predică că toți oa- „menii sunt cu desăvârșire egali în drepturi și „datorii.—Ei necinstesc unirea căsătorească a băr- „batului și femeii, sfântă chiar barbarilor; și slă- „besc sau chiar lasă în voia patimelor legătura „ei, prin care mai cu samă se păstrează societa- „tea casnică.—Insfârșit, amăgiți de pofta bunu- „rilor pământesti, *rădăcina tuturor răutăților, pe „care uniia poftind-o au rătăcit din credință*²⁾, „atacă dreptul de proprietate statornicit prin le- „gea naturală, și printr’o nelegiuire foarte mare, „prefăcându-se că au grijă de trebuințele tuturor „oamenilor, și că voesc să împlinescă toate do- „rințele lor, își dau silința de a răpi, spre a face „proprietate comună, orice și-a dobândit fiecare,

1) Iud. Ep. v. 8.—2) I Tim. VI, 10.

„sau prin moștenire legiuită, sau prin osteneala
 „minții ori a mânilor, sau prin cumpătarea traiu-
 „lui. Și aceste păreri ciudate ei le vestesc în adu-
 „nările lor, le tipăresc în cărțile lor, le împrăștie
 „între popor prin o mulțime de ziare. Din această
 „pricină s'a adunat atâta ură a poporului turbu-
 „rat împotriva maiestății și puterei vrednice de
 „respect a Regilor, încât trădători nelegiuiți, ne
 „mai suferind nici un frâu, într'un scurt timp au
 „ridicat armele de mai multe ori chiar împotriva
 „capilor statelor.“

Și fiindcă Socialiștii, pentru a trage pe cei
 neînvățați în partea lor, caută cu cea mai mare
 îndrăzneală să razime învățătura lor cea nelegiuită
 pe autoritatea lui Isus Hristos, făcând astfel din
 dumnezeescul Mântuitor al lumii un revoluționar
 de rând, asemenea lor, Leon XIII arată în chipul
 cel mai învederat deosebirea cea foarte mare, ce
 este între egalitatea tuturor oamenilor visată de
 Socialiști, și adevărata și fireasca egalitate ce se
 află între oameni potrivit învățăturilor date de
 Isus Hristos. Iată cuvintele Papei: „Deși Socia-
 „liștii, făcând rea întrebuintare de însăș sfânta
 „Evanghelie spre a amăgi pre cei nesocotiți, au o-
 „biceitul de a tălmăci rău înțelesul ei, spre a o
 „potrivi cu părerile lor, totuș atât de mare e deo-
 „sebiria între dogmele lor cele stricate și între
 „învățătura cea foarte curată a lui Isus Hristos,
 „încât o alta mai mare nu poate fi: *căci ce îm-
 „părtășie are dreptatea cu fără-de-legea? sau ce*

„împreună are lumina cu întunerecul ?¹⁾. Fără
 „îndoială că aceștia, precum am arătat, nu înce-
 „tează să lehăească, că toți oamenii sunt din fire
 „deopotrivă între sine, și deaceea, zic ei, că nu
 „trebuie să cinștim și să respectăm pre cei mai
 „mari, că nu trebuie să ascultăm de legi, afară
 „numai poate de acele ce au fost rânduite după
 „bunul lor plac.—Din contra, după învățăturile
 „Evangheliei, toți oamenii sunt deopotrivă, căci a-
 „vând cu toții aceeaș fire, cu toții sunt chemați
 „la aceeaș prea înaltă vrednicie de fii ai lui Dum-
 „nezeu; și cu toții având a urmări acelaș scop,
 „fiecare va trebui să fie judecat după aceeaș lege
 „pentru a primi pedeapsa sau răsplata de care
 „s'a făcut vrednic. Cu toate acestea deosebirea
 „de drepturi și putere izvorăște dela însuș Făcă-
 „torul naturei, *dintru care tot neamul în cer și*
 „*pre pământ se numește.*²⁾ Insă sufletele Princi-
 „pilor și supușilor, după învățătura și poroncile
 „Bisericii catolice, sunt așa de legate între sine
 „prin datorii și drepturi, încât pe deoparte pofta
 „de a poronci este potolită, iar pe de altă parte
 „datoria de a ascultă este făcută ușoară, stator-
 „nică și cinștită... Totuș, dacă se întâmplă câte-
 „odată că Principii întrebuițează rău și fără so-
 „cotință puterea lor, învățătura Bisericii catolice
 „nu învoește supușilor de a se răscuła după plac
 „împotriva autorității, pentruca liniștea rânduielei
 „să nu fie cumvâ turburată din ce în ce mai mult,

1) II. Cor. VI. 14.- 2) Eph. III, 15.

„și pentruca societatea să nu aibă în chipul acesta
 „o mai mare pagubă. Iar când lucrurile ar ajunge
 „acolo, încât să nu mai rămâie nici o nădejde de
 „mântuire, Biserica ne învață a căuta leacul în
 „vrednicile răbdărei creștinești, și în rugăciunile
 „stăruitoare către Dumnezeu. Și dacă voința fă-
 „cătorilor de legi și a Principilor ar hotărî ori
 „poronci vre-un lucru, ce se împotrivesc legilor
 „dumnezeiești și firești, vrednicia și datorია nume-
 „lui creștinesc, și poronca apostolicească ne în-
 „vață că *trebuie a ascultă pre Dumnezeu mai mult*
 „*decât pre oameni*¹⁾.”

Și mai departe Sfântul Părinte, vorbind des-
 pre învățătura Bisericii lui Isus Hristos și despre
 părerile și învățăturile Socialiștilor, mai cu samă
 cu privire la dreptul de proprietate și împărțire
 a bunurilor, zice așa : „Insfârșit, înțelepciunea ca-
 „tolică, răzămându-se pe poroncile legii naturale
 „și dumnezeiești, se îngrijește într'un chip minu-
 „nat de liniștea obștească și casnică prin învăță-
 „turile, ce le ține și le dă despre dreptul de pro-
 „prietate și împărțire a bunurilor agonisite pen-
 „tru trebuința și folosul vieții. Căci pe când So-
 „cialiștii înfățișază dreptul de proprietate ca o
 „născocire omenească, împotrivoare firei de ega-
 „litate între oameni, și, râvnind împărțirea egală
 „a bunurilor, ei socotesc că nu trebuie să suferim
 „cu răbdare sărăcia, și că este iertat a vătămă
 „proprietatea și drepturile celor bogăți; Biserica

1) Act. V, 29.

„cu mult mai mare înțelepciune și folos, recu-
 „cunoaște chiar în stăpânirea bunurilor neegalita-
 „tea între oameni, deosebiți din fire prin puterile
 „trupului și ale minții, și poroncește ca dreptul de
 „proprietate și stăpânire, care izvorăște din însăș
 „natura, să fie pentru toți neatins și nevătămat.
 „Căci ea știe. că Dumnezeu, făptuitorul și răzbu-
 „nătorul a tot dreptul, a oprit prin legea natu-
 „rală furțișagul și jaful, încât nu este iertat nici a
 „pofti lucrul străin, și că tâlharii și răpitorii, tot
 „așa cași preacurvarii și închinătorii de idoli, sunt
 „opriți de a intra în împărăția cerească.“

Iată, Fiilor prea iubiți, în ce chip sfântul Nos-
 tru Părinte Leon XIII ne arată pe scurt, dar lă-
 murit, pe deoparte învățătura Bisericei catolice,
 și prin urmare adavărata învățătură a lui Isus
 Hristos, iar pe de altă parte părerile rătăcite ale
 Socialismului, cu privire la ascultarea datorită
 stăpânirei, la căsătorie, la dreptul de proprietate
 și împărțirea bunurilor.—Unul din cei mai mari
 propăvăduitori ai *Socialismului* a fost negreșit pe
 timpul său renumitul revoluționar Proudhon. A-
 cesta restrânsese învățătura sectei celei nelegiuite
 la o singură maximă, zicând: „Proprietatea este
 un furțișag.“ Deasemenea el restrânsese toată re-
 ligiunea sa într'o singură maximă hulitoare zicând:
 „Dumnezeu este răul.“

Acum spuneți voi înși-vă, dacă niște oameni
 așa de nelegiuiți se pot insufla de sfintele învă-
 țături ale Evangheliei spre a sprijini Socialismul

lor; și dacă ei nu vă înșală când, rostind hul a cea mai îngrozitoare, vă spun că învățătura lor e potrivită cu aceea a lui Isus Hristos? Spuneți voi înși-vă, dacă mai puteți rămânea creștini, urmând învățăturile răzvrătitoare ale unor oameni așa de nelegiuți! --O! urmați în toate, Fiilor prea iubiți, sfânta învățătură a Dumnezeuului și Mântuitorului vostru Isus Hristos, care este veșnică și neschimbăcioasă cași însuș Isus Hristos, despre care este scris: *Isus Hristos eri și astăzi, acelaș și în veci.*¹⁾ Urmați întru toate învățătura lui Isus Hristos, care e păstrată fără schimbare și vestită nouă cu credință de către Locuitorul său de pe pământ, prea sfântul Nostru Părinte Papa dela Roma, și atunci veți fi siguri că nu rătăciți, și veți fi siguri că vă veți mântui în veci.

Dară să presupunem că cu niște mijloace neiertate, osândite de legea lui Dumnezeu și cea omenească, ați isbuti să schimbați starea voastră în lumea aceasta, și chiar că v'ați putea îmbogăți, ce v'ar folosi aceasta pe lumea cealaltă? *Să nu te temi zice Psalmistul, când se va îmbogăți omul, sau când se va înmulți mărirea casei lui; căci când va muri el nu va luă toate*²⁾. Și dacă, cu toate mijloacele neiertate întrebuințate de voi spre a vă îmbogăți, ați putea fugi în lumea aceasta dreapta asprime a legilor omenești, putea-veți oare scăpa pe lumea cealaltă de chinurile veșnice ale iadului? *Ce folos este omului de*

1) Hebr. XIII, 8.—2) Ps. XLVIII, 16 —17.

ar dobândi lumea toată, zice Isus Hristos, iar sufletul său își va pierde? sau ce va da omul schimb pentru sufletul său? ¹⁾

Dar dacă dimpotrivă, ferindu-vă de a întrebuiți orice mijloace neiertate, prin răbdarea voastră veți suferi în pace sărăcia, și veți căuta să faceți în toate voința lui Dumnezeu, Dumnezeu, carele e Părintele vostru, nu vă va părăsi în necazurile voastre și în nevoile voastre vremelnice. *Mai tânăr am fost, căci am și îmbătrânit, scrie Prorocul David, si n'am văzut pe dreptul părăsit, nici sămânța lui cerând pâine ²⁾*. Părintele vostru cereșc știe prea bine că voi aveți nevoie de hrană și îmbrăcăminte, și de multe alte lucruri trebuincioase pentru viață, spune Isus Hristos. *Căutați deci mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și aceste toate vi se vor adăoga vouă ³⁾*.

Vedeți așa dară, Fiilor prea iubiți, că cel ce voește să fie adevărat creștin nu trebuie să se turbure pentru lucrurile trebuincioase vieții, și cu atât mai puțin să se slujască de mijloace neiertate pentru a-și schimbă starea și pentru a se îmbogăți.—Creștinul cel adevărat se bizuește cu încredere fiească în Pronia plină de dragoste a Tatălui său cereșc, care se îngrijește de a hrăni păsările cerului și de a îmbracă florile câmpului ⁴⁾, și lui îi cere pâinea de toate zilele încredințat fiind, că Dumnezeu îl va ascultă. Deaceea adevăratul

1) Math. XVI, 26.—2) Ps. XXXVI, 25.—3) Math. VI, 32—33.—

4) Math. VI, 26—30.

creștin nu e trândav, nu stă fără treabă, nu risipește prin crâșme câștigul său cinstit ; dar cum-pătat și înfrânat în toate el se îndeletnicește cu ceva și lucrează, fiindcă știe că în orice stare și condițiune se află omul, lucrul și munca potrivită și convenită stărei aceleiaș este poronică de Dumnezeu, care a zis lui Adam, după ce acesta a păcătuit: *Intru sudoarea feței tale vei mânca pâinea ta* ¹⁾; fiindcă știe că Dumnezeu binecuvântează munca omului, și că Dumnezeu, *carele dă sămânță sămănătorului, va da și pâine spre mâncare* ²⁾; fiindcă știe însfârșit cu Apostolul, că cel ce nu vrea să lucreze nu are dreptul să mănânce ³⁾.—Și astfel, chiar în sărăcie adevăratul creștin, nevoind alta decât ceea ce voește Dumnezeu, trăește liniștit, și se bucură de făgăduitul belșug al păcei ⁴⁾.

Insă dacă adevăratul creștin, care mai întâiu de toate caută împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, are pre pământ aceste foloase, cât de mare nu va fi oare răsplata ce va primi pentru virtutea sa în Raiul Dumnezeului său ? -Creștinul, care prin răbdarea sa, prin supunerea sa la voia lui Dumnezeu, prin mortificațiunea sa se face părtaș patimei lui Isus Hristos pe lumea aceasta, va fi proslăvit cu Isus Hristos întru împărăția fericită a cerului. Acesta e un adevăr foarte mângâietor al credinței noastre. Căci stă scris : *Duhul sfânt mărturisește dimpreună cu duhul nostru, că sun-*

1) Gen. III, 19.—2) II Cor. IX, 10.—3) II Thes. III, 10.—4) Ps. XXXVI, 11.

tem fi ai lui Dumnezeu. Iar de suntem fii, suntem și moștenitori; moștenitori adecă ai lui Dumnezeu, și împreună moștenitori ai lui Hristos, dacă însă pătimim împreună cu Hristos, ca să și ne proslăvim cu dânsul¹⁾. Și deaceea adaogă sfântul Petru Apostolul: *Bucurați-vă, fiindcă sunteți părtași patimilor lui Hristos, cași intru arătarea slavei lui să vă bucurați veselindu-vă*²⁾. Această slavă, ce ne așteaptă, este așa de mare, că sfântul Pavel, care, răpit fiind în Raiu³⁾, o contemplase scurt timp, scriea: *Socotesc că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acuma cătră slava cea viitoare, care se va descoperi în noi*⁴⁾.

Din care pricină, Fraților și Fiilor prea iubiți, să nu perdem râvna în mijlocul feluritelor noastre strâmtorări, însă prin răbdare să alergăm în lupta care este pusă înaintea noastră, căutând la începătorul și plinitorul credinței Isus, care în locul bucuriei, ce eră pusă înaintea lui, a răbdat crucea⁵⁾; și în mijlocul relelor vremelnice, de care suntem impresurați, să înaintăm în toate zilele într-o cunoștință și dragostea lui Dumnezeu, în curăția cugetului, în practica virtuții și dreptății. Pentrucă cea de acum trecătoare ușurare a necazului nostru cu covârșire într-o covârșire veșnică greutate a slavei lucrează în noi. Neprivind noi la cele ce se văd, ci la cele ce nu se văd; căci cele ce se văd sunt trecătoare, iar cele ce nu se văd sunt veșnice⁶⁾.

1) I Rom. VIII, 16—17. — 2) Petr. IV, 13. — 3) II Cor. XII, 4. — 4) Rom. VIII, 18. — 5) Hebr. XII, 1—2. 6) II Cor. IV, 17—18.

De veți avea întotdeauna înaintea minții voastre aceste adevăruri, ce ne sunt învățate de către sfânta noastră Biserică Catolică, Apostolică, Romană, și pe cari am crezut c'ar fi bine să vi le amintesc, nimene din voi nu se va mai lăsa a fi înșălat și smomit cu făgăduielele mincinoase și nedrepte ale vrăjmașilor lui Isus Hristos, carele se asemănă prea mult cu făgăduielile lingușitoare cu care diavolul înșelă și smomi pre Eva ¹⁾. Nu, nimene din voi nu se va mai lăsa a fi înșălat și smomit; dar cu toții veți îndepărta cu groază de la voi orice învățătură atingătoare de religione, ce n'ar fi aprobată de Urmașul sfântului Petru, de Papa, căruia singur i-a încredințat Isus Hristos infalibilitatea învățământului în cele privitoare la credință și moravuri.

Așadar, *întru nimic să nu vă îngrijiți*, Fraților și Fiilor prea iubiți, voi încheia cu sfântul Pavel Apostolul: *ci întru toate, prin rugă și rugăciune cu mulțumită, cererile voastre să se arăte lui Dumnezeu. Și pacea lui Dumnezeu, ce covârșește toată mintea, păzească inimile și cugetele voastre întru Hristos Isus* ²⁾.—Amin.

S'a dat în Reședința Noastră Episcopală din Iași, în ziua de 19 Martie 1889, Sărbătoarea Patriarhului Sf. Iosif, Patronul Sfintei Biserici Catolice

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

1. Gen. III, 1—5.—2) Phil. IV, 6—7.

Circulară
cu privire la leturghia pentru cei răposați
poruncită de S.S. Papa Leon XIII.

Cucernice Părinte Vicar Foran,

Prea sfântul nostru Părinte Papa Leon XIII cu scrisoarea Sa, care începe *Quod anniversarius Sacerdotii Nostri*, dată în sărbătoreasca zi de Paști (1 Aprilie a. c.), în timp ce prescrie Ordinariilor din întreaga lume de a celebra în ultima Duminică a lunii viitoare Septemvrie cu cea mai mare pompă posibilă o leturghie particulară pentru cei morți „eo ritu qui in missali adsignatur in *Commemoratione omnium fidelium defunctorum*“, adaugă : „Id ipsum fieri probamus in Parochialibus... Ecclesiis,... et ab omnibus sacerdotibus, dummodo ne omittatur missa officio diei respondens, ubicumque est obligatio“.— *O atare obligație* neexistând până acum pentru nici o biserică din Eparhia Noastră, Noi unim îndemnurile noastre la acele ale sfântului Părinte, și dorim din tot sufletul, ca toți preoții Noștri să celebreze și să aplice suszisa leturghie pentru alinarea sufletelor din Purgator în însăș ziua hotărâtă de Papa *pentru întreaga Biserică*, va să zică în Duminica de 18 (30) Septemvrie, după calendarul nostru iulian, fiindcă sfântul Părinte în stabilirea acestei zile *pentru toți* declară că face aceasta „cum necessariis omnibus dispensationibus et derogationibus“, și ridică astfel orice îndoială pentru acele locuri, unde s'ar putea—și cazul e și la noi—să se opună vre-o lege leturgică.

Marele Pontifice îngăduie pe lângă aceasta

tuturor preoților, cari, după cum s'a spus mai sus, vor oferi Jertfa neîncruntată, privilegiul Altarului, și tuturor credincioșilor, cari, spovedindu-se, vor primi în amintita Duminică sfânta Impărtașenie pentru sufletele din Purgator, o indulgență pleneră aplicată celor trecuți din viață.

Pentru mai marea pricepere a celor de mai sus, trimit Cucerniciei Voastre împreună cu prezenta, o copie a Scrisorii Apostolice, despre care e vorba, și în acelaș timp Vă însărcinez de a împărtași tuturor celorlați Părinți ai acestui Vicariat aceste două documente, de a căror primire mă veți înștiința și pe care le veți păstra în arhivă.

Nu mă îndoesc de fel că toți preoții Noștri nunumai căși vor face o plăcută datorie să răspundă la apelul unei așa de mari dragoste și evlavii totdeodată, pe care-l face Locțiitorul lui Isus Hristos pentru a ajutama sufletele credincioșilor repausați; dar spre acest scop vor desfășura toată râvna lor ca să îndemne pe credincioșii, încredințați îngrijirei lor, ca să se apropie vrednicește de sfintele Taine în Duminica arătată mai sus.

Cu această sigură nădejde, că și în Eparhia Noastră sufletele sfinte din Purgator vor fi ajutate cu îmbelșugare, și că astfel vom da o nouă dovadă de dragoste fiiască sfântului nostru Părinte Papa Leon XIII, al cărui Iubileu preoțesc l'am sărbătorit cu o atât de mare bucurie, Vă binecuvîntez din suflet și pe Cucernicia Voastră și pe toți ceilalți Părinți din acest Vicariat.

Din Reședința Episcopală din Iași 18/30
Aprilie 1888.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

De matrimoniis mixtis

AD REVERENDAS PATRES ADMINISTRATORES
NOSTRARUM PAROCHiarUM.

Nobis interest quam maxime scire, quinam sint effectus matrimoniorum, quae vocant mixta, et probe nosse, utrum religio catholica ex eis, et praesertim ex illis quae cum Apostolica dispensatione contrahuntur, aliquid lucri, an potius detrimenti in hac Nostra Dioecesei capiat.—Igitur omnes Nostrarum Paroeciarum RR. PP. Administratores haec omnia in suis paroeciis diligentius exquirere, et infra trium mensium spatium ab hac die computandum Nos edocere non pigeat. Praesertim vero quae sequuntur, per litteras bene clausas et commendatas Nobis renunciare curent:

1. Quot „in superiori decennio“ matrimonia mixtae religionis, vel disparitatis cultus, in unaquaque paroecia cum dispensatione Apostolica, et quot sine ea inita fuerint.

2. Quoad ea quae cum dispensatione Apostolica inita fuerunt, utrum datae tres cautiones fideliter observatae fuerint. Sin minus quot eas violaverint; idest quot coniuges catholici fidei suae iacturam passi fuerint, quot de filiis utriusque

Circulară cu privire la căsătoriile mixte

CĂTRE TOȚI CUCERNICII PP. ADMINISTRATORI
AI PAROHILOR NOASTRE.

Ne stă foarte mult la inimă să știm, care sunt efectele căsătoriilor așa zise mixte, și să știm vădit dacă din aceste, și mai cu seamă din cele cari se încheie cu dispensa Apostolică, religia catolică câștigă sau mai mult păgubește în această Eparhie a Noastră. Deaceia toți Cucernicii PP. Administratori ai Parohiilor Noastre să se silească să cerceteze cu sârguință în parohiile lor toate aceste lucruri și să ne înștiințeze în răstimp de trei luni, socotite din această zi. Să se îngrijească mai cu seamă să ne facă cunoscut cu scrisori bine închise și recomandate următoarele :

1° Câte căsătorii mixte, sau de cult deosebit, s'au încheiat „în ultimul deceniu“ în fiecare parohie cu dispensa Apostolică, și câte fără de aceasta?

2° În ce privește pe cele, încheiate cu dispensa Apostolică, s'au păstrat cu credință cele trei făgăduinți făcute? Dacă nu, câți le-au călcat : asta vrea să zică, câți soți catolici au suferit pierderea credinței lor, câți și-au călcat jurământul cu

sexus in catholica religione educandis datam fidem sefellerint.

3. *Quoad ea quae sine ulla prorsus dispensatione Apostolica inita sunt, qua in religione baptizentur et instituantur filii utriusque sexus ex eis suscepti, quot coniuges catholici in sua religione permanserint, quot ab ea defecerint.*

4. *Quomodo unusquisque R. P. alicuius parociae in hac Nostra Dioecesi Administrator se gesserit quoad iuramentum de tribus cautionibus seu conditionibus ab Ecclesia praescriptis fideliter adimplendis ab utroque contrahente praestandum, antequam dispensatio super impedimento disparitatis cultus petatur.*

5. *Quomodo unusquisque R. P. Administrator ut supra se gesserit cum iis catholicis, qui sine ulla prorsus dispensatione Apostolica mixta matrimonia inierunt, et postea Sacramenta Ecclesiae petierunt.*

6. *Quomodo unusquisque R. P. Administrator ut supra se gesserit cum matribus catholicis, quae, quamvis earum proles apud haereticos vel schismaticos baptizata, et Ecclesiae erepta fuerit, benedictionem tamen post partum petierunt.*

Et demum quaecumque alia ad rem facere vel animadvertere ipsi RR. PP. Administratores existimaverint.

Datum Iassii, ex Residentia Nostra Episcopali, die 20 Septembris 1888.

† **Fr. NICOLAUS JOSEPH**
EPISCOPUS IASSIENSIS.

privire la copiii de ambele sexe, cari trebuiau crescuți în credința catolică?

3° Cât privește pe cele încheiate absolut fără de nici o dispensă Apostolică, în ce religie se botează și se învață copiii primiți de ambele sexe, câți soți catolici au rămas în credința lor, câți au părăsit-o?

4° Cum s'a purtat fiecare Cucernic P. Administrator al fiecărei parohii din Eparhia Noastră cu privire la jurământul despre cele trei garanții, sau condiții, prescrise de Biserică ca de îndeplinit cu credință, jurământ ce trebuie depus de ambii contractanți înainte de a se cere dispensa despre piedica cultului deosebit?

5° Cum s'a purtat fiecare Cucernic P. Administrator față de acei catolici, cari au făcut căsătoria mixtă fără de absolut nici o dispensă Apostolică, și după aceea au cerut Sacramentele Bisericeii?

6° Cum s'a purtat fiecare Cucernic P. Administrator cu mamele catolice, care, deși copiii lor au fost botezați la schismatici sau eretici, și au fost smulși Bisericeii, totuș după naștere au cerut să li se facă molifta?

Și înșfârșit orice alt lucru li s'ar părea Cucernicilor PP. Administratori potrivit și demn de amintit în această privință.

Dat la Iași, din Reședința Noastră Episcopală, în ziua de 20 Septemvrie 1888.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

**Nuntium de obitu R. Patris
Leonis Kizinski.**

AD OMNES RR. PP. ORD. MIN. CONVENTUALIUM PRESBYTEROS
IN DIOCESI IASSIENSI APOSTOLICO MISSIONARII MUNERE FUNGENTES.

Superiori anno jam ad medietatem vergente, rumor ad aures nostras pervenit, Russiacum Gubernium violentas in R. P. Leonem Kizinski, in Moldavia ab anno 1852 Missionarium Apostolicum et Nostrae Ismailensis Paroeciae Administratorem, injecisse manus, eumque, quamvis constitutionis debilis et jam senescentem, in interiores Russiae partes relegasse, ac si esset, prout studiosus rumor perferebat, mente captus. Cum de ipso fonte certas haurire notitias facultas Nobis dasset, alia via easdem habere quaesivimus; et die $\frac{3}{15}$ Augusti ejusdem anni quae sequuntur comperta habuimus, videlicet: R. P. Leonem Kizinski, nulla juridica quaestione instituta, ad trium annorum relegationem in monasterio Vitebscensi fuisse damnatum, quia, omnium humanarum rerum respectu abscisso, Sacramenta administrare recusavit nonnullis catholicis foeminis, quas inter aliquae vel ipso genere clarae, quae absque ulla prorsus Apostolica dispensatione heterodoxis viris nupserant, quaeque postea conditionibus hac in re a

Vestea despre moartea C. S. Părintelui Leon Kizinski.

CĂTRE TOȚI CUCERNICII PĂRINȚI MINORI CONVENTUALI
MISIONARI APOSTOLICI ÎN EPARHIA DE IAȘI.

Pela jumătatea anului trecut ajunse la urechile noastre șvонul, că guvernul rusesc a pus mâna-i dușmănoasă pe Cucernicul Părinte Leon Kizinski, misionar apostolic în Moldova dela anul 1852 și administrator al parohiei noastre din Ismail ; și, deși slab de constituție și pornit spre bătrânețe, l'au exilat în interiorul Rusiei, cașicum ar fi nebun, dupăcum suna șvонul meșteșugit. Deoarece ne lipsià puțința de a aflà adevărul din însăș isvorul, am căutat să-l găsim pe altă cale, și în ziua de 3/15 August din acelaș an am descoperit cele ce urmează, anume : Cucernicul Părinte Leon Kizinski, fără de nici un proces juridic, a fost condamnat la un surgun de trei ani în mânăstirea din Vitebsc, fiindcă, călcând în picioare orice respect omenesc, nu a voit să împărtășească sfintele taine unor femei catolice, între care unele chiar de viță distinsă în societate, care fără de absolut nici o dispensă apostolică se măritaseră cu bărbați eterodoxi, și după aceea nu voiseră să se supună

Sancta Dei Ecclesia praescriptis sese submittere noluerant.

Statim ut has certas notitias hausimus, perspectum habuimus, R. P. Kizinski summis esse laudibus prosequendum, cum tota ejus agendi ratio in eo fuerit, quod vir integer, et Mysteriorum Dei dispensator fidelis noluerit dare sanctum canibus, neque mittere margaritas suas ante porcos (Matth. 7, 6.), idest ante illos falso nomine catholicos, qui sanctissimis Ecclesiae legibus obtemperare renuunt. Siquidem optime sciebat ipse, Sacramentorum participem fieri non posse catholicum cuiusvis conditionis et dignitatis, qui cum matrimonio mixtum sine Apostolica dispensatione contraxisset, postea sincere non declararet „ante confessionem“, se omnino esse paratum sese humiliter subjiciendi conditionibus omnibus, de quibus Pius Papa VI loquitur in Epistola, quae incipit Exequendo, die 23 Iulii 1782 ad Card. de Frankenberg data, easdemque fideliter adimplendi.

Et haec fuit unica et sanctissima causa, ob quam R. P. Leo Kizinski ab ovibus fidelibus ipsi concreditus crudeliter avulsus, et ad durissimam et longam relegationem, ceu Christi martyr, damnatus fuit, sicuti in commemorata relatione luculenter videre est.

Cum ita res se haberet, officii Nostri esse duximus, haec omnia E.mo ac R.mo Domino

condițiunilor prescrise de sfânta Biserică în această împrejurare.

Indată ce am aflat aceste amănunte sigure socotim demn, ca Cucernicul Părinte Kizinski trebuie să fie slăvit cu cele mai mari laude, de oare ce toată grija muncii lui țintea într'acolo, că, fiind bărbat integru și credincios împărțitor al Tainelor dumnezești, nu a voit să dea sfântul cânilor și nici să nu arunce mărgăritarele sale înaintea porcilor (*Matth. 7,6*), va să zică înaintea acelor catolici cu nume falș, cari tăgăduesc să se supună legilor prea sfinte ale Bisericii. Deoarece el știă prea bine, că nu poate fi părtaș de taine acel catolic, din orice stare și rang, care, dupăce a încheiat o căsătorie mixtă fără dispensa apostolică, în urmă nu ar declara sincer „înaintea spovezii“, că e pregătit cu totul să se supună cu smerenie tuturor condițiunilor, despre care vorbește Papa Piu VI în scrisoarea, care începe *Exequendo* din 23 Iulie 1782, îndreptată către Cardinalul de Frankenberg, și să le aducă cu credință la îndeplinire.

Și aceasta a fost singura și prea sfânta pricină pentru care Cucernicul Părinte Leon Kizinski, a fost smuls cu cruzime dela credincioasele oi încredințate Sfinției Sale și a fost condamnat la un greu și lung surgun, ca un martir al lui Hristos, dupăcum se poate vedeà lămurit din amintitul raport.

Astfel stând lucrul, am crezut de datoria noastră, să comunicăm toate acestea Eminentiei Sale

Cardinali S. C. de Propaganda Fide Praefecto referre, quod et executioni mandavimus die 6/18 Augusti praedicti anni 1887.

Ast, anno 1888 vix incepto, audivimus, ipsum R. P. Leonem Kizinski martyrem in exilio occubuisse. Et hac vice recursum habuimus ad mediatores qui superiori anno in hoc negotio Nos ad detegendam veritatem adjuvarunt. Per ipsos igitur die (29 Septembris) 11 currentis Octobris tandem certe rescivimus, confratrem nostrum desideratissimum, aerumnis confectum, revera extremum diem clausisse nonis Ianuarii (juxta styllum julianum) huius anni 1888 in conventu Dinaburgensi, in provinciis balticis dictis.

Dum optimam spem habemus fore ut hoc tam praeclarum fortissimi Sacerdotis exemplum, qui maluit animam suam ponere pro ovibus suis quam muneri suo pastoralis deficere, omnium aliorum Nostrorum Missionariorum animos erigat, eosque magis ac magis ad officium suum recte exequendum inflammet, Nos omnes eosdem Missionarios per praesentes litteras admonemus, ut pro anima defuncti confratris nostri P. Leonis Kizinski a Constitutionibus Ordinis nostri praescripta suffragia quam primum persolvantur.—Insuper, peculiaris et debiti honoris ergo, mandamus, ut in omnibus et singulis hujus Nostrae Dioeceseos ecclesiis parochialibus pro anima ejusdem defuncti de Christi Ecclesia optime meriti Missa una de Requiem cantetur a R. P. Paroeciae Administratore, et ubi plures sunt sacerdotes, haec

D. D. Cardinal Prefect al sfintei Congregațiuni *de propaganda fide*, ceea ce am și îndeplinit în ziua de 6/18 August a amintitului an 1887.

Însă, de-abia început anul 1888, am aflat că Cucernicul Părinte Kizinski a murit martir în surgun. Și de data aceasta din nou am alergat la mijlocitorii din anul trecut, cari ne-au ajutat în această afacere spre a descoperi adevărul. Prin ei așadar în ziua (29 Septembrie) de 11 a acestei luni Octombrie am aflat înșfârșit cu siguranță, că prea doritul nostru confrate, copleșit de greutateți, și-a dat înadevăr ultima suflare la 7 Ianuarie st. v. a. c. 1888 în mănăstirea Dinaburg în provincia așa numită *baltică*.

În timp ce avem prea bună nădejde, că acest exemplu atât de strălucit a acestui Preot foarte hotărât, care a voit mai bine să-și dea sufletul pentru oile sale, decât să se abată dela datorie, va înălța sufletele tuturor celorlalți Misionari ai noștri și că-i va înflăcăra din ce în ce mai mult spre a-și îndeplini exact datoria lor, îndemnăm pe aceeași Misionari prin prezenta scrisoare să săvârșească cât mai repede pentru sufletul confratelui nostru răposat, Părintele Leon Kizinski, rugăciunile prescrise de Constituțiunile Ordinului nostru. Mai mult, din pricina cinstei deosebite și cuvenite, poruncim, ca în toate și în fiecare biserică *parohială* din Eparhia Noastră să se cânte de către Cucernicia Sa Părintele Administrator o le-turghie *de Requiem* pentru odihna aceluiaș răposat, care a binemeritat dela Biserica lui Hris-

ipsa Missa solemniter, idest cum adsistentia Diaconi et Subdiaconi, celebretur, atque statim post eandem Missam sive solemnem, sive simpliciter cantatam, absolutio ad castrum doloris fiat. In Nostra vero cathedrali ecclesia hanc absolutionem ipsi peragemus.

Datum Iassii, ex Residentia Nostra Episcopali, hac die ¹/₁₃ Octobris 1888.

Fr. NICOLAUS IOSEPH
EPISOPUS IASSIENSIS.

tos ; iar acolo unde sunt mai mulți preoți, această leturghie se va săvârși solemn, adică cu prezența Diaconului și Subdiaconului, și imediat după acea leturghie fie solemnă, fie simplu cântată, să se dea binecuvântarea la catafale. In biserica Noastră catedrală această binecuvântare o vom da Noi înși-ne.

Dat la Iași, din Reședința Noastră Episcopală, azi în ziua de 1/13 Octomvrie 1888.

† **Fr. NICOLAE IOSIF**
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI.

Circulară
prin care se anunță CC. Părinți Misionari
un curs de Exerciții duhovnicești.

Cucernice Părinte,

Aceea ce era și e în aspirațiile noastre obștești; aceea ce doria atât de înfocat, fără a o putea obține, acel râvnic și adevărat Păstor, care fu niciodată îndeajuns jelitul D. D. Iosif Salandari, Episcop titular din Marcopoli și Vizitator Apostolic al Moldovei, Dumnezeu cel bogat în milă o va îngădui anul acesta CC. PP. Misionari, Conlucrători ai miei în această nouă Eparhie; voesc să spun harul extraordinar al sfintelor Exerciții duhovnicești.—Inadins fiindcă știu că a face un bun curs de sfinte Exerciții duhovnicești era și este dorința vie a tuturor Conlucrătorilor miei, cu adevărată plăcere vestesc chiar de astăzi C. V., că am putut să găsesc un evlavios și învățat preot, pe Cucernicul Părinte Anton Langer din Societatea lui Isus, de 25 de ani profesor de teologie scolastică și Rector al Colegiului din Cracovia, care va veni expres să dea Clerului meu Exercițiile duhovnicești în Iulie, care vine.

Din nefericire nu toți CC. Părinți se vor putea bucura de acest har prea prețios, de care ași dori să fie părtași cu toții; însă împrejurări multe se împotrivesc.—C. V. dealtmintrelea e cuprins

în numărul fericit al celor, cari vor putea face în acest însăș an Exercițiile pomenite. Cu această de față scrisoare circulară vă invit așa dar, și la nevoie Vă poruncesc să Vă aflați în seara de duminică.... Iulie în Săbăoani, unde în dimineața de luni va începe Retragerea duhovnicească, la care S. V. va lua parte până în dimineața de sâmbătă.... a lunii amintite.

Astfel fiind hotărâte lucrurile, C. V. nu va lipsi, după cum vede, din parohia sa în zi de sărbătoare, putând foarte bine să spună liturgia în parohie în duminica pomenită, și putându-se întoarce comod la locuința S. S. în seara de sâmbătă mai sus arătată.

Și totuș ca parohienii C. V. să poată fi ajutați la caz de nevoie în timpul amintitei săptămâni, când lipsiți, S. V. îi va încunoștiința în timp potrivit sau prin Voi înși-vă, sau prin dascălul Vostru, de a se adresa Părintelui desemnat de mine pentru parohia C. V., după cum veți afla hotărât în Dispozițiunea de mai jos.

În tot timpul sfintelor Exerciții C. P. Gaetan Liverotti dă bucuros ospitalitatea frățească Cucernicilor Părinți, renunțând la orice redare a cheltuelilor, pe care le va susține pentru întreținerea lor. Sunt sigur că toți Părinți, adunați în Săbăoani, vor lua în seamă această faptă generoasă a Părintelui Liverotti, și vor ruga fierbinte pe Dumnezeu, ca să răsplătească pe demnul lor Confrate pentru o dragoste atât de mare.

Eu apoi rog pe Dumnezeul luminilor, dela.

care coboară orice dare bună și orice dar desăvârșit, să dea tuturor și fiecăruia dintre Conlucrătorii miei, cari au fericirea de a lua parte la această Reculegere duhovnicească, un suflet mare și o inimă binevoitoare, să deschidă El însuș sufletul tuturor și al fiecăruia spre priceperea legii sale și a poruncilor sale, ca ei toți să primească cu blândețe și supunere cuvântul dumnezeesc, care poate sfinți și mântui sufletul lor.

Ca prevestire a harurilor cerești, pe care le implor dela Dumnezeu pentru C. V., și ca semn al dragostei părintești, ce V-o port, Vă dau din suflet Binecuvântarea Păstorească.

DISPOZIȚIUNE.

§. I. Se vor ține în Săbăoani două cursuri de Exerciții duhovnicești pentru Clerul Eparhiei Noastre.

§. II. Cel dintăiu curs va avea loc din dimineața de luni 3/15 până în dimineața de sâmbătă 8/20 din luna Iulie, care vine.

§. III. Al doilea curs va avea loc din dimineața de luni 10/22 până în dimineața de sâmbătă 15/27 din pomenita lună a lui Iulie.

§. IV. Vor lua parte la cel dintăiu curs, și în tot timpul hotărât în §. II. C. P. Gaetan Liverotti, Iosif Corradini, Anton Muccino, Dominic Migliorati, Rafael Migliorini, Anton Caneve, Dominic Posta și Serafim Ferraccioli.

La al doilea curs și în tot timpul hotărât în

§. III. vor lua parte C. P. Alfons Manfredi, Anselm Bazzichi, Ioan Batista Occhipinti, Paul Mosel, Petru Neumann, Mihai Parlari, Anton Callus și Francisc Orlandi.

§. V. Hotărăsc că în timpul celui dintăiu curs al sfintelor Exerciții să rămână însărcinați cu administrarea parohială C. P. Occhipinti pentru parohia Butea (fără de satul Răchiteni, pentru care deleg pe C. P. Manfredi); C. P. Bazzichi pentru parohiile Gherăești și Bărgăoani; C. P. Mosel pentru parohiile Liuzii-Călugăra și Prăjești; C. P. Neumann pentru parohiile Fărăoani, Cleja și Văleni; C. P. Callus pentru parohia Troțuș; C. P. Balla pentru parohia Pustiana.

Deasemenea hotărăsc că în timpul celui de-al doilea curs al sfintelor Exerciții să rămână însărcinați cu administrarea parohială C. P. Liverotti pentru satele și locurile de dincolo de Siret a parohiilor Ajudeni și Tămășeni; C. P. Corradini pentru parohia Oțăleni și în toate satele și locurile de dincoace de Siret ale parohiilor Ajudeni și Tămășeni; C. P. Muccino pentru parohia Hălăucești; C. P. Migliorini pentru parohia Bacău; C. P. Migliorati pentru parohia Valeaseacă; C. P. Posta pentru parohia Grozești.

Din Reședința Noastră Episcopală din Iași, azi în sărbătoarea Înălțării Domnului 18/30 Maiu 1889.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOPI CATOLICI DE IAȘI

Epistola Pastorală
cu care se vestește Enciclica Papală
despre
SFÂNTUL IOSIF.

Domnul și Răscumpărătorul nostru Isus Hristos, Fraților și Fiilor prea iubiți, întru atâta a iubit și iubește Biserica întemeiată de dânsul pentru mântuirea veșnică a nefericiților fii ai lui Adam, *că pre sine s'a dat pentru dânsa, ca să o sfințască, curățind o cu baia apei în cuvântul vieții, adecă cu credința și botezul, ca să o pună înainte-și Biserica măreață, neavând pată, sau sbârțitură, ori altceva de acest fel ; ci ca să fie sfântă și neprihănită* ¹⁾. Cu toate acestea el n'a făcut ca să nu poată păcătui tot mădularul Bisericii, tot creștinul, dară dând fiecăruia harul său, a voit ca creștinul să corespundă cu slobozenie la acest har. Deaceea Apostolul scrie : *Cu frică și cu cutremur mântuirea voastră o lucrați ; căci Dumnezeu este care lucrează întru voi și ca să voiți și ca să lucrați după bunăvoință* ²⁾. Pentru aceea Isus Hristos acuma v'a împăcat în trupul cărnei sale prin moarte, ca să vă pună pre voi sfinți și fără prihană și nevinovați înaintea sa ; de veți rămânea întemeiați și întăriți întru credință, și nemiscați din nădejdea Evangheliei, ce ați auzit, ceeace s'a propovăduit întru toată făptura ce este sub cer ³⁾.

1) Ephes. V, 25—27.—2) Philip. II, 12—13.—3) Coloss, I, 22—23.

Așadar, sfințirea Bisericii va fi deplină și desăvârșită la sfârșitul lumii, când ea, cu totul sfântă și neprihănită, se va înfățișa înaintea mi-relui său celui dumnezeesc Isus Hristos ; însă în lumea aceasta sfințirea ei este numai începută în mădularele ei, adică în creștinii din cari ea este alcătuită, și cari cu harul dumnezeesc, primit prin ajutorul Bisericii, luptă pentru sfințirea lor.

Pentru acest cuvânt Biserica este numită aici pe pământ, și în fapt este Biserica *luptătoare*, ne-fiind altceva vieța Bisericii pe pământ decât vieță de luptă împotriva tuturor viciurilor și a tuturor rătăcirilor.—„Biserica cunoaște, serie sfântul Augustin, două vieți ce într'un chip dumnezeesc i s'au prezis și recomandat, din care una stă în credință, cealaltă în vedenie ; una în timpul călătoriei, cealaltă în veșnicia lăcașului ; una în muncă, cealaltă în odihnă ; una în drum, cealaltă în patrie ; una în lucrare, cealaltă în contemplațiune. Una fuge de rău și face binele ; cealaltă nu are a se feri de nici un rău, și are a se bucura de un mare bine. Una se luptă cu vrăjmașul, cealaltă domnește fără vrăjmaș... Una e necăjită de rău, pentruca să nu se mândrească cu binele ; cealaltă prin harul lui Dumnezeu este scutită de orice rău, încât fără nici o ispită de mândrie se unește cu binele cel mai desăvârșit. Toțuș cea dintăiu din aceste două vieți e bună, dar încă nenorocită ; a doua este mai bună și fericită... Cea dintăiu ține până la sfârșitul timpului și se sfârșește cu timpul ; cea de-a doua nu va fi de-

plină decât după sfârșitul timpului, dar în veșnicie nu va mai avea sfârșit ¹⁾.”

Așadar, viața vremelnică a Bisericii, cași viața fiecăruia din credincioșii săi pe pământul acesta este o viață de luptă, fiindcă în mijlocul neconținutelor prigoniri Biserica trebuie să urmeze aici pe pământ lucrarea lui Isus Hristos, care, în locul bucuriei ce era pusă înaintea sa, a răbdat crucea ²⁾, și în chipul acesta a intrat în slava sa ³⁾. Deaceea Isus Hristos, voind să îmbărbăteze Biserica sa născândă împotriva urei celor răi, și împotrivă tuturor prigonirilor ce'i erau păstrate până la sfârșitul lumii, zise Apostolilor săi: *De vă urăște pe voi lumea, știți că m'a urât pe mine mai înainte decât pre voi. De ați fi din lume, adecă dacă viața și moravurile voastre s'ar asemăna cu ale oamenilor înrăutățiți din lume, lumea ar iubi pre al său; dar pentrucă nu sunteți din lume, ci eu v'am ales pre voi din lume, pentru aceasta lumea vă urăște, pentrucă lumea vede în voi și în traiul vostru osânda vișturilor sale și a învățăturilor sale celor rătăcite. Aduceți-vă aminte de cuvântul ce am grăit vouă: nu este sluga mai mare decât domnul său. De m'au prigonit pre mine și pre voi vă vor prigoni; de au păzit cuvântul meu, vor păzi și al vostru. Dară toate acestea vă vor face vouă pentru numele meu, căci ei nu cunosc pre cela ce m'a trimis pre mine. De n'aș fi venit și nu le-aș fi grăit lor, păcat n'ar avea; iar*

1) Tract. 124 in Ioan.—2) Hebr. XII, 2.—3) Luc. XXIV, 26.

acum nu au cuvânt pentru păcatul lor. Cel ce mă urăște pre mine, și pre Tatăl meu urăște... Acestea am grăit vouă, ca să nu vă smintiți. Ei vă vor scoate din sinagoge; și va veni vremea ca to cel ce va ucide pre voi, să i se pară că aduce slujbă lui Dumnezeu: și acestea vă vor face vouă, pentrucă nu au cunoscut pre Tatăl, nici pre mine. Inșă acestea v'am grăit vouă, că, dacă va ven vremea, să vă aduceți aminte de ele că eu vi le-am spus vouă. Din nou vă zic: In lume năcaz veș aveă; dar aveți încredere: eu am biruit lumea¹⁾.

Această prigonire mai mult sau mai puțin ne-precurmată, mai mult sau mai puțin fățișă, mai mult sau mai puțin crâncenă, prezisă de Isus Hristos credincioșilor săi și Bisericei sale întregi, a început chiar de pe timpul Apostolilor, ține acuma de nouăsprezece veacuri, și nu se va sfârși decă în ziua cea de pe urmă a lumii. Și pricina acestei neîncetate prigoniri este pentrucă *toată lumea zace întru cel rău²⁾*, pentrucă toți oamenii cei înrăutățiți, ascultând de stăpânirea diavolului, care i împinge totdeauna la păcat, nu pot suferi pe oamenii cei drepți, cari ascultă de Dumnezeu și se deprind în virtute. *Cain, zice sfântul Ioan, eră de 71 vicleanul, și a ucis pe fratele său. Și pentruce l-a ucis? Pentrucă faptele lui erau rele, iar ale fratelui său drepte. Nu vă mirați, frații mei, de vă urăște pre voi lumea³⁾. Nu poate lumea să vă urască pre voi, răspunse Isus Hristos unor oameni*

1) Ioan. XV, 18—23 et XVI, 1—4, 33.—2) I Ioan. V, 19.—3) I Ioan III, 12—13.

iubitori de lume; *ci pre mine mă urăște, pentru că eu mărturisesc de dânsa că lucrurile ei sunt rele*¹⁾.

Iată, Fraților și Fiilor prea iubiți, singura și adevărata pricină pentru care lumea a urât, urăște și va urî întotdeauna Biserica lui Isus Hristos, pentru că Biserica, cași dumnezeescul său Intemeietor, a mărturisit, mărturisește, și va mărturisi pururea că lucrurile lumii sunt rele, osândind totdeauna ceea ce e vrednic de osândă, atât în indivizi cât și în societate, fără a cruța nici pe regi nici pe supuși, nici pe nobili nici pe cei de rând, nici pe bogați nici pe săraci, dar vestind tutu- rora datoria de a păzi pe deplin legea aceluiași Dumnezeu, *care nu este căulător la față*²⁾.

Nu vă mirați așadar dacă vedeți și astăzi Biserica lui Isus Hristos urâtă și prigonită de către oamenii cei răutăcioși și sricați; pentru că aceștia, cași Evreii cari au urât și prigonit pre Isus Hristos, *au drept tată pre diavolul, și poftele lui voesc să le facă*³⁾.

*
* *

Mai ales de un veac încoace secta francmasonilor, prin mijlocul cărora diavolul scoate la lumină, astăzi mai mult decât oricând, ura sa împotriva lui Isus Hristos și a Bisericii lui, puțin câte puțin s'a făcut stăpâna celei mai mari părți a guvernelor, și așa, scutită de orice frică, i-a fost mai lesne să falșifice ideile dreptului și ones-

1) Ioan. VII, 7.—2) Act. X, 34.—3) Ioan. VIII, 44.

tului, să facă să covârșască învățăturile sale cele rătăcite, să înlocuească drepturilor lui Dumnezeu drepturile omului, să corumpă un mare număr de suflete, și însfârșit să ajungă a se face stăpâna urbei Roma, unde Dumnezeu a statornicit scaunul Capului văzut al Bisericii sale întregi.—Toți adevărații creștini au cunoscut lămurit chiar dela început, că scopul atâta râvnit de a dobândi Roma nu era altul decât nimicirea Impărăției lui Isus Hristos și a oricărei religiuni pe pământ. Numai nerozii (al căror număr este nesfârșit! ¹⁾) au putut fi amăgiți de declarațiuni viclene și de făgăduințe mincinoase, și au putut crede că Roma, chiar devenind capitala noului regat al Italiei, ar fi rămas pururea „Scaunul măreț și neatârnat al celui mai mare Arhiereu ²⁾“.

Ar fi prea lung, Fraților și Fiilor prea iubiți, de a povesti aici istoria dureroasă a tuturor nelegiuirilor săvârșite în dauna religiunii creștine la Roma de nouăsprezece ani, adecă de când cu putere sacrilegă a fost luată de sub stăpânirea Papei. Să vă ajungă a ști, că Roma, capitala lumii catolice, s'a făcut un cuib de vițiuni și nelegiuiri uricioase. Orice manifestare a cultului public bisericesc împedecată, ba chiar oprită; dar învoită cea mai mare slobozenie manifestațiunilor eretice și chiar anticreștinești: învățământul catechismului catolic prin școale împedecat, ba chiar

1) Eccl. I, 15.— 2) Epistola lui Victor Emanuel II către Papa Piu IX, 8 Sept. 1870.

oprit ; dar cea mai mare slobozenie dată învățământului celui mai nelegiuit : stânenite, ba chiar oprite tagmele monahicești atât de folositoare Bisericii ; dar slobozenie deplină dată oricărei asociațiuni, chiar celei mei răzvrătitoare a societății : prigonite cu tot felul de obijduiri fecioarele consfințite lui Hristos ; dar ocrotite cu tot soiul de favoruri femeile desfrânate : bisericile doborâte, și chiar dărâmate sanctuarele cele mai scumpe catolicilor din lumea întreagă ; dar clădite și ocrotite lăcașurile rânduite pentru a propovădui rățăcirile și a insulta pe Isus Hristos. Insăș sfânta Congregațiune de *Propaganda Fide* despoiată printr'o hotărâre nedreaptă de acele bunuri pe cari catolicii tuturor națiunilor daseră pentru propovăduirea Impărăției lui Isus Hristos, și pentru luminarea acelor cari mai șed încă în întunerecul păgânismului și în umbra morții și a rățăcirii. S'au smuls prea sfântului Părinte toate mijloacele de existență, silindu-l astfel să trăiască și să cărmuiască întreaga Biserică cu pomenele nesilite ale credincioșilor. Inchis și supraveghiat în palatul Vaticanului, chiar i se sechestrează telegramele și i se deschid scrisorile, ce i le trimet episcopii națiunilor străine. Injurat de strigătele din piață, atacat neconținut de presa iudaică și sectară, calomniat chiar în parlament de acela, care ar avea drept datorie de a-l apăra, Locțiitorul lui Isus Hristos a fost silit, de acum nouăsprezece ani, să nu mai iasă din Vatican pentru respectul demnității propriie, care nu trebuie să fie expusă

la ocară unei gloate fără frâu. Așadar urmașul sfântului Petru este în chip moral, dar cu adevărat prizonier într'un palat al Romei aceleia, ce trebuie să rămâie pururea „Scaunul măreț și neatârnat al celui mai mare Arhiereu“!

Acest adevăr dureros al prinsorei morale a Papei nu mai poate fi tăgăduit de oricine își mai aduce aminte fie chiar numai de acea noapte de tristă amintire dela 13 Iulie 1881.—In acea noapte, în mijlocul insultelor celor mai mojicești și a ocărilor celor mai mișelești, de care s'ar fi rușinat chiar un norod barbar, au fost transportate în Basilica sfântului Laurențiu afară din Roma rămășițele mortale ale marelui și sfântului Papă Piu al IX. Acel zgomot infernal ținu două ceasuri întregi fără ca poliția noului guvern, deși mai înainte înștiințată, să fie făcut ceva spre a o împedea.—Ei bine, cine va mai putea zice că Papa cel viu nu este în chip moral în închisoare, dacă nu s'a putut dobândi dela aceia cari ziceau că vreau să ia în stăpânire Roma *spre a reînființa acolo ordinea morală*, ca rămășițele mortale ale lui Piu al IX să nu fie insultate într'un chip nevrednic și mișeleș? „Dacă cenușa lui Piu al IX, dusă prin Roma, a fost insultată cu cea mai nevrednică gălăgie și cu sgomotul cel mai mare, observă Leon al XIII în Alocuțiunea ținută în Consistorul dela 4 August al aceluiaș an 1881 cine Ne va putea incredința, că Noi înși-ne nu vom fi tractați cu aceiaș îndrăzneală de cătră ce¹ răi, dacă ei Ne-ar vedea mergând prin Roma cum

se cuvine demnității Noastre? Mai cu samă apoi de vor socoti că ei au vre-o pricină pentrucă dregătoria Noastră Ne-ar fi îndatorat fie să osândim legi nedrepte făcute în această cetate, fie să dojenim în public vre-o faptă oarecare săvârșită împotriva dreptului! Prin urmare tot mai bine se vede că Noi nu mai putem rămâne în Roma decât închiși în palatul Vaticanului 1)“.

Toate acestea ar ajunge, Fraților și Fiilor prea iubiți, spre a dovedi în chipul cel mai învederat, cum că secta francmasonilor nu trăește decât cu scopul de a nimici religiunea creștină în însuș scaunul Locțiitorului lui Isus Hristos.— Dar mai sunt alte dovezi. Secta nelegiuită, socotindu-se acuma stăpână pe câmpul de luptă, nu mai ascunde scopul său cel întunecat și infernal 2), și chiar anul acesta a dat o astfel de dovadă, în cât numai acela se mai poate amăgi, care voește

1) SS. D. N. Leonis Papae XIII. Alloc. hab. in Consistorio die 4 Augusti 1881.—2) Nu este rău de a cită în notă prețioasă mărturisire a unuia din capii sectei despre scopul Francmasoneriei. Iată textul originalului francez: „Le but réel de la Franc-Maçonnerie est double.— Elle se propose de renverser partout, d'une manière définitive et sans possibilité de retour, le régime monarchique qui est la négation odieuse de la Liberté, de l'Egalité et de la Fraternité.— Elle se propose d'écraser et d'annéantir le Catholicisme, seul soutien véritable et seule raison d'être de la Royauté...”

„Le véritable triangle suprême, emblème souverain de la Franc-Maçonnerie, synthèse précieuse de ses aspirations et formule unique du bonheur réel de l'Humanité est donc: Guerre à mort à la Royauté —Guerre à mort au Catholicisme—Par tous les moyens quels qu'ils soient.“

Această mărturisire prețioasă, ce nu are nevoie de comentarii, atât e de lămurită, se află în opera: „Cours de Maçonnerie pratique—Enseignement supérieur de la Franc-Maçonnerie—Rite Ecossais Ancien et Accepté—par le Très-Puissant Souverain Grand Commandeur d'un des Supremes Conseils Confédérés à Lausanne en 1875—Edition sacrée —S'adressant exclusivement aux Maçons réguliers“. Tom 1-er page 5—6.

să închidă de bunăvoie ochii la lumina faptelor.

Însăș Duminica Rusaliilor, una din cele mai mari sărbători ale creștinismului, care în anul acesta 1889 a căzut în ziua de 9 Iunie (28 Maiu), a fost aleasă de secta francmasonilor pentru a ridică la Roma o statue lui Giordano Bruno, unul dintre oamenii, cari sub orice privire au necinstit în chipul cel mai mare neamul omenesc, precum o dovedesc foarte lămurit scrierile lui, și o mărturisesc contimporanii lui atât catolici cât și protestanți. Însă Giordano Bruno a avut *vrednicia cea mare* de a se fi lepădat în chip îndoit de Isus Hristos: ca preot și ca creștin. Pentru aceasta, și numai pentru aceasta, el a fost ales să aibă cinstea unei statue în însăș acea Romă, unde șade urmașul sfântului Petru. Cu această insultă publică și foarte mare făcută religiunii catolice s'a dovedit tuturor, cum că Roma fusese răpită Papei, nu pentru a face dintr'ânsa capitala Italiei, ci cu adevărat pentru a răpi Bisericei orice apărare omenească, și astfel spre a ajunge scopul de a nimici religiunea creștină cea atât urâtă.—„Monumentul, așa s'a zis într'unul din cuvântările oficiale rostite în acea zi la Roma, monumentul s'a înălțat spre a reprezenta sentimentul omenesc; s'a înălțat ca închinăciune *zeiței Rațiunea*, care avu în Giordano Bruno pe înaltul său reprezentant.“—Și *Capitan Fracassa*, ziar guvernamental, scriea în numărul său al însăș acelei zile de 9 Iunie: „La 20 Septemvrie (1870) a fost doborâtă stăpânirea vremelnică (a Papei); dar astăzi se

face prohodul a însăș stăpânirii lui duhovnicești : și ne aflăm de față la moartea a însuș sufletului Bisericei.— Nu se poate vorbi mai lămurit.

Nimene să nu se mire așadar dacă în acea nefericită zi de 9 Iunie alergară la Roma numeroși reprezentanți ai deosebitelor loje francmasonice nu numai din Italia, nu numai din Europă, dar chiar din America ; dacă toți acei francmasoni, pentru întâia dată la Roma, se arătară în public împodobiți cu distinctivale lor sectare, și cu neapăratul rămurel de salcâm ; dacă în acea zi nu s'au rușinat de loc să ducă pe stradele publice din Roma steaguri cu statuia și cu icoana diavolului.— Satana, *Eblis* al lor, îi însuflase să facă această serbare spre cinstea sa în Roma Papilor, în urbea sfântă a Mucenicilor, și francmasonii voră să se fălească de idolul lor, și să facă din ce în ce mai cunoscut cărui duh slujesc ei, cărei dumnezeiri i se închină. Apoteosa Satanei celui nesupus lui Dumnezeu a fost întrupată și împlinită în persoana unui monah necurat, îndoit a-postat dela Hristos.

Prea sfântul nostru Părinte Leon al XIII a petrecut acea duminică în lacrimi și rugăciune, prosternat înaintea lui Isus în prea sfântul Sacrament. El se rugă pentru Roma, prin acea faptă atât de insultată în credința ei ; se rugă pentru Biserică, prin acea faptă atât de ocărâtă de către vrăjmașii ei ; se rugă chiar pentru însuș aceste vrăjmași, pentru acea faptă atât de vinovați— Papa plânse, Papa se rugă ; dar Papa trebuia și

să vorbească, și el și-a împlinit această sfântă datorie a dregătoriei sale apostolice.

În duminica de 18 (30) a aceleași luni Iunie Leon al XIII ținu un Consistor extraordinar.—În Alocuțiunea sa el aminti faptele întâmplare în duminica Rusaliilor; zise că învederat monumentul a fost ridicat ca semn de război fățiș împotriva Bisericii; că de aceea s'a ales un îndoit apostat și tocmai pentru această pricină a fost cinstit, pe când istoria nu'i recunoaște însușiri de vre-o însemnătate oarecare. Nici un preț științific; pentru că scrierile lui sunt pline de rătăcirile cele mai de rând și cele mai grosolane: niciun renume de virtuți; pentru că moravurile lui au rămas ca o pildă vestită a corupțiunii celei mai joasnice, în care poate cădea un om: nu fapte mari, nici vreun bine făcut omenirei; pentru că însușirile lui au fost fățarnicie, prefăcătorie, egoism, intoleranță, lingușire, trivialitate și înrăutățire a inimii.—Prea sfântul Părinte a pomenit de lumea adusă la Roma într'adins din toate părțile; de steagurile ocărătoare religiunii și de insemnele cu icoana *vicleanului*, căpetenia răzvrătiților, îmbolditorul la toate răscoalele; de cuvântările, în cari fără rușine și fără măsură au fost insultate lucrurile cele mai sfinte, și s'a arătat deschis scopul anticreștinesc al acelei nelegiuite fapte. În sfârșit pomeni că o faptă așa de ticăloasă a putut fi pregătită și adusă la îndeplinire, nu numai cu știrea autorității publice, dar cu favoarea cea mai fățișă și cu cea mai mare îmbărbătare din partea ei.

„Față cu un asemenea nevrednic atentat, zise atunci Leon al XIII, Noi, pus în fruntea turmei întregi a lui Hristos, păzitor și răzbunător al religiunii, protestăm cu putere și pentru nevinștatea ce Roma a suferit-o, și pentru insulta infamă făcută sfințeniei creștinești; și cu glas de cea mai înaltă osândire și supărare denunțăm lumii catolice fapta sacrilegă“.

Apoi sfântul Părinte, argumentând din această insultă, a pus la lumină trei mari adevăruri: 1) că cu nimicirea stăpânirii vremelnice s'a avut drept țintă, *ca scop de pe urmă*, de a doborî însăși puterea duhovnicească a Papilor, și a nimici credința creștinească; 2) că Papa cerând înapoi drepturile Scaunului Apostolic nu este îndemnat de interese omenești, dar numai de trebuința de ași asigura libertatea dregătoriei apostolice; 3) că atâtea și așa de mari făgăduințe de libertate, neatârnavare și venerațiune, cu care cuceritorii Romei ziseră că voiau să încunjure pe Pontificele Roman, s'au schimbat prea curând în atacuri și insulte foarte mari.

După aceasta, Leon al XIII își urmă astfel cuvântarea sa: „In asemenea stare, judecați voi înșivă, ce libertate, ce demnitate Ne mai poate rămâne în exercițiul înaltului Apostolat.—Chiar siguranța persoanei Noastre este în primejdie, căci sunt cunoscute propunerile partidelor răsvrătitoare; se știe cum că ele, sprijinite de împrejurări, cresc neîncetat în număr și îndrăzneală, hotărâte de a nu se astâmpără până ce nu vor

fi împins mai întâiu lucrurile până la capăt.... Iată care este, la lumina celor din urmă fapte, condițiunea Capului celui mai mare al Bisericii, a Păstorului și Invățătorului tuturor catolicilor.

„De sigur, că această reunire de adânci amaruri și griji ghimpoase, împreună cu vrâsta Noastră cea înaintată Ne-ar birui, dacă nu Ne-ar sprijini încrederea prea sigură că Isus Hristos nu va părăsi pre Locțiitorul său, și știința că cu cât mai mult turbează viforul rătăcirilor și patimelor, stârnit de iad, cu atât mai mult e datoria Noastră de a veghiă fără frică la cârma corăbiei celei tainice¹⁾.”

Din cele zise până acuma vedeți prea bine, Fraților și Fiilor prea iubiți, ce luptă turbată se face în momentul de față împotriva Bisericii și a Capului ei văzut, prea sfântul nostru Părinte Papa de la Roma.—Inșă nedreptățile și insultele ce se fac Papei se fac tuturor adevăraților catolici, și prigonirile împotriva Bisericii sunt resimțite de toți adevărații ei fii. Deaceea catolicii lumii întregi s'au grăbit să protesteze împotriva faptei nelegiuite dela 9 Iunie săvârșite în Roma de secta francmasonilor, și prea sfântul nostru Părinte Leon al XIII, spre marea sa mângâiere, a primit milioane de protestări din partea fiilor săi.

* * *

Dar protestările nu ajung. Când suferă Papa,

1) SS. D. N. Leonis PP. XIII Alloc. hab. in Consist. die 30 Iunii 1889.

când Biserica e prigonită fățiș, datoria fiecăruia din fiii săi este de a se ruga cu mai mare râvnă și stăruință, pentruca Dumnezeu îndurătorul să pună un sfârșit atâtor rele și să vină într'ajutorul Bisericii sale.—Așa au făcut totdeauna toți creștinii cei buni în orice timp, începând dela timpurile apostolice.—Ei știau prea bine că Biserica, și cu dânsa Papatul, nu sunt o întocmire omenească, ci dumnezeiască, și că de aceea de pot fi atacați, nu pot fi doborâți; de pot fi comătuți, nu pot fi biruiți; dar nu pentru aceasta ei încetau de a se ruga pentru pacea și triumful lor. Așa citim că atunci când Apostolii au vestit credincioșilor amenințările arhierieilor și ale bătrânilor poporului evreu, toți dimpreună au ridicat glas de rugăciune cătră Dumnezeu, și au zis: *Doamne, cel ce ai făcut cerul și pământul, marea și toate ce sunt într'însele; care prin Dumnezeul sfânt și prin gura Părintelui nostru David, sluga ta, ai zis: Pentru ce s'au întărâtat neamurile și noroadele au cugetat cele deșerte? stătut-au de față regii pământului și fruntașii s'au adunat împreună asupra Domnului și asupra Unsului său? Că în adevărat asupra sfântului copil al tău Isus, pe care l-ai uns, s'au adunat în cetatea aceasta Irod și Ponțiu Pilat cu păgânii și cu poporul lui Israil, ca să facă câte mâna ta și sfatul tău de mai înainte a hotărât să fie. Și acum, Doamne, caută spre amenințările lor, și dă robilor tăi ca să vorbească cuvântul tău cu toată îndrăzneala, întinzând mâna ta spre vindecare,*

*și ca să se facă semne și minuni prin numele sfântului copil al tău Isus*¹⁾.—Iar când însuș regele Irod, spre a face plăcere Iudeilor, a poruncit să fie pus în temniță Vârhovnicul Apostolilor, noi știm că toată Biserica făcea neîncetat rugăciunea către Dumnezeu pentru slobozirea lui Petru, Păstorul ei cel dintăiu²⁾.

Știu, Fraților și Fiilor prea iubiți, că în adunările voastre religioase voi vă rugați totdeauna pentru sfântul nostru Părinte Papa și pentru întregă Biserica lui Isus Hristos; dar față cu toate ce vrăjmașii numelui creștin au îndrăznit să facă anul acesta la Roma, și față cu cele ce ei au de gând să le facă, după cum ați auzit în această a mea epistolă, noi nu trebuie, nici nu putem să ne mulțămim cu rugăciunile noastre obicinuite; însă trebuie să le înmulțim și în bisericile noastre și în familiile noastre pentru a împacă mânia dumnezeiască cu drept întărâtată de o fără de lege așa de mare și de multe alte păcate, spre a dobândi iertarea dumnezeiască pentru frații noștri cei rătăciți, și pentru a grăbi triumful sfintei Biserici.

Spre acest scop însuș prea sfântul nostru Părinte Leon al XIII cu o anumită Epistolă Enciclică, pe care eu v'o împărtășesc astăzi, poruncește rugăciuni deosebite în toată lumea spre a dobândi dela Dumnezeu, prin mijlocirea puternică a prea sfintei Fecioare Maria și a feciorelnicu-

1) Act. IV, 24—30.—2) Act. XII, 3—5.

lui ei soț, sfântul Iosif, mult râvnitul triumf al adevărului și al dreptății.

* * *

Fraților și Fiilor prea iubiți, vremile, în cari trăim, sunt foarte triste și pline de primejdii; dar să nu ne lăsăm a fi biruiți de necaz. Acest triumf al diavolului, căruia în ziua de 9 Iunie în lumea întreagă toți vrăjmașii Bisericii și ai lui Isus Hristos i-au aplaudat, nu este decât *uncias*; acel cias despre care dumnezeescul Răscumpărător spuse vrăjmașilor săi cari veniseră să-l prindă: *Acesta este ciasul vostru și stăpânirea întunericului*¹⁾; ciasul acela pe care Dumnezeu îl dă duhului din iad ca să încerce pe aleșii săi. Cât timp va trebui să țîie *ciasul* acesta, încercarea aceasta, nu știm; un lucru însă îl știm foarte sigur, și anume că puterile iadului nu vor birui nici odată Biserica, pe care Isus Hristos a zidit-o pre Petru²⁾. Să stăm tari așa dară în credința noastră; cu dragostea să combatem pe francmasoni și pe toți vrăjmașii lui Isus Hristos și ai Bisericii sale; să apărăm, fiecare potrivit puterilor sale, drepturile prea sfântului nostru Părinte Papa, amintindu-ne că cu deplina libertate și neatârnare a dregătoriei sale apostolice este strâns legată libertatea conștiinței noastre; deaceea cu mintea și cu inima să rămânem pururea uniți cu dânsul carele este Locțiitorul lui Isus Hristos. Să ne amintim totdeauna că Biserica și

1) Luc. XXII, 53.—2) Matth. XVI, 18.

cu dânsa Papatul nu pot perî; este cu puțință a se luptă cu dânșii, dar niciodată a-i birui.—Noi însă fiecare în parte putem fi biruiți; putem perde adevărata credință, putem păcătui, și ne putem învrednici de pedeapsă iadului. Să priveghiem așa dar și să ne rugăm ca să nu intrăm în ispită¹⁾. Să nu uităm niciodată că *prietenia lumii acesteia este vrăjmașă lui Dumnezeu. Deci oricare va voi să fie prieten lumii se face vrăjmaș lui Dumnezeu*²⁾. Și dacă din pricina purtării noastre cu adevărat creștinești lumea ne va urî, ba chiar ne va prigoni și ne va calomniă, să ne întărească și să ne mângâie gândul că Isus Hristos a spus: *Fericți veți fi voi, când pentru mine vă vor ocări pre voi și vă vor prigoni, și vor zice tot cuvântul rău, mințind, împotriva voastră. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri*³⁾.

DISPOZIȚIUNI

I) Cucernicii Administratori ai Parohiilor Noastre vor ceti poporenilor lor în zi de duminică ori de sârbătoare, și în timpul liturghiei parohiale, atât această a Noastră Epistolă Pastorală cât și următoarea Epistolă Enciclică a prea sfântului nostru Părinte Leon al XIII.

II) Prezișii Cucernici Părinți se vor îngriji de exacta aducere la îndeplinire a tuturor ce-

1) Mare. XIV, 38.—2) Iac. IV, 4—3) Matth. V, 11—12.

lor poruncite de către prea sfântul Părinte în această Enciclică, de a se face în fiecare an, pentru totdeauna.

III) Pentruca apoi aducerea la îndeplinire a prea înaltei voințe a Loctiitorului lui Isus Hristos să nu întimpine pedică în *deosebirea* limbilor, ce le-ar putea vorbi credincioșii noștri în *unul și acelaș* loc, poruncim ca în bisericile parohiale, unde se adună credincioși de deosebite națiuni, toate rugăciunile poruncite de Papa în această a Sa Enciclică să nu se spună în altă limbă decât în limba *română*, care firește și neapărat este limba *obștească* a tuturor acelora, cari sunt statorniciți în țara aceasta, și grație ospitalității ei își mențin viața lor și a familiilor lor.

S'a dat din Reședința Noastră Episcopală din Iași, în ziua de 17 Septembrie 1889.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

Enciclica S.S. PP. Leon XIII

Quamquam pluries

DESPRE SFÂNTUL IOSIF

Cu toate că de mai multe ori am poruncit ca în toată lumea să se facă rugăciuni deosebite către Dumnezeu, spre a-i cere cu cea mai mare râvnă ca el să vie într'ajutorul nevoilor Catolicității; totuș nimene din voi să nu se mire, dacă suntem de părere, că și acuma trebuie să reamintim din nou aceeaș datorie.— În vremile de nenorocire, mai ales atunci când *puterea întunerecului* pare a putea îndrăzni toate spre dauna Creștinătății, Biserica obicinuește totdeauna a cere cu mai mare râvnă și stăruință ajutorul lui Dumnezeu, întemeietorul și răzbunătorul său, interpunând și mijlocirea Sfinților în a căror ocrotire are mai mare încredere de a află ajutor, între cari cea dintâi este prea sfânta Fecioară Născătoarea de Dumnezeu. Iar roada rugăciunii și a nădejdei puse în bunătatea lui Dumnezeu se arată curând ori târziu.— Acum Voi cunoașteți, Venerabililor Frați, că vremile noastre nu sunt mai puțin nenorocite decât toate cele cari în trecut au fost foarte triste pentru Creștinătate. Noi vedem într'adevăr că în foarte mulți piere credința, izvorul tuturor virtuților creștinești; că dragostea răcește; că tinerețea se strică în ceea

ce privește ideile și moravurile; că Biserica lui Isus Hristos este prigonită în toate părțile cu putere și viclenie; că se face un războiu crunt cu Pontificatul; și că însăși temeliile religiunii sunt săpate cu o semeție din ce în ce mai nerușinată. Până unde au lunecat mai dăunăzi pe acest povârniș vrăjmașii Bisericii, și ce alte lucruri mai uneltesc ei încă, e așa de lămurit și vădit, că nu'i de trebuință a o arăta prin vorbe.

În această grea și nefericită stare a lucrurilor, fiindcă răul e mai mare decât orice leac omenesc, nu ne rămâne decât a cere tămăduire dela puterea dumnezească.—Drept care Ne-am luat de gând a îmboldi evlavia poporului creștinesc ca să ceară cu mai mare râvnă și statornicie ca până acum ajutorul lui Dumnezeu atotputernicul. Și deaceea apropiindu-se luna lui Octombrie, prin porunca Noastră închinată deja Fecioarei *Rozariului*, Vă îndemnăm cu căldură, ca numita lună întreagă să fie serbată cu cât se va putea mai mare cucernicie, evlavie și adunare a poporului.—Știm foarte bine că scăparea ne ieste pregătită în bunătatea de mamă a sfintei Fecioare, și suntem siguri că nădejdea noastră nu e zădarnic pusă într'însa. Dacă de nenumărate ori ea ni-a fost îndurătoare în vremile de nefericire ale Creștinismului, de ce să ne temem oare că ea nu va voi să reînnoiască dovezile puterii și milei sale, de va fi cu smerenie și statornicie chemată într'ajutor prin rugăciuni obștești? Dimpotrivă, cu atât mai mult nădăjduim că ea ne

va ajută, pre cât a voit să fie mai îndeîlung timp rugată.

Dar Noi Ne-am propus și un alt lucru, căruia Voi, Venerabililor Frați, Ne veți da ca de obicei un ajutor plin de sârguință; și anume, că spre a înduplecă mai curând pre Dumnezeu să asculte rugile noastre, și pentruca, rugat fiind el de mai mulți mijlocitori, să dea un ajutor mai grabnic și îndestulător Bisericii sale, Noi credem că e foarte potrivit ca poporul creștinesc să se obișnuiască a se ruga cu deosebită evlavie și încredere în acelaș timp prea sfintei Fecioare Maicei lui Dumnezeu și prea curatului ei soț sfântului Iosif: care lucru, pentru mai multe pricini, credem că trebuie să fie plăcut și scump însăș sfintei Fecioare. Și cât privește această evlavie către sfântul Iosif, despre care astăzi pentru întâia dată vom spune ceva în public, știm foarte bine că poporul nu numai că este înclinat către dânsa, dar că dela sine a făcut înaintări pe această cale: fiindcă am văzut că cultul sfântului Iosif, care prin râvna Pontificilor Romani a fost rădicat și lățit treptat în vremile de mai înainte, în timpul din urmă a fost mărit îndeobște cu o sporire neîndoioasă, mai ales de când Piu al IX, Predecesorul Nostru, de fericită amintire, ascultând rugăciunea prea multor Episcopi, a declarat pre sfântul Patriarh de Patron al Bisericii catolice.—Cu toate acestea, fiind de mare însemnătate ca cultul lui să prindă rădăcini adânci în instituțiunile catolice și în moravuri,

voim ca poporul creștinesc să primească mai întâiu de toate un îndemn nou dela glasul și autoritatea Noastră.

Pricinile pentru cari anume trebuie să avem pre fericitul Iosif de Patron al Bisericii, iar Biserica la rândul său să nădăjduiască foarte mult dela apărarea și ocrotirea lui, se nasc mai cu samă de acolo că el este soțul Mariei și tată, precum era presupus, al lui Isus Hristos. De aici se trase toată mărimea lui, harul, sfințenia și slava lui. Este sigur că vrednicia Maicei lui Dumnezeu e așa de sus ridicată, că nimic nu poate fi mai înalt. Dar fiindcă sfântul Iosif a fost unit în căsătorie cu prea sfânta Fecioară, nu rămâne îndoială că nimene nu s'a apropiat mai mult decât dânsul de acea vrednicie prea înaltă, prin care Născătoarea de Dumnezeu întrece toate făpturile. Căci căsătoria este societatea și legătura cea mai mare, ceși are unită prin firea sa împărtășirea bunurilor unuia cu ale altuia. Pentru care pricină, dacă Dumnezeu a dat pre Iosif drept soț al Fecioarei, negreșit că i-a dat nu numai un tovarăș al vieții, un martor al fecioarei, un apărător al cinstei, dar și un părtaș al vredniciei ei prea înalte în puterea însăși a legăturai căsătorești.— Deasemenea el covârșește pre toți prin vrednicia sa cea foarte mare, fiindcă, din voința lui Dumnezeu, a fost păzitorul Fiului lui Dumnezeu, iar de oameni a fost crezut că-i era tată. De unde urmează că Cuvântul lui Dumnezeu era supus cu smerenie lui Iosif, că-i era ascultător și că-l cin-

tea, precum fiii trebuie să cinstească pre tatăl lor. —Acum, dintr'această îndoită vrednicie izvorăse de sine acele datorii, pe cari firea le poruncese taților de familie; așa că Iosif a fost în acelaș timp păzitorul, îngrijitorul și apărătorul legiuit și firese al familiei dumnezeiești, al căreia cap era. Și într'adevăr, el a și împlinit această slujbă și datorie în tot timpul vieții sale celei muritoare. El s'a silit să ocrotească pre soția sa și pre dumnezeescul ei Fiu cu cea mai mare dragoste și cu îngrijire zilnică; el a agonisit cu munca sa cele trebuincioase pentru hrana și îmbrăcămintea amândurora; el a scăpat de moarte pe pruncul amenințat de pizma unui rege, fugind aiurea pentru mai mare siguranță; el a fost totdeauna tovarășul, ajutorul și mângâitorul sfintei Fecioare și al lui Isus în năcazurile călătoriei și amărăciunile surgunului.—Inșă casa dumnezeiască, pe care Iosif a oblăduit-o ca un tată, era leagănul Bisericei născânde. Prea sfânta Fecioară, precum e Născătoarea lui Isus Hristos, tot așa este și mama tuturor creștinilor, fiindcă i-a născut pre muntele Calvar în mijlocul chinurilor foarte mari ale Mântuitorului; deasemenea și Isus Hristos este ca un întâiu născut între creștini, cari prin adopțiune și răscumpărare îi sunt frați. —Din aceste pricinî urmează că prea fericitul Patriarh sfântul Iosif privește ca fiindu-i încredințată într'un chip deosebit mulțimea creștinilor, din care este alcătuită Biserica, adecă această familie foarte mare răspândită peste tot pământ-

tul, asupra căreia, ca soț al Mariei și ca locțiitor de tată al lui Isus Hristos, el are o autoritate aproape părintească. Prin urmare este cuviincios și foarte vrednic de fericitul Iosif ca, precum odinioară a obicinuit să îngrijească cu sfințenie la orice nevoie de familia din Nazaret; așa și acum să acopere și să apere Biserica lui Isus Hristos prin ocrotirea sa cea cerească.

Aceste lucruri, precum știți, Venerabililor Frați, sunt întărite prin părerea multor Părinți ai Bisericei, cărora le conglăsuește însăși șfânta liturghie, cum că acel Iosif al timpurilor vechi, fiul Patriarhului Iacov, a închipuit persoana și dregătoria acestuia al nostru, și că cu strălucirea sa ni-a înfățișat mărimea viitorului păzitor al familiei dumnezești.—Și într'adevăr, nu numai că amândoi au acelaș nume și plin de însemnătate, dar între amândoi mai sunt și alte asemănări învederate, Vouă bine cunoscute: mai înainte de toate aceea că întâiul Iosif a aflat har și o bunăvoință personală înaintea stăpânului său, dela care primind chivernisirea casei, belșugul și norocul s'a coborât, mulțumită lui Iosif, asupra casei stăpânului său. Apoi, ce e mai mult, că din porunca regelui a cărmuit cu cea mai mare autoritate regatul întreg; și, când a venit foamea, a luat măsuri așa de înțelepte spre a ajutoră pe Egipteni și pe popoarele vecine, în cât regele a poruncit ca el să fie numit *Mântuitorul lumii*.— Astfel în acest vechi Patriarh putem cunoaște icoana acestuia al nostru. Precum

acela a adus belșug și binecuvântarea asupra casei stăpânului său, iar apoi întreg regatului, de asemenea acesta, fiind rânduit ca păzitor al Creștinătății, trebuie să fie privit ca apărător și ocrotitor al Bisericei, care cu adevărat este casa Domnului și Impărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Negreșit că sunt pricini pentru cari toți creștinii de orice stare și din toate locurile să se pună sub ocrotirea sfântului Iosif.—Părinții de familie au în Iosif un model sublim de privighiere și îngrijire părintească; soții un izvod desăvârșit de dragoste, de bună înțelegere și credință căsătorească; și feciorelnicii un tip și în acelaș timp un apărător al fecioriei. Nobilii, punându-și înaintea ochilor icoana lui Iosif, să învețe ași păstra în nenorociri demnitatea lor; bogații să învețe cari sunt bunurile ce trebuie să le râvnească și să și le agonisească din toate puterile.—Iar cei din clasa de jos, lucrătorii, și cei mai săraci au un drept deosebit de a alerga la Iosif și de a învăța dela dânsul ceea ce trebuie să imiteze. Căci el, de neam regesc, unit prin căsătorie cu cea mai mare și cea mai sfântă dintre toate femeile, tată, precum era socotit, al Fiului lui Dumnezeu, totuș își petrece viața lucrând, și prin munca și meșteșugul său agonisește toate cele trebuincioase pentru întreținerea alor săi.—Prin urmare, de căutăm adevărul, nu este înjositoare starea clasei de jos; și munca lucrătorilor nu numai că nu aduce necinste, dar poate fi nobilizată, dacă virtutea îi este unită. Iosif, mul-

țumit cu puținul ce-l avea, a răbdat cu mărinimie lipsele numai decât unite cu acea viață săracă, după pilda fiului său, carele, fiind stăpân al tuturor lucrurilor, a luat chip de rob și a îmbrățșat de bună voie cea mai mare sărăcie și lipsă de toate.—Considerând acestea, cei săraci și toți cei ce trăesc din munca mânilor lor trebuie să se îmbărbăteze și să cugete drept. Dacă ei au dreptul de a eși din sărăcia lor și de a și dobândi o stare mai bună prin mijloace legiuite, totuș mintea și dreptatea le oprește să răstoarne rânduiala statornicită de Pronia dumnezeiască. Dar ce este mai mult, a și căută scăpare prin silă și a face vre-o încercare în aceste treburi prin răscoală și turburări, este o hotărâre nebună, care de cele mai multe ori mărește relele a căror ușurare este dorită. Deaceea săracii, de voesc să fie înțelepți, să nu se încreadă în făgăduințele oamenilor răs-vrătitori, ci în pilda și ocrotirea fericitului Iosif și în dragostea de mamă a Bisericei, care se îngrijește de soarta lor din zi în zi mai mult.

Așa dar, făgăduindu-Ne foarte mult dela autoritatea și râvna voastră episcopală, Venerabililor Frați, și neîndoindu-Ne că credincioșii cei buni și evlavioși vor face bucuroși mai mult chiar decât cele poruncite de Noi, hotărâm ca în toată luna lui Octombrie să se adaoage la spunerea *Rozariului*, altă dată poruncit de Noi, rugăciunea cătră sfântul Iosif, a cărei formulă V'o trimetem împreună cu această Epistolă: și aceasta să se facă în fiecare an, pentru totdeauna.—Iar

acelora, cari vor spune cu evlavie prezisa rugăciune, Noi le învoim pentru fiecare dată o indulgență de șapte ani și de tot atâtea patruzecimi. — În multe locuri este un obicei folositor și foarte vrednic de laudă, de a consfinți luna lui Martie în cinstea sfântului Patriarh prin fapte zilnice de evlavie. Acolo unde acest obicei nu se va putea statornici cu ușurință, este cel puțin de dorit ca, înaintea sărbătorii lui, în biserica de căpetenie a fiecărui loc să se facă rugăciuni în timp de trei zile. — Însă pentru acele locuri, unde ziua 19 a lunii lui Martie, sfințită fericitului Iosif, nu este cuprinsă între numărul sărbătorilor poruncite, îndemnăm pe fiecare să sfințească precât îi va fi cu putință acea zi în cinstea acestui Ocrotitor ceresc cel puțin în deosebi, ca și cum ar fi zi de sărbătoare.

Între acestea, ca prevestire a darurilor cerești și ca mărturie a bunăvoinței Noastre, vă dăm plini de dragoste întru Domnul Binecuvântarea Apostolică, Vouă, Venerabililor Frați, Clerului și poporului vostru.

S'a dat la Roma, lângă sfântul Petru, în ziua de 15 August 1889, în anul al doisprezecelea al Pontificatului Nostru.

LEON PP. XIII

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTUL IOSIF

La tine alergăm, o fericite Iosife, în năcazul nostru, și plini de încredere cerem ocrotirea ta după aceea a sfintei tale Soții. Pentru aceea sfântă legătură de dragoste ce te-a unit cu neprihănita Fecioară Născătoare de Dumnezeu, și pentru dragostea părintească ce-ai avut-o către pruncul Isus, te rugăm ferbinte să privești cu bunăvoință la moștenirea, pe care Isus a dobândit-o cu sângele său, și prin puterea și ajutorul tău să ne aperi în nevoile noastre.

Apără, Păzitorule prea înțelepte al dumnezeștei familii, neamul cel ales al lui Isus Hristos; depărtează de la noi, prea iubitorule Părinte, toată ciurma rătăcirilor și vițiurilor; o prea puternicul nostru Ocrotitor, vino din cer într'ajutorul nostru în această luptă cu puterea întunericului; și precum odinioară ai scăpat de primejdia morții pe pruncul Isus, de asemenea apără acuma sfânta Biserică a lui Dumnezeu de cursele vrăjmășești și de orice nenorocire: și întinde pururea peste fiecare din noi ocrotirea ta, pentruca sprijiniți fiind prin pilda și ajutorul tău, să putem trăi cu sfințenie, muri cu evlavie și dobândi în ceruri fericirea vecinică. Amin.

DECRET

despre

clădire de biserică nouă.

Având în vedere că orice catolic ajuns la usul rațiunii e obligat să asculte sfânta Leturghie în fiecare duminică și sărbătoare de poruncă sub pedeapsa de păcat de moarte, afară dacă nu-i scuzat de o pricină gravă;

Având în vedere că orice catolic, mai cu seamă dacă nu-i bine instruit în lucrurile religiunii, e obligat să fie de față la învățătura creștinească, pe care o face preotul, sau dascălul în biserică în zi de duminică și de sărbătoare de poruncă;

Având în vedere că nimeni fără învățătura religioasă nu poate să cunoască bine pe Dumnezeu, să-i slujească și să-l iubească mai presus de orice lucru, și că din lipsa acestei trebuincioase învățături creștinul, neîndeplinind această a sa datorie, nu se poate mântui;

Având în vedere, că-i de trebuință ca biserică, în care trebuie să se adune credincioșii din fiecare loc spre a asculta sfânta Leturghie și a fi de față la învățătura religioasă, să fie cel puțin atât de mare, ca să cuprindă pe toți, bărbați și femei;

Având în vedere că o biserică destul de mare

e și igienică, ceea ce contribuie la sănătatea corpului, și împiedică ca credincioșii adunați să se plictisească din lipsa de aer curat;

P O R U N C I M

1°. Orice biserică nouă va trebui să fie clădită de azi înainte din piatră și cărămizi, rămânând oprită clădirea de biserici nouă din lemn, vălătuci și lut.

2°. Orice biserică nouă va trebui să fie cel puțin atât de mare încât să cuprindă întreaga populație catolică a locului.

3°. Orice biserică nouă va trebui să fie clădită după toate regulile liturgice; în special cu un loc potrivit pentru baptister, și cu presbiterul cu totul despărțit de partea rezervată laicilor, cari, mai cu seamă femeile, nu vor trebui să intre niciodată în presbiter, care pentru acest motiv va trebui să fie închis de o balustradă cuviincioasă, care va servi ca bancă de comunicătură.

4°. Toate bisericile și capelele existente de lemn, vălătuci și lut nu vor mai putea fi restaurate de azi înainte; dar pe timp ce se vor surpa, vor trebui să fie refăcute din piatră și cărămizi.

5°. Vor trebui să se supună la prealabila aprobare a Ordinariatului planul și devizul oricărei biserici nouă de clădit.

Iași, din Reședința Episcopală, 29 Septembrie 1889.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOPIU CATOLIC DE IAȘI

Num. 17.

**Nominatio R.P. Caietani Liverotti
in Nostrum Vicarium generalem.**

Cum Nostrae Dioeceseos negotia exigant, ut ex'ra hujus regionis fines al'quo tempore maneamus; cumque muneris Nostri pastoralis sit, ut idoneum et prudentem virum constituamus, qui, Nobis absentibus, hanc Iassensem Dioecesim regat et gubernet, Nos, auctoritate a Sanctissimo Domino Nostro Leone Papa XIII Nobis demandata ac Nostra, ad hoc officium, iam a die 1/13 huius mensis Novembris, delegavimus Adm. R. P. Caietanum Liverotti, Missionarium Apostolicum, et Nostrae Pa:occiae Săbăoani nuncupatae Administratorem, qui in utraque Visitatione pastorali a Nobis hucusque peracta fidelis comes Noster fuit, cuiusque solertiam in tractandis negotiis, prudentiamque iam tum experti sumus; atque ipsum Nostrum Vicarium Generalem Litteris Nos'ris die supra dicta datis nominavimus, ut ab hac ipsa Nostri discessus die usque ad reditum Nostrum vi-ces Nostras ipse gerat in omnibus, quae tamen episcopalem ordinem non requirunt, quaeque sine sacrorum oleorum usu exercentur.

Itaque universis et singulis Nostrarum Paroe-

**Numirea P. C. S. P. Caietan Liverotti
de Vicar general al Nostru.**

De oarece afacerile Eparhiei Noastre cer, ca să rămânem câtva timp înapără de hotarele acestei țări; și de oarece e datoria dregătoriei Noastre pastorale, ca să desemnăm pe un bărbat destoinic și cuminte, care în lipsa Noastră să conducă și să cârmuiască această Eparhie de Iași, Noi, cu auctoritatea încredințată-Ne de prea sfântul nostru Părinte Leon XIII, și cu a Noastră, am delegat la această slujbă încă din ziua de 1 (13) acestei luni Noembrie pe C. P. Caietan Liverotti, Misionar apostolic, și Administrator al parohiei Noastre Săbăoani, care Ni-a fost tovarăș credincios în amândouă vizitele pastorale făcute de Noi până acum, și a cărui destoinicie în tratarea afacerilor și cumințenie am experimentat-o încă de pe atunci; și pe el prin scrisoarea Noastră din ziua susamintită l'au numit Vicarul Nostru general, ca chiar din însăș această zi a plecării Noastre până la întoarcere, să ție locul Nostru în toate, afară numai de cele ce nu reclamă ordinul episcopal și care se exercită fără de întrebuintarea sfintelor untdelemnuri.

Așa dar în baza prezentei scrisori hotărâm

ciarum RR. PP. Administratoribus, ac caeteris Presbyteris omnibus Nostrae iurisdictioni subiectis tenore praesentium praecipimus, ac in virtute sanctae obedientiae mandamus, ut praedicto Reverendissimo P. M. Caietano Liverotti in Nostrum Vicarium Generalem ut supra a Nobis deputato ac constituto in omnibus, quae ad huiusmodi pertinent officium, praesto sint ac obediant sicut Nobis ipsis; ab eoque petant facultates absolvendi vel benedicendi, si quae necessariae sint, item dispensationes matrimoniales, et caetera omnia, pro quibus ad Nos recurrendum esset, ad ipsum denique mittant quidquid ad Nos transmittendum, donec de reditu Nostro in hanc Nostram Dioecesim certiores fiant.

Dum autem omnibus et singulis Presbyteris Nostrae iurisdictioni subiectis Benedictionem Pastoralem peramanter in Domino impertimur, ab ipsis enixe petimus, ut in orationibus suis, praecipue vero in sacrosancto Missae sacrificio, sine intermissione memoriam Nostri faciant.

Datum Iassii, ex Residentia Nostra Episcopali, die 30 Novembris 1889.

† **Fr. NICOLAUS IOSEPH**
EPISCOPUS IASSIENSIS

și poruncim în virtutea sfintei ascultări tuturor și fiecărui dintre CC. PP. Administratori ai parohiilor și tuturor celorlalți Părinți de sub jurisdicțiunea Noastră, să fie supuși și să asculte ca pe Noi înși-Ne pe prea C.P. Caietan Liverotti delegat și constituit, ca mai sus, de Vicar General al Nostru în toate cele, ce țin de o astfel de dregătorie; și dela el să ceară învoirile de a deslegă sau binecuvântă, dacă ar fi cumva vre-o nevoie, deasemenea dispensele de căsătorie, și toate cele, pentru cari ar trebui să se îndrepte la Noi; lui înfârșit să i se trimită orice ar trebui să Ne fie transmis Noi, până când vor fi încunoștiințați despre reîntoarcerea Noastră în această Eparhie.

În timp ce cu dragoste împărtășim în Domnul Binecuvântarea Noastră Pastorală tuturor și fiecărui Preot în parte, supuși jurisdicțiunii Noastre, cerem stăruiitor delă dânșii ca în rugăciunile lor, și mai cu seamă la jertfa sf. Liturghii neîncetat să-și aducă aminte de Noi.

S'a dat la Iași din Reședința Noastră Episcopală, în ziua de 30 Novembrie 1889.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

DECRET

cu privire la pomana liturghiilor manuale cetite.

Considerând că în Eparhia Noastră nu este uniformitate cu privire la pomana sau stipendiul liturghiilor manuale, stipendiu, ce credincioșii trebuie să'l plătească Preotului, căruia îi cer ca să'i spue una sau mai multe liturghii cetite;

Fiind de datoria Episcopului eparhiot, după prescripțiunile sfântului Sinod de Trento, de a veghiă, ca într'o materie așa de delicată să nu se introducă abusuri, și în acelaș timp fiind dreptul Episcopului de a hotărî un stipendiu potrivit pentru fiecare liturghie manuală cetită;

Ordonăm și decretăm cele următoare:

Art. 1. Pomana sau stipendiul pentru fiecare liturghie manuală cetită e hotărât de Noi pentru Eparhia Noastră întregă la un leu și cincizeci de bani.

Art. 2. De azi înainte rămâne aspru oprit tuturor și fiecărui Preot al Eparhiei Noastre de a primi dela credincioși pentru fiecare liturghie manuală cetită un stipendiu mai mic de cel hotărât de Noi în articolul precedent.

Art. 3. Rămâne deasemenea aspru oprit tuturor Preoților Eparhiei Noastre de a pretinde

sau de a cere în orice chip și sub orice cuvânt dela credincioși un stipendiu mai mare decât cel hotărât de Noi în articolul 1-iu pentru fiecare liturghie manuală cetită.

Art. 4. În cazul însă că credincioșii ar cere să li se spună una sau mai multe liturghii cetite cu îndatorirea ca acele liturghii să se cetiască sau într'un cias hotărât, sau în mai multe zile în șir fără întrerupere, Preotul va putea pretinde dela credincioși o pomană mai mare de un leu și cincizeci de bani pentru fiecare din asemenea liturghii.

Art. 5. Deasemenea fiecare Preot al Eparhiei Noastre va putea primi pentru fiecare liturghie cetită, deși cu totul liberă, adecă fără nici o altă îndatorire decât de a o citi în termen legal, orice stipendiu mai mare de un leu și cincizeci de bani dela acei credincioși, cari nesiliți, dela sine, și cu totul de bunăvoie i-ar oferi sau i-ar da o pomană mai mare.

Art. 6. Ori de câte ori ar cere trebuința Cucernicii Administratori ai Parohiilor Eparhiei Noastre vor face cunoscute parohianilor lor hotărârile acestui Decret al Nostru.

S'a dat în Reședința Noastră Episcopală din Iași în ziua de 10 Septembrie 1891.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

Num. 19.

Nuntium de obitu Cardinalis
IOANNIS SIMEONI

Praefecti S. C. de propaganda Fide.

R. P. Administrator Paroeciae.....

Moestissimo officio fungimur Paternitatem Tuam summo cum animi dolore certiore reddendi, die 14 huius mensis pie in Domino obiisse Em̃um. Card. Ioannem Simeoni, S. Congregationis de propaganda Fide Praefectum, qui eandem tot annis moderatus est ea prudentia, zelo, sollicitudine, quam elogium nullum exaequat. Quo vero debitum grati animi testimonium ei reddatur, qui amplificandae religioni tanto studio incubuit, Paternitati Tuae mandamus, ut, coadunatis in ecclesia fidelibus Tibi commissis, suffragiis precibusque apud Deum eius animam sublevare cures, siquid forte humani ei expiandum supersit.

Paternitatis Tuae

Iassii die 8to Ianuarii 1892.

addictissimus in Domino

† Fr. NICOLAUS IOSEPH
EPISCOPUS IASSIENSIS

Veste despre moartea Cardinalului
IOAN SIMEONI

Prefect Sf. C. de propaganda Fide.

C. P. Administrator al Parohiei.....

Imi îndeplinesc o prea tristă datorie, de a vesti Cucernicieii Tale cu cea mai mare durere de suflet, că în ziua de 14 a acestei luni a murit cu evlavie în Domnul Eminentă Sa Cardinalul **Ioan Simeoni**, Prefectul sf. Congregațiunii *de propaganda Fide*, care o cărmuise atâția ani cu o astfel de cumintenie, râvnă, grijă, că nu-l întrece nici o laudă. Ca să i se dea însă o mărturie de mulțumire lui, care cu atâta râvnă s'a dat răspândirii religiei, poruncim Cucernicieii Tale, ca, adunând în biserică pe credincioșii încredințați Sfinției Tale, să te îngrijești să ușurezi cu rugăciuni pe lângă Dumnezeu sufletul lui, dacă cumva i-ar fi rămas de ispășit ceva omenesc.

Al Cucernicieii Tale

Iași-8/20 Ianuarie 1892.

prea iubitor în Domnul

† **Fr. NICOLAE IOSIF**
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

No. 20.

Scrisoarea cu care se oprește o serbare în capela din Roman

C. P. Administrator al Parohiei din Săbăoani,

Am aflat că în Capela Noastră din Roman, care acuma e unită la Parohia din Săbăoani, se face de vre-o doisprezece ani încoace sărbarea numită a Invierii în Sâmbăta Mare, sara. Am aflat deosemena că spre a putea face numita serbare, introdusă acolo fără știrea Ordinariatului, deosebiți preoți, cari de doisprezece ani încoace au avut sub jurisdicția lor parohială numita Capelă din Roman, au lipsit de respectul datorit prea sfântului Sacrament al Altarului, sau transportându-l din biserica proprie parohială, sau lăsându-l pentru mai multe zile cu totul părăsit în numita Capelă.

Venind la cunoștința unor asemenea neorândueli, eu sunt dator a opri, și chiar opresc prin scrisoarea de față de a se mai urmă a face numita serbare în Capela din Roman.

Sfinția Voastră veți observă și vă veți îngriji să fie observată această a mea hotărâre, întemeiată pe legi bisericesti manifeste și foarte grave. Din inimă Vă salut și binecuvintez.

Iași, în 14 Martie 1892.

† **Fr. NICOLAE IOSIF**
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

Epistola pastorală către Clerul Eparhiot

despre

Iubileul Episcopal

AL S.S. PAPA LEON XIII

Iubiți Frați,

Știți prea bine, că Duminică 7 (19) Februarie a anului viitor 1893, se împlinesc 50 de ani de când prea sfântul nostru Părinte Papa Leon XIII a primit Consecrațiunea Episcopală. Este negreșit printr'un dar deosebit, că în timpuri așa de grele pentru Religione și pentru însăș Societatea civilă Pronia dumnezeiască a păstrat atâția ani viața prea scumpă a unui Pontifice așa de înțelept, apărător aprig al drepturilor Bisericei și al drepturilor Societăței împotriva tuturor celor mari și mici, cari nu ar voi să dea nici lui Dumnezeu, nici lui Cesar ceea ce datorește și lui Dumnezeu și lui Cesar. (*Matth. XXII, 21.*)

Deasemenea știți că toți Catolicii vrednici de numele ce'l poartă și de religiunea ce o mărturisesc, se pregătesc în toate țările lumii să serbeze cu cea mai mare solemnitățe posibilă acest nou Iubileu al Papei, să dea cu acest prilej

lumei încredute o dovadă nouă și strălucită a credinții lor neclintite, și lui Isus Hristos o mărturie nouă și strălucită de dragostea lor nebiruită, cinstindu-l, sărbătorindu-l și mărimdu-l pe dânsul în persoana Vicarului său pe pământ.

În sfârșit mai știți că cu catolicii se unesc a sărbători pe Leon XIII și cei ce nu au fericirea de a aparține Bisericii lui Isus Hristos, dar nu au pierdut sentimentul pentru ceea ce este cu adevărat drept și mare. Și nu trebuie să ne mirăm de aceasta, căci dacă ne gândim bine, vedem că sunt adevărate cele ce au fost spuse și scrise despre Leon XIII de unii Episcopi din Franța și Italia:

„Avem un soare de înțelepciune, un Papă sfânt! Nimene n'a cunoscut mai bine decât dânsul firea și trebuințele veacului nostru. El cu Evangelia în mână a dominat toate progresele, s'a îngrijit de toate trebuințele, a apărat dreptatea și a biruit nelegiuirea. Figura măreață a unui bătrân narmat care dictează legi și se impune fără a i se putea împotrivi puterile cele temute ale pământului și le pleacă la voința sa cea dreaptă și sfântă, trebuie să miște și să înflacăre toată inima, și să mărească în fiii săi emulațiunea de a i oferi ca răsplată orice mângâiere aleasă. Dărnicia lui generoasă de a revărsa spre folosul povăduirii și păstrării credinții, spre strălucirea cultului și ușurarea claselor muncitoare, toate câte i-au fost oferite din regiunile creștinești și necreștinești cu prilejul împlinirii de 50 de ani a vieții sale preoțești; răbdarea eroică cu care su-

feră strâmtorări și năcazuri pentru dragostea lui Isus Hristos și a Bisericii; tăria lui împotriva asalturilor vrăjmașilor săi celor neîmpăcați; frumuseța virtuților, care fac vrednică de iubire demnitatea lui cea supraomenească, toate acestea sunt pricinile care înboldesc orice suflet nobil să pregătească o altă solemnitate mai splendidă decât cea dela 31 Decembrie 1887. Toate epistolele lui pot fi admirate ca o minune de învățătură dumnezeiescului Mântuitor în teme ce îmbrățișează chestiunile cele mai arzătoare pentru binele Bisericii și Societății civile; și nici nu se poate spune cu câtă bucurie le-au lăudat dese ori cârmuitorii guvernelor, și cu câtă stimă le-au ținut ca model de guvern națiunile cele mari. Lui i se datorește sporirea ierarhiei bisericești, unde credința a fost reînființată și răspândită; lui i se datorește înaintarea științei, a literaturii, a artei, înființarea de Academii, Școale, Colegii, Observatorii astronomice, la Roma și în alte capitale ale lumii vechi și nouă. Geniul lui pacificator a împiedicat războaie, a domolit certe, a împăcat discordii, a salvat Regate și Republice de primejdii mari. Pentru care pricini trebuie să-l admirăm și să-l venerăm ca o slavă vie a Creștinismului, și ca pe omul cel mai mare al timpului său, și ca centrul tuturor năzuințelor celor frumoase ale fiilor lui Adam!“

Fără îndoială, Fraților și cooperatorilor prea iubiți, acestea sunt motivele ce îndeamnă pe catolicii lumii întregi a sărbători pe un Papă, care

considerat fiind chiar numai sub priviri omenești se impune respectului și venerațiunii tuturor pentru virtuțile sale și pentru înțelepciunea sa.

Catolicii Eparhiei Noastre, cari cu prilejul jubileului preotesc al lui Leon XIII au răspuns cu atâta dragoste la glasul Nostru, vor voi de sigur să se unească cu frații lor din lumea întreagă pentru a serbă apropiatul Jubileu Episcopal al aceluiaș prea sfânt Părinte. De aceea Ne adresăm către Voi, iubiți Frați, ca să le faceți cunoscută marea sărbătoare ce se pregătește în toată lumea spre a onora, venera și mângâia pre Părintele obștesc al credincioșilor în mijlocul atâtor necazuri. Indemnați așa dar pe parohianii voștri să facă pe cât le stă în putință, să dea și ei concurs la această demonstrațiune de dragoste fiască și cu adevărat creștinească. Faceți-le cunoscut, că Locțiitorul lui Isus Hristos așteaptă mai pre sus de toate dela fiii săi rugăciuni îmbelșugate, precum o spune el însuș în Enciclica sa din urmă *Magnae Dei Matris* dela 7 Septembrie a anului acestuia 1892. „Intr'adevăr, scrie Leon XIII, dela fiii Noștri a căror bunăvoință și devotament Ne este bine cunoscut, în loc de laude și serbări, așteptăm mai pre sus de toate (în anul iubilar al consacrațiunei Noastre Episcopale) mulțumiri solemne bunătății prea înalte a lui Dumnezeu, și rugăciuni fierbinți pentru Noi: și nimica nu Ne va putea îmbucură mai mult decât aceasta, adevă de a Ne dobândi cu rugăciunile lor, ca până când Ne mai rămâne

putere și viață, autoritate și grație, toate să folosească spre slava Bisericii, mai ales spre a readuce în sânul ei și spre a împăcă cu dânsa pe vrăjmași și pe cei rătăciți, cărora de mult timp le îndreptăm invitările Noastre pline de dragoste. Iar tuturor prea iubiților fiilor Noștri le dorim, ca din apropiata bucurie iubilară, dacă Dumnezeu Ne o va da, să culeagă roade îmbelșugate de dreptate, pace, prosperitate, sfințenie și de orice bine; aceasta o cerem pentru dânsii dela Dumnezeu cu inimă părintească“.

Pentru scopul acesta și pentruca între toți credincioșii noștri să fie unitate întru dovezile de dragoste ce voim a le da prea sfântului nostru Părinte, propunem și hotărâm următoarele:

I. Clerul și poporul sunt invitați a se rugă lui Dumnezeu într'un chip deosebit pentru Papa și pentru sfânta Biserică în timpul anului întreg al Iubileului Episcopal al lui Leon XIII.—Noi sfătuim mai cu samă ca în fiecare zi să se spună sf. Rozariu, sau cel puțin a treia parte dintr'însul. Toți cunosc predilecțiunea prea sfântului nostru Părinte pentru devoțiunea sfântului Rozariu, și marea încredere ce o are într'însa în nevoile cele mari ale Bisericii în vremile de acum. CC. PP. Administratori ai parohiilor să caute deci, ca în bisericile lor să se reciteze dese ori sf. Rozariu, și să nu se ostenească a îndemna pe parohianii lor, ca, mai cu samă până în ziua Iubileului Episcopal al prea sfântului nostru Părinte, fiecare să spună în toate zilele cel puțin a treia parte

din Rozariu, oferindu-l neprihănitei și pururea Fecioarei Maria după intențiunea lui Leon XIII.

II. Indemnăm pe toți CC. Preoți ai Eparhiei Noastre să aplice pentru Papa liturghia lor de sâmbătă, 6 (18) Februarie 1893.

III. Poruncim ca duminică 7 (19) Februarie 1893, ziua Jubileului Episcopal al prea sfântului nostru Părinte, în toate bisericile parohiale ale Eparhiei Noastre, după sfârșitul Liturghiei cântate, să se expună cu solemnitate prea sfântul Sacrament, și să se cânte versiculul: *Oremus pro Pontifice nostro Leone* cu răspulsul: *Dominus conservet eum etc.*, și cu **Oremus pro Papa**: să se cânte apoi *Te Deum* cu versiculele corespunzătoare și **Oremus pro gratiarum actione**, și în sfârșit, după ce se va fi cântat *Tantum ergo etc.*, să se dea poporului Binecuvântarea. În biserica Noastră Catedrală numitele rugăciuni vor fi precedate de Liturghia solemnă Pontificală.

IV. CC. PP. Administratori ai parohiilor vor lua măsurile ce le vor socoti mai potrivite, ca Jubileul Episcopal al prea sf. nostru Părinte Leon XIII să se serbeze și în bisericile filiale ale fiecărei parohii, în duminicile după 7 (19) Februarie.

V. CC. PP. Administratori ai parohiilor, după ce vor fi comunicat poporului obiectul acestei a Noastre Epistole, îl va îndemna să concureze cu o pomană pentru clădirea bisericii sfântului Ioachim, ce se zidește la Roma cu pomana culeasă în lumea întreagă tocmai spre amintirea Jubileului Episcopal al lui Leon XIII.

VI. CC. PP. Administratori ai parohiilor, după ce vor fi adunat în chipul ce'l vor crede mai bun numita pomană dela credincioși, o vor trimete împreună cu ofertele lor personale de-a dreptul la Noi nu mai târziu de 19 (31) Ianuarie 1893.

Siguri fiind, iubiți Frați, că atât Voi cât și credincioșii Noștri Vă veți întrece în râvnă spre a da această nouă dovadă de dragoste fiiască către prea sf. nostru Părinte Leon XIII, Vă dăm din toată inima Vouă și poporului încredințat Vouă Binecuvântarea Noastră Pastorală.

S'a dat în Reședința Episcopală din Iași, în duminica I a Adventului, 29 Noembrie 1892.

† **Fr. NICOLAE IOSIF**
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

Num. 22.

INDIRIZZO
A SUA SANTITÀ
LEONE PAPA XIII
IN OCCASIONE
DEL SUO GUIBILEO EPISCOPALE.

Beatissimo Padre,

Il misericordioso nostro Dio, che affligge e consola, che alle meste cose fa succedere le gioconde, che non lascia i suoi giusti nè tra tribolazioni, nè tra allegrezze continue, ma con ammirabile varietà tra avversità e prosperità fa trascorrere la loro vita, prepara a Voi e a tutta la Chiesa una nuova, grande e straordinaria consolazione tra i tanti dolori, onde con Voi è afflitta tutta la Chiesa. Ecco che a Voi martire del Vostro dovere apostolico Dio accorda la consolazione, di cui pochissimi Pontefici Romani hanno goduto, quella di celebrare il cinquantesimo anniversario della Vostra Consacrazione Episcopale, e di vedere che tutti i figli Vostri, i cattolici del mondo intero, che con Voi dividono i Vostri dolori per l'infernale persecuzione di cui siete fatto segno come Vicario di Gesù Cristo, con Voi oggi si

ADRESA
CĂTRE
S. S. PAPA LEON XIII
CU PRILEJUL
IUBILEULUI SĂU EPISCOPAL

Prea Sfinte Părinte,

Milostivul nostru Dumnezeu, care mânănește și mângâie, care face să urmeze lucruri vesele după cele triste, care nu lasă pe dreptii săi nici în necazuri, nici în bucurii continue, dar cu o varietate admirabilă face să se scurgă viața lor între împotrivire și fericire, Vă pregătește Vouă și la întreaga sa Biserică o nouă, mare și extraordinară mângâiere în mijlocul atâtor de mari dureri, de care e mânănită împreună cu Voi întreaga Biserică. Iată că Vouă martir al datoriei Voastre apostolice Dumnezeu Vă îngăduie mângâierea, de care s'au bucurat foarte puțini Pontifici Romani, aceea de a sărbători al 50-lea aniversar al Consecrațiunei Voastre Episcopale, și de a vedea că toți fiii Voștri, Catolicii lumii întregi, care împreună cu voi împărtășesc durerile Voastre din pricina prigonirei infernale a cărei țintă sunteți făcut ca

rallegnano della visibile protezione di Dio, che a Voi in florida vecchiaia conserva la vita a dispetto e a scorno degli inimici Vostri e della Chiesa.

Costoro non sanno, perchè non han fede, che il Papa vive sotto la protezione del Dio del cielo, e invano la storia di diciannove secoli di lotte e di trionfi cristiani ripete loro che il Papato non muore, nè può morire. Anzi essi, che col solo ed unico scopo di scristianare il mondo Vi hanno rapito la Vostra Roma, essi pensano ora di continuo come faranno per cancellare il nome stesso di Dio dalla terra, e non si avvegono che il loro desiderio, perchè desiderio di empi, perirà. O piuttosto l'empio lo vede a suo dispetto, epperò ne ha sdegno, digrigna i denti, freme e consuma dentro sè con la sua rabbia impotente contro la parola di Dio, che giammai non si cancella.

In questi tristissimi tempi Gesù Cristo ha suscitato Voi Suo Vicario sapientissimo e fortissimo contro questi empi, perchè li smascheriate, e confondiate con essi gl'inimici tutti della Chiesa; e Voi con la Vostra dottrina e col Vostro esempio da quindici anni combattete vittoriosamente l'errore, difendete energicamente l'oppresso, rivendicate incessantemente i conculcati diritti della giustizia, richiamate irresistibilmente i cristiani alla pratica della religione.— Vi ha oggi in tutto il mondo un sol cattolico, degno di questo nome, che non preghi, e che le sue orazioni non avvalori, interponendo presso il Salvatore nostro Dio l'intercessione potentissima di Maria e di

Locțiitor a lui Isus Hristos, împreună cu Voi aștăzi se bucură de vădita ocrotire a lui Dumnezeu, care în o înfloritoare bătrânețe Vă păstrează viața în ciuda și rușinea dușmanilor Voștri și ai Bisericei.

Aceștia nu știu, fiindcă nu au credință, că Papa trăește sub ocrotirea lui Dumnezeu al Cerului, și în zadar istoria a 19 secole de lupte și isbânzi creștinești le repetă că Papatul nu moare nici nu poate muri. Ba ei cari cu singurul și unicul scop de a descreștiniza lumea V'au răpit Roma Voastră, ei se gândesc acuma necontentit cum ar face să șteargă de pe pământ însăș numele lui Dumnezeu, și nu înțeleg că dorința lor, fiindcă e dorința nelegiuitorilor, va peri. O! de bună seamă, nelegiuitorul o vede spre ciuda lui și deaceea se'nfurie, scrâșnește dinții, se cutremură și se mânâncă în sine cu ura lui neputincioasă împotriva cuvântului lui Dumnezeu care nu se șterge niciodată.

În aceste prea triste vremuri Isus Hristos V'ales pe Voi Locțiitorul Său prea înțelept și prea plin de tărie împotriva acestor nelegiuitori, pentru ea să-i demascați și împreună cu ei să rușinați pe toți dușmanii Bisericii; și Voi cu învățătura Voastră, cu exemplu Vostru de 15 ani combateți cu isbândă eroarea, apărați cu energie pe cel apăsător, revendicați necontentit legile călcate în picioare ale dreptății, rechemați fără putință de opunere pe creștini la practicarea religiei.—E oare azi în întreaga lume un singur catolic, demn de a-

Giuseppe, secondo i Vostri ammaestramenti e il Vostro esempio? Vi ha oggi un sol cattolico, che, dai Vostri esempi animato e dai Vostri ammaestramenti istruito, non si senta rinfrancare il coraggio e consolare il cuore in mezzo alle lotte, che dobbiamo sostenere contro la potestà delle tenebre per la difesa della verità e della giustizia, della Chiesa e della stessa Società civile?

*Son queste le considerazioni, che infiammano di nuovo ed ardente amore per Voi, Beatissimo Padre, il sottoscritto Vescovo di Iassi, il suo Clero ed il suo Popolo. Epperò, nella prossima e gioconda ricorrenza del Vostro **Giubileo Episcopale**, non possiamo non unirvi ai cattolici del mondo intero per ringraziare Dio di avervi conservato al nostro amore filiale e pregarlo di prolungare per molti anni ancora la Vostra preziosa vita; per ringraziar Voi delle Vostre ammirabili Encicliche e degli splendidi esempi di tutte le virtù, con cui sostenete la nostra debolezza; per far sapere al mondo incredulo ed empio che noi siamo a Voi uniti di anima e di cuore, e che nessuna considerazione o forza umana ci potrà mai separare da Voi.*

*Una sola cosa ci affligge in questa lieta occasione, Beatissimo Padre, ed è che noi, essendo poveri, non possiamo, come i nostri fratelli cattolici di altri paesi, offerirvi ricchi doni per la Vostra festa. Pure ci è dolce offerirvi l'obolo del povero tra noi raccolto per concorrere all'erezione del tempio, che in onore di **S. Gioacchino** Vostro*

cest nume, care să nu se roage, și pe care rugăciunile sale să nu-l împuternicească, interpunând pe lângă Mântuitor, Dumnezeuul nostru, intervenția prea puternică a Mariei și a lui Iosif, după învățătura și pilda Voastră? E astăzi un singur catolic, care, însuflețit de exemplele Voastre și instruit cu învățăturile Voastre, să nu-și simtă curajul deslănțuit și să nu-și mângâie sufletul în mijlocul iuptelor, pe care trebuie să le susținem împotriva puterilor întunericului pentru apărarea adevărului și a dreptății, a Bisericii și a însăși Societății civile?

Aceste sunt considerațiunile, care înflăcăreză de o nuă și arzătoare iubire față de Voi, prea sfinte Părinte, pe subsemnatul Episcop de Iași, pe Clerul și Poporul său. Și de aceea, în apropiata și vesela sărbătoare a **Iubileului** Vostru **Episcopal** nu putem să nu ne unim cu catolicii lumii întregi pentru a mulțumi lui Dumnezeu că V'a păstrat dragostei noastre fiești și a-l ruga să prelungească mulți ani încă prețioasa Voastră viață; pentru a Vă mulțumi Vouă pentru admirabilele Voastre Enciclice și de mărețele pilde de orice soi de virtute, cu cari susțineți slăbiciunea noastră; pentru a face să știe lumea necredincioasă și nelegiuită, că noi cu inima și sufletul suntem uniți cu Voi, și că nici o considerație și putere omenească nu ne va putea separa vreodată de Voi.

Un singur lucru ne mânănește în această veselă ocazie, prea sfinte Părinte, și e că noi, fiind săraci, nu putem, ca frații noștri catolici din alte

*celeste Patrono si sta fabbricando nella Vostra Roma, e che dovrà ricordare ai posterì il Vostro **Giubileo Episcopale**. Noi mandiamo questa nostra povera offerta al R. Sig. abbate Antonio Brugidou, Direttore dell' Adorazione riparatrice internazionale, che con tanto zelo si adopera per la erezione del detto tempio monumentale.*

*Degnatevi, Beatissimo Padre, gradire questo tenue sì, ma caldo attestato del nostro amore filiale. Degnatevi ricordarvi di noi Vostri figli fedeli e dei nostri separati fratelli di Moldavia, che pur son figli Vostrì, nelle Vostre preghiere accette a Dio, massime quando nel faustissimo giorno del Vostro **Giubileo Episcopale** offrirete a Dio per tutta la Chiesa l'incruento Sacrificio. Degnatevi benedire insieme con questo Clero e Popolo anche colui, che, quantunque indegnissimo, Voi avete voluto eleggere primo Vescovo di questa nuova Diocesi di Iassi da Voi eretta, e che con tutto il cuore si protesta*

Di Vostra Santità

Iassi (Romania), festa della Cattedra Romana di S. Pietro, 18 (30) Gennaio 1893.

Umò devmò figlio e suddito

† Fr. NICOLA GIUSEPPE CAMILLI M. C.
VESCOVO DI IASSI

țări, să Vă oferim daruri bogate pentru sărbătoarea Voastră. Totuș ni e plăcut să Vă oferim obolul săracului strâns între noi pentru a conlucra la ridicarea templului, care e pe cale de a se zidi în Roma Voastră în onoarea **Sf. Ioachim**, Patronul Vostru ceresc, și care va trebui să amintească urmașilor **Iubileul** Vostru **Episcopal**. Noi trimitem acest sărac dar al nostru C. D. Anton Brigidou, directorul Adorațiunii ispășitoare internaționale, care se străduiește cu atâta râvnă pentru ridicarea numitului templu monumental.

Binevoiți, prea sfinte Părinte, să primiți această mică, dar caldă mărturie a dragostei noastre fiești. Binevoiți a Vă aminti de noi, credincioșii Voștri fii, și de frații noștri desbinați din Moldova, cari cu toate acestea tot sunt fiii Voștri, în rugăciunile Voastre plăcute lui Dumnezeu, mai cu seamă când în prea sărbătoreasca zi a **Iubileului** Vostru **Episcopal** veți oferi lui Dumnezeu pentru întreaga Biserică Jertfa neîncrutată. Binevoiți a binecuvântă împreună cu acest Cler și Popor și pe acela, pe care, deși nevrednic, Voi ați voit să-l alegeți cel dintăiu Episcop al acestei nouă Eparhii de Iași, înființată de Voi, și care cu tot sufletul se declară

Al Sanctității Voastre

Iași (România), în sărbătoarea Scaunului Roman al Sf. Petru, 18 (30) Ianuarie 1893.

prea smerit și devotat fiu și supus

† Fr. NICOLAE IOSIF CAMILLI M. C.
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

No. 23.

**Mulțumirile sfântului Părinte pentru darul înmănat
cu prilejul Iubileului Său Episcopal.**

Cucernice Părinte

Vă comunic următoarea epistolă a Eminenței Sale D. Cardinal Marian Rampolla del Tindaro, Secretar de Stat al sfântului nostru Părinte Leon XIII, și Vă rog să o cetiți credincioșilor parohiei ce Vă este încredințată.—Sunt sigur că văzând cu câtă bunăvoință părintească Locțiitorul lui Isus Hristos a primit dovada cea slabă a dragostei noastre fiiști către Dânsul cu prilejul Iubileului Său Episcopal, atât Cucernicia Voastră cât și credincioșii parohiei veți urma a Vă ruga lui Dumnezeu cu cea mai mare râvnă spre a ne păstră încă pentru mulți ani pe prea sf. nostru Părinte Papă Leon XIII.

Rugați-Vă deasemenea și pentru mine, care mă declar

al Cucerniciei Voastre

Iași, 3/15 Iulie 1893.

prea iubitor în Domnul

† **Fr. NICOLAE IOSIF**
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

Illmo e Rmo Signore,

Perdonerà la S. V. Illma e Rma, se nella immensa quantità d'indirizzi pervenuti al Santo Padre in occasione del Suo giubileo episcopale, non si è fin qui risposto a quello inviatogli il 30 dello scorso Gennaio dalla stessa S. V. in nome anche del Clero e dei fedeli di cotesta diocesi. Ora peraltro mi è grato significarle che le felicitazioni e i devoti sentimenti espressi nell'indirizzo medesimo tornarono accettissimi a Sua Santità, la quale m'incarica di ringraziarla nell'Augusto Suo nome e di parteciparle la benedizione apostolica, che con vivo affetto imparte a Lei non ch'è al Clero e fedeli anzidetti, e in modo speciale a coloro che nella menzionata circostanza offrirono il loro obolo per la costruzione della chiesa di S. Gioachino qui in Roma. Mentre con vero piacere eseguisco il venerato incarico, godo confermarmi con sincera stima

Di V. S. Illma e Rma

Roma 26 Giugno 1893.

Servitore

M. CARD. RAMPOLLA

MGR. NICOLA GIUSEPPE CAMILLI
VESCOVO DI IASSI

No. 12902.

Prea Luminate și Prea Cucernice Domn,

Veți ierta dacă în cantitatea imensă de adrese sosite prea sfântului nostru Părinte cu prilejul Iubileului Său episcopal, nu s'a răspuns până acum la adresa trimeasă de către Prea Sfinția Voastră în ziua de 30 Ianuarie trecut și în numele Clerului și al credincioșilor acelei Eparhii. Acuma însă sunt bucuros a Vă face cunoscut, că felicitările și sentimentele de devotament exprimate în acea adresă au fost foarte plăcute Sanctității Sale, care mă însărcinează a Vă mulțumi în numele Său cel August, și a Vă participă binecuvântarea apostolică ce V'o dă cu dragoste vie Prea Sfinției Voastre precum și Clerului și credincioșilor susnumiți, și în chip deosebit acelora cari în împrejurările pomenite au oferit banul lor pentru clădirea bisericii sfântului Ioachim aici în Roma.

Aducând la îndeplinire cu adevărată plăcere însărcinarea primită, mă bucur de a mă confirma cu sinceră stima

al Prea Sfinției Voastre Servitor

Roma 26 Iunie 1893.

Servitor

M. CARD. RAMPOLLA

Epistolă Pastorală despre Seminar

În capitolul al nouălea al Evangheliei celei dela Mateiu cetim că Isus *văzând noroadele, i s'a făcut milă de dânșii; căci erau supărați și lepădați ca oile ce n'au păstor*. Lui Isus i s'a făcut milă pentru relele duhovnicești ale popoului evreu, dintre cari cel mai mare a fost că era fără cârmuitor; fiindcă având păstori răi, precum erau urmașii cei stricați ai seminției preoțești, era mai rău decât dacă ar fi fost cu totul lipsiți de cârmuitori. *Atunci Isus zise ucenicilor săi: Secerișul este mult; iar lucrătorii puțini. Deci rugați pe Domnul secerișului ca să trimeată lucrători la secerișul său*¹⁾. Isus numește seceriș mulțimea acelor suflete părăsite de preoții cei nevrednici, care, sătoase fiind de a asculta cuvântul lui Dumnezeu, de a învăța adevărurile credinții și poruncile legii, trebuiau să intre în Biserica lui. „Deci rugați, zice ucenicilor săi, rugați pe Domnul secerișului ca să trimeată lucrători la secerișul său.“ Domnul secerișului este Dumnezeu, făcătorul și stăpânul cerului și pământului, al îngerilor și oamenilor. El singur poate trimete la atâtea suflete părăsite

1) Matth. IX, 36-38.

lucrători, adecă păstori și preoți credincioși: și preoți credincioși și vrednici nu sunt decât aceia pe care el îi trimete, precum este scris: *Nimeni singur nu și ia lui-și cinstea* (preoției), *ci cel chie-mai de Dumnezeu, ca și Aaron*¹⁾.

De câte ori, fraților și fiilor prea iubiți, considerând aceste cuvinte ale sfintei Evanghelii n'am avut eu milă de poporul încredințat mie! De câte ori cu strigăte puternice și cu lacrimi n'am produs lui Dumnezeu jertfa cea neîncrun-tată a sfintei Liturghii spre a'l ruga să trimeată el însăș lucrători cu adevărat apostolici și întru acest seceriș al său!

Deși vedeam bine că voi nu erați părăsiți cu totul, totuș vedeam și văd că numărul preoților e mic pentru trebuințele voastre, nepotrivit cu nu-mărul vostru, neîndestulător față cu împrăstia-rea voastră. Deaceea vă vedeam și eu, și vă văd ca niște oi fără păstor, puși în primejdia de a fi sfâșiati de lupi răpitori, adecă de toți aceia cari fie cu pilda lor cea rea, fie cu învățăturile lor cele stricate întind curse credinții voastre și ni-micesc moravurile voastre cele creștinești. La ve-derea atâtor primejdii în care vă aflați inima mea s'a umplut de milă părintească pentru voi, și glasul meu s'a mălțat până la Dumnezeu, spre a'i cere un număr mai mare de preoți învățați și credincioși, cari să vie întru ajutorul vostru.— Sunt într'adevăr câțiva ani că am compus eu în-sumi în latinește o rugăciune spre a cere dela

---

1) Hebr. V,4.

Dumnezeu lucrători apostolici pentru voi, rugăciune tradusă în rămânește și publicată în edițiunea a doua a Catechismului prescurtat al Eparhiei Noastre. Sunt câțiva ani de când cu scopul acesta de a vă dobândi lucrători apostolici am făcut pelerinagiul meu la Sanctuarul Madonei din Lourdes în Franța, și acolo unde Maica lui Dumnezeu nu încetează de trei zeci și cinci de ani a face în toate zilele minuni bătătoare la ochi, eu v'am încredințat pe toți ocrotirii sale de mamă, făgăduindu-i o frumoasă statuie pentru a o pune în Catedrala Noastră, de mi-ar fi dobândit dela Dumnezeu harul să am un cler apostolic. Sunt câțiva ani de când pentru a vă dobândi lucrători apostolici nu încetez de a fi aproape supărăcios Locțiitorului lui Isus Hristos, prea sfântului nostru Părinte Leon XIII, carele împreună cu mine e adânc mâhnit la vederea numărului celui mic al preoților în această Eparhie.

Prea sfântul Părinte, care vă iubește așa de mult, a căutat să mă mângâie în tot chipul, și pre când eram îngenunchiat la picioarele lui în una din atâtea audiențe, ce a binevoit a mi le acordă, mi-a arătat voința sa, că eu aș trebui să înființez un Seminar spre a formă un *Cler indigen*.

Voința Papei este voința lui Dumnezeu.— Deși sărac și lipsit de mijloacele trebuincioase, eu, binecuvântat și îmbărbătat de Papa, m'am pus la lucru: am cheltuit până la banul de pe urmă spre a dobândi lucrurile trebuincioase la întemeierea Seminarului, căruia i-am dat îndată

drept tată și patron pe sfântul Iosif, capul sfintei Familii din Nazaret, și la 29 Septembrie 1886 am putut avea mângâierea de a deschide Seminarul sfântului Iosif la trei tineri, cari cei dintâi s'au prezentat, și cari au rămas statornici până acuma în sfânta lor întreprindere. Acei trei tineri s'au înmulțit astăzi până la optsprezece, și cu toții îmi dau cea mai mare nădejde că într'ozii vor fi preoți vrednici și credincioși.

Dar voi înșivă vedeți, fraților și fiilor prea iubiți, că optsprezece Seminariști nu vor fi decât optsprezece preoți, dacă Dumnezeu cel milostiv le va da tuturor harul statorniciei, precum se pare că le-a dat tuturor harul chiemărei.—Acum ce vor putea face așa de puțini preoți în mijlocul a șasezeci și șase de mii o sută șasezeci și doi de catolici, câți sunteți după statistica făcută la 31 Decembrie 1892, împrăștiați în două sute patru zeci și patru de locuri, orașe și sate, ale acestei Eparhii ce se întinde peste toată țara Moldovei? Ar trebui prin urmare înmulțit numărul Seminariștilor spre a avea cu siguranță acel număr de preoți, care să fie potrivit cu nevoile voastre duhovnicești. Dar pentru aceasta e de trebuință ca suflete milostive și harnice să'mi vie într'ajutor cu pomenile lor.—Acum trei ani, eu nu m'am ostenit a cutrieră Italia, Franța, Belgia, Germania și Austria, și nu m'am rușinat a întinde mâna spre a cere pomană, cu care să îmbrac și să hrănesc pe Seminariștii mei. Am aflat inime compătimitoare cari s'au deschis la cuvîn-

tul meu, și mi-au dat oarecare pomană. Mai mult decât dela cei bogați, am adunat această pomană dela cei săraci, căci aceștia simțesc totdeauna mai multă compătimire la nevoile altora. Am plâns de înduioșare văzând, mai ales în Franța, săraci, cari mi-ar fi dat bucuros până la banul lor cel din urmă, dacă m'ar fi lăsat inima să'l primesc. Dar în mijlocul acestor mângâieri am trebuit deasemenea să sufăr mult și să plâng; fiindcă n'au fost puțini cei ce m'au alungat cu cuvinte aspre și insulte urâte, și nici n'au lipsit de aceia cari s'au purtat cu mine ca c'un înșelător. Dar eu, cu ajutorul harului dumnezeesc, am suferit toate, mulțumit de a aduna câțiva bani pentru iubiții mei Seminarisți, mulțumit de a putea urmări înainte cu o faptă bună începută așa de bine, și destinată pentru folosul vostru cel duhovnicesc și vecinic.

Și într'adevăr, în Seminar se formează preoții, adică oameni cari primind puterea preoțască se consfințesc cu totul și numai lui Dumnezeu pentru ca el să fie cunoscut, iubit și slujit; cari, avându-și sufletul plin de toate comorile duhovnicești, caută apoi să le verse în sufletele aproapelui lor, mai ales prin învățătura și administrațiunea sfintelor Sacramente; cari se consfințesc cu desăvârșire spre a sluji turma încredințată lor, învățând și călăuzând pe copii, sfătuind pe cei tineri și ținându-i între hotarele datoriei, arătând calea cea dreaptă celor ajunși la vrâsta bărbăției, și mângâind pe bătrâni a-

rătăndu-le Cerul, liniștindu-i împotriva grozii de moartea cea apropiată; cari, într'un cuvânt, în tot momentul vieții lor sunt și trebuie să fie îngrijați de interesele cele mai mari ale fraților lor, despre cari vorbesc neconținut lui Dumnezeu chiar în rugăciunile lor cele private, dar mai cu samă duminica și sărbătoarea, când prin învățături părintești și potrivite îndeamnă pe popor a uită puțin de grijele cele supărătoare ale vieții acesteia pentru a nu se gândi decât la vecinicie, când produc lui Dumnezeu pentru poporul lor cel iubit jertfa cea neîncruntată a liturghiei spre iertarea păcatelor, spre sfințirea sufletelor, pentru pacea și fericirea familiilor, pentru odihna credincioșilor răposați.

Eu nu am de trebuință, fraților și fiilor prea iubiți, a vă mai pune înaintea ochilor o icoană vouă cunoscută și de care vă interesați. Eu am dovadă despre aceasta în graba cu care voi îmi cereți un păstor nou, când moartea, sau trebuințele administrative vă lipsesc de preotul pe care-l aveți. Voi vă socotiți atunci ca niște orfani fără tată, și vă arătați cuprinși de o jale, care mânghește parohia întreagă.—Dar ce ar fi dacă această nenorocire, care până acuma n'a lovit de cât puține parohii dintre cele douăzeci și șase parohii existente, s'ar lăți asupra Eparhiei Noastre întregi?

Și totuș această nenorocire s'ar putea face obștească, sau cel puțin ar putea atinge cea mai mare parte din parohiile noastre, dacă, cum s'a

făcut până acuma, am pune nădejdea noastră numai în preoții cari ne pot veni din străinătate ca Misionari apostolici.

Trebue prin urmare ca voi cu mine împreună să ne ocupăm serios de a formă un Cler bun indigen, și îndestul de numeros potrivit cu nevoile voastre. La urma urmei nu se poate tăgădui, dar este vădit folosul mai mare de a avea un Cler *indigen* decât preoți străini, precum spunea prea bine pentru India marele Apostol al timpurilor din urmă sfântul Francisc Xaverie, și precum ne arată foarte înțelepțește prea sfântul nostru Părinte Leon XIII în Epistola sa Enciclică „*Ad extremas Orientis oras*“ dela 24 Iunie al anului curent 1893, scrisă tocmai cu scopul de a înființa în India Seminarii pentru a formă un Cler *indigen*.—Preotul indigen cunoaște pe deplin aplecările, caracterul, moravurile, destoinicia, istoria, limba poporului său, ceea ce nu e așa de ușor preoților străini, cari pentru aceasta rămân totdeauna străini țării ce nu este a lor. Preotul indigen nu poate fi bănuț în nici un chip de concetățeniei săi, cari, firește, se încred mai mult într'însul decât în străini; el, născut în țară, iubește țara sa chiar din pornire firească, și nu simțește acea boală ce se numește nostalgie, și care silește dese ori pe străini să părăsească o țară ce nu este a lor spre a se întoarce în patria proprie. Preotul indigen trăiește și moare mulțumit în țara sa, pentru care se jertfește mai bucuros: cetățean între cetățeniei săi, el iubește și

este iubit.—Dacă aruncăm o privire la istoria bisericească, vedem că Apostolii lui Isus Hristos, ori unde au înălțat crucea, au pus acolo Clerul *indigen*. Intre indigeni ei alegeau preoți, între indigeni ei alegeau chiar episcopi. „Aceasta a fost obiceiul introdus și urmat de cătră Apostoli, zice Leon XIII în susnumita Enciclică. Pontificii Romani nu au lipsit de a urmă pilda lor, și au poroncit bărbaților apostolici să și dea orice silință spre a alege clerul dintre indigeni oriunde comunitatea creștină ar fi în destul de numeroasă“. Ei bine, vă voi spune și eu cu Leon XIII: „Ceeace vedem că s'a făcut cu atâta folos dela începutul Bisericii, noi trebuie s'o păzim cu religiozitate“.

Din câte v'am spus până acuma, fraților și fiilor prea iubiți, voi puteți vedea folosul și chiar trebuința Seminarului întemeiat de mine. Într'însul își primesc educațiunea și instrucțiunea însăși fiii voștri nu numai în știință, în virtute și în dezvoltarea facultăților celor nobile cari formează pe om, pe cetățan și pe creștin; dar într'însul sunt formați și pregătiți mai pre sus de toate preoții voștri cei viitori, *români* în patria lor *română*.

Spre a ajunge la un asemenea scop nobil și sfânt de a vă da preoți indigeni, m'am îngrijit a alege profesori destoinici. Ei au consimțit să vie în Eparhia Noastră spre a-și consfinți viața la arta cea mai grea, după cum cu tot dreptul o judecă sfântul Ioan Crisostom¹⁾, adică de a

1) In cap. XVIII Matth. Hom. LX.

formă spiritele tinerimei pentru știința cea nedes-părțită de moravurile bune și de evlavie. Imi place a mai spune încă odată că până în ziua de astăzi tinerii noștri Seminariști se arată vrednici de învățătorii lor și răspund cu supunere și tărie la râvna lor. Un singur lucru mă îngrijește, fraților și fiilor prea iubiți, și anume că mijloacele bănești de care pot dispune nu răspund la lucrul întreprins de mine spre unicul vostru bine.

Deaceea cred că a venit timpul de a mă adresa de-a dreptul la inima voastră cea darnică, și de a vă cere să'mi veniți într'ajutor la această sfântă faptă, într'un cuvânt să'mi dați ajutor cu pomana voastră pentru a mări numărul actual al Seminariștilor Noștri, ceea ce este așa de trebuincios, după cum v'am arătat, sau cel puțin pentru ca numărul de acum să nu fie micșorat. Din partea mea îmi voi da toată silința și voi face orice jertfă; dar nu vă tăinuesc că de acum înainte mă aștept și la ajutorul vostru. Dați pomana ce o puteți da, fie numai câțiva bani, dar dați-o din inimă; *că pe dătătorul de bună voie iubește Dumnezeu*²⁾. Dumnezeu vă va înapoi însutit ceea ce veți da din dragoste către dânsul, ceea ce veți da pentru preoții lui cei viitori, cari la sfârșit sunt fiii voștri, sunt concetățenii voștri, și vor fi și păstorii voștri.

Eu mai cer nu numai pomana voastră, dar mai presus de toate și rugăciunile voastre, pen-

1) II. Cor. IX, 7.

truca Dumnezeu să binecuvinteze lucrul ce l-am întreprins pentru slava lui cea mai mare și pentru mântuirea voastră cea vecinică. Înălțați către Dumnezeu, fraților și fiilor prea iubiți, rugăciunile voastre cele fierbinți, pentruca el să dăruiască acestei Eparhii a Noastre preoți după inima sa; rugați-l pe dânsul, căci el este Domnul secerișului, ca să trimeată lucrători și la acest seceriș al său, pentru care a vărsat deasemenea Sângele său. Imi place a vă aminti cu acest prilej că sfânta Biserică a orânduit în timpul anului câteva zile, cari sunt consacrate într'un chip deosebit pentru aceste rugăciuni, și sunt așa numitele zile ale celor *Patru Timpuri*, când este poruncit și postul, spre a dobândi dela Dumnezeu harul de a avea preoți buni.

După cele spuse până acum, hotărâsc și poruncesc :

Art. 1. În toate parohiile și în fiecare duminică și sărbătoare Cucernicii Părinți Administratori vor spune împreună cu Poporul, înainte de a începe sfânta Liturghie, *Rugăciunea spre a cere lucrători apostolici*, ce o vor găsi în *Catechismului prescurtat*, și care este reprodușă la sfârșitul acestei Epistole Pastorale.

Art. 2. Cucernicii Părinți Administratori ai fiecărei parohii vor ceti poporului lor în zi de duminică sau sărbătoare această Epistolă Pastorală a Noastră, atât în biserica lor parohială cât și în fiecare din bisericile lor filiale.

Art. 3. Aceiași Cucernici Părinți Administra-

tori vor pune în fiecare din bisericile din cari se compune parohia lor câte o cutie bine închisă și sigură, în care credincioșii să și poată depune pomana lor. Pe această cutie va fi scris așa ca fiecare să poată ceti: „*Pomană pentru Seminar*“.

Art. 4. În sărbătoarea de Paști și de Crăciun (noaptea și ziua) a fiecărui an Cucernicii Părinți Administratori, după ce vor fi îndemnat pe popor să dea pomană pentru Seminar, ceea ce s'ar putea face și într'o duminică precedentă, se vor îngriji ca în biserică parohială în timpul sfintelor liturghii să facă o colectă publică pentru Seminarul Nostru. Aceeaș colectă se va face apoi în fiecare biserică filială a parohiei lor, după ce vor fi îndemnat pe popor, în duminicile sau sărbătorile ce urmează după Paști și Crăciun, când se vor duce întâiaș dată să săvârșească sfânta liturghie în bisericile lor filiale.

Art. 5. În fiecare an și îndată ce se vor fi făcut aceste colecte, atât după Paști cât și după Crăciun, fiecare Cucernic Părinte Administrator se va grăbi de a le trimete împreună cu pomana, menționată aparte, ce se va afla în cutiile susnumite, la Cucernicul Părinte Administrator al Parohiei Noastre din Iași.

Iată, Fraților și Fiilor prea iubiți, ceea ce am crezut că trebuie și pot hotărî în Domnul spre a vă da prilej a-mi da ajutorul vostru la un lucru, a cărui trebuință și folos veți ști fără îndoială a'l prețui. Din partea Mea nădăjduesc de sigur, că nu în deșert am cerut acest ajutor al vostru și am îndemnat inima voastră cea plină de dărnicie.

Deci, fraților, bucurați-vă, fiți desăvârșiți, mângâiați-vă, aceeaș cugetați, pace să aveți, și Dumnezeuul păcii și al dragostei va fi cu voi¹⁾, precum vă binecuvintez din inimă în Numele lui cel sfânt.

S'a dat în Reședința Noastră Episcopală din Iași, în sărbătoarea sfintei Ana, Maica prea sfintei Fecioare Maria, 26 Iulie 1893.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

---

1) II. Cor. XIII, 11.

ORATIO

ad petendos operarios apostolicos.

Domine Iesu Christe, qui dixisti discipulis tuis: Messis quidem multa, operarii autem pauci; rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam: respice de sanctuario tuo, et de excelso coelorum habitaculo, et vide quam multa quidem in regione hac sit messis, quam pauci vero operarii! Rogamus ergo te Dominum messis, ut mittas operarios et in hanc messem tuam magnam nimis. Memento, et ne obliviscaris, Domine, populi tui huius: etenim etiam pro ipso in patibulo crucis tradidisti in mortem animam tuam, et cum sceleratis reputatus es. Propter gloriam nominis tui te ergo quaesumus, Christe, Fili Dei vivi, ut tuis famulis, quos pretioso sanguine tuo redemisti, subvenias; et sacerdotes multos, qui ministri tui sint et mysteriorum Dei dispensatores fideles, tu ipse ad nos mittere digneris: Qui cum eodem Deo Patre et Spiritu sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum.—Amen.

Iassii, in pervigilio Nativitatis Deiparae die VII Septembris MDCCCLXXXIX.

Omnibus et singulis Nostrae Dioeceseos Christifidelibus Orationem supra dictam pie recitantibus indulgentiam quinquaginta dierum in singulas vices tribuimus.

† Fr. NICOLAUS IOSEPH
EPISCOPUS IASSIENSIS

RUGĂCIUNE

spre a cere lucrători apostolici.

Doamne Isuse Hristoase, care ai zis ucenicilor tăi: *Secerișul este mult, iar lucrătorii puțini; deci rugați pe Domnul secerișului, ca să trimeată lucrători la secerișul său*: caută din casa ta cea sfântă și din locuința cea înaltă a cerurilor, și vezi cât de mult e secerișul în această țară și cât de puțini sunt lucrătorii! Deaceea te rugăm pe tine, Domnul secerișului, ca să trimieți lucrători și în acest seceriș al tău prea mare. Amintește-ți, și nu uită, Doamne, pe acest popor al tău; căci și pentru dânsul ți-ai dat la moarte sufletul tău pe cruce și ai fost socotit cu cei fără delege. Pentru slava numelui tău, te rugăm dar, Hristoase, Fiul Dumnezeului celui viu, ca să ajuți robilor tăi, pe cari i-ai răscumpărat cu scump sângele tău, și să binevoești a ne trimite tu însuți preoți mulți, cari să fie slugi ale tale și împărțitori credincioși ai tainelor lui Dumnezeu: Tu carele, fiind Dumnezeu, viețuiești și împărățești cu acelaș Dumnezeu Tatăl și cu sfântul Duh în vecii vecilor. — Amin.

Iași, 7 Septembrie 1889.

Tuturor credincioșilor din Eparhia Noastră, cari vor spune cu evlavie rugăciunea aceasta, la acordăm în fiecare dată, câte o indulgență de 50 de zile.

† Fr. NICOLAE IOSIF
EPISCOPI CATOLICI DE IAȘI

Circulară cu prilejul încetărei holerei.

Vedeți, zice Domnul în Deuteronom (32, 39.) vedeți, că eu singur sunt, și nu este alt Dumnezeu afară de mine: eu voi uide și eu voi face viu; bate-voiu, și eu voi vindecă, și nu este cine să scoată din mâinile mele. Și într'adevăr, aceasta o voiește Dumnezeu de câte ori trimite pedepse obștești, ca noi să recunoaștem puterea lui cea părintească și drepturile ce le are asupra noastră, fapăturile sale, void el, când ne pedepsește, nu moartea noastră, dar întoarcerea noastră cea adevărată către dânsul, Dumnezeul și Tatăl nostru, după cum o amintiam credincioșilor Noștri în Epistola Pastorală publicată la 10 August al anului acestuia cu prilejul holerei*). Dumnezeu a învoit ca în lunile trecute grozava boală asiatică să izbucnească în mai multe locuri ale României și în însăș Eparhia Noastră; dar în acelaș timp a binecuvântat măsurile luate de Guvernul Țării împotriva holerei, și nu a permis ca cruda moarte să se lățească și să secere multe vieți. Printr'aceasta Dumnezeu a voit să ne dovedească înc'odată că,

---

*) Vezi această Epistolă Pastorală în vol. al III-lea unde e reproducă și adăogată.

pe când poate pedepsi păcatele oamenilor chiar și cu pedepse vremelnice când și cum voiește, nu uită de milostivirea sa cea nemărginită, care, dacă ne biciuiește, o face aceasta spre a ne îndemna la pocăință, spre a ne aduce la paza desevărsită a legii sale celei dumnezeiești. *El ne-a pedepsit pentru nedreptățile noastre, și el ne va mântui pentru milostivirea sa, zicea Tobia. De aceea luați aminte la ceea ce el a făcut cu noi, și lăudați-l pe dânsul cu frică și cutremur, și cu faptele voastre să cinstiți pe Regele veacurilor.* (Tob. 13, 5—6.)— Pentru aceasta considerând Noi că, fiind păziți de moarte, care ne amenința așa de aproape, suntem datori Noi înși-ne, preoții Noștri și toți credincioșii supuși Nouă a mulțimii lui Dumnezeu pentru milostivirea lui; după cum la ivirea holerei am îndemnat pe toți la rugăciune și pocăință, de asemenea acum, încetând boala, îndemnăm pe toți să mulțumească lui Dumnezeu.

Pentru care cuvânt

Poroncim și declarăm cele ce urmează:

1° În locul colectei *pro vitanda mortalitate*, de Noi poroncită prin numita Epistolă Pastorală a Noastră, toți Preoții Eparhiei Noastre vor spune la sfânta liturghie colecta *pro gratiarum actione* trei zile consecutive, și anume la 26, 27 și 28 a lunii curente a lui Noembrie.

2° Duminică, 28 Noembrie, în fie-care biserică parohială și în paraclisele Comunităților religioase se va espune cu solemnitate prea sfântul Sacrament în Ostensoriu, la vreme de vecernie, și se va cânta

imnul Te Deum etc. spre a mulțimi lui Dumnezeu că ne-a scăpat de boala holerei. Se va cânta apoi *Tantum ergo etc.*, și se va da poporului adunat Binecuvântarea cu prea sfântul Sacrament.

3° Cu ziua de 28 a lunii curentei Noembrie încetează în toată Eparhia Noastră dispensa de legile postului și abstinencei învoită de Noi în numele sfântului nostru Părinte Papa Leon XIII cu prezisa Noastră Epistolă Pastorală Art. 5., și începând cu aceeaș zi 28 Noembrie reîntră în deplină putere pentru toți credincioșii Noștri porunca bisericiască a abstinencei și postului.

Ne folosim de acest prilej spre a îndemna pe credincioșii Noștri să arăte lui Dumnezeu recunoștința lor pentru binefacerea primită, sfințind cu faptele de milostivire către aproapele și cu exercițiul tuturor celor-l-alte virtuți creștinești timpul cel sfânt al Adventului, care anul acesta începe tocmai duminică 28 Noembrie, spre a se pregăti la solemnitatea cea mare a Nașterii Domnului nostru Isus Hristos.

Această Circulară a Noastră va fi cetită poporului în timp oportun în fie-care Parohie de Cucernicii Părinți Administratori respectivi.

S'a dat în Reședința Noastră Episcopală din Iași în ziua de 2 Noembrie 1893.

† **Fr. NICOLAE IOSIF**
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

**Epistolă către G. P. Iosif Malinowski
cu prilejul unui recurs contra lui.**

Cucernice Părinte,

La 4/16 Noembrie curent s'au înfățișat înaintea mea trei inși cu totul necunoscuți mie, cari, după ce mi-au declarat că sunt polonezi de naționalitate și catolici de religie, iar *catolici buni*, și că ei vin ca *deputați ai întregii comunități catolice din Iași*, începură zicând că sunt nemulțumiți cu Cucernicia Ta, parohul lor, iar în cele din urmă lăsară în mânilor mele o foaie scrisă în care aș fi găsit expunerea cauzelor acestei drepte nemulțumiri și aș fi putut să recunosc necesitatea de a te depărta din funcțiunea parohială. Le spusei lor, că aș fi cercetat scrierea aceea într'un chip mai odihnit, și că, dacă te-aș găsi vinovat, n'aș fi lipsit de a te dojeni și chiar de a te pedepsi, precum n'aș fi lipsit de a te apăra și de a le da lor răspunsul cuvenit, dacă aflam că erai pârât numai pentru că ți-ai împlinit datoria.

Așa dar, când am început să cercetez documentul în chestiune, am găsit că eră iscălit de

una sută și nouă indivizi (109), iar nu mai mult, cari te părăsesc pe Cucernicia Ta că :

1. Ai oprit pe Polonezi de a cânta în ziua de sâmbătă 11/23 Septembrie 1893, în biserica mea Catedrală un cântec în limba poporului întru amintirea celei de-a doua împărțire a patriei lor ;

2. Că, în aceeaș zi, graba de a face să înceteze cântecul prezis te-a oprit de a păzi acea lege de liturghie care îndatorează pe preot de a îngenunchia trecând înaintea altarului unde se păstrează sf. Grijanie ;

3. Că, în acea ocazie, ai călcat respectul convenit pentru biserică ;

4. Că ai întrebuințat cu acelaș prilej, niște „vorbe aspre“, și că ai „ofensat personalmente cu vorbe grosolane mai multe persoane și un întreg popor“.

5. Că ai făcut a se isca o sfadă în biserică.

Din cauza acestor puncte de acuzație, pe cari eu le-am raportat aci cu toată exactitatea, cei ce au făcut recursul îmi cer „schimbarea Reverenției Sale Părintelui Malinowski din postul său“, adăogând : „pentru noi catolici, după un așa scandal provocat în biserică de preotul însuș nu putem avea respectul convenit față cu un astfel de preot“.

Nu ajunge atâta, căci Cucernicia Ta mai ești încărcat cu alte învinuiri, pe cari voi urma să le însemnez sub punctele următoare, după mersul recursului care, după ce arată de a fi la sfârșit, mai adaogă :

6. Că ai refuzat îngropăciunea bisericească unui anume Petre Smietanovici, fotograf la Roman, decedat în acest spital dela Sf. Spiridon fără ca să poată chiemă pe preot pentru a-i administra sfintele Taine, dar care 'și dăduse sufletul „cu cartea de rugăciuni în mână, — ceea ce dovedește“, observă recursul, „că a fost un bun creștin“.

7. Că ai refuzat îngropăciunea bisericească unui anume Hoch, decedat grabnic pe când urcă scările acestui spital, din cauză că: „nu s'a spus înaintea morții“ precum scrie recursul care mai adaogă: „însă întrebăm dacă e vina sa că moartea era spontanee?“

8. Că ai refuzat îngropăciunea bisericească lui Ioan Wodziczka, numai pentru „că a avut soția româncă“, „cu toate că a fost un bun catolic“.

9. Că ai refuzat îngropăciunea bisericească unui prunc abia născut al lui Francisc Bukezynski „sub cuvânt că n'a fost botezat“; însă, (conchide recursul), „Părintele Malinowski n'a luat seamă că nici timp nu era de a-l boteză“.

10. În fine ești acuzat de „reducerea limbilor naționale“ (vorbele sunt ale recursului) „nu numai în predici și în catechismul catolic, ci și în *Tatăl nostru*, introducând limba română“.

Drept concluzie, cei dela recurs îmi cer ca să le dau lor, „în ceea ce privește pe Rev. sa Părintele Malinowski, satisfacțiunea cerută (adică revocarea din funcțiunile parohiale), și totodată ca să le redau „idiomele naționale în biserică,

precum și în rugăciuni“, și isprăvesc zicându-mi: „în caz contrar vom fi siliți a merge cu plângerile noastre mai departe“.

Acestea sunt acuzațiile ce mi se fac, Cucernice Părinte, împotriva ta.

Spre a spune adevărul, nu trebuie însă a fi cineva profesor de teologie și de dreptul canonic pentru a le putea prețui cum se cade. Orice catolic care și-a învățat catechismul și nu l'a uitat, zărește că ele n'au nici o valoare, chiar dacă faptele aduse s'ar fi petrecut întocmai precum recursul le povestește. Dar și în caz de a fi toate adevărate, sau de a nu putea Cucernicia Ta să te desvinovățești, eu n'aș putea din parte-mi să știu nici o seamă de recursul în chestiune:

1. Pentru că el nu este un act original, ci numai o copie, care nu poate a-mi da nici o dovadă și cheazășie că persoanele subsemnate într'însul au pus într'adevăr iscălitura lor;

2. Pentru că, între cei subsemnați, găsesc pe niște băeți și fete cari, acum trei, doi și chiar numai un singur an, ședeau încă pe băncile școalelor noastre parohiale și a căror mărturisire nu se poate primi din lipsa de judecată într'o materie atât de serioasă;

3. Pentru că cei iscăliți sunt, în cea mai mare parte, niște oameni cari nu vin mai niciodată la biserică și nu-și împlinesc datoriile religioase, în cât mărturia lor, în materie de religie și în ocrotirea ei, nu poate să fie decât foarte bănuită;

4. Pentru că între cei iscăliți nu figurează nici

măcar un singur dintre catolicii oraşului care să fie de oarecare însemnătate în privinţa stării sociale;

5. În fine pentru că, pe când comunitatea catolică din Iaşi e alcătuită din felurite naţionalităţi (română, franceză, italiană, germană, ungrească, slovenească, boemă şi poloneză), printre cei subsemnaţi, întru cât arată pronumele, nu se găsesc decât puţini nemţi, iar ceilalţi nu sunt decât numai *polonezi*, căroră nu le-aş putea recunoaşte în nici un chip dreptul de a reprezenta numai ei comunitatea catolică din Iaşi şi de a vorbi în numele ei, ori cât arată ei de a pretinde aceasta, începând recursul cu neruşinata minciună: „Subsemnaţii, Catolici *din toate naţiunile* din parohia Iaşi“.

Neputând deci şi nefiind îndatorat de a ţineă cont de acest recurs, ca de o expresie a *întregii* comunităţi catolice din Iaşi, şi nici măcar ca de o expresie a celor 109 *subsemnaţi într'însul de o singură mână*, îmi place de a privi recursul însuş ca expresie personală a celor *trei pretinşi deputaţi* cari au venit să mi-l înfăţişeze.—Imi pare bine că d-lor îmi dau acest prilej de a vorbi; fiindcă era vreme într'adevăr ca Episcopul să facă a i se auzi glasul din partea aceloră dintre catolicii noştri cari nu sunt mulţumiţi *căzând că noi voim să se păzească legile cele prea sfinte ale Bisericii lui Hristos*.

Observ din capul locului cumcă cei trei pretinşi deputaţi cari, în ziua de 4/16 Noembrie cor.

au venit la mine trebuia într'adevăr să conteze pe deplina lor siguranță că eu nu-i cunoșteam personal; căci altfel ei n'ar fi îndrăznit nici într'un chip de a mi se înfățișa, afară numai de a fi pierdut cea din urmă rămășiță a rușinei. Eu însă n'am lipsit de a lua informațiuni despre persoanele lor, și astăzi sunt în stare de a spune cine sunt.—Cel d'întăiu este un concubinar; al doilea e evreu mai mult decât creștin, de oarece a susținut că i ajunge Vechiul Testament, neștiind ce să facă cu Testamentul Nou, adică cu Evanghelia lui Hristos; al treilea nu știe nici măcar *Tatăl nostru* sau *Crezul*; iar tustrei nu calcă mai niciodată pela biserică, și niciodată nu se apropie de sfintele Taine, fie măcar odată pe an la Paști, după porunca Bisericii.

Adevărat este că al doilea din aceștia a vroit a mă face să cred cum că dumnealui, *care nu știe ce face din Noul Testament* își îndeplinise porunca pascală în anul acesta; este însă lucru sigur că nu s'a grijit în această parohie a sa, precum prescriu legile bisericești; prin urmare, sau că a mințit, sau că, apropiindu-se de sfintele Taine într'o altă parohie, n'a îndeplinit porunca, încât sunt îndreptățit a spune că nici în anul de față el n'a păzit legea Bisericii. De altmintrelea domnul acesta niciodată nu se vede la biserică.

Este deasemenea adevărat că al treilea domn a tăgăduit de a nu știe *Tatăl nostru* și *Crezul*, și că eu, socotind să fie vorba de o altă persoană, l'am crezut pe cuvânt; însă luînd apoi informa-

țiile cuvenite, trebuie să repet că este vorba tocmai de dumniului, care într'o împrejurare solemnă, fiind îndatorat să reciteze *Tatăl nostru* și *Crezul*, n'a fost în stare s'o facă nici măcar în limba proprie poloneză, și ceru ertare zicând că uitase. De altmintrelea nici domnul acesta nu vine mai niciodată la biserică, iar când vine ca excepție, nu rămâne decât numai puține minute, astfel în cât e lucru sigur că nici într'o vreme nu satisface greaua datorie de a ascultă sfânta Liturghie în toate duminicile și sărbătorile poruncite.

Acum acești trei *buni catolici* ar vroi să mă facă să cred, așa cum au îndrăznit a mi-o spune, că tocmai ei au fost delegați de *întreaga* comunitate catolică din Iași întru a-mi înfățișa un recurs care dovedește numai neștiința lor cea colosală în ale religiei.

Se citește într'o carte din vechiul Testament că niște oameni vicleni și înrăutățiți, nesuferind ca regele Darie să onoreze cu prietenia sa pe prorocul Daniel, căutau vr'un prilej de a-i întinde curse spre a-l înegri pe lângă rege; însă, ori cât să fi căutat ei, nimic nu găseau, pentru că Daniel era credincios și depărtat de orice vină și bănuială: *Și au zis: Nu vom afla asupra lui Daniel vină fără numai pentru legea Dumnezeului lui.*—Și într'adevăr alt nimic nu găsiră spre a învinui pe sfântul proroc decât numai că el nesocotea legea și datinele naționale pentru a păzi legea Dumnezeului său¹⁾.

1) Dan. cap. VI.

Această faptă din vechiul Testament mi-a revenit în minte când am citit recursul împotriva Cucerniciei Tale, pe care mi l'au adus acești trei *buni catolici*. Și într'adevăr despre ce te învinovățesc dumnealor? Te învinovățesc că ai nesocotit datinele lor naționale, ca să păzești legea lui Dumnezeu și a Bisericii lui Isus Hristos.

Cu acest prilej 'mi aduc aminte încă o faptă povestită nouă, nu în Testamentul vechiu, ci în Testamentul nou, și anume în Evangelia sfântului Marcu. Cărturarii și Fariseii zărind pe unii din ucenicii lui Isus Hristos cari luau mâncarea fără de a-și spăla mai întâiu mânilor, după datina națională, întrebă pe Invățătorul lor: *Pentruce ucenicii tăi nu umblă după așezământul bătrânilor, ci cu mânilor nespălate mânâncă pâine? Isus răspunzând a zis lor: Bine a prorocit Isaia pentru voi fățarnicilor, precum este scris: Poporul acesta cu buzele mă cinsteste, iar inima lor departe stă dela mine. Și înzădar mă cinstesc învățând învățături și porunci omenesti: Că lăsând porunca lui Dumnezeu, țineți așezământul bătrânilor... Și zicea lor: Bine lepădați porunca lui Dumnezeu ca să păziți așezământul vostru¹⁾.*

Tocmai astfel se întâmplă lucrul cu recursul ce mi s'a înfățișat împotriva Ta, Cucernice Părinte.—In sâmbăta de 11/23 Septembrie, câțiva catolici polonezi se crezură îndreptățiți a călca legea bisericească prin cântarea unui imn în limba națională în interiorul Catedralei mele, fără să

1) Marc. VII, 2—9.

fi supus mai înainte imnul acela la revisia și incuviințarea mea, fără să fi cerut și dobândit voia cuvenită dela autoritatea competentă, după cum e prescris. Acum, pentru că Cucernicia Ta, aducându-ți aminte de lege, ai vrut să se păzească impunând tăcere acelora cari o călcau, ești învinovățit că ai lucrat în contra nu știu cărui datine *naționale*, care în orice caz, în Eparhia mea, se împotriviă prescripțiunilor Bisericii și dreptului meu, oricare să fi fost obiceiul deosebit introdus, precum se zice, în Polonia. Cucernicia Ta ai fi fost din contra vinovat și demn de dojană, dacă ai fi urmat altfel.

Insă recursul celor trei preținși *deputați* și *catolici buni* ne spune că, în ocaziunea aceea, Cucernicia Ta n'ai îngenunchiat, precum *preotul* trebuie s'o facă, înaintea altarului. Răspund eu că, dacă aceasta chiar s'ar fi întâmplat într'adevăr, lucrul ți se ierta, fiindcă, dacă erai grăbit, graba nu era din lipsa de respect pentru cele sfinte, ci din trebuința de a împiedică profanarea pe care chiar dumnealor se apucaseră s'o facă din biserică. Oh! nu sunt cumva tocmai aceștia din numărul oamenilor, cari știu să zărească firicelul de păiu în ochiul fratelui lor, iar grinda care 'i orbește pe ei nu știu s'o privească? Despre fățarnicii aceștia spune Isus Hristos: *Fățarnice! scoate întâiu bârna din ochiul tău. și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău*¹⁾.

1) Matth. VII, 5.

Știu aceștia că există o lege a Bisericii care prescrie îngenunchierea de câte ori trece cineva înaintea sf. Grižanii, chiar dacă e închisă în altar; să admirați însă înțelepciunea lor de farisei! ei spun că legea aceiaș îndatorează pe preoți, pe când în realitate ea îndatorează *pe toți credincioșii*, preoți și mireni, bărbați și femei, regi și supuși, oricine ar fi¹⁾.

Însă, adaugă recursul că în acea ocazie Cucernicia Ta ai arătat lipsă de respect pentru biserică. Eu răspund că se cere un grad oarecare de curaj, sau mai bine de nerușinare, spre a ridica o asemenea acuzație împotriva Cucerniciei Tale, pe când fapta dovedește numai că ai vrut să împedici profanarea locului sfânt, precum se apucaseră de a o săvârși cei dela recurs călcând o lege bisericească. Dar ce ar fi spus aceștia dacă, înflăcărat de o râvnă sfântă, te-ai fi văzut luîndu-te după pilda lui Isus Hristos, care luând mai multe bucăți de frânghie și făcându-și un biciu din ele, gonì din biserică dela Ierusalim pe profanatori?²⁾

Este însă și ceva mai rău. În ocazia aceea Cucernicia Ta ai fi întrebuintat vorbe aspre și grosolane și ai fi ofensat mai multe persoane, ba chiar un popor întreg. Acestea cei trei pretinși *deputați* și *catolici buni* vor putea s'o spună oamenilor cari nu te cunosc, nu însă mie care tră-

1) Vezi legea aceasta reputată din partea mea în marele *Catechism pentru catolicii din Moldova*. Iași 1885. pag. 71 în Notă.

2) Ioan, II, 14—15.

esc împreună cu Cucernicia Ta de peste unsprezece ani. Eu știu că în acea ocazie te-ai mărginit să reamintești celor de față datoriile lor creștinești, și că i-ai înștiințat cumcă le vorbiai, ca Parohul lor, în numele lui Isus Hristos.—Să admitem chiar că Cucernicia Ta, îndemnat de râvnă, ai fi întrebuițat oarecare vorbă mai aspră: eu sunt sigur că nu i-ai tratat pe dânșii astfel precum meritau și prea mult din cauza obrăzniciei lor și a călcării oricărui drept pe care și-o permiteau în Catedrala mea.

Ce ar fi zis acești delicați dacă Cucernicia Ta, cunoscând viața lor cea puțin creștinească, sau care nu e creștinească de fel, i-ai fi tratat de fățarnici și ai fi întrebuițat cu dânșii același limbajiu, nu prea blând, pe care 'l întrebuiță Isus Hristos cu cărturarii și fariseii? *Vai vouă Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că zeciniți izma, merarul, și chininul, și ați lăsat cele mai grele ale legii, judecata, mila, și credința... Vai vouă Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că curățiți partea cea din afară a paharului și a blidului, iar din lăuntru sunt pline de răpire și de nedreptate... Vai vouă Cărturarilor și Fariseilor fățarnici! că vă asemănați mormânturilor celor văruite, care din afară se arată frumoase, iar din lăuntru sunt pline de oasele morților și de toată necurăția... Șerpi, pui de năpârcei, cum veți scăpa de judecata geenii?¹⁾*

Iată cum vorbește Isus Hristos față cu toți

1) Matth. XXIII, 23--33.

acea cari, și în ziua de astăzi, îmbrăcând ca și Fariseii mantia evlaviei, și ținându-se de unele apucături religioase de din afară, cari nimic nu coastă patimilor omenești, calcă legea și sunt plini de corupere și de păcate. Dar Cucernicia Ta n'ai întrebuițat un asemenea limbajiu, ci te ai mărginit de a aminti legea și datoriile creștinești față cu niște oameni cari în mare parte nu vin la biserică mai niciodată ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu. Și dacă unui *concupinar public*, care în loc de a se ascunde din rușinea vieții sale nelegiuite, își permitea de a-ți da lecțiuni, Cucernicia Ta ai răspuns că mai bine ar fi făcut de ar fi căutat de conștiința sa legându-se în căsătorie legiuită, alt nimic n'ai făcut decât a-ți împlini datoria de păstor; și eu nu înțeleg într'adevăr în ce chip prin aceasta ai fi putut să ofensezi pe cineva. Cei ce te acuză că prin aceasta „ai ofensat personalmente cu vorbe grosolane (*sic*) pe mai multe persoane și un întreg popor“, trebuie să fie atât de neștiutori într'ale religii, cu toate că au pretenția de a te învăța pe Cucernicia Ta, de a mă învăța și pe mine, și poate de a învăța chiar pe Papă, încât n'au cunoscut cumcă Cucernicia Ta nu făcuseși decât a pune în lucrare porunca Apostolului Pavel, care impune preotului ca să dojenească *în public* pe aceia cari *în public* păcătuiesc. **Pe cei ce greșesc înaintea tuturor muștră-i, ca și ceilalți frică să aibă**¹⁾.

1) I. Tim. V, 20.

Prea bine deci ai făcut în ocaziunea aceea de a dojeni *în public* pe acel concubinar *public*, fiindcă printre catolicii noștri din Iași nu se mai încearcă groaza cuvenită de astfel de păcătoși, și unii chiar îi cinstesc ducându-se pela casele lor și șezând cu dânșii la aceeaș masă, ca și cum sf. Pavel, sau spre a zice mai bine, însuș Dumnezeu n'ar porunci prin gura Apostolului că trebuie a fugi din conviețuirea acestora, cari prin vieața lor cea prea ticăloasă necinstesc numele de creștin: *Dacă vreunul numindu-se frate va fi curvar... cu unul ca acesta nici să mâncați* ¹⁾.

Mă mir însă de fățărnicia și nerușinarea acuzatorilor Cucerniciei Tale, cari ar vroi a te face să treci de insultător pe Cucernicia Ta, care te aflai insultat de ei într'o biserică obștească, pe când te aflai în exercițiu funcțiunilor parohiale, pe când Cucernicia Ta 'ți făceai simpla datorie dojenind pe profanatorii lăcașului sfânt și vorbindu-le lor în numele lui Dumnezeu.

Din ceeace precede rezultă învederat că al cincilea punct de acuzare, adică de a fi făcut a se iscă o sfadă în biserică, arată în toată urâciunea lui spiritul de ură ce însuflețește pe calomniatorii Cucerniciei Tale.

Aceștia te urăsc pentrucă au văzut în chipul cel mai neîndoios cumcă Cucernicia Ta ești un preot care niciodată nu se va îndupleca să calce sau să lase să se calce legile cele prea-

1) I. Cor. V, II.

sfinte ale lui Dumnezeu și ale Bisericii spre hătârul ori cui. Aceștia te urăsc pentru că văd, că, în exercitarea sfântului minister preotesc, și mai ales în predicațiunea ta, nu cauți să le plăci lor și să te faci vrednic de a lor aprobare, de a lor laudă, ci numai să-i plăci lui Dumnezeu, împlinindu-ți datoria și repetând împreună cu sf. Pavel: *Că de a'și plăcea încă oamenilor, n'ași fi slugă lui Hristos*¹⁾. Aceștia te urăsc pentru că te văd neprihănit la purtare: *Intru care se minunează, căci nu vă adunați voi la aceiaș turburare a curviei, hulind*²⁾.

Dacă ai căută din contra să le plăci lor, închizând cel puțin un ochiu, dacă nu pe amândoi, față cu viața lor necreștinească; dacă te-ai însoți cu dânșii, acoperind și desvinovățind, încalea prin prezența Cucerniciei Tale, neorânduile lor; dacă ai fi un preot care și-a uitat sfânta chemare, sau care a căzut așa jos încât nu se mai îngrozește de a da *sfânta câinilor* și de a *lepădă mărgăritarii* săi *înaintea porcilor*³⁾, oh, atunci nu mi-ar cere aceștia de sigur ca să te scot din funcțiunile parohiale; și nici n'ar sprijini, ca niște fățarnici adevărați, cererea lor cea nedreaptă spunându'mi că nu te mai vroesc drept păstorul lor, „pentru că noi catolici, după un așa scandal, provocat în biserică de însuș un preot, nu putem avea respectul cuvenit față cu un astfel de preot“.

1) Galat. I, 10.—2) I. Petr. IV, 4.—3) Matth. VII, 6.

Ei bine! dacă acești catolici atât de delicați cari subț acest pretext bătător la ochi, ar voi să-și dea *aparența evlaviei, iar puterea ei tăgăduind*¹⁾, și să treacă aproape drept oameni coprinși de râvnă pentru cinstea lui Dumnezeu, *pe care cu cuvântul mărturisesc că'l știu iar cu faptele îl tăgăduesc*²⁾, nu vor mai putea a se încrede în Cucernica Ta, numai pentru că ești un preot fără cusur; să afle ei toți că eu, Episcopul Cucerniciei Tale, am în tine o încredere desăvârșită, tocmai pentru că *ești un preot fără cusur*. Aceasta va fi de ajuns pentru a liniști pe toți catolicii cei adevărați din această parohie, pentru a le însuflă încredere și respectul ce-meriți pentru purtarea ta cea fără prihană și pe care ei sunt datori a-ți-l purta ca unui demn păstor al lor.

Să venim acum la cercetarea celorlalte cinci puncte de acuzațiuni. Cele patru d'întăiu se referă toate la refuzul de îngropăciune bisericească.

Din capul locului este bine a reaminti că Biserica a decretat *cinstea* îngropăciunii religioase *pentru fiii ei*, adică pentru creștinii cari, nu numai că au priimit botezul, ba încă au trăit după credința și legea-lui Isus Hristos, sau cel puțin s'au pocăit cum se cuvine mai înainte de a muri, dacă cumva au avut nenorocirea de a păcătui. — Orice om care raționează va găsi că lucrul acesta e foarte drept. — Dacă însă lucrul

1) II. Tim. III, 5.—2) Tit. I, 16.

acesta e drept, nedrept ar fi, după cum se vede apriat, a pretinde ca Biserica să cinstească după moarte pe aceia cari o au desprețuit, nesocotit, necinstit în tot timpul vieții lor, pe aceia cari, nici măcar în ceasul morții, nu s'au împăcat cu Dumnezeu prin pocăință. — Am pretinde oare ca Biserica catolică, această societate cu totul desăvârșită, întemeiată de Fiul însuș al lui Dumnezeu, să fie mai puțin decât orice societate omenească care se respectează? Care este cea societate omenească vrednică de respect, care să acorde onorurile sale aceloră dintre membrii ei cari nu-i păzesc legile și o necinstesc prin reaua lor purtare? — Admițând deci, așa precum trebuie să admitem, că îngroparea bisericească este o *cinste* adusă din partea Bisericii creștinilor celor buni, și plecând dela dreptul principiu că o asemenea cinste n'are să se acorde creștinilor celor răi, decedați fără semne sigure de pocăință, Biserica lui Hristos a hotărât însăș în canoanele sale cari sunt aceia căroră *cu tot dreptul* trebuie să se țagăduască *onorurile* îngropăciunii religioase.

Aceștia sunt păgânii; evreii și necredincioșii; ereticii și părtinatorii lor; cei ce s'au lepădat de credință și schismaticii; catolicii cei excomunicați într'un chip public; cei anume supuși la interdict; sinucigașii, de n'ar fi cumva nebuni cunoscuți, sau de n'ar fi dat semne învederate de pocăință mai înainte de a-și da sufletul; cei ce mor în duel, chiar de ar fi avut vremea de a se

pocăi mai înainte de moarte; păcătoșii cei publici, dintre cari mai ales concubinarii, dacă mor fără pocăință; aceia cari nu s'au spovedit odată pe an, cel puțin, și nu s'au grijit la Paște, și mor fără de a-și fi împlinit datoria; în fine pruncii cari au murit fără să fi primit botezul. — Astfel este legea cea dreaptă a Bisericii în ceea ce privește îngropăciunea creștină.

Acum, a pretinde ca un preot catolic, care nu și-a pierdut credința și nu privește preoția ca o curată afacere de meserie, să calce legea aceasta, este a pretinde ca el să se facă trădător al datoriei. Un preot care s'ar înjosi până la o asemenea netrebnicie, ar fi degradat în ochii tuturor și ar merita disprețul obștesc. Și într'adevăr el n'ar fi decât *un fel de comediant*, care pentru *câțiva gologani*, pentru un codru de pâne, pentru *a se feri de supărări*, pentru a nu-și face dușmani pe inimicii lui Hristos, ar târâ în noroiu religia cea prea sfântă și curată a lui Isus Hristos. Ce ar face el în chipul acesta decât numai a necinsti și pe Dumnezeu, și pe Isus Hristos și pe Biserică, cinstind prin îngroparea creștinească pe aceea cari, nici în viață, nici în moarte, n'au ascultat de Dumnezeu, de Isus Hristos, de Biserică? Iar cum ar putea el întrebuintă *cu seriozitate* ceremoniile și rugile Bisericii pentru cine a trăit și murit fără pocăință?

Totuș aceasta este ceea ce ar pretinde dela Cucernicia Ta cei trei pretinși *deputați și catolici buni*, cari te învinovătesc că ai tăgăduit onoru-

rile îngropăciunii bisericesti celor patru răposați amintiți în recursul lor.

Să cercetăm faptele, începând dela cea din urmă, adică dela cazul pruncului lui Francisc Bukczynski.

Pruncul acesta s'a *născut mort*, precum tatăl însuș a venit să vestească *îndată* acest oficiu parohial, tot cerând pentru el îngropăciunea bisericască, și precum tot dânsul, la 2 Noembrie curent, a mai confirmat în prezența mai multor persoane la cimitirul *Eternitatea* din orașul acesta.—Cei trei prețiși *deputați* au mințit deci când au afirmat în recursul lor, că pruncul acesta se născuse *viu*, ceea ce ne îndreptățește cel puțin a bănuî, că nu cumva iscăliturile aflate în copia recursului ce mi s'a înfățișat, ar fi născocite de dânsii, afară numai de ar putea ei să dovedească că Francisc Bukczynski ar fi un *caraghios* adevărat. Și într'adevăr cum să credem că însuș el, căruia Cucernicia Ta ai arătat și explicat legea Bisericii, unde se tăgăduiește îngroparea religioasă pruncilor ce s'au născut morți, și prin urmare nebotezați, să fie iscălit apoi recursul acesta, în care ți se face o vină dintr'un asemenea refuz de îngropare, ca și cum ți-ai fi călcat datoria, și în care se încredințează că pruncul s'a născut *viu*? Insă, chiar dacă pruncul Bukczynski s'ar fi născut viu într'adevăr, dacă el a murit mai înainte de a fi putut să se boteze, el tot trebuiă să fie lipsit de îngroparea bisericască, care se acordă numai creștinilor,

fiindcă creștin nu este cine n'a priimit încă botezul. — Cei trei pretinși *deputați* ne fac deci să râdem și arată adâncă lor neștiință într'ale religiei tocmai pe când își dau aerul de a-ți face lecția Cucerniciei Tale, căci n'au rușine de a scrie în recursul lor: „Părintele Malinowski a refuzat să îngroape copilul sub cuvânt că n'a fost botezat; *însă n'a luat în seamă că nici timp n'a fost de a-l boteza*“. Dacă ai fi știut, că printre catolicii din Iași s'ar găsi într'o zi niște teologi așa adânci și niște canoniști așa învățați, ai fi putut a-ți cruța osteneala de a merge să-ți isprăvești studiile la Universitatea de Innsbruck!

Acuzatorii Cucerniciei Tale nu arată mai puțină ignoranță și rea credință în ceea ce privește cazul îngropării refuzate lui Ioan Wodziczka, căruia îi dau mărturia că „a fost un bun catolic“. Nu pentru că soția lui era o româncă i-ai refuzat lui Wodziczka îngropăciunea creștinească, precum spune printr'o minciună recusul; ci pentru că era un creștin foarte rău, care niciodată nu dăduse un semn de religiositate, care se încercase chiar de a batjocori Biserica și de a o înșelă într'o materie foarte gravă, numai puține luni mai înainte de a se hoinăvi, și care muri cum trăise fără de a fi făcut pocăința cuvenită.

Mai avem de cercetat două cazuri de refuz al îngropării bisericesti, și anume cazul unui oarecare Hoch și al lui Petre Smietanovici. Ii am lăsat într'adins la sfârșit pentru că aceste două cazuri îmi dau prilejul de a aminti o poruncă

dată de Isus Hristos către toți credincioșii, adică porunca de a primi Trupul și Sângele său sub forma sfintei Grijanii sub pedeapsa de a fi lipsiți de viața cea adevărată, care este viața harului dumnezeesc pe acest pământ și viața gloriei în Raiu. Dându-ne porunca aceasta ca să ne pătrundem bine de toată gravitatea ei, a voit să o însoțească prin jurământul său zicând: *Amin, amin grăesc vouă: de nu veți mânca trupul Fiului omului și de nu veți bea sângele lui nu veți avea viață întru voi.* Iar pentru a nu lăsa nici o nedumerire asupra înțelesului cuvintelor sale, adăogă îndată: *Cela ce mănâncă trupul meu, și bea sângele meu are viață vecinică și eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi¹⁾.*

Biserica, căreia însuș Isus Hristos a încredințat depositul învățaturii sale, și căreia numai ei a dat autoritatea cea infalibilă de a o tălmăci și de a o explică, a declarat că această poruncă dumnezească îndatorează pe toți credincioșii ajunși în vârsta judecării mai de multe ori în timpul vieții și în boalele cele grele, când este primejdie de moarte. Și fiindcă moartea trebuie să se privească din partea celui credincios drept trecerea dela timp la eternitate, Grijania ce se dă celor bolnavi cari se află în primejdie de moarte, și-a luat în limbajul creștinesc numele de *Viatic*, ceea ce însemnează provizia cea trebuincioasă cu care creștinul se gătește pen-

1) Ioan. VI, 64—65.

tru călătoria cea înfricoșată ce o are de făcut prin moarte, ca să se reîntoarcă din surghiunul acesta în patria cerească. Numele *viatic* vine dela *via* (cale) și dela merindele și alte lucruri trebuincioase pe cari călătorul cel cuminte le ia cu sine pentru a se hrăni pe drum. Drept aceea scrie sfântul doctor Toma: „Intru cât această sfântă Taină (a Grijanii) închipuește posesiunea lui Dumnezeu pe care o vom avea în Patrie, ea se denumește Viatic, pentru că ne înlesnește călătoria prin care ne ducem acolo“¹⁾.

Această lege a Bisericii despre Grijania ce au s'o primească toți aceia cari se află în primejdie de moarte, a trecut până într'atâta în obiceiurile credincioșilor, încât e cunoscută de toți. Nu se găsește nici un creștin adevărat care să nu se simtă îndatorat și să nu dorească sau să nu voiască a primi Viaticul mai nainte de a muri. Alt nimic prin urmare nu voiu spune despre legea aceasta și despre această datorie, și trec mai bine la amintirea legii bisericesti în privința îndatoririi fiecărui catolic de a se comunica mai de multe ori în timpul vieții.

Nu încape nici o îndoială că Biserica dorește fierbinte de ași vedeà pe toți fiii grijindu-se adesea, cât mai des e cu putință, și luându-se după creștinii din cele d'întăiu timpuri, despre cari se citește că erau așteptând *întru învățătura Apostolilor, și întru împărtășirea și întru frângerea pâinii și întru rugăciune*²⁾.

1) III. p. quaest. 73, art. 4, în corpore;—2) Act. Apostol. II, 42.

Cu toate acestea, Biserica n'a vrut să-i îndatoreze a se griji toate zilele, sau prea des; însă ca să se împlinească porunca lui Isus Hristos, ea a declarat că orice credincios, ajuns în vârstă de a putea judeca și admis de preotul propriu la împărtășirea sfintelor Taine, are datoria riguroasă de a se griji *cel puțin* odată pe an. Afară de aceasta, ea a hotărât și vremea în care orice creștin are să-și împlinească o asemenea datorie și a fixat pentru aceasta timpul Paștelui, pentru că în acest timp Isus Hristos a înființat Taina sfintei Grijanii. Spre dovadă, iată vestitul Decret al Soborului de Lateran IV., care spune: „Orice credincios de ambele sexe, ajungând în vârsta judecății, să-și spovedească cu sfințenie toate păcatele, cel puțin odată pe an....., primind cu toată evlavia Taina sf. Grijanii, cel puțin la Paști..... Altfel să 'i se oprească în viață de a intra la biserică, iar la moarte să fie el lipsit de îngropăciunea creștinească“¹⁾. Această lege este întărită de Soborul Tridentin prin Canonul următor: „Dacă va tăgădui cineva că toți creștinii și fiecare din ei, ajungând în vârsta judecății, nu sunt îndatorați în fiecare an, cel puțin la Paști, a se griji după porunca sfintei Mame Biserici, blestemat să fie“²⁾.

Ca această lege prea sfântă a Grijanii de Paști să fie păzită din partea creștinilor parohiei de Iași, între cari vedeam cu cea mai mare du-

1) In cap. *omnis utriusque*, XII de poenit. et remiss. — 2) Sess. XIII, can. 9.

rere că eră uitată aproape de tot, am făcut și fac a se publica de mai mulți ani, atât la predici ținute în limba *românească*, cât și în ceie ținute *nemțește și leșește*, Decretul cel de mai sus al Soborului de Lateran, împreună cu Canonul Soborului Tridentin. — Inșă cine vine să asculte cuvântul lui Dumnezeu? Vin oare catolicii polonezi, cel puțin atunci când predica este în limba lor națională? Răposatul Păr. Chvala, care totuș predica în limba poloneză, se plângea că are să predice numai pentru *șapte babe*. — Oricum să fie, catolicii noștri nu pot să spună că în parohia aceasta nu li s'a reamintit legea Bisericii, lege întemeiată pe o poruncă formală dată de însuș Isus Hristos.

Dacă aplicăm acum legea în chestiune la răposatul Hoch, oricine va putea să constate că trebuiă să i se tăgăduiască îngropăciunea creștinească, 1) pentru că nu îplinea porunca pascală, precum se recunoscū îndată ce s'a anunțat moartea lui acestui oficiu parohial; 2) pentru că lovit de o boală prea grea cu primejdia de moarte, pentru care intra la spitalul acesta ca să se supună unei operații chirurgicale foarte anevoioase, și fiind prin urmare obligat de a primi mai înainte sfintele Taine, el nu'și dete nici o grijă de aceasta. Dacă el, surprins de o moarte *spontanee*, cum spune recursul, trebui să se înfățișeze nepregătit la tribunalul cel înfricoșat al vecinicului Judecător, aceasta a fost de sigur cu vina lui, oricât să creadă în contrar autorii cei

învățați ai recursului, iar Cucernicia Ta, cinstite Părinte, n'ai făcut decât să împlinești legea Bisericii refuzându-i onorurile îngropăciunii creștine, cu toată mânia ce ți-o arătară aceia cari, *împotriva oricărui drept*, pretindeau dela Cucernicia Ta îngropăciunea aceea.

Tot așa trebuie să zicem despre Petre Smietanovici din Roman. Acesta, după ce intrase la 10 Martie din anul curent în acest spital dela sf. Spiridon pentru a se căuta de o boală socotită incurabilă, precum e cancerul, muri acolo o lună de zile mai în urmă, adică la 10 Aprilie, precum rezultă din No. 595 al jurnalului din acest spital. Cercetările ce le-am făcut a se întreprinde la Roman din partea preotului care are grija catolicilor de acolo, nu arată întru nimic că Smietanovici, precum afirmă recursul, s'ar fi spovedit în acel oraș mai înainte de a veni să moară la Iași: s'a constatat din contra, și cu toată siguranța, că el nu s'a grijit nici odată. Și nici nu e de crezut ceace mai afirmă autorii recursului, că adică Smietanovici, care fiind fotograf, trebuiă neapărat să vorbească românește (bine ori rău nu face nimic) cu mușterii, n'ar fi știut românește nici până a face să-l înțaleagă cineva din acest spital ca să se aducă vr'un preot. În ce chip se întreține el cu slugile *române* ale spitalului pentru celelalte trebuințe ale sale? Le vorbiă oare *leșește*?—Inșă, chiar admitând ca Smietanovici să nu fi știut nici măcar un singur cuvânt românesc, nu putea oare să roage pe vr'un

compatriot de a te aduce pe Cucernicia Ta, cu care însuș dumnealui vorbise leșește cu un an mai înainte aici la Iași? Au doară să credem că nici atâta nu era în stare să facă, pentru că nici unul din compatrioți nu l-au vizitat vreodată *în cursul unei luni întregi*? Totuș e de crezut că vre-un patriot trebuie să fi fost lângă cel bolnav, *încaile* în ziua cea de pe urmă a vieții sale pentru a vedea să moară cu o carte în mână și pentru a putea spune că cartea aceea, scrisă de sigur în limbă poloneză, eră o carte de rugăciune.—Minciuna aci din partea recurenților este învederată și ei știu că au mințit: pe lângă aceasta, nu numai că ei se arată neștiutori într'ale religiei, ci încă necredincioși și nelegiuți, când scriu că Smietanovici, „necunoscând limba română, n'a putut să se înțeleagă cu nimenea, și astfel a murit fără de a se putea spovedi (iar celelalte sf. Taine, Viaticul—Maslul, unde le lasă acești *buni catolici*?); *însă a murit cu cartea de rugăciuni în mână, ceea ce dovedește că a fost un bun creștin*“

Vai! cât de jos s'au scoborât acești *buni catolici*! și cum arată că au pierdut orice bun simț *creștinesc*! — Ar fi aproape de crezut că aceștia, vorbind despre moartea lui Smietanovici, și-au propus drept pildă moartea, întru nimic creștinească, a eroului din *Misérables*. Însă Victor Hugo cel puțin n'a avut pretenția de a face să treacă drept *creștin bun* pe eroul romanului său. Totuș îl face să moară cu Crucifixul înaintea ochilor, ceea ce însemnează ceva mai mult

și mai bun decât o carte cu nu știu ce rugăciuni între mâini.

Spre a încheia răspunsul meu la acușările recursului cari privesc îngropăciunea bisericească, îmi place de a aminti tuturoră că creștinul care dorește a se mântui și a fi cinstit de Biserică după moarte prin îngropăciunea religioasă, trebuie să păzească în timpul vieții poruncile, iar toate poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii aceleiași; iar dacă a avut nenorocirea de a păcătui, trebuie să se pocăească, reîmpăcându-se cu Dumnezeu și cu Biserica, iar nu adormind în păcate; fiindcă el nu știe, și nici nu poate să știe dacă va avea vremea necesară pentru a se spovedi, de a face pocăință mai înainte de moarte, mai înainte de a se înfățișă la tribunalul lui Isus Hristos pentru a da seamă despre vieța întreagă. — Acesta este singurul și cel mai sigur chip de a trăi și de a muri ca un creștin adevărat.

Acelora însă căroră aceste adevăruri nu le plac și ne chiamă pe noi *netoleranți*, am să reamintesc cumcă însuș Dumnezeu îndreptează către cei păcătoși, către cei cu inimă împietrită cari se îndărătnicesc în păcatul lor și în răutăciunea lor, aceste înfricoșate dar drepte amenințări: *Că am strigat și nu m'ați ascultat, și am întins mâna mea, și n'ați luat aminte; ci ați defăimat sfaturile mele, și n'ați luat aminte certările mele; pentru aceea și eu voi râde de pierirea voastră, și mă voi bucura când va veni vouă pierzarea. Și când va năvăli asupra voastră*

fără de veste nevoe, și va veni moartea asemenea vișorului, și când va veni vouă necazuri, sau când va veni vouă peirea: atunci mă veți chema, și eu nu voi auzi pe voi: căutamă-vor cei răi și nu mă vor afla: că au urât înțelepciunea și frica Domnului n'au ales, nici au voit să ia aminte sfaturile mele și au batjocorit muștrările mele¹⁾.

Cei dela recurs, împreună cu toți aceia cari fac intoleranți pe preotul catolic și pe Biserica lui Isus Hristos, gândească-se puțin la aceste amănări dumnezeiești și folosească-se de ele până este vreme; fiindcă oricine le va fi desprețuit, va trebui negreșit să încerce, îndată după moarte, cumcă într'adevăr *înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu*²⁾, în mâinile lui Dumnezeu, care trăește în veci, care poate în veci să pedepsească și care într'adevăr pedepsește în veci pe cei păcătoși cari se îndărătnicesc și nu fac pocăință. Ce le-ar folosi lor rugăciunile liturgice ale preotului și îngropăciunea bisericească, fie măcar că s'ar găsi un preot nevrednic care ar voi să primească rolul *cel serios* de comediant? Psalmurile unui asemenea preot și însoțirea cadavrelor de către el la înmormântare putear'ar oare să le scoată sufletele din iad? Niciodată!

Așa dar voi spune către toți împreună cu Apostolul Pavel; *Nu vă amăgiți: Dumnezeu nu*

1) Prov. I, 24—30.—2) Hebr. X, 31.

se batjocorește; că ce va sămăni omul, aceea va și secera după moartea sa, căci cel ce le seamănă în trupul său, din trup va secera stricăciune, iar cel ce seamănă întru duhul, din duh va secera viață vecinică¹).

Rămâne de cercetat, Cucernice Părinte, acuzarea cea din urmă îndreptată în contra ta, că adică Cucernicia Ta, nu numai la predici și la catechism, ci încă la *Tatăl nostru*, ai introdus limba românească, sacrificând limbele naționale întrebuintate de catolicii noștri.

Acuzarea aceasta, care în gândul celor trei *deputați*, este poate ținta cea de căpetenie a recursului, de nu cea singură, este 1) o calomnie curată, în cece te privește pe Cucernicia Ta; și 2) este o nedreptate adevărată față cu catolicii din *opt nații deosebite* cari formează parohia de Iași.

Mai înainte de toate, acuzarea aceasta este o curată calomnie față cu Cucernicia Ta. — Eu sunt care am vrut și poruncit că, în acele dumineci și sărbători (erau cele mai numeroase și solemnele), **în cari predecesorul Cucerniciei Tale nu predica nici într'o limbă**, să se predice de aci înainte *în limba românească*. Eu sunt care trebuind, în calitatea de Episcop, să dau textul catechismului eparhial, l'am dat *românește*, luându-mă de altmintrelea în această privință după exemplul prea sfințiților Vicari Apostolici, cari

1) Galat. VI, 7, 8.

și-au tipărit catechismul lor pentru catolicii din Moldova tot românește. Eu sunt care am vroit ca recitarea sfântului Rozariu, prescrisă de sfântul nostru Părinte Leon XIII, să se facă românește, cu scopul ca ai noștri catolici din diferitele naționalități să fie în stare de a lua parte la dânsa, astfel fiind voința Papei, precum am explicat în Epistola mea Pastorală No. 15 dela 17 (29) Septembrie 1889, Disp. III*). Dacă cei dela recurs vorbind despre *Tatăl nostru* în românește, nu se refer la această faptă a Rozarului, eu nu știu într'adevăr ce au vrut să zică, și poate nici ei nu știu, cu atât mai mult că unul din dumnealor, precum spusei, nu știe *Tatăl nostru* nici măcar *în limba sa proprie polonă*.

Acuzarea aceasta este însă și o învederată nedreptate față cu toți catolicii *de felurite limbi*, cari formează parohia de Iași. — E lucru sigur că catolicii din deosebitele națiuni cari vin să se așeze în Iași, vin pentru a-și câștiga pâinea lor, fie exercitând meseriile, fie ocupându-se cu profesiunile liberale. Acum, toți aceștia trebuie neapărat, și ca o condiție *sine qua non*, să învețe și să cunoască limba țării unde trăesc. Și într'adevăr, nu cu ajutorul limbii lor *părintești*, ci numai cu al limbii *române*, pot ei să trateze și să se înțeleagă cu *Românii*. Limba românească devine deci, vrând nevrând, organul *comun* al tuturor catolicilor cari trăesc aici, oricare ar fi na-

*) Vezi prezentul volum pag. 210.

țiunea căreia ei aparțin. — În Iași avem, pe cât se știe, niște catolici *de opt limbi deosebite*. Ce s'ar întâmplă dacă preotul, în instrucțiunile religioase ținute la biserică, ar întrebuiță, în locul româneștei, pe care toți o înțăleg, una sau două limbi străine, bună-oară cea nemțească și cea leșească, precum făcea predecesorul Cucerniciei Tale? S'ar întâmpla, precum s'a și întâmplat pe timpul acestui predecesor, că toți ceilalți catolici ai parohiei, cari nu sunt nici germani, nici polonezi, ar fi osândiți să nu asculte niciodată cuvântul lui Dumnezeu și să rămână totdeauna lipsiți de instrucția religioasă. Aceasta însă ar fi o nedreptate învederată. Intrebuițând din contra limba românească, orice catolic care trăește în țară, oricare să fie naționalitatea lui, oricare să-i fie limba părintească, înțelege prea bine ceea ce spune preotul la biserică, și poate să se folosească de predicile lui și de învățăturile lui. În chipul acesta nimenea nu e nedreptățit, și nici nu pot catolicii dintr'o naționalitate oarecare să se plângă cu dreptate zicând că preotul în instrucțiunile și predicile sale preferă, pe lângă limba lor, limba uneia sau alteia dintre fracțiunile de catolici, și că din pricina aceasta, adică pentru că predicile sunt într'o limbă neînțeleasă de ei, nu mai pot să asculte cuvântul dumnezeesc, nici să-și învețe datoriile lor religioase.— Cine nu vede câtă dreptate ar avea catolicii aceștia? Toți au acelaș drept de a ascultă instrucțiunea religioasă făcută de preot în biserică, pen-

tru că toții au *aceiaș datorie de a învăța*.—Acum întreb: Preotul, spre a îndestulă mândria națională a unei fracții de catolici, fi-va dator de a nemulțumi pe toți ceilalți? Sau, putea-va să încuviințeze ca o fracție din catolici să asuprească pe toți ceilalți? Sau, în fine, trebui-va ca el să propoveduească în toate limbile feluritelor fracții de catolici cari alcătuesc parohia, spre a 'i mulțumi pe toți și a nu nemulțumi pe nimeni?—Dar tocmai scopul acesta de a mulțumi pe toți și de a nu nemulțumi pe nimeni se obține întrebuintând la predici o limbă *comună și înțeleasă de toți*, iar aceasta este limba țării, *limba românească*. Orb este cine n'o vede!—Niciodată deci nu se va întâmpla ca, pentru a mă conforma cu cererea celor trei preinși *deputați* de a desființa întrebuintarea limbei românești la predicatie, spre a nu întrebuinta decât numai limba lor națională, eu să mă fac părtaș de a lor nedreptate și asupra al celorlalți catolici din parohia aceasta, printre cari nu lipsesc *cetățenii români*. S'ar pretinde oare ca să silesc împreună cu ceilalți catolici și pe acești cetățeni români, *cari trăesc în țara lor proprie*, sau să nu mai asculte cuvântul lui Dumnezeu sau să înșețe mai 'nainte limba *poloneză*?

De altmintrelea nu va fi de prisos a reaminti aici că, într'un curs de veacuri, în această biserică de Iași, întemeiată pe la 1370 de Voevodul Lațcu al Moldovei, s'a predicat în limba românească, și că predecesorul Cucerniciei Tale a fost acela care și-a permis de a înlătura *limba țării*, co-

mună tuturoră și înțeleasă de toți, pentru a o înlocui cu limba *poloneză*, înțeleasă numai de o porție de catolici. Nimic nou n'am făcut deci readucând limba românească la predici și la instrucțiunile religioase; am înlăturat numai o nedreptate evidentă și am rechemat vechia întrebuințare a limbii acesteia.

Eu însă n'am alungat pentru aceasta întrebuințarea celorlalte limbi, și am lăsat ca alți preoți, de câte ori i-am avut la dispoziție, să predice *nemțește* și *leșește*. — Dar ce s'a întâmplat? S'a întâmplat un lucru care învederează ce sunt niște catolici de ai noștri, atât de zeloși pentru întrebuințarea la predici a limbii lor naționale. Când au început să audă că preotul care predică în limba lor proprie, nu se mai mulțumiă cu vorbe de clacă, ca în alte vremuri nu prea depărtate, ci combătea patimile și vițiurile, amintia dreptatea lui Dumnezeu, vorbiă despre iad și eternitatea iadului, propoveduia într'un cuvânt învățătura cea curată a lui Isus Hristos, astfel precum are s'o vestească un preot care crede și pune în lucrare ceea ce spune altora, acești patrioți zeloși, au început a se plânge despre acest soi nou de predici făcute *în limba lor proprie*, și în cele din urmă n'au mai venit să le asculte. — Nu este dar **limba românească** ceea ce nu le place acestora, lor nu le place **învățătura lui Isus Hristos**, iar învățătura aceasta nu le va plăcea nici într'o limbă în care s'ar propune. Robii patimilor proprii vreau să trăească

liniștiți în păcatul lor, nu vreau să simțã re-mușcãri, pentrucã nu vreau sã-și schimbe viața. *Cel nelegiuit*, spune sfântul rege David, *n'a vrut sã priceapã, ca sã facã bine*¹⁾, ceeace însemneazã cã cel pãcãtos nu vrea sã asculte, nu vrea sã învețe, nu vrea sã fie informat de îndatoririle sale, nu vrea sã știe ceeace are sã facã fațã cu Dumnezeu și cu aproapele nostru, tocmai pentrucã el are de gãnd sã urmeze cu nedreptatea sa și nu vrea sã-și pãrãseascã pãcatul întorcându-se la Dumnezeu.

Iatã pentrue oamenii aceștia niciodatã nu se spovedesc, deși ar putea s'o facã chiar în limba lor *pãrinteascã*. Aci nu încape nici o scuzã; ei nu pot tãgãdui cã au fost și sunt la Iași niște preoți cari puteau și pot sã le auzã spovada în limba *polonezã*. Pentrucã dar nu s'au spovedit, pentrucã nu se spovedesc? Este pentrucã ar trebui sã-și schimbe felul de viațã, sã lase pãcatul, sã îndrepte vițitul, sã trãeascã înfrãnați, sau sã se uneascã în cãsãtorie legitimã, sã îndrepte nedreptãțile fãcute altuia, fie în privința onoarei, fie în privința averii, sã pãzeascã într'un cuvânt poruncile, iar toate poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii lui. Acum e tocmai aceasta ceeace nu vor sã facã, și totuș pretind și sã fãlesc cã sunt **catolici buni!** *Cel nelegiuit n'a vrut sã priceapã ca sã facã bine.*

Iatã pentrucã se supãrã aceștia împotriva

1) Ps. XXXV, 3.

preotului care *cutează* să le amintească, fie și în limba lor națională, adevărurile cele strașnice, dar sfinte, ale credinții catolice. Iată pentru ce murmură în contra predicații ce se ține astăzi în biserica mea Catedrală, și se leagă de nevinovata limbă românească pentru a nu mărturisii că urăsc adevărul propovedit. — Foarte nimerit ai putea, Cucernice Părinte, să le spui lor în privința aceasta ceea ce spunea Isus Hristos către Jidovi: *Pentru ce glasul meu nu-l cunoașteți? Căci nu puteți să auziți cuvântul meu; căci nu puteți și nu voiți să îmbrățișați din inimă învățătura pe care v-o propun, și care totuș este învățătura lui Dumnezeu. Voi din tatăl diavolului sunteți și poftele tatălui vostru voiți să faceți; moravurile voastre, principiile voastre o dovedesc. Iar eu căci adevărul grăesc, nu credeți mie... Căci ce este dela Dumnezeu, graiurile lui Dumnezeu ascultă. Pentru aceasta voi nu ascultați, căci nu dela Dumnezeu sunteți¹⁾.*

Așa fiind lucrurile, eu nu pot și nici nu mă simt îndatorat de fel a ascultă cererea făcută de cei trei pretinși *deputați și catolici buni*.

Dacă această hotărâre, ce o luai după ce am cercetat lucrurile, nu le va plăcea lor, „ducă-se, cât le place, cu plângerile lor mai departe“. Să se silească însă de a merge foarte și foarte departe unde nimeni să nu-i cunoască și să nu fie nici odată în stare de a-i cunoaște; pentrucă, de vor

1) Ioan. VIII, 43—47.

fi cunoscuți așa cum sunt, nu încapă nici o îndoială că „plângerile lor“ nu se vor asculta.

Însă dacă vreau să asculte de sfatul meu, să urmeze astfel: Să se lepede de orice patimă care îi orbește, și să se întoarcă cu inimă curată la Dumnezeu. Ei vor găsi atunci, nu numai la mine, ci și la vrednicul lor Paroh, o inimă părintească, gata totdeauna să îmbrățișeze și să strângă la piept pe fiii cei rătăciți, de câte ori, căindu-se, ei se întorc cu sinceritate la Dumnezeu.

Cât pentru mine, eu îmi împlinesc datoria îndemnându-i fierbinte ca să-și reguleze conștiința și să-și caute de vecinica lor mântuire, reîmpăcându-se cu Dumnezeu, până au timp, fără de a aștepta să-i apuce moartea în starea cea nefericită a păcatului, în care se află fără îndoială. Drept aceea le zic lor împreună cu regeșul scriitor al psalmilor: *Astăzi de veți auzi glasul lui, să nu vă învârtoșați inimile voastre*¹⁾, să nu vă încăpățânați în păcat, să nu vă amânați îndreptarea până la adoua zi; ci îndreptați-vă chiar azi cu inima curată, ca să fiți gata la orice chemare de a vă înfățișa la tribunalul cel înfricoșat al lui Isus Hristos, care nu încetează de a vă mai spune: *Deci și voi fiți gata, că în ceasul care nu gândiți fiul omului va veni*²⁾, să reveniți deci în fire și să nu vă amăgiți. *Au nu știți, vă voi spune împreună cu sfântul Apostol, că nedreptii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni?*

1) Ps, XCIV, 8.—2) Luca XII, 40.

Nu vă înșelați: nici curvarii, nici slujitorii idolilor, nici preacurvarii, nici malachii, nici sodomienii, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici ocărătorii, nici răpitorii, împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni¹⁾.

Și fiindcă ați venit înaintea mea în calitatea de catolici, ba chiar și de catolici buni, dați-mi voie de a vă spune, pentru a-mi împlini datoria, că pentru a fi cineva un catolic, și un catolic bun și pentru a se mântui, nu e de ajuns a fi priimit botezul, ci trebuie a crede, nu *orice ni se pare, sau ne place nouă* din religia creștinească, dar trebuie a crede oricât crede și ne propune să credem Biserica lui Isus Hristos, care a spus: *Și de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș. Cela ce va crede și se va boteza, se va mântui: iar cela ce nu va crede, se va osîndi. Cela ce crede (întru Fiul lui Dumnezeu) nu se judecă; iar cela ce nu crede, iată este judecat, că n'a crezut întru numele celui unul născut Fiul lui Dumnezeu. Iar aceasta este judecata, că lumina a venit în lume, și au iubit oamenii mai mult întunericul decât lumina, că era faptele lor rele. Că cela ce face rele urăște lumina și nu vine la lumina ca să nu se dovedească lucrurile lui²⁾.*

Așa dar vedeți cât e de adevărat, prin spusa însăș a lui Isus Hristos, că, pentru a fi catolic, și catolic bun și pentru a se mântui, trebuie

1) I. Cor. VI, 9—10.—2) Matth. XVIII, 17. Marc. XVI, 16. Ioan. III, 18—20.

cineva să creadă, de oarece *cine nu crede*, chiar dacă a fost botezat, *este și osândit*.

Însă credința aceea care mântue este credința cea vie, care lucrează prin dragoste, fiindcă *credința dacă n'are fapte, moartă este singură*¹⁾; o asemenea credință este nefolositoare, nu e bună pentru nimic, din cauză că nu se deosebește de credința ce o au chiar duhurile necurate, despre cari este scris că: *Și dracii cred și se cutremură*²⁾.

Pentru aceasta Isus Hristos nu s'a mărginit a stăruii despre necesitatea credinței, ci a mai stăruit asupra necesității faptelor celor bune și a păzirii tuturor poruncilor sale, când a spus către Apostolii săi: *Drept aceea mergând învățați toate neamurile botezându-i pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-i pe dânșii să păzească toate câte am poruncit vouă*³⁾.

În privința acestor cuvinte ale Evangheliei, așa scrie sfântul Hieronim: „Aceasta e o poruncă de căpetenie. Isus Hristos a prescris mai întâiu apostolilor de a învăța toate neamurile, apoi de a le boteza, și după ce le-ar fi învățat pe ale credinței și le-ar fi botezat, să le arate tot ce trebuie să păzească. Și pentru ca să nu gândească cumva că lucrurile cele poruncite ar fi puțin și ușoare, adăose: *Toate câte vi le-am poruncit*; încât oricine ar fi crezut și ar fi fost

1) Iac. II, 17.—2) Iac. II, 19.—3) Matth. XXVIII, 19—20.

„botezat în sf. Treime, să știe că are să păzească „toate poruncile¹⁾.”

Vedeți deci cât e de adevărat, prin spusa însăș a lui Isus Hristos, că, pentru a fi catolic și catolic bun, și pentru a se mântui, nu ajunge ca cineva să creadă, nu ajunge să fie botezat, dar trebuie a observa, nu numai una sau alta dintre poruncile legii, după cum ne vine mai bine la socoteală și ne place mai bine, ci *toată* legea lui Isus Hristos, astfel precum Biserica lui o propune, ori cât aceasta să se împotrivescă patimilor și poftelor inimii noastre, oricât să se împotrivescă interesele noastre vremelnice. Drept aceea ne învață sfântul Apostol Iacob: *Ca oricine va păzi toată legea și va greși întru una, s'a făcut tuturor vinovat²⁾*.

Dacă veți urmă să lucrați altfel, dacă nu veți păzi poruncile, iar *toate* poruncile lui Isus Hristos și ale Bisericii Sale, niciodată nu veți fi niște *catolici buni*, precum vă făliți; dar și în ochii lui Dumnezeu, și în ochii Bisericii, veți fi niște *catolici răi*.—Acum, „ce deosebire este între eretici și catolici răi?” răspunde sf. Augustin, „decât numai că ereticii cred niște lucruri neadevărate, iar catolicii cei răi, tot crezând lucruri adevărate, nu trăesc după credința lor³⁾”. În practică deci, și în privința vecinicei mântuiri, nu e nici o deosebire, pentru că credința singură nu ajunge spre a ne mântui. „Gân-

1) Lib. IV, Comment. in Matth.—2) Iac. II, 10.—3) Lib. quaest. in Evang. Matth. cap. XI.

dește, poate, cineva“, scrie sf. Papa Grigorie cel Mare: „Eu am și crezut, voi fi mântuit. El „spune adevărul, dacă prin fapte pune credința „în lucrare, fiindcă credința cea adevărată con- „sistă în aceasta ca moravurile să nu contrazică „la ceea ce cuvintele afirmă. Drept aceea spune „Pavel în privința unor falși credincioși, că mă- „turisesc de a cunoaște pe Dumnezeu, dar se lea- „pădă de el prin faptele lor¹⁾.“ — Din ceea ce pre- cede puteți să vedeți și să recunoașteți că, urmând a trăi precum trăiți, nu puteți să vă fă- liți de a fi catolici *buni*, ci trebuie să mărturi- siți că sunteți mai bine niște catolici *răi*. Dacă credința voastră catolică vă deosebește de eretici, viața voastră necreștinească vă face ca ei și vă lipsește de moștenirea cerească; fiindcă, o mai repet, nu ajunge credința pentru mântuire, ci trebuie să fie credința însuflețită prin fapte bune. *Nu tot cela ce-mi zice mie, Doamne, Doamne, va intra într-o împărăție ceriurilor, ci cela ce face voia Tatălui meu carele este în ceriuri, acela va intra într-o împărăție ceriurilor*²⁾.

Acum, a face voința lui Dumnezeu însem- nează a păzi cu sfințenie toate poruncile lui. Le-ați păzit până aci? Să răspundă conștiința voastră. Cât pentru mine, mă simt dator de a vă aduce aminte una din poruncile pe care ați căl- cat-o chiar în recursul cel nedrept pe care mi l'ați înfățișat.

1) Hom. XXIX, in Evang.—2) Matth. VII, 21.

Isus Hristos a spus către preoții săi: *Cela ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă, și cela ce vă desprețuește pe voi, pe mine mă desprețuește*¹). Ei bine, voi ați disprețuit în chipul cel mai nedrept pe Parohul vostru, pe când el nu e vinovat decât numai de a-și fi împlinit datoria. Voi l'ați calomniat înaintea mea, după ce v'ați încercat de a-i ațîta împotriva ura enoriașilor. Aceasta este o nedreptate pe care sunteți datori în conștiință de a o îndrepta, dacă nu vreți să fiți urgisiți de Dumnezeu. Să nu socotiți că, întrebuițând acest cuvânt aspru *urgisiți de Dumnezeu*, eu exagerez. Ascultați ce este scris în cărțile cele sfinte: *Șase sunt lucrurile ce le urăște Dumnezeu, și al șaptelea este întru urgisirea sufletului lui. Voiți acum să știți care este acest al șaptelea lucru urgisit de Dumnezeu? Este cela ce seamănă desbinare între frați*²).

Acum voi v'ați silit de a semăna desbinări, nu numai printre frați, ci încă între părinte și fii, între Paroh și enoriași. Siliți-vă deci de a reveni în fire și recunoscând răul făcut, grăbiți-vă de a-l îndrepta și de a face pocăința cuvenită pentru păcatul acesta și pentru toate celelalte spre a dobândi ertarea dela Dumnezeu.

Acesta, credeți-mă, este singurul mijloc prin care veți putea să îmblânziți dreptatea dumnezeiască și să atrageți binecuvântările cerești, nu numai asupra voastră, ci încă asupra nenorocitei

1) Luc. X, 16.—2) Prov. VI, 16. 19.

Polonie a domniilor-voastre. Numai prin acest mijloc al sincerei voastre îndreptări către Dumnezeu veți putea, întru cât atârnă de voi, să faceți a reînvia din nou patria voastră, dându-i încă odată mărirea perdută și slava străbună, iar nu îndărătnicindu-vă în păcate, nu călcând legile bisericești, nu pretinzând a face ca să se împărtășească de ale voastre zadarnice demonstrații politice însăș Religia. *Dreptatea*, însuș Dumnezeu vi-o încredințează, *dreptatea înaltă neamul, iar păcatul nefericește popoarele*¹⁾. Voi n'aveți să căutați dovezile acestui adevăr decât în istoria însăș a nației voastre.

Dar acum, spre a mă întoarce la Cucernicia Ta, îți voi spune, cinstite Părinte, că sunt foarte vesel că am avut acest prilej de a-ți da o publică mărturie despre stima și iubirea mea. De aproape patru ani te privesc la lucru, ca administrator al acestei parohii, și niciodată nu te am apucat asupra faptei de a nu-ți îndeplini datoriile unui păstor zelos, credincios și înțelept.

Fără de a te abate la dreapta ori la stânga, fără hatăruri de persoane, oricare ar fi fost clasa lor socială, sau naționalitatea lor, Cucernicia Ta ai vroit, împreună cu mine, ca legile cele prea sfinte ale lui Dumnezeu și ale Bisericii sale să fie respectate și păzite de toți. Aceasta, care de altmintrelea ar trebui să fie ținta oricărui preot care nu se gândește la foloasele proprii, ci ur-

1) Prov. XIV, 34.

mărește numai interesele lui Isus Hristos, nu este o laudă mică pentru Cucernicia Ta, dacă are cineva în vedere starea cea nefericită în care ai găsit parohia aceasta, precum și abuzurile cele nenumărate și foarte grave introduse într'înșă de la o vreme îndelungată, împotriva cărora a trebuit și mai trebuie a te lupta.

Recunoscând în public aceste merite ale Tale, pe care Dumnezeu le va răsplăti după cuviință, laud și aprob purtarea Ta păstorească, și te îndemn să mai stăruiești la reformele cele mântuitoare pe cari le-ai întreprins sub povățuirea mea, fără de a-ți perde curajul din pricina multelor piedici pe cari va mai trebui să le învingi, sau din pricina multor împotriviri ce le vei întâmpina, ori a nedreptelor persecuții ce le vei suferi. *Deci tu, fiul meu, întărește-te în darul cel întru Hristos Isus, ... pătimește ca un bun viteaz al lui Isus Hristos¹⁾, — carele va răsplăti fiecăruia, după faptele lui²⁾.*

Nu încapă nici o îndoială că noi acum avem a face cu niște oameni cari nu se sfiesc nici de a întrebuința infamul mijloc al calomniei sugerat de Voltaire, care spunea: „Să calomniați, să calomniați totdeauna, și ceva o să rămână“. Dar ce? Avem oare să desnădăjduim din pricina aceasta? Niciodată. Nu e vorba de cauza noastră, ci de cauza lui Dumnezeu și a religiei sale prea sfinte. Și care a fost vre-odată omul cel drept,

1) 2 Tim. II, 1. 3.—2) Matth. XVI, 17.

începând dela Avel, care, voind a apăra o cauză atât de nobilă, să nu fi fost calomniat și persecutat de cei păcătoși? Isus Hristos ne-o prezisese: *Și veți fi urâți de toți pentru numele meu*¹⁾. Însă această ură a păcătoșilor el însuș o încercă cel d'întăiu din iubire pentru noi. *Drept aceea și noi având atâta nor de mărturii pus împrejurul nostru, lepădând toată sarcina, și păcatul cel ce lesne încunjură, prin răbdare să alergăm în lupta, care este pusă înaintea noastră; căutând la începătorul și plinitorul credinții Isus, care în locul bucuriei ce era pusă înaintea lui, a răbdat crucea, de ocară nebăgând samă, și de a dreapta scaunului lui Dumnezeu a șezut. Că socotiți de cel ce a răbdat dela păcătoși asupra sa împotrivire ca aceea, ca să nu vă osteniți, slăbind cu sufletele voastre*²⁾. Să ne întărim deci, în lupta pe care trebuie s'o susținem pentru cauza lui Dumnezeu, prin exemplul lui Isus, al dumnezeescului model al tuturor aleșilor, *pe cari Dumnezeu mai înainte i-a și hotărât să fie asemenea chipul Fiului său*³⁾. Însă Isus nu este numai modelul nostru; el este și învățătorul nostru, care pentru a ne îmbărbăta ca să ne luăm după dânsul, nu încetează de a ne repeta: *De vă urăște pe voi lumea, știți că pe mine mai înainte decât pe voi m'a urât. De ați fi din lume, adică dacă ați fi asemenea cu oamenii din lume în privința vieții și a moravurilor, lumea*

1) Luc. XXI, 17.—2) Hebr. XII, 1—3.—3) Rom. VIII, 29.

ar iubi pe al său; iar căci din lume nu sunteți, ci eu v'am ales pe voi din lume, pentru aceasta vă urăște pe voi lumea, pentru că lumea vede în voi, și în chipul vostru de a viețui, osândirea vițurilor sale. Aduceți-vă aminte de cuvântul carele am grăit vouă. Nu este sluga mai mare decât domnul său. De m'au gonit pe mine, și pe voi vă vor gonî; de au păzit cuvântul meu și al vostru vor păzi. Ci acestea toate vor face vouă pentru numele meu¹⁾. Și pentru aceasta fericiți veți fi, când pentru mine vă vor ocără pre voi, și vă vor prigoni, și vor zice tot cuvântul rău, mințind, împotriva voastră. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri²⁾.

Intărit deci, Cucernice Părinte, de exemplul învățătorului divin și de aceste vorbe ale lui, și având în vedere răsplata cea vecinică a Raiului, *nu te teme*, îți spun, aplicându-ți exortățiunea lui Mathatia murind către fiii săi: *Nu te teme de cuvintele omului păcătos, că mărirea lui e gunoi și vermi. Astăzi se înalță și mâine nu se va află, că s'a întors în țărâna să, și gândirile lui au perit. Drept aceea, fiule, întărește-te și îmbărbătează-te în lege că întrânsa te vei mări³⁾.*

Stărueste prin urmare, precum e datoria Cucerniciei Tale, la reforma acestei parohii, astfel precum ai întreprins-o. Fii neadormit, pentru ca toții să păzească pe deplin toate legile cele prea sfinte ale Bisericii lui Isus Hristos; dar mai

1) Ioan. XV, 17. 20. 21.—2) Matth. V, 11—12.—3) I. Mac. II, 62—64

cu deosebire legea privitoare la porunca pascală, iar de aci înainte, să tăgăduiești onorurile înmormântării creștinești, după Canoane, oricărui nu-și va fi împlinit această prea gravă îndatorire și ar fi murit fără semne sigure de pocăință.—Să mai priveghezi ca nu cumva sub cuvânt de religie, să se facă demonstrații politice în Catedrala mea. De aci înainte vei refuză chiar de a se citi o liturghie, dacă ți s'ar cere cu scopuri politice și pentru a face o demonstrație. Acelaș lucru îl vei face și pentru o liturghie de *Requiem* când ți s'ar cere de niște patrioți pentru oarecare persoană, necunoscută Cucerniciei Tale, și răposată în străinătate, afară numai de a ți se înfățișă documente autentice, *eliberate de autoritatea bisericească competentă*, cari să dovedească și să încredințeze cum că persoana aceea a murit ca un catolic adevărat. Intrebuințând măsura aceasta, nu vom fi expuși încă odată a fi înșelați, precum furăm acum șase ani din partea unor pretinși catolici buni în ocazia sufragiilor cerute nouă pentru compatriotul lor Kraszewski, a cărui moarte, precum se află mai târziu, nu fu nicidecum creștinească, după cum nu fusese creștinească întru nimic nici viața lui. Noi voim și suntem datori de a îndreptă parohia aceasta, încât ea, care are onoarea de a avea drept biserică însăș Catedrala Episcopului, să slujească, cum este drept, ca o pildă pentru toate celelalte parohii din Eparhie. Acum, pentru a stârpi abuzurile cele enorme cari de vre-o ju-

mătate de veac se întroduseseră în parohia de Iași, și pentru a face ca viața cea creștinească să înflorească din nou printre catolicii noștri, trebuie ca legile Bisericii lui Isus Hristos să se păzească cu sfințenie și pe deplin din partea tuturor acelorora cari sunt și voesc să rămână *catolici*.

Știu că acest discurs al meu va suna cam tare pentru mai mulți, știu că unii, mai mult farisei decât creștini, se vor scandaliza. Inșă, și în privința aceasta, ne mângâe exemplul și cuvântul lui Isus Hristos. Cu ocazia mai sus amintită, în care dumnezeescul învățător aruncase în fața fariseilor cumcă ei călcau legea dumnezeiască pentru a se ține de datinele și abuzurile lor, ucenicii se apropiară de el și astfel îi ziseră: *Cunoscut-ai că Fariseii auzind cuvântul acesta s'au scandalizat? Iar el răspunzând a zis: Tot sadul pe care nu l'a sădit Tatăl meu cel ceresc, se va desrădăcină. Lăsați-i pe dânșii: sunt orbi*¹⁾.

Nu trebuie deci a lăsa de a vesti adevărurile cele trebuincioase pentru mântuire, de a reaminti și de a impune păzirea poruncilor lui Dumnezeu și Bisericii sale, de frica scandalului ce ar putea să ia oamenii cei răi. Ba chiar preotul care are grija sufletelor n'are să omită de ași împlini datoria de a anunța adevărul nici chiar atunci când câțiva creștini răi s'ar scandaliza pentru aceasta până într'atâta, încât să-și părăsească propriul Păstor. Intr'o altă împrejurare, după un discurs

1) Matth. XV, 12--14.

al lui Isus Hristos, *mai mulți din ucenicii lui*, povestește Evangelia, ziseră: *Greu este cuvântul acesta, cine poate să-l audă pe el?... Dintr'aceasta mulți din ucenicii lui s'au întors înapoi și numai umblă cu dânsul*. Departe de a se îngriji, *Isus zise celor doisprezece (apostoli): Au doară și voi vroți să vă duceți?*¹⁾ Prin aceasta a vroit a arăta, chiar Apostolilor, cumcă el n'avea trebuință de nimeni întru a îndeplini lucrarea impusă lui de Părintele cel dumnezeesc; că, dacă dâșii l'ar fi părăsit, paguba ar fi fost toată pentru ei, nu pentru dânsul; că el nu umblă să-și facă ucenici și următori spre folosul său, ci numai spre folosul lor, precum îndată o recunoscù sf. Petru, răspunzându-i în numele tuturor celorlalți apostoli: *Doamne, la cine ne vom duce? Cuvinte ale vieții vecinice ai?*²⁾. Se știe prea mult că adevărul e ceva tare și nesuferit pentru oamenii cei dedați la ale trupului, pentrucă *omul cel trupesc nu primește cele ce sunt ale duhului lui Dumnezeu, că nebunie sunt lui, și nu le poate înțelege*³⁾. Nu în vederea acestora poate și este dator Păstorul a se abține de a anunța cuvântul dumnezeesc, care, ca sămânța din Evangelie, căzând pe un pământ favorabil, adică în sufletele acelor cari într'o inimă bună și desăvârșită păstrează cuvântul auzit, va face roade întru răbdare⁴⁾.

Această gândire 'mi dă firește prilejul, Cucernice Părinte, de a te îndemna mai mult decât

1) Ioan. VI, 60, 67—68.—2) Ioan. VI, 69.—3) I. Cor. II, 14.—4) Luc. VIII, 11, 15.

oricând ca să stăruiești cu toată râvna la propovăduirea cuvântului de viață. E lucru sigur, precum o dovedește cu prisos recursul însuș ce s'a făcut împotriva Cucerniciei Tale, că neștiința catolicilor noștri într'ale Religiei este izvorul tuturor relelor de cari ne plângem. *Strigă cu tărie, așa dar îți voi zice cu Prorocul, și nu înceta, ca o trimbiță înalță glasul tău, și spune poporului meu păcatele sale și casei lui Iacob fără-de-legile lor*¹⁾.

Să instruiești și să nu încetezi de a mai instrui pe poporul tău. Mai mulți din catolicii noștri socotesc că știu în deajuns ale Religiei, și nu fac decât a spune absurdități de câte ori vroesc a vorbi despre ele. Acum ei, cari mai mult decât toți ceilalți ar avea trebuința de a învăța, fiindcă în realitate sunt niște ignoranți de tot, în mijlocul acestei ignoranțe înfumurate, nu vin niciodată, sau mai niciodată, să asculte predicile. Nu știu în ce chip aceștia se vor desvinovați la tribunalul lui Hristos, judecătorul lor, că au neîngrijit o datorie riguroasă, precum este aceea de a se instrui într'ale Religiei. Insă Cucernicia Ta ai să te apuci cu o îndoită silință de lucrul acesta, și n'ai să-ți perzi curajul când vei vedea că puțini vin să asculte adevărurile cele sfinte ale credinței, pentru a căror vestire Fiul însuș al lui Dumnezeu s'a scoborât din cer pe pământ.

La instrucțiunile predate de Cucernicia Ta, nu perde niciodată din vedere puternica îndem-

1) Isai. LVIII, 1.

nare a sf. Apostol Pavel către iubitul său ucenic Timoteiu și, în persoana acestuia, către toți preoții: *Mărturisesc eu drept aceea înaintea lui Dumnezeu și a Domnului Isus Hristos, care va să judece vii și morții întru arătarea sa și împărăția sa. Propovăduiește cuvântul, stăi asupra cu timp și fără de timp, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdarea și cu învățătura. Că va fi timp, când învățătura cea sănătoasă nu o vor primi, ci după poștele sale își vor alege lor-și învățători cari vor scărpină urechile; și dela adevăr auzul își vor întoarce, și la basme se vor plecâ. Iar tu, priveghiază întru toate, pătimește rău, fă lucrul evangelistului, slujba ta fă-o deplin¹⁾.*

S'ar crede că Apostolul vorbește aci tocmai despre veacul nostru și despre mai mulți dintre catolicii noștri. Nu mai vroește omul să audă adevărul; de aceea mai mulți nu vin la biserică ca să asculte instrucția religioasă, de care ei au anume atâta trebuință. Nu mai vroește omul să audă adevărul; de aceea mai mulți nu mai pot suferi pe preotul care 'și împlinește cu sfințenie funcțiunile sale, care propoveduește pur și simplu sf. Evangelie: un asemenea preot nu știe a propovedui, nu știe a raționă; el e grosolan, n'are maniere frumoase, nu știe a tracta cu oamenii, desgustează pe toți, pentru că'i desgustează pe ei, este, într'o vorbă, de nesuferit. Iar acești delicați, ca să-și găsească niște advocați ai patimilor lor și din sete de noutăți, umblă dela un învățător la

1) II. Tim. IV, 1—5.

altul, căutând pe un preot care, printr'un abuz scandalos, să gădele și să lingusească vițiurile lor.

Astfel de catolici, cari au numai numele de catolici și nimic mai mult, merg până a amenința că, dacă preotul nu va face după pofta lor, sau dacă Episcopul nu va da afară pe preotul care lor nu le place, ei vor părăsi Biserica catolică și 'și vor schimbă religia. — Nu gândesc însă acești *buni* catolici că, într'un asemenea caz, paguba și rușinea ar fi numai din parte-le, cari atunci s'ar demască și s'ar arăta în ochii tuturor ceeace sunt în ochii lui Dumnezeu, adică *oameni stricați fiind la minte, nelămuriti în credință*¹⁾, *nour fără de apă ce se poartă de vânturi, copaci tomnatici neroditori, de două ori morți și desrădăcinați, valuri sălbătice de mare, spumegându-și rușinile sale; stele rătăcitoare cărora negura întunericului în veac le păzește*²⁾. Câștigul și cinstea ar fi din contra cu desăvârșire pentru Biserica lui Isus Hristos, pe care ar părăsi-o și care n'ar mai avea rușinea ce le vine dela ei atunci când ei se numesc *catolici*, dar care ar repetă în privința lor ceeace spunea Apostolul Ioan în privința apostatilor din vremea lui: *Dintru noi au eșit, ci nu erau dintru noi; că de ar fi fost dintru noi, ar fi rămas cu noi; ci ca să se arate că nu sunt toți dintru noi*³⁾.

Eșirea unor asemenea catolici din Biserică nu va aduce pagubă ei nici într'o vreme, ba chiar îi va aduce glorie; de oarece, voi spune și eu cu un scriitor vestit din veacul al doilea creștin:

1) II. Tim. III, 8.—2) Iudae 12—13.—3) I. Ioan. II, 19.

„Socotiți că noi dovedim credința prin mijlocul „persoanelor, sau nu mai bine pe persoane prin „mijlocul credinței? Fie și ca să sboare departe, „după placul lor, paiele cele ușoare; cu atât mai „curată va fi recolta de grâu bun, care se va de- „pune în hambarul Domnului“¹⁾.

Să nu te cuprindă deci nici un fel de teamă, Cucernice Părinte, precum nici eu însumi nu mă las a fi cuprins față cu amenințările unor pre- tinși catolici, cari nu sunt catolici decât nu- mai după nume, și cari ar vroi să ne împedice de a ne face datoria, cari s'ar bucura văzându-ne neascultători, ca dâșii, față cu legile lui Dum- nezeu și ale Bisericii. Stăruiește la reformele sa- lutare ce le-ai întreprins și la propoveduirea în- vățăturilor celor sănătoase. Ca în Antiochia Pi- sidiei pe timpul predicățiilor sf. Apostol Pavel, creștinii cei răi, catolicii cei falși te vor con- trazice cu blestemuri; însă creștinii cei buni, ca- tolicii cei adevărați se vor bucura și vor pros- lăvi cuvântul Domnului, și vor crede toți câți sunt rânduiți spre vieața cea vecinică²⁾.

Deocamdată, aducându-ți lauda cuvenită pen- tru râvna Ta, îți împărtășesc Cucerniciei Tale, din toată inima, binecuvântarea mea păstorească.

Iași, din Reședința Episcopală, în sărbătoarea sf. Apostol Andrei ^{30 Noembrie} 1893. _{12 Decembrie}

† **Fr. NICOLAE IOSIF CAMILLI**
EPISCOP CATOLIC DE IAȘI

1) Tertul. Liber de Praescript. adv. haereticos, cap. XXXIII.—
2) Act. XI, 45—48.

TABLA DE MATERII

No.	1. Vestea despre întemeierea Eparhiei de Iași și despre numirea Episcopului Eparhiei celei nouă (<i>latinește și românește</i>)	pag.	4.
„	2. a) Epistola Pastorală cu care se vestește Enciclica <i>Humanum genus</i> . b) Enciclica <i>Humanum genus</i> împotriva Francmasoneriei.	”	8.
„	3. Epistola Pastorală despre învățătura creștinească.	”	24.
„	4. Despre recitarea anuală a sf. Rozariu în luna Octomvrie (<i>latinește și românește</i>)	”	57.
„	5. a) Epistola Pastorală despre Iubileul extraordinar pentru anul 1886 b) Enciclica <i>Quod Auctoritate Apostolica</i> despre Iubileul extraordinar pentru anul 1886.	”	81.
„	6. Circulară pentru a doua sf. Vizită canonică	”	89.
„	7. Epistola Pastorală despre Iubileul sacerdotal al Sanctității Sale Papa Leon XIII	”	99.
„	8. Adresa către S. S. Papa Leon XIII cu prilejul Iubileului Său preotesc (<i>italienește și românește</i>).	”	105.
„	9. Mulțumirile Sf. Părinte pentru darul înmănat cu prilejul Iubileului Său preotesc	”	122.
„	10. a) Epistolă Pastorală prin care se vestește Enciclica S. S. Papa Leon XIII cu prilejul sfârșitului Iubileului Său preotesc	”	130.
		”	132.

	b) Enciclica Sf. Părinte cu prilejul sfârșirii Iubileului Său preoțesc . . .	pag. 140.
No. 11.	Circulară cu privire la liturghia pentru cei răposați, poruncită de S. S. Papa Leon XIII	174.
" 12.	Circulară cu privire la căsătoriile mixte (<i>latinește și românește</i>)	176.
" 13.	Vestea despre moartea C. S. Părintelui Leon Kizinski (<i>latinește și românește</i>)	180.
" 14.	Circulară prin care se anunță CC. PP. Misionari un curs de Exerciții duhovnicești	188.
" 15.	a) Epistolă Pastorală cu care se vestește Enciclica Papală despre Sf. Iosif	192.
	b) Enciclica S.S. PP. Leon XIII <i>Quamquam pluries</i> despre Sf. Iosif . . .	211.
" 16.	Decret despre clădire de biserici nouă.	221.
" 17.	Numirea P. C. S. P. Caietan Liverotti de Vicar general (<i>latinește și românește</i>)	223.
" 18.	Decret cu privire la pomana liturghiilor manuale cetite.	227.
" 19.	Veste despre moartea Card. Ioan Simeoni, Prefect S. C. de propaganda Fide (<i>latinește și românește</i>)	229.
" 20.	Scrisoare cu care se oprește o serbare în capela din Roman	231.
" 21.	Epistolă Pastorală către Clerul Eparhial de la Iubileul episcopal al S. S. Papa Leon XIII	232.
" 22.	Adresă către S. S. Papa Leon XIII cu prilejul Iubileului Său episcopal (<i>italienește și românește</i>)	239.
" 23.	Mulțumirile Sf. Părinte pentru darul înmănat cu prilejul Iubileului Său episcopal (<i>italienește și românește</i>)	247.
" 24.	Epistolă Pastorală despre Seminar	250.
" 25.	Circulară cu prilejul încetării holerii.	264.
" 26.	Epistolă către C. P. Iosif Malinowski cu prilejul unui recurs contra lui . . .	267.

B

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITĂȚII
BUCUREȘTI

VERIFICAT
1987